

ФРИДРИХ НЕЗНАНСКИ МОМИЧЕ ЗА ШПИОНИНА

Част 9 от „Маршът на Турецки“

Превод от руски: Марин Гинев, 1997

chitanka.info

*Той вече поработи на Източния фронт.
Сега чакай промени на Западния.*

Л. Лосев

*Предателството не може да се увенчае с
успех. Или никой няма да посмее да го нарече
предателство.*

Д. Харингтън

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Древните магьосници ненапразно са смятали здрачаването за онази точка от денонощието, в която реалният и отвъдният свят се срещат и дори си взаимодействат. За нещастие на непосветените...

Едно „Волво“, прилепнал към пътя сив металик, се приближаваше към столицата със скоростта на тежък и поуморен куршум. В колата седяха четирима души — двама мъже и две млади жени. Мъжете бяха облечени според сезона във вносни полушубки от лицева кожа, а дамите в елегантни къси кожени палта. Изглеждаше, сякаш бързат за някакъв купон, защото вече се бяха оформили по двойки. Шофьорът с една ръка придържаше волана, другата плъзгаше леко по бедрото на седящото до него момиче. На задната седалка висока стройна красавица и също така добре сложен мъж, приближили глави, си шепнеха нещо интимно. Май не го правеха от неудобство пред спътниците си — просто тази любовна игра им доставяше удоволствие.

След размекването през деня сега отново се заледяваше, водата замръзваше на асфалта и меко и монотонно хрускаше под гумите. Синият здрач, съчетан с яркожълтите крайпътни лампи, правеше видимостта смътна и коварна. Изглеждаше, че шофьорът вижда и маркировката на пътя, и прелитащите край страничните стъкла къщи и дървета. Но когато иззад един крайпътен храст, клатушкайки се несигурно, изпълзя дребно странно животно, мъжът зад волана не успя да реагира. А и съществуването с непропорционално голяма глава неуверено и непростимо бавно реагира на връхлитащата смъртна опасност. Шофьорът натисна спирачките, но гумите продължиха още известно време да се пързаят по тънката ледена коричка, докато не връхлетяха живото тяло, което издаде несъмнено предсмъртен, някак си глух, утробен звук.

Мъжът зад волана изруга и спря. После се поколеба, но все пак излезе на шосето, продухвано от влажен и студен вятър.

Направи няколко крачки назад, наведе се над сгърченото на асфалта телце, плю и се върна обратно зад волана.

Пътниците бяха леко разтревожени от произшествието. Момичето, което седеше до шофьора, попита с леко потреперващ глас:

— Какво беше това, Юра?

— Какво може да бъде?! Идиотизмът на руския селски живот! Някакви смотаняци нахлузили буркан на главата на една котка и тя пълзяла глуха и полусляпа, докато не се окажа под нашите гуми...

— Ужас! — тихо възкликна спътницата му.

— Майната й, тя и без това щеше да умре от глад!

След като утеша така своеобразно приятелката си, Юрий плавно потегли. Набирайки скорост, волвото полетя към Минското шосе.

Дребната неприятност развали настроението на цялата компания. Шофьорът Юра държеше волана с две ръце и напрегнато се взираше напред. Приятелката му меланхолично разглеждаше сгъстяващата се тъмнина зад прозореца. Двойката на задната седалка вече не подпираше чела с шепот и хихикане. Едрият мъж стоеше изправен като английски аристократ на обед. Дамата му, изглежда, впечатлително момиче, бе прислонила глава към дясната стена на купето. Тя не можеше да прогони от съзнанието си натрапчивата картина, която й се беше мернала едва-едва — изпънатите конвулсивно, щръкнали към небето лапи на смазаната котка...

Колкото и да обичаше скоростта младият мъж зад волана на волвото, трябваше да отпусне педала на газта при навлизането в града. Отмина времето, когато можеше да закачи на предното стъкло специалния пропуск и да се носи с рев по улиците. Сега най-големият авторитет за всеки парцалив катаджия беше собственият му джоб. Разбира се, можеше да лепне отгоре синята лампа, с каквито са снабдени колите на милицията, контраразузнаването и „Бърза помощ“, но не беше време за фукни.

Освен това се наложи да намали скоростта и по друга причина. Фаровете на волвото измъкнаха от мрака и сякаш придърпаха към себе си вишнева лада, замряла наред шосето. На пет метра зад нея проблясваше в червено преносим знак за аварийно спиране. До колата се виждаха двама мъже в почти еднакви тъмни кожени якета и плетени шапки.

Изкаляната кола беше спряла ужасно неудобно и можеше да бъде заобиколена само много бавно и внимателно.

Докато единият от мъжете унило стоеше до колата, другият се мяташе край шосето, като викаше и се молеше — неясно дали на другаря си, или на Господ. От шепата му стърчаха няколко бледозелени банкноти.

Ако се съди по равнодушния поглед, с който ги огледа шофьорът на волвото, с долари беше трудно да го впечатлиш. Но между разделителната линия на шосето и левия заден калник на ладата имаше не повече от два метра. При това в този коридор се мяташе молецият за нещо мъж с мургаво по рождение лице. А и синкавата четина, плъзнала от брадичката по бузите чак до слепоочията му, издаваше източна кръв, още по-точно — кавказка.

Нямаше време за любезничене с планинските чеда, но брадясалият мъж почти лежеше на предния капак и размахваше смачканите банкноти. Докато минаваше край него съвсем бавно за да не го закачи, Юрий попита:

— Какво искаш?

— Бензин! — усмихвайки се, извика кавказецът. — Савсем мъничко трябва. Пари дава, колкото искаш!...

Юра поклати глава, не мога значи, и се канеше да натисне плавно газта.

В този момент кавказецът диво се развика към своя другар:

— Той е отзад!

И отскочи настрана или волвото го блъсна със заобления си борд, така че брадясалият изчезна от полезрението. Когато шофьорът Юра разбра защо — вече бе късно. Впрочем, докато маневрираше около нахалния кавказец, той не можеше да види, че вторият в това време измъкна автомат, притисна сгъваемия приклад към рамото си и се подпря на едното си коляно.

Само миг след като небръснатият кавказец гърлено извика, се разнесе сух автоматен откос. Стрелецът прокара дълъг ред куршуми от край до край през задното стъкло.

И едновременно станаха три неща.

Псувайки, шофьорът на волвото натисна педала на газта до ламарината. Но гумите няколко мига се въртяха на място, докато от триенето не се разтопи ледената коричка.

Момичето отпред запищя и се плъзна надолу, криейки главата си под седалката.

Второто момиче усети как дребните частички от безшумно строшилото се автомобилно стъкло се сипят по косата му и инстинктивно се наведе.

В тази суматоха никой не забеляза, че мъжът на задната седалка се хвана за главата, започна бавно да се свлича и сякаш прощавайки се — да се накланя към своята спътница.

След като измина още няколко десетки метра, шофьорът на волвото извика на пътниците си:

— Наведете се!

Той извади изпод седалката късоцевен автомат, блъсна вратата си, претърколи се извън колата и веднага изстреля дълъг откос по нападателите.

Те не стреляха повече, изглежда, ответният огън ги изненада. Подкрепяйки се един друг, двамата се вмъкнаха в своята лада и изчезнаха в тъмнината.

Шофьорът на волвото се върна доволен към колата, подпрял като на кино тъпомуцунестия си автомат на рамо.

— Видяхте ли! — възбудено каза той. — Съвсем са се разпасали тия козли...

2.

Момичето на задната седалка изтръскваше стъкълцата от косата си. Когато нейният спътник заби глава в рамото ѝ, брюнетката с пищната коса изплашено възкликна:

— Юра! Убили са Джони!

— Какво?!

Юрий изтича до задната врата, отвори я, вмъкна се наполовина в купето и грозно изпсува, когато забеляза тъмните петна кръв върху белия като сняг мъхест плат на седалката. Той се овладя, опипа шията на чужденеца, подържа китката му, даже прилепи ухо към гърдите му. След тези манипулации зарадвано възкликна:

— Жив е още! Момичета, омитайте се бързо и си хванете такси! Който и да ви пита, не сте били с нас! Ясно ли е?

— Закарай ни поне до гарата, там по-лесно ще намерим превоз!
— възрази момичето от задната седалка.

— Вън! — изрева неочаквано свирепо Юрий.

Момичетата излязоха от колата, мърморейки по адрес на Юрий „ласкави“ думички.

Куршумите бяха пробили не само задното, но и челното стъкло. Затова колата се продухваше от студен, хаплив вятър. Едва сега Юрий забеляза, че касетофонът продължава да работи, през малките тонколони се лееше шлагерът на Маша Разпутина „Пуснете ме да ида в Хималаите“.

— Ама че хлътнах, дявол да го вземе! — измърмори Юрий. — Направо в Тибет да се скрия... Добре, ще се оправим!

Той включи на скорост и подкара бясно. Но не можа да издържи дълго така. Студеният вятър брулеше лицето му и изтръгваше от очите му обилни поточета сълзи.

Юрий порови из жабката, намери стари, забравени от лятото слънчеви очила, надяна ги и някак си се добра до болницата.

После, когато откараха на носилка лежащия в безсъзнание Джони в операционната, той уморено продиктува на дежурната сестра от регистратурата анкетните данни на пациента. Успя да съобщи, че

раненият се казва Джон Керуд, 46-годишен, гражданин на Съединените американски щати...

В това време от операционната излезе дежурният хирург с поизпръскана от кръв престилка в салатен цвят и съобщи на зяпналия го с ням въпрос Юрий, че пациентът е починал.

По лицето на Юрий премина като сянка гримаса на досада. Лекарят, който успя да я забележи, реши, че е по негов адрес, и малко обидено добави:

— Вие какво искате с два куршума в тила? И един му е стигал.

— Да — някак разсеяно кимна Юрий, — разбирам. Прощавайте, може ли да използвам телефона?

— Моля ви се!

Стройният, добре сложен красавец се доближи до бюрото под погледа на младичката сестра, обърна им гръб, така че да не могат да забележат случайно цифрите, и набра номера.

— Ало? Дайте ми Едуард Геннадиевич. Андриевски го търси. Да, спешно е... Юра се обажда! Всичко пропадна! Някакви бандити ни обстреляха на Минското шосе! Аз съм жив и здрав, нали ме чувате. А Джон го приспаха. Не, по пътя беше още жив, докарах го в болницата и тук свърши... Знаем, че са длъжни да съобщават за всички... Ама той нали беше жив! Къде?... Защо?... Добре, идвам.

Мъжът на име Юрий и с фамилията Андриевски ядосано тресна слушалката и без да каже дума повече, бързо излезе.

— Къде отива? — подскочи сестрата. — Той трябва да чака милицията.

Хирургът поклати глава.

— Страхувам се, че грешите, Светочка. Той мисли съвсем иначе. Милиционерският протокол за него е пълна досада. Но за разлика от Владимир Улянов-Ленин този тип е калпав конспиратор. Ние вече знаем за него достатъчно, макар че всъщност за какво ли ни е...

Старинният стенен часовник в нишата удари девет вечерта.

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

— Ходом марш!

Неволно трепвам и вдигам глава от възглавницата на дивана. Не, тоя път за щастие заповедта не се отнася за мен. Отправена е към тригодишната ми дъщеря, която отдавна трябваше да мине през вечерните водни процедури и да скочи в кревата. Но тя е инак, макар че родителите ѝ, струва ми се, никога не са били такива. Затова всички приспивания и събуждания на това кръглолико човече се превръщат в малки сражения.

— Виж как сладко спи татко! Ако си лягаш навреме, и ти ще пораснеш такава голяма и силна.

Бедното дете! Как ли ще бъде разочарована, когато след време разбере, че баща ѝ е среден на ръст и на физическа кондиция. А за заплатата му даже не е удобно да говорим. Макар че разминаването между моята заплата и своите потребности тя ще почувства много по-рано.

Щерката ми в това време вкарва майка си в дискусия.

— Аха! Тате спи на дивана. И аз искам да спя на дивана или под масата — като кученце в колибка.

След тази тирада се възцарява заплашително мълчание.

Досещам се, че Ирина тайно се надява мъжът ѝ Саша Турецки да напусне сладкия плен на дивана и да се докаже като строг и справедлив баща.

Обичам жена си и дъщеря си, освен това още не е установено чии гени са повлияли повече върху характера на това неудържимо дете, затова делим отговорността на две. Ставам от дивана, сграбчвам щастливо пищящата си щерка и я замъквам в банята, където се учим да си мием зъбите, като пръскаме вода и паста навсякъде из тясното помещение.

После действието се пренася в спалнята, където неуморимото хлапе играе даже със сянката си на стената, само и само да не спи. Баща ѝ се опитва да ѝ разказва, доколкото си спомня, приказката за Медената питка, но постоянно се унася в сладка дрямка и в най-добрия

случай мърмори някакви глупости, а в най-лошия — започва тихичко да похърква.

И веднага се чува възмутен вик:

— Таате! Не заспивай, разказвай ми!

И бащата започва пак за кой ли път от същото място:

— ... и вълкът казва: Медена питчице, ще те изям! Няма да ме изядеш, отвърща Медената питка, аз от бабата се спасих, от дядото избягах, че от теб ли, гражданино прокурор, няма да се измъкна... И се измъкна, бацилът му червенотрест! Сега си кюта някъде на топло и се смее на „важнягата“^[1] Турецки. Нищо, както се казва, най-добре се смее този, който се смее последен...

Изплашено отварям очи и се опитвам да разбера дали говоря всичко това, или само го мисля. Поглеждам над възглавницата към креватчето на дъщеря ми — тя вече спи, победена най-после от умората.

Време е май и аз да спя. Днес се наложи да ставам в пет и половина, за да се редя на опашка за затвора. Докъде я докарахме! Навремето Хрущов закри Таганския затвор — предвкусваше комунизма, когато ще отпадне необходимостта от такива заведения. А вместо комунизма дойде времето, когато следователят не може да припари до затвора. Налага се да ставаш рано, за да си запазиш ред за разпит. Закъснееш ли, ще чакаш пет часа. А днес не можех да чакам — бабичката Свидерска започна да „пее“, тоест да разказва цялата истина за извършеното престъпление.

Към частната собственост се отнасям, може да се каже, с разбиране. Но понякога заради нея нашите хора такива неща вършат!... Живели си две сестри, пораснали, омъжили се, а старата им майка си доизживявала дните в малък, но приличен апартамент в центъра. С помощта на дъщерите си успяла да го приватизира. След това, като ѝ дошло времето, починала. Идеята на сестрите не била никак лоша: дават под наем за долари освободения апартамент и после делят наема. Обаче попаднали на една фирма с английско име и служители с нижненовгородски акцент. Фирмата им предложила да продадат апартамента за много добри пари — петстотин долара на квадратен метър. След това между сестрите сякаш минала черна котка. И ако Ковалъови само се мръщели и избягвали конкретния разговор, то Свидерски искали да действат. Отначало те проучвали възможността

да лапнат в своя полза целия мамин апартамент. Само че съдът е дълга и трудна история, а фирмата не иска и не може да чака. И тогава на Свидерски им хрумва дяволски план. Те поканват на гости Ковальови, за да решат, така да се каже, въпроса мъдро и по-любовно. След скромната почерпка Ковальови изведнъж ги наляга непреодолима дрямка. Когато и двамата съпрузи заспали, Свидерски ги удушили с въже за простирание. А какво да правят с трупове, решили с ужасяваща простота. Домакинът с помощта на брадвичка, трион и нож разфасовал телата в банята, отделил месото от костите и го занасял в легенче на жените в кухнята. Те прекарвали месото през мелачката, а каймата изхвърляли в тоалетната чиния. Костите Свидерски отнесъл на другия ден в чувал на градското сметище. Колко мръсотия се наложи да се прехвърли, докато притиснем убийците до стената! Днес им устройх очна ставка и Олга Свидерска каза на свекърва си, че още оная нощ е трябвало да смелят на кайма и дъртия ѝ бърбив език. Такива работи...

Започнах да оправям леглото си почти с трепет. Нима след някакви си пет минути ще дойде време за сладък сън?

Телефонът в коридора задрънча меко и тихо. Замрях с възглавницата в ръка. Ирина излезе от кухнята, вдигна телефона, поговори малко и без да окача слушалката, с мека стъпка тръгна към спалнята. Бавно и печално, сякаш завинаги се прощавах с нея, хвърлих възглавницата обратно на леглото.

Жена ми отвори вратата и шепнешком ме извика:

— Турецки, марш на телефона!

Излязох след нея в коридорчето, допрях слушалката до ухото си и измърморих:

— Да?

В слушалката се чу приглушено и малко смутено покашляне, което можеше да принадлежи само на един човек, заместник-главния прокурор Константин Дмитриевич Меркулов, моя учител и приятел. Трудно е да се каже дали неговият аристократизъм беше вроден или придобит, но ние го наричахме Княза още когато Костя работеше като следовател по делата от особена важност при Московската градска прокуратура.

— Саша, извини ме за бога, че те безпокоя. Ако зависеше от мен, отдавна да бях пратил дежурния следовател и да съм забравил...

— Какво се е случило?

— Имаме застрелян. Чужденец...

— Че сега такива колкото искаш!

Опитвам се вяло да се измъкна от необходимостта да се влача посред нощ на местопроизшествието, макар прекрасно да разбирам, че ако случаят е обикновен, Костя никога не би ме вдигнал от леглото. Нали за това има новаци — силни, енергични, мечтаещи за кариера.

— Американското посолство много се интересува, Саша — поясни Меркулов със скупния глас на много изморен човек.

— Американец значи? — уточних аз.

— Ами да. При това не кара помощи от Червения кръст, а дошъл да прави политика.

— За което може би си е и платил?

— Е, това ти ще изясняваш. А аз съм вече стар и беловлас...

— ... и беден е домът ти^[2]! — почти машинално подхванах аз.

— За това, гражданино началник, сте прав както никога. Отцепвай, Саша, към нашата любима болница. Тялото е там. И за да не сучаеш, съм поканил Грязнов от криминалната милиция.

— Е, и на толкова съм благодарен...

Докато се приготвих и докато дойде изпратената от Меркулов патрулна кола, трупът на американеца вече бе препратен в моргата на „Болшой Пироговски“. Трябваше да чака там, докато традиционно печалните служители на Харон му докарат последния цинков дом, който беше съвсем възможно да е дори без раирания звезден флаг.

Печално, разбира се, но времето направи от мен циник и продължава да ме променя в тази насока. Понякога успявам да се съдържа и изливам сарказма си само в тесен кръг. Но невинаги ми се удава да дочакам подходящата минута. А пък като се изтърва и видя опулените очи на подследствения или още по-лошо — на началството... Ругая се сам, но късно — казана дума, хвърлен камък...

За тези десет и повече години, откакто се знаем, Слава Грязнов изгуби почти една трета от рижите си къдри. Онова, което му остана, потъмня, а на места се смени с мръсносиви валма. Но по длъжност той все така беше старши инспектор от криминалната милиция, старо печено ченге. И пагоните си бяха все същите — майорски...

Слава ми стиска ръката и веднага доказва, че едва ли ще ми отстъпи в областта на цинизма и топлата дружеска шега:

— Реакцията ви спрямо американците, господин съветник, е съвсем като на валутна курва!

— Е, момко! — вяло се браня аз. — Тая нощ ми се присъни Костя Петров. В сравнение с това твоите ехидства пет пари не чинят.

Слава скрива усмивката си и лекичко ме потупва с широката си длан по рамото:

— Не се разстройвай! Ще ти го пипна аз тоя тип...

— Ти ще го пипнеш — съгласявам се, — други пак ще го пуснат.

— Не мисли за това! Ти си свърши работата, хвана му спатиите. По-добре чуй какво ни е приготвила съдбата и веднага ще забравиш Костя. Та значи американският гражданин Джон Керуд, служител в Държавния департамент на САЩ, е убит с два куршума калибър 5,45 в тила...

— С автомат значи?

— Съвсем точно.

— И къде му е текнало да се подлага на куршумите?

— Точно това засега не се знае.

— А че е от Държавния департамент, знаеш, нали?

— Не ме прекъсвай, Турецки! Досега винаги си изслушвал другаря си! — примоли се Слава.

Кимам в знак на съгласие.

— Раненият американец е бил докаран в болницата от неизвестен мъж. Дежурният хирург и медицинската сестра дадоха показания, че засега неизвестният ни мъж е пристигнал с вносна кола, цвят металик — тъмен или сребрист. Хирургът хич не го бива по колите, сторило му се „Волво“, ама не е сигурен. Затова пък каза, че задното стъкло на колата го нямало. Сигурен беше, защото видял назъбените останки. Оня мъж бил видимо развълнуван, което, разбира се, е естествено. Но продиктувал уверено името, възрастта и гражданството на пострадалия. Значи познавали са се. Своето име шофьорът на волвото не съобщил, заминал си, без да изчака милицията, за да даде показания. Наистина, преди това той позвънил на някого по телефона. Докторът не помни с подробности за какво е бил разговорът, но чул все пак, че мъжът звънил на някакъв Едуард Генадиевич, а себе си нарекъл Юрий Андреевски или Андриевски... И знаеш ли кое е най-интересното? Първо ни се обадиха от болницата, а след половин час в дежурната стая телефонира самият началник на

московската милиция. Изправи всички на нокти, защото му били звъннали от американското посолство и помолили да вземе мерки за издирването на служителя от Държавния департамент господин Керуд, който трябвало да се върне още преди два дни от Баку, където бил отлетял с миротворческа мисия. Господата от посолството били разтревожени, тъй като според техни сведения Керуд можело да бъде нападнат.

— Сякаш са му предrekli!

— Да.

Слава Грязнов беше обхванат от радостната възбуда на ловеца. Въобще не споделях ентузиазма му, по-скоро — обратното, и предчувствах голямо бачкане с непредвидим резултат. Като се има предвид личността на убития, следствието ще се наблюдава от всеки, който не го мързи, включително господин Жириновски. А това винаги е неприятно — да те притискат, да ти надничат зад рамото и вместо помощ — да получаваш само хокане. Но не исках да преча на Слава да се навива, защото разбихах: той гледа на това извънредно произшествие като на поредния шанс да оправи служебната си характеристика. Само дето подозирах, че надеждите му са напразни. Уморихме се да чакаме благодарност от силните на деня. Преките ни началници ценят не толкова работата, колкото майсторското въртене на езика. В смисъл на блюдолизничене, разбира се. Впрочем всичко се случва, току-виж Слава пипнал убиеца или убийците, а благодарните американци вземат, че ходатайстват за него пред генерала. Ако това стане, аз пръв ще вдигна за Слава чаша от нещо конфискувано и включено към следствените материали.

— Какво предлагаш? — попитах Грязнов, когато отидохме в моргата да видя убития американец. Гол и мъртъв, той не се различаваше от нашите покойници. Всъщност, за разлика от повечето наши правителствени чиновници приживе господин Керуд си е поддържал фигурата. Мускулест беше като морски пехотинец.

По стар навик Слава без малко да вдигне ръка, за да се почеше по темето, после някак рязко я свали, засече учудения ми поглед, смути се, но обясни:

— Чалдисвам се май, разбираш ли. Понякога се хващам, че ме е страх да си докосна косата — сякаш ще вземе да пада на кичури...

— Това е от възрастта... — започвам да го закачам, след като си го е изпросил, но една широка прозявка ме прекъсва по средата на думата и едва не ми изкълчва ченето.

След което желанието ми да се закачам изчезва. Спомням си, че, първо, това следствие, дето ми го хързулнаха, едва ли е подарък и, второ — аз съм глава на семейство на средна възраст, а всички порядъчни домошари в това време си седят вкъщи по чехли и зяпат някоя „Госпожа Съблазън“.

— Добре, карай по същество, Вячеслав — предлагам аз.

— Сега ще се обадя в дежурната да разбера дали в тая тиха вечер не е имало някъде престрелка. Както изглежда, работата е станала на улицата.

Той отиде в стаичката на дежурния санитар, където имаше телефон, а аз седнах на твърдия болничен диван, подпрях се на студената стена, боядисана до половината в тъмозелено, и се опитах да подремна. Не ставаше, студът, макар и не много силен, проникваше под тънкия плат на палтото. По-рано предпочитах якетата, но откакто минах в категорията на шефовете, Костя Меркулов ме уговори да си купя палто: щото не върви значи следователят по делата от особена важност да се представя в яке, даже ако е свръхистинска канадка. Той знаеше какво говори. Откакто минах на костюми и палто, колегите започнаха да ме наричат Александър Борисович. Освен тези, на които, разбира се, аз не разреших (Меркулов, Грязнов, Мойсеев и Романова).

Слава се върна:

— Да вървим, драги ми господине.

— Къде?

— Стреляли са на Минското шосе. Преди два часа, с автомат.

Скоро бяхме на местопроизшествието.

Нормален участък от широката автомагистрала. Встрани жилищни блокове. От живеещите там за щастие никой не бе пострадал. Само един заблуден куршум влетял в кухнята на самотен пенсионер, но не засегнал нито него, нито покъщнината му.

Заледеният асфалт беше блестящ и хлъзгав. На някои места ледът пукаше и се чупеше под краката ни.

Слава пълзеше по шосето едва ли не на четири крака, аз също помагах, но за труда си бе възнаграден той.

— Саша, ела тук! Как мислиш, това лед ли е?

Той изсипа в дланта ми няколко прозрачни парченца, които въобще не искаха да се стопят. И не защото ръката ми беше измръзнала — това бяха парченца стъкло.

— Мислиш, че е от тях ли?

— Надявам се. Май трябва да извикаме експерта, а?

— Трябва.

От тая находка, както се казва, ни тръгна. Недалеч от стъкълцата открихме няколко гилзи. Слава прибра всичко, което намери под светлината на уличната лампа.

— Доколкото разбирам, гилзите са от „Калашников“.

— Съгласен съм.

— Само че не бяха там, където трябва — загрижено каза Грязнов.

— А къде трябваше? — свивайки се под пронизващия вятър, попитах аз.

— Ами виж — хирургът твърдеше, че задното стъкло на колата, с която докарали американеца, било разбито. Значи съвсем определено са стреляли отзад, може би по бягащата кола. А къде се е разпиляло стъклото?

За по-голяма убедителност Слава тропна с крак по хлъзгавия асфалтобетон и едва не падна.

— Ето тук! И колата е била в своята лента на движение, както и е редно. Защо тогава гилзите са отстрани?

Унило свих рамене.

— Не знам... Може би този, как беше, Андриевски, се е отбранявал?

Слава ме изгледа с уважение:

— Изглежда, ненапразно ви държат на служба, Александър Борисич! Я ела...

И ме повлече след себе си. Разделихме платното приблизително на три и като се прегънахме на два ката, бавно и несръчно започнахме да го обхождаме, вглеждайки се в мръсния асфалт.

Този път на мен ми провървя. Макар че намерих уликата съвсем случайно — настъпих с меката подметка на зимните си италиански боти нещо, което се търколи под крака ми. Наведох се и вдигнах жълтото цилиндърче, което мътно проблясваше на светлината на

уличната лампа. От черната му вътрешност миришеше кисело на изгорял барут.

Грязнов се приближи и попита:

— Да не е гилза?

— Гилза — уточних аз.

След което като по заповед и двамата клекнахме, за да огледаме мястото до милиметър. Аз вдигнах още няколко гилзи, после Слава ме извика:

— Ела, само че внимателно да не го настъпиш!

— Какво намери?

Когато се приближих, той завря пръста си в асфалта отпред:

— Виждаш ли?

След като се взрях внимателно, забелязах, че върху ледената корица, която покриваше пътя със сивкаво фолио, тъмнее петно с неравни, размити очертания.

Двамата със Слава се спогледахме, той въздъхна, внимателно изстърга с нокът замръзналата повърхност на петното, разтри го между пръстите си и даже го помириса.

— Не е бензин, Александър Борисич, нито това, което си помислихте!

Аз изсумтях:

— Не ми приписвай професионалните си изкривявания, Слава!
Кръв ли е?

Той кимна.

— Значи трябва да повикаме криминалните експерти.

— Вече идват — каза Слава и се огледа.

След няколко минути мястото, където бил смъртно ранен американецът, приличаше на снимачна площадка. Но ние със Слава не взехме участие в суетенето на специалистите от научно-техническия отдел. Отправихме се към „Петровка“ да се стоплим и да разучим резултата от разпита на живеещите в близките до мястото на престрелката блокове.

---

[1] Жаргон за следовател по дела с особена важност — Б.пр. ↑

[2] Думи от популярна песен. — Б.пр. ↑

2.

Честно казано, през последните години все по-малко може да се разчита на помощта на очевидци, да не говорим за свидетели. Наплашените хора предпочитат да заемат позицията на трите класически китайски маймуни: не виждам, не чувам, не говоря. В случая, който ни се падна със Слава — в два часа през нощта — не можеше да се разчита на изобилие от очевидци. Като се има предвид, че стрелбата на шосето е станала между двадесет и двадесет и един часа, имахме пика на онова спокойно време, когато повечето хора вечерят и гледат по телевизията как работят терористите в другите страни. И дори да са чули стрелба навън, едва ли биха изтичали на улицата, за да любопитстват какво става. Москва свикна с престрелките.

По тази причина имахме показанията на трима души. Съобщението на пенсионера, в чиято кухня влетял заблуденият куршум, не беше особено ценно. Старецът даже не чул изстрелите, поради което, след като оплака счупените си чайник и две чашки, анатемоса органите на реда от министъра на правосъдието до редовия квартален, задето заслужилите хора нямат мира от бандитите.

Валентина Сергеевна Веселова, също пенсионерка, само че не заслужила, бивша пияница, сега тиха алкохоличка, се връщала от павилиона, където изпила бутилка бира, тъкмо когато започнали да стрелят на пътя. Тя не ни каза нищо ново, което да не знаехме от огледа.

Затова пък третият очевидец се оказа находка. Василий Макарович Фьодоров, човек на предпенсионна възраст, беше от тази категория любознателни и начетени бачкатори, които наричаха някога работници-интелигенти. Той събщи, че не чете вестници, телевизия не гледа, слуша само радио „Свобода“. Вечерял рано, към седем часа, после дълго се разхождал с кучето си. Тази вечер също не изменил на навиците си, а освен това дълго дресирал кучето си тъкмо на площадката край шосето. Отначало откъм центъра дошла една лада и спряла насред пътя. От нея излезли двама, единият останал до колата,

вторият трамбювал покрай шосето, като че ли очаквал някого. Те паркирали колата почти напреко, затова всички, които минавали край тях, били принудени да намалят скоростта, за да заобиколят препятствието. Някои протестирали, но не активно. Около четиридесет минути след като ладата препречила шосето, на пътя се появила вносна кола със стоманен или сребрист цвят. Също като другите коли преди това тя намалила, но независимо от молбите на пътника от ладата, не спряла. След което въпросният пътник извикал нещо на своя другар и оня изстрелял по отдалечаващата се кола един автоматен откос. Посипали се стъкла, сребрилата кола спряла и от нея също се разнесла в отговор автоматична стрелба. След това нападателите скочили в своето возило и избягали. След няколко минути тръгнала и другата кола, но преди това от нея слезли две момичета — според думите на Василий Макарович — доста изплашени и ядосани. Те били млади, красиви и богато облечени, но на свидетеля му се сторило, че и двете са леки жени, макар може би и от по-висока категория. Момичетата попитали Фьодоров къде може по-бързо да хванат такси и си заминали.

Фьодоров не можеше да си припомни никакви особени белези, само описа, доколкото можа, облеклото на момичетата и се сети, че едната наричала другата Катя.

Известно време само седяхме и мълчахме, после Слава дълбокомислено произнесе:

— Най-после и на Грязнов да му излезе късметът. Досега все с курвите от района на Трите гари си имах работа, а сега май ще трябва да издирвам интересни дами.

— Покрай това гледай да ми намериш и Юрий Андриевски!

Слава тежко се надигна от стола, отиде до касата си и измъкна от металическия ѝ търбух начената бутилка водка и чиния със свежо миришещи кисели краставички. Той беше наследил тази добра, макар и противоуставна традиция от своята бивша началничка Александра Ивановна Романова, която оглавяваше навремето втори отдел на Московската криминална милиция.

Тя и експертът криминолог Семьон Семьонович Мойсеев бяха дълги години верни приятели и помощници на двама ни с Меркулов. Сега влизаха в графата „пенсионери, събирачи на гъби“ и не можеха да ни помогнат с нищо, освен със съвет. Но понякога, дявол да го вземе, и

съвет чакаш като манна небесна. Изпих послушно стоте грама, които ми поднесе Слава, погризах една кисела краставичка и като въздъгнах, казах:

— Жалко, че вече е късно, иначе като нищо щяхме да забием към Семьонич!...

— Мдаа — съгласи се Слава, но добави: — Само че сега по-добре предварително да го предупреждаваме, че ще дойдем.

— Защо?

— Нали знаеш как докато беше на работа, си уреди тихомълком вкъщи една нелоша лаборатория. И сега приема от време на време поръчки за експертизи, така да се каже, от физически и юридически лица срещу умерено заплащане.

— Притеснява ли се, какво?

— Ами не, просто клиентите му са най-различни...

— В какъв смисъл?

— Разбираш ли, много от тях ги устройва, че той сега живее сам и е нещо като обиден на своите шефове, задето го изритаха в пенсия. А ако започнат да се мотаят пред очите на „клиентите“ разни пияни ченгета и прокурори? Семьон може да си изтърве бизнеса.

— Ясно.

Грязнов мълчаливо наля по още една доза от зверски силното питие. Гаврътнахме и нея.

— Е — казах, — да си ходим, Слава! Нали утрото е по-мъдро от вечерта?

— Ти можеш да си вървиш, разбира се.

— А ти за какво ще киснеш тук? Посред нощ никой няма да ти открие Андриевски, ако не е имал работа с нашето ведомство.

— Както кажете, гражданино началник — ухили се Слава.

— Хайде да си съгласуваме по-нататъшните действия. Първо започваме да проучваме този Андриевски — кой, какъв, откъде и всичко в тоя дух. Между другото, трябва да разберем от посолството дали Керуд е имал кола. Ако каручката е на Андриевски, по-лесно ще го намерим. Мацето Катя ще е по-трудно за намиране, но и тя не е игла в купа сено. Как мислиш, струва ли си да дадем обява по радиото и телевизията: молим да се обадят хората, които двама неизвестни са се опитали да спрат на Минското шосе край Кунцево на втори декември в толкова и толкова часа.

— Е, поне няма да навреди — съгласявам се, после добавям:

— Обаче лошо ни се пише, ако това не е случайност, не са сбъркали обекта, а си е поръчково убийство и, не дай Боже, политическо!

Грязнов се опитва да възрази, но аз не му давам да отвори уста:

— Знам какво мислиш — твърде дърварска работа за ликвидирането на фигура от такъв мащаб. Съгласен съм. Но нещо ме гложди, Слава, предчувствие вероятно. След като Керуд е служител от Държавния департамент, защо не е в кола на посолството, защо е бил без охрана? Керуд... Фамилията като че ми е позната.

— Имаше такъв писател, май канадски. Пишеше за животните и индианците. Да вървим в дежурната? Ще ти намерим превоз, а аз ще погледна какви откраднати коли се издирват, пък и кой знае — може тези терористи да са оставили още някъде следи.

Ако в нашите кабинети след полунощ най-често е пусто и тихо, в дежурната на градското управление животът кипи без прекъсване. Влизаха и излизаха зачервени от водката или от вятъра милиционери, домъкваха нарушители на обществения ред, набутваха ги в килиите на предварителния арест, на някои съставяха протоколи. Изобилието от мутри и типове, които бяха пребили, предложбили, ограбили или убили от глупост своите ближни, можеше да предизвика лек шок и депресия у някой нов, непривикнал човек. А ние със Слава им бяхме свикнали или може би с годините остротата на възприятията ни се бе притъпила. Само понякога, в редките минути на сладко безделие, ти идва наум, че народът сякаш е заразен от епидемия на самоизтребване.

Докато Слава разговаряше със съответния дежурен и изучаваше градската сводка за последното денонощие, аз седях до дежурния следовател от прокуратурата, моя по-млад колега Олег Величко. Младо момче, но умник и работяга, а най-важното — пъргав. Заформяше се трудно следствие, затова ми трябваше добър помощник.

— Знаеш ли, че тази вечер са застреляли американец?

— Да, Александър Борисович — кимна той. — Само че не можах да отида на местопрестъплението, защото групата тъкмо излизаше за друго извънредно произшествие: взривена беше колата на директора на банка „Рондо“.

— Има ли жертви?

— Няма, макар че мерцедесът е на парчета.

— Върви им днес на мирните граждани — зарадвах се съвсем искрено. — Слушай, Олег, скоро ще ми натресат американеца. Ще дойдеш ли в моята бригада?

— Разбира се — зарадва се младежът, макар очите му да се затваряха за сън. — Какво трябва да правя, Александър Борисович?

— Засега нищо. Изкарай си дежурството, наспи се, после така ще те натоваря, че ще се скъсаш да пъшкаш.

Слава се върна, гледаше загадъчно. Правя му кефа, не чакам да заговори първи и питам:

— Изрови ли нещо?

— Дребна работа. Сребристи коли „Волво“ в последните 24 часа никой не е задигал. А и по-предишните дати погледнах — също нищо. А виж червена, по-точно вишнева лада има. Днес на обед е открадната от двора на блок номер четири на „Бережковска крайбрежна“. Гражданинът Едуард Самвелович Погосян, служител в склад за плодове и зеленчуци, си дошъл за обяд. След като се наобядвал, ладата вече и нямало на двора.

— Басирам се на две бири, че скоро иде открит количката някъде в предградията.

— Отказвам баса — отвърна Слава. — Предлагам да пийнем на паритетна основа за това, че ще я намерим непожарена.

Докато се канехме с плахото участие на Олег да пийнем за това да ни се падне цяла колата на престъпниците, в стаята надникна заместник-дежурният на смяната майор Парамонов:

— Олег? Готви се за излизане!

— Какво е станало, Сергей? — попита го Грязнов.

— Заместник-началникът на кунцевското районно е изпратил някакъв панически телекс. Граждани сигнализирали, че във вътрешния двор на някакъв блок по улица „Ярцевска“ лежи неподвижно човек в униформа. Милиционерският патрул отишъл да види. Гледат — не е техен. Военен бил. Мъртъв, макар и още топъл, не са открити външни белези за насилствена смърт...

— И какво толкова? — попита Грязнов. — Това си е точно техен случай. Починал ненадейно човекът...

— Така е — съгласи се Парамонов. — Обаче знаеш ли откъде е полковникът?

— От секретариата на министъра на отбраната?

— Не, още по-високо! От ГРУ!

— Откъде? — попита вече облеченият за излизане следовател Величко.

— От Главното разузнавателно управление при Генералния щаб, ако не знаеш. А покрай трупата се търкаляла чантата с документи.

— Къде е тая „Ярцевска“? — попитах, без сам да знам защо.

— В Кунцево — отвърна Грязнов и ме изгледа учудено. — Нали телекът е от Кунцево.

— Господин майор — обърнах се към Парамонов, — ако се намери местенце във вашата кола, вземете и нас, моля ви!

В нашата милиция офицерите обикновено се обръщат един към друг както преди — с „другарю“. Затова Парамонов малко изтъпява от моите думи и кимва: отивайте значи, няма проблеми.

В микробуса обаче беше тесничко — девет души плюс кучето. Слава Грязнов полугласно ме попита:

— Какво си намислил? Защо се навираме тук?

— Старче, на млади години бях атеист, а сега започнах да вярвам в предчувствия. Доколкото си спомням, досега у нас висшите офицери от разузнаването не се търкаляха по дворовете, още повече с документи в чантата. Това първо. А второ: това, което ме измъчва, е, че пак отиваме в Кунцево.

— Напипваш ли някаква връзка?

— Едва ли. Страхувам се, че покойникът, както и Щирлиц, не е имал порочни връзки...

Слава Грязнов е най-добрият ми приятел, след Костя Меркулов, разбира се, но даже на него не исках да кажа истинската причина за моето любопитство. Може би защото този внезапен импулс можеше да се сметне за пристъп на старческа сантименталност. Макар аз още да нямам и четиридесет, понякога ми се струва, че зад фасадата на някога добре тренираното ми тяло се крие стара и уморена душа.

3.

Преди девет години съдбата ме свърза с някои хора от военното разузнаване. Това бяха жестоки типове. Заради тях загина военният прокурор Иван Бунин. Загина вместо мен, защото точно за следователя Турецки беше предназначена тяхната адска машинка. И макар тогава ние с Меркулов и Грязнов да спечелихме партията смъртоносен шах срещу тях, не ми беше писано да видя как кагебистите ги хващаха и ликвидираха без съд и присъда^[1]. Навярно при смяната на вярата и епохата у мен се събудиха някакви езически атавизми на съзнанието — искаше ми се да погледна мъртвото тяло на полковника от ГРУ, пък каквото ще да става.

Заместник-началникът на районното управление на милицията беше възпитан във времето, когато думите „разузнавач“ и „чекист“ се произнасяха с благоговение. Затова старателно бе отцепил мястото, където бил открит трупът, което в два часа през нощта едва ли беше толкова необходимо. По това време в двора липсваха даже обичайните за такива ситуации зяпачи, бяха само наши хора.

Полковник Василий Дмитриевич Скворцов бил открит до трансформаторния пост от трима младежи, връщащи се от дискотека. Тъй като самите те били леко пийнали, решили, че господин военният също е къркан. Опитали да го разтърсят, за да го събудят, и едва тогава забелязали, че е мъртъв. Според техните думи той лежал по лице, а под тялото му имало скъпа кожена чанта с две блестящи закопчалки. Сега полковник Скворцов лежеше по гръб, отметнал глава така, че силната му волева брадичка сочеше почти вертикално нагоре към тъмното беззвездно небе. Устата му беше полуотворена, изостреното и сякаш вкаменено лице изглеждаше съвсем синьо под бледата светлина на уличната лампа.

Щом подуши, че с групата от криминалната милиция е дошъл и следовател от прокуратурата на Русия, тоест моя милост, зам.-началникът разви бурна дейност, призовавайки подчинените си да работят старателно и в същото време бързо. Някой предложи версия: полковникът специално бил паднал върху чантата си, за да не я

намерят и задигнат. Наложил се да измърморя уж под носа си, но достатъчно силно, че подобно предположение граничи с маразъм. Още повече че и съдебният лекар след първоначалния оглед заключил: причината за смъртта много прилича на инфаркт.

— За какъв дявол се е мотал тук? — питаше, без да се обръща конкретно към никого, майорът от районното управление. — Тук няма нищо тяхно.

— Може и да има, но ние с вас да не го знаем — предположих аз. — А може и да си е отивал вкъщи...

Майорът само изглеждаше прост като класически старшина. След като чу последното ми предположение, той поклати глава:

— Той не живее тук. Ние установихме самоличността му и разгледахме документите, които намерихме у него. Документите, вярно, са само една офицерска книжка, но с нея открихме и тефтерче, хубаво такова, за телефони и адреси...

— Той да не би и своя адрес да е записал там, да не го забрави? — нетърпеливо попита Грязнов.

— Не. На първата страница, сега нали е модно, са вписани анкетните данни на собственика, така да се каже — трите му имена, адресът и дори кръвната група.

— Мда — мърморя си, — непонятно. За щастие или напротив, ние си имаме достатъчно работа, така че ще предоставим на военната прокуратура да изяснява обстоятелствата около смъртта на полковник Скворцов.

Майорът с готовност кимна, но се мотаеше край мен, сякаш не се решавахе да попита или помоли за нещо.

— Другарю Турецки?

Поглеждам към Олег Величко, който със стажантско усърдие изучава безжизненото тяло на замръзналата земя, и разсеяно отговарям на майора:

— Слушам ви.

— Александър Борисич, може би ще вземете чантата, а? На вас ще ви е по-удобно да я предадете където трябва. Кой знае какво има там... Да му се не види! Тук и кварталните наркоманчета са ни достатъчни.

Прекрасно го разбирам. Запотен, червендалест, пийващ си навярно службаш, той прекрасно знае, че е достигнал тавана на

кариерата си, подполковник никога няма да стане. Следователно и стремежът му е само да си кюта тихичко две-три години до пенсия. Ами ако, не дай Боже, стане нещо с чантата или просто се загуби, а пък в нея има държавни тайни? Ще гледа тогава майорът хубавичката пенсия през крив макарон.

— Добре, дайте я!

И ето, в ръката ми ляга солидна и лека чанта от хубава кожа. Не тежи много.

Неудържимият Грязнов ми шепне:

— Изхвърли хартийките оттам и си приватизирай чантичката. С нея веднага си личи, че си важна птица.

Отвърщам му в същия дух:

— Да бе, тебе ако слушам, досега да съм в панделата.

Отиваме към колите, където под светлината на фаровете следователят от районното управление разпитва тримата младежи, които са открили тялото. Момчетата вече са изтрезнели, отговарят лаконично на въпросите и сигурно съжаляват, задето не са си отишли веднага по къщите, след като са се обадили на милицията. Следователят си записва фамилиите и адресите им, обстоятелствата, при които са открили офицера, после запитва:

— Познавате ли го?

— Не — нестройно, но хорово отговориха момчетата.

— Мдаа, ясно...

Следователят или е изморен, или му е скучно да разпитва свидетелите как така някакъв човек просто си умрял в чужд двор.

Използвам паузата, през която районното ченге изпада в замислено състояние, и също задавам въпрос на момчетата:

— Доколкото разбрах, всички живеете тук?

— Ами да.

— И за пръв път ли виждате този човек?

Високият пубертет, който стърчи поне с половин глава над мен, след кратко помайване отговаря:

— Не, и преди сме го виждали...

— Често ли?

— Три пъти.

— При какви обстоятелства?

— Ами ние си седим понякога в беседката, бърборим си, пушим. А той минаваше по пътеката през двора, почти до нас.

— По кое време беше?

— Вечер, след седем...

— А защо го запомнихте?

— Решихме един път да го пробваме на шубе? Той тъкмо минаваше край нас. Та аз му викам: господин полковник, дали няма да ви се намери цигарка? Хората обикновено се плашат и драсват...

Има си хас, мисля си: всичките са опаковани в черна кожа, косите им стърчат, на гърдите им висят такива синджири, че може да трепеш с тях...

— ... боят се, в общи линии. А той нищо, приближи се и вика: „Какъв господин съм ви аз, хлапета, а пушенето е вредно.“ Но ни даде пакет цигари.

— Какви бяха?

— „Уинстън“.

— При кого идваше, не знаете ли?

— Не. Той само минаваше през двора, и толкова...

Когато оставих на мира младежите, към мен се приближи Слава:

— Вкъщи ли се прибиращ?

— Естествено.

— Да вървим тогава. Момчетата ще ни закарат. Ти какво се беше лепнал за ония с въпросите си?

— Лош навик — казах виновно.

Скрихме чантата на полковника в сейфа на Грязнов. Не ни се щеше да караме шофьора да навърта излишни километри, той и без това щеше да се мотае из града цялата нощ.

Вкъщи всички отдавна спяха. Да си призная и на мен ми се щеше. Но, изглежда, преминах първата степен на умората, а за втората трябваше да чакам още четиридесет минути. От водката или от пренапрежение ме цепеше главата. А може да ме боли и защото ще се променя времето. Откакто в Афганистан доблестните бойци от спецчастите провериха здравината на черепа ми, той започна да изпълнява между другото и функциите на жив барометър.

Поседях в кухнята, констатирах, ме главата ми е празна откъм мисли, а и в този час хич не ми трябва, честно казано. Погледнах

десеткилограмовата гира, която кротко ръждясваше под мивката, въздъгнах и си легнах. Утрото е по-мъдро от вечерта.

---

[1] Виж романа „Операция Фауст“, „Атика“, 1994 г. — Б.ред. ↑

4.

Както и предполагам, вечерта главата ме болеше не само от водката. Утрото се случи слънчево и не много студено. Наистина, не излезе по-мъдро от вечерта, макар през нощта да имаше такава надежда.

Не можах да се наспя и ако я нямаше ярката слънчева светлина над главата ми, едва ли щях да дойда в службата в най-доброто си настроение. А сега бодро се добрах до кабинета си, седнах зад бюрото и започнах да подготвям делото „Свидерски“ за внасяне в съда.

Меркулов се обади по телефона и попита какви идеи имам по повод на американеца.

Отговорих му с патоса на Нона Мордюкова от филма „Брилянтната ръка“:

— Порядъчните американци не се возят в случайни коли.

— Установихте ли вече с кого е пътувал? — оживи се Костя.

— Уви, гражданино началник! Затова и казвам — случайни. Но този господин Никой стреля сръчно с автомат, успял е да рани един от нападателите. Сега оперативните служители шарят по болниците. Може и да е нахалост, обаче процесът вече си тече. От уважение към приятелите ни от другото полукълбо цялата Московска криминална милиция е изправена на нокти.

— Не се кълчи! — прекъсна ме съвсем добродушно Меркулов. — Заради този случай ще ни набиват обръчите. Само че първо твоите, а после моите!

— Костя, ние вече знаем фамилията на този човек и това, че задното стъкло на колата му е разбито. Така че скоро ще научим и останалото.

— Постарайте се. Аз позвъних на някои хора от контраразузнаването. Те държат под око всички чужденци, които пристигат тук. И да знаеш, хич не им е харесал почтеният господин от Държавния департамент. Те малко го понаблюдавали и останали с впечатлението, че господин Керуд няколко пъти доста професионално

се е измъкнал от наблюдението. А преди седмица въобще изчезнал от полезрението им. И повече не са го виждали жив.

— Да не искаш да кажеш, че е шпионин?

— Не, не е задължително. Това е просто така, за сведение.

— Костя!

— Какво?

— Имам чувството, че без да искаш, ми подложи бая голяма динена кора с този американец.

— Не е чувство, Саша — засмя се той. — Подсказва го опитът ти.

Хубаво е да поговориш сутрин с Меркулов. Уж не казва нищо утешително или особено приятно, а някак си ми вдига настроението.

Малко преди обяд се появи Слава Грязнов. Дългото му кожено палто, на което завиждаха младите ченгета, беше оплескано отдолу със сива кал. Кое то доказваше, че Грязнов е разстроен от нещо. Впечатлението се усилваше от физиономията му: дори само тя можеше да вдъхнови поета за дълъг опус, съставен предимно от псувни.

— Шура Романова на нищо ли не те научи? — попита той, докато сядаше на протрития кожен диван.

— За какво говориш?

— В касата ти, освен хлебарки, сигурно нищо друго няма, нали?

— Да не мислиш, че знам.

— Ами виж тогава, и за теб може да е полезно.

Отворих касата си, без да се надявам особено, че може да открия нещо спиртно, затова доста се учудих, когато намерих бутилка коняк.

— Давай! — оживи се Грязнов.

— Като твой приятел не може да не ме притеснява нарастващото ти влечение към алкохола! — произнесох с патос.

Но все пак извадих бутилката, сложих до нея малки метални чашчици от един сувенирен пътен комплект. Напипах в бюрото и половин пакетче бисквити.

— Слава, може би не трябва, а?

— Аз имам нужда! — някак капризно заяви той.

— Почакай, аз даже не знам откъде се е взела тази бутилка, ами ако е вещественно доказателство?

— Да си се занимавал с кражби от магазин за спиртни напитки?

— Като че ли не...

— След като мине делото в съда, подобни веществени доказателства се унищожават по установения ред.

И Слава веднага се зае да отваря бутилката с едрите си сръчни пръсти.

Опитах се да си спомня откъде, от кого може да е попаднал при мен такъв неочакван подарък. Не можех да си спомня, затова изказах на глас съмненията си:

— Да не би да е рушвет? Сега ще си налеем, а току-виж нахлули при нас, ще ни покажат специалния белег на бутилката — и тогава има да чука камъни корумпираният следовател Турецки.

— Ами побързай тогава! Унищожих компромата!

След като пийнахме, констатирах тъжно:

— Ще се пропием тук с теб, Слава...

— Че кой ще ни даде! — възрази Слава, без да е ясно кого има предвид.

Кимнах в знак на съгласие и попитах:

— Какво носиш?

— Имам две новини: едната лоша, другата още по-лоша. С коя да започнем?

— Няма значение тогава.

— Юрий Владимирович Андриевски, роден през 1960 година, живее на проспект „Андропов“, притежава кола „Волво“. Вчера късно вечерта се е върнал от командировка. Днес сутринта е отишъл на автомобилния пазар, дето е на „Солнечна“. Вероятно, за да търси стъкла.

— Отлично! Хващай го направо от пазара и да почва да пее.

— Не е така просто.

— Защо?

— На хубаво място работи. В Научноизследователския център в Ясенево.

— Външното разузнаване? — уточних и усетих как ме прободете сърцето от лоши предчувствия.

Да, още от осемдесет и втора година, от първите дни на работата ми в прокуратурата, съдбата неведнъж ме сблъскваше с момчетата от тайните служби. Бива ги за приятели, но пък и противници са — да не дава Господ.

— Няма ли друг подходящ Андриевски? — попитах със слаба надежда.

— Няма.

— Е, какво пък, Ясенево или не, те са длъжни да дадат обяснение на всички въпроси, интересуващи прокурора.

— Ако е тяхна вътрешна операция, нищо няма да ни кажат.

— Е точно затова си и ти, Слава, за да получиш нужните сведения, даже те да не искат. Освен това ми се струва, че ако това, както ти казваш, е била тяхна вътрешна операция, Андриевски не би закарал Керуд в обикновена болница, където веднага съобщават на милицията за всички ранени с нож или куршум.

— Аз ще се постарая, не ми е за пръв път. Ако, разбира се, не ме изритат от службата преди това.

— Какъв е тоя песимизъм?

— Не е песимизъм. Това е увертюра към втората новина. Ще ми капнеш ли още малко?

Налях му още една чашка и малко на дъното на своята.

— Сега, Саша, дръж се да не паднеш. В отрязъка от време между два през нощта и десет сутринта, някой е задигнал от касата ми чантата на полковник Скворцов!

Няколко минути мълчах смаяно, после си долях чашката и я изпих на екс.

— Цяла сутрин бях на педали, а и на другите не давах мира, прочесвахме всички с фамилията Андриевски в Москва. Та намерихме тоя Зорге и точно преди да дойда при теб, прескочих до канцеларията си, бръкнах в касата...

— За бутилката? — осъдително уточних аз.

— За нея, грешен съм. Отворих, отначало не загрях. Като че ли всичко мое си е на мястото, но нещо липсва. После си спомних — дяволите да го вземат! Чантичката я няма! Какво да правя? Да вдигам патърдия, преди ония да са почнали, или да изчакам?

— Чакай, дай да се разберем. Кой би могъл да бръкне в твоята каса? Разбираш ли, не кой би искал — такива в Москва с лопата да ги ринеш, — а кой би могъл?

— Легално никой. Резервен ключ от канцеларията има при дежурния, но от касата ми — само у мен. Представяш ли си колко

квалифициран касоразбивач трябва да си, за да отвориш сейф в милиционерски кабинет?!

— Сигурен ли си, че нищо друго не е изчезнало?

— Като че ли не.

— Да вървим, ще проверим още един път.

Това, разбира се, беше грандиозно извънредно произшествие, за което — за щастие — още никой не знаеше, освен нас двамата. Засега нямах представа как мога да помогна на Слава да се измъкне от тази история. Ако военното разузнаване вдигне шум заради чантата, беше напълно възможно да падне и моята глава. Но в този момент преживявах повече заради Грязнов, макар че именно аз го нахендрих така, макар и не без негово участие. Всъщност, най-точно казано, и двамата ни прекара майор Загоруйко от Кунцевското районно управление, старият презастраховчик. Като че е знаел! Бях почти сто процента уверен, че това са номера на началника на Московската криминална милиция Савченко. Той е най-големият враг на Слава Грязнов в родното му учреждение. Някога Слава го беше уличил в страхливост, довела до смъртта на двама оперативни служители. Замаскираната страхливост не е длъжностно престъпление, затова Савченко успя да се измъкне. Избяга от оперативната работа, лиза задници и доносници, докато се навря сред шефовете и сега мразеше и в червата Грязнов, който открито наричаше нещата с истинските им имена. Той по всякакъв начин пречеше на служебната кариера на Грязнов. Би го смачкал с удоволствие, но се страхуваше от мен и Меркулов, а и от Александра Ивановна Романова. Тя и преди цепеше направо светата истина, подправяйки я с ругатни, а сега пък съвсем. Романова е желан гост на всички тържества в Московската криминална милиция, затова Витя Савченко едва изчаква да свърши официалната част и бяга веднага вкъщи, защото след нея Шура Романова ще му вгорчи живота.

Подозирах, че именно Савченко е успял по някакъв начин да отвори касата на Грязнов и да порови из нея. Ако бях съвсем сигурен, можеше и да го притиснем тоя плъх. Но ако не е той?

Здравите, зачервени длани на Слава потреперваха, когато отваряше секретата на тъмнозелената желязна каса.

Аз стърчах зад широките му плещи, опитвайки се да надзърна вътре едновременно с него, но не ми се удаваше.

Слава отвори касата, напъха се в дупката почти до рамене и замря.

Дръпнах го нетърпеливо за широкия твърд ревер на палтото:

— Е, какво има там?

Грязнов изпусна дълга, мощна въздишка, от която зашушнаха листовете в касата, и глухо каза:

— Саша, ако не те затруднява, обади се на психиатрията да изпратят една добра бригада като за най-буйните луди!

Реших, че се прави на клоун, за да скрие отчаянието си, цапнах го с юмрук по гърба и креснах:

— Разкарай се!

Той се отстригна послушно и пред очите ми се появи живописният бардак, който представляваше сейфът на Слава. Сред папки, пакети и неизбежната бутилка водка лежеше злополучната чанта.

Взех я, огледах ключалките — цели и затворени. Притиснах чантата към гърдите си и безсилно се отпуснах на стола.

— Знам, сега си мислиш, че съм имал пристъп на делириум тременс — безнадеждно произнесе Слава.

— Знам, че трябва да отидеш при дежурния и да разбереш имало ли е външен човек в сградата през последните час, час и половина.

— Правилно!

Грязнов скочи от мястото си и се запъти към вратата.

— Заклучи си касата!

— Извинявай — виновно каза Слава, върна се, заклучи и излезе.

А аз въртях из ръцете си чантата, убеждавайки се, че е цяла и невредима. Даже я помирисах, с очакването да усетя характерната миризма на естествена кожа. Имаше го, разбира се, но надуших и още нещо. От вътрешността на чантата лъхаше съвсем неуместният сладникав мирис на сажди. Миризмата, както и микроскопичният прах, който влезе в носа ми, докато душех, предизвика гръмкото ми, трикратно кихане.

Не, каквото и да имаше там, трябваше незабавно да го разкараме от ръцете си, докато не се е случило още нещо.

Слава се върна.

— Външни лица, освен извиканите с призовки, не е имало. А мен ме е търсил някакъв чиновник от Министерството на вътрешните

работи.

— Кой е бил?

— Дявол го знае? Дошъл, показал удостоверението си, попитал дали съм тук. Дежурният не знаел, казал, идете да видите. Оня влязъл и след десетина минути се върнал, казал, че ме няма...

— Е, и?

— Пристигнал като че ли с чанта или дипломатическо куфарче. Знаеш, дежурният не обръща внимание на колегите.

— Слава, иди и му покажи чантата.

Грязнов ме изгледа, взе мълчаливо тайнствената вещ и излезе.

Върна се след три минути:

— Казва, че много прилича.

— Виждаш ли? Има информация за размисъл.

— Я се разкарай! Само ми е до размисъл. Главата ми се е замаяла!

— В такъв случай предаваме чантата по назначение и повече не си блъскаме мозъците.

— Лесно ти е на теб! А аз сега какво да правя? Щом в касата ми може да бърка всеки, който си иска, нямам право да съхранявам там документи.

— Добре ли видя дали нещо не ти е изчезнало?

— Всичко си е на мястото.

— Чудесно. Уверен съм сто процента, че разхерметизирането на сейфа ти е станало заради чантата на Скворцов.

— Да, ама от това не ми олеква. Направо ме засърбят някои места само като си помисля, че има човекоподобни същества, които отварят касата ми като бутилка бира!

— Имам една идея — казвам. — Да помолим Мойсеев да огледа сейфа ти.

— Хайде! — зарадва се Грязнов. — Иначе трудно ще се справя с усещането, че съм идиот.

Позвъних по телефона на Семьон Семьонович. Оказа се вкъщи и не беше зает. Каза, че ще дойде след двадесет минути. За времето, което му трябваше да се приготви и да дойде, ние със Слава получихме най-последните данни от криминологичната лаборатория и оперативната група. Кръвта, намерена върху асфалта край шепичката изстреляни гилзи, беше от А-група, докато покойният господин Керуд

е имал нулева група. Това даваше основание да се предполага, че кръвта е била на един от нападателите. Днес на паркинга на мотел „Можайски“ била открита кола „ВАЗ 2109“, вишнева на цвят с повреден от куршуми преден ляв фар. На дясната задна седалка са открити следи от кръв, А-група. Колата била собственост на гражданина Погосян. Обявена е за издирване като открадната предишния ден.

Момчетата от криминалната са умници, няма защо да им подсказваш. Ще разглобят колата до последното винтче, за да намерят нещо съществено. Нашата работа сега е да чакаме.

Още не бях успял да намеря секретните телефони, за да позвъня в Главното разузнавателно управление. В такива заведения с външните хора винаги разговаря дежурният. Някакъв прапорщик със сини пагони — той си няма и представа, че в тази сериозна фирма полковниците може да умират от инфаркт. Дежурният дълго ме разпитва, не бъркам ли нещо. После, без да затваря слушалката, се консултира с някой много сериозен, след което с официален глас ми благодари за внимателното отношение към държавното имущество и уточнява къде доблестните господа могат да си приберат така непрофесионално загубените документи. Договаряме се, че в три следобед ще чакам представителите на ГРУ в кабинета си.

6.

Най-после дойде Семьон Семьонович Мойсеев, бивш експерт криминолог при Московската градска прокуратура. В цивилни дрехи, с някаква невъобразима чанта, която можеше да бъде описана само с думата „торба“, той приличаше на западнал търговец от битака в Конково. Но Мойсеев беше стар професионалист и добър човек. В торбата му се бе намерило място не само за такъмите на криминалиста, но и за бутилчица, и за буркан с маринован лук, и за парченце шунка.

— Ако съдя по това, което ми разказа Слава, остават му броени минути да премине на казионна издръжка — каза Семьон Семьонович, — така че реших малко да го погледея преди това. А вие, Саша, ще станете ли съучастник?

— Дадено, Семьон Семьонович — кимам. — И колкото по-бързо налеее, толкова по-бързо ще ви стана съучастник.

— Докато вие се обслужите, аз на трезва глава ще огледам ключалката.

Акуратно и сръчно Мойсеев разглоби ключалката на касата с хитрите си миниатюрни инструменти, сглоби я отново, пое признателно от ръцете на Грязнов чашчицата и даде заключение:

— Касата ти, Слава, е отворена с изключително качествен многофункционален шперц, който е трудно да се направи в занаятчийски условия. Не знам дали това ще те успокои, или, напротив, ще те озадачи, но сред престъпния свят по мое време такъв инструмент нямаше. Четох някъде, че на Запад са се опитали да изобретят универсален шперц. Не съм чувал да са го внедрили в производство, но ако не ми изневерява професионалният усет — а той засега не ми изневерява, — касата ти е издраскана именно от такъв шперц.

— Да не искате да кажете, че тук е действало ЦРУ? — попитах аз, без да скривам досадата си.

— Боже опази, Саша! — възкликна Мойсеев. — Искам само да кажа, че нашата наука, в тесен съюз с изкуството на джебчията, може

да твори чудеса. Аз съм пенсионер и всичките ми разсъждения при необходимост може да минат за старчески идиотизъм, но е напълно възможно вашите другари от „Лубянка“ да имат такъв инструмент.

— Става все по-трудно! — промърмори Грязнов, като въртеше неуверено пръсти по гърлото на бутилката.

Издърпах решително изпод носа му възделения съсъд.

— Ако я надигаш така често, ще те изключат от бригадата! Тогава има да ловиш квартирни крадци по заповед на Савченко!

— Добре де! — обиди се леко Грязнов. — Не ме излагай така пред Семьонич!

Мойсеев, от опасение да не започнем да си изясняваме отношенията, прехвърли разговора в друга плоскост:

— Саша, това ли е чантата, която едва не загубихте?

— Да.

— Може ли да я погледна?

— Гледайте я, и без това след два часа стопаните ще си я приберат.

Семьон Семьонович внимателно взе чантата, огледа я от всички страни и я подуши също като мен, от което ми стана смешно.

— На какво мирише? На чекисти? — подигравателно попита Грязнов.

— Ключалката е красива, но проста, искате ли да я отворя? — предложи Мойсеев.

Слава нерешително ме погледна.

— Естествено, колкото по-малко знаеш, толкова по-спокойно спиш — казвам. — Обаче така се намъчихме заради нея, че имаме право да разберем за какво страдахме.

Грязнов стана и заключи вратата отвътре, а заедно с това изкоментира действията си кратко, но изчерпателно:

— По-далеч от греха.

Семьон Семьонич извади от чантата си нещо като спица с рога, надяна очилата на носа си и след няколко минути ключалките отскочиха със звънко щракване. След което Мойсеев, като печен престъпник, нахлузи на ръцете си тънки гумени ръкавици, отвори чантата и надзърна в нея. После позволи и на нас с Грязнов да погледнем. В дъното на едната преграда на чантата лежеше слой сива пепел. В другата преграда кротуваше бутилка, по всяка вероятност

коняк. На бутилката имаше етикет, но лицевата му страна беше или размазана, или изтрита старателно сякаш в грапава стена. И оня специфичен мирис.

Мойсеев затвори ключалките на чантата, пак така, без да бърза, подаде ми я и каза:

— Саша, преди да върнете тази вещ комуто трябва, обадете се на Костя Меркулов и го помолете да ви подsigури гърба в тази ситуация. Има един препарат, ако не се лъжа РБ-3. Служи за екстрено и сигурно унищожаване на важни документи. Страхувам се, че чантата е била задигната именно за да се налее в нея този разтворител.

— Страхуваш се, ама на думи, нали си пенсионер! — измърмори Грязнов.

Не беше казано със злоба, затова Мойсеев не се обиди. Събра си такъмите и инструментите, но остави буркана с мезето на бюрото.

— Добре, момчета, тръгвам. Отбивайте се при мен. Хем ще си избиеете стреса, хем ще наругаете на воля началството. И за мен ще има полза. Току-виж съседите помислили, че съм организирал бандитска бърлога, ще почнат да се страхуват.

— Сега нали си волна птица, Семьон, човек не знае кога ще те намери.

— След девет вечерта винаги съм си вкъщи и все сам. Възрастта, нали разбирате... Тия дни срещнах дъщерята на Шура Романова, оплаква се от майка си.

— Какво е станало? — питам аз с неволна усмивка.

— Внучката на Шура тренира гимнастика. Възникнали някакви проблеми, Александра Ивановна отишла да се разправя и им дигнала страхотен скандал! Продължете ли да безобразничите, рекла им, ще ви препрофилирам на бойно самбо.

Нямаше и пет минути след като си отиде Мойсеев, и телефонът иззвъня.

Слава вдигна слушалката:

— Грязнов слуша.

После опули очи, махна ми с ръка, грабна химикалката и едро написа на един лист „Андр.“, докато в това време говореше с меден глас в слушалката:

— Да, Юрий Владимирович, съвсем точно са ви свързали, по линия на криминалната милиция с това следствие се занимавам аз.

Разбира се, всичко е много сериозно, ще ви чакаме.

Грязнов затвори слушалката и се извърна към мен:

— Разбра ли? Той сам се обади. Каза, че ще се освободи към четири часа и веднага ще дойде при мен. Ти ще бъдеш ли?

— Непременно.

Когато се върнах в кабинета си, дълго и безуспешно се опитвах да се свържа с Меркулов. Секретарката Клава казваше първо, че е при генералния прокурор, после, че е излязъл по работа и не е известно кога ще се върне. Какво пък, всичко е ясно. За да не скучае Русия, провидението ѝ подхвърли кавказкия възел с проблеми. Политическото противостояние с Чечня прерасна във въоръжено. Всички силови министерства работеха в напрегнат режим, политиците, стареяйки се да се надвикат един друг, публично обсъждаха действията на руското правителство. Москва нервно очакваше терористични актове и диверсии, като отбелязваше удовлетворено колко старателно проверяват милиционерите документите на мургавите и брадясали мъже с явно кавказка външност. Ние засега се занимавахме с обичайната си работа и тихичко се молехме да не се налага екстрено да се захващаме с разследване на взривове и политически убийства. И без тях сме затънали до гуша.

Седях зад бюрото си, чаках госта от Главното разузнавателно управление и гадаех дали да му кажа какво се случи с чантата на Скворцов, или да се правя, че всичко е станало, преди да попадне в ръцете ни.

Така и не бях решил нищо, когато на вратата се почука.

— Да? — казах и се прокашлях.

Влезе висок здрав мъж с военна стойка и незапомнящо се, но волево едро лице.

— Александър Борисович Турецки? — попита той с приветлива усмивка.

Станах и вежливо му подадох ръка:

— На вашите услуги.

Той ми подаде служебната си карта и се представи:

— Майор Осинцев, Сергей Борисович... От Главното разузнавателно управление на Генералния щаб. Това ли е чантата?

— Да, можете да я вземете.

Осинцев пое от ръцете ми чантата, кимна в знак на благодарност, но не бързаше да си тръгва.

— Александър Борисович, майор Загоруйко доложи, че вие сте ходили на мястото, където е бил открит трупът на полковник Скворцов...

Виж го ти Загоруйко, помислих си аз.

— Присъствах — казвам.

— Аз, разбира се, ни най-малко не поставям под съмнение компетентността на служителите от районното управление, но все пак ми се искаше да ви питам, дали нещо в положението на тялото не ви се е сторило странно или необичайно?

Така, значи майор Осинцев трудно може да повярва в естествената кончина на колегата си. Можем да го разберем — няма така трябва да умират разузнавачите? Впрочем това е ирония и макар да не е произнесена на глас, едва ли е уместна. Затова отвърщам без усмивка, при това съвсем искрено:

— Доколкото знам, съдебният лекар не откри признаци за насилствена смърт, така че едва ли можем да подозираме нечий зъл умисъл. От друга страна, чисто психологически, действията на покойния не са много разбираеми.

— Какво имате предвид? — наостри уши майорът.

— Струва ми се логично човек, който предчувства сърдечна криза, да се стреми към осветено място, където има хора, та ако стане нещо, минувачите поне да извикат „Бърза помощ“.

— Да — съгласи се Осинцев, — има резон. Благодаря за ценната забележка.

— Няма нищо — скромнича аз. — Възможно е и да греша. Правя изводи на основата на собствения си опит, а той е доста специфичен...

— Моля ви! — широко се усмихва разузнавачът. — В мигове на смъртна опасност поведението на хората, каквато и професия да имат, не се различава много.

Той може и да беше прав, но тонът, с който го каза, напълно го издаваше: през целия си съзнателен живот майор Осинцев още не бе преживявал смъртна заплаха. Навярно той беше светла аналитична глава, а такива хора са нужни дори в тила на разузнаването.

— Сергей Борисович, за съжаление досега не ми се е налагало да си имам работа с разузнаването и контрразузнаването. Може ли да ми

изясните един въпрос?

Осинцев ми хвърля бърз и разтревожен поглед, а лицето му през това време се разлива в дружелюбна усмивка:

— Разбира се, питайте!

— Благодаря. Ние например много важните и сериозни дела ги изучаваме в кабинетите си. Не е разрешено да изнасяме тези документи извън прокуратурата. А как е при вас? Защо ви питам — намерихме полковник Скворцов, лежащ върху тази чанта. Някой от нашите млади-зелени даже измисли версия по този повод, демек Скворцов се опитвал да скрие от някого своята чанта...

Осинцев се разсмя:

— Пълни дивотии, Александър Борисович! При нас извън стените на учреждението не е разрешено да се изнася нищо, даже попивателни! Абсолютно съм сигурен, че чантата съдържа само лични вещи на полковника. Просто решихме, че ще е по-добре вдовицата да получи вещите му от неговите колеги, а не от милицията. Съгласете се, така няма да изглежда бездушно.

Съгласявам се. Осинцев ме дарява още веднъж с усмивката си, сбогува се и си заминава.

А аз гледам през прозореца голите, мокри, черни клони на дърветата и невеселите мисли продължават да ме дълбаят. Ако Осинцев е прав, значи оня, който задигна чантата и разтвори всичко вътре с изключение на коняка, е пълен идиот. Но, от друга страна, пълният идиот не би могъл да открадне чантата от сейфа в милицията, а оня направи и доста повече от това. Как беше у Булгаков: „Не е трудно да откраднеш. Трудно е да го върнеш после — там е номерът.“ А оня успя да открадне, да си свърши работата и да върне чантата на мястото ѝ. Като се има предвид какво разясни за кражбата Мойсеев, става дума най-малкото за суперагент на ЦРУ. А суперагентът на ЦРУ е длъжен да знае, че обикновено служителите на ГРУ не си носят агентурните папки заедно с хляба за вкъщи. Значи в чантата на Скворцов е имало нещо по-особено... Но в такъв случай нека с него да се занимава контраразузнаването. А аз бих искал да погледна хитреца, който проникна в кабинета на Грязнов, просто така — от любопитство.

Преди да отида в криминалната милиция за разговора с Юрий Андриевски, опитах още веднъж да се свържа с Меркулов. И този път ми провървя.

— Костя?

— Какво има, Саша?

— Грязнов откри кой е бил в колата с Керуд.

— Добре. Намерихте ли го?

— Той не се и крие особено. И знаеш ли защо? Работи в Службата за външно разузнаване.

Меркулов на другия край на линията даже подсвирна от учудване, после реши да ме поободри:

— Е и какво? Ти пък работиш в Прокуратурата на Русия и всички са под твой контрол.

— Благодаря. Само те ми липсваха.

— Недей да капризничиш, Саша! — строго каза Меркулов. — Ти си следовател по дела от извънредна важност в републикански мащаб.

— Разбирам. Само дето спомените ми за тия секретни типове не са от най-милите... Нали знаеш!

— Знам. Главното за теб е да откриеш кой е убил американеца и по възможност — защо. А със своите хора сами да се оправят. И въобще, Саша, знаеш ли какво става в Чечня? Може скоро да ти заповядат да оставиш своя Керуд за после и като започнеш да ровиш из отечествената кал, да ти домилее за чистичко следствие. Във всеки случай смятай, че вече си ме озадачил. Ще се опитам да изясня при контраразузнавачите не са ли засекли тоя... как му беше фамилията?

— Андриевски...

7.

— Добър ден. Аз съм Юрий Владимирович Андриевски.

Той изникна на прага на кабинета на Грязнов. Висок, строен, красив brunet в дълго, шикозно палто и с мека шапка. Дрехите му седяха небрежно-елегантно. Имаше нещо у него и от контето, и от небогат, но породист хаймана, който знае, че на стари години не си спомняш нищо друго с такава тъга, както преживените удоволствия.

— Влезте, сядайте, моля — покани го Слава. — Аз съм майор Грязнов, старши инспектор от Московската криминална милиция. А това е следователят по дела от особена важност при Прокуратурата на Русия Александър Борисович Турецки.

Андриевски погледна с интерес Слава, после мен и изведнъж попита:

— Извинявайте, вие ли участвахте преди девет години в ликвидирането на опита за военен преврат под кодовото име „Операция Фауст“?

Слава се обърка. Аз също малко се смутих, затова отговорих уклончиво:

— Имахме някакво отношение към това. А защо?

— Нищо особено. Просто в разузнавателната школа този случай и досега се изучава като пример за непрофесионализма на Главното разузнавателно управление. Ако действията им бяха по-грамотни, нямаше да успеете.

— И вие ли смятате така? — внимателно попитах аз.

— Разбира се! Анализът на минали грешки и прогнозирането на възможни ситуации — това е моята работа в общи линии. Вие също не сте действали безупречно от професионална гледна точка, но нашите са сгафили още повече.

— Виждаш ли, Вячеслав — казвам на Грязнов, — влязохме в историята. Наистина в по-особената. Така че приживе няма да видим слава.

Хванах се в странно, както ми се стори, чувство: този младеж ми бе симпатичен. Преди почти час, когато разговарях с Осинцев, всичко

беше ясно. Кастова прикритост и неприязън под маската на дружелюбност. И всичко беше неестествено, даже обикновените жестове.

Този изглеждаше съвсем различен. Може би защото беше повече учен, отколкото шпионин, а може би принципът за подбор на кадрите се е променил, откакто монолитното КГБ престана да съществува.

— Юрий Владимирович, разбира се, много ни е приятно, че мнението ви за нашата работа е толкова високо, но за съжаление поводът за нашата среща не е така мил като спомените за младостта. Вчера вечерта на Минското шосе неизвестни лица са обстрелвали лека кола „Волво“, в която се е намирал служителят от Държавния департамент на САЩ Джон Керуд.

— Не си правете труда да разказвате нататък, Александър Борисович — прекъсна ме Андриевски. — Аз карах тази кола.

— В такъв случай би ни се искало да чуем от вас подробен разказ за произшествието. Ако, разбира се, нападението срещу колата не е било организирано от вашата служба.

Андриевски поклати глава.

— Тук грешите. Ако имаше нужда да очистим американеца, това щеше да е организирано по-тънко и — откровено казано — без да ме излагат на куршумите. Не сте ли съгласен?

— Отчасти.

Андриевски кимна и започна да разказва:

— Сега, когато се сприятелихме със Запада, така да се каже до унижение, се налага да изпълняваме понякога много странни задачи на ръководството. Една от тези задачи се падна на мен. Чували сте какво става в Чечня, нали? На прага сме на поредната кавказка война. Ако добре си спомняте историята, се досещаше с какво ни заплашва това. За цялата си история чеченците три пъти са воювали с Русия: през 1785 година, водени от Ушурма; от 1817 до 1859 под командването на Шамил и в 1919 срещу Деникин, наистина не под червеното знаме. Сега като непокорен княз срещу Елцин се изправя Дудаев. Но за разлика от предишните бунтари Джохар е военен, бивш генерал от могъщата Съветска армия. Макар и да казва: аз не съм луд, за да воювам срещу редовната армия на огромната страна, той ще се бори докрай, защото няма друг изход, твърде много е кавказец, за да се предаде. Може би вие смятате, че трябва да оставим Чечня на мира...

— Разбира се! — потвърди Грязнов.

Аз, като човек с държавническо мислене, уточних меко:

— Изказвай се от свое име, Вячеслав. Аз засега в нищо не съм уверен.

— И сте прав — обърна се към мен Андриевски. — Този възел не е така лесен за разсичане. Чеченската република заема ключова геостратегическа позиция в Кавказ. През Чечня минават жизненоважните артерии на Кавказ — железопътната линия и автомагистралата Ростов-Баку. А освен това Грозни е своеобразно кранче на нефтопровода Баку-Новоросийск. Този нефтопровод именно е главният коз на Русия в борбата ѝ с Турция за правото да се транспортира каспийският нефт. Така че още не е ясно дали да дадем на Чечня пълен суверенитет или не — особено ако начело е Дудаев. Знаете, че по света реакцията на конфликта Русия-Чечня още не е еднозначна. Много влиятелни политици заявяват, че този конфликт е вътрешна работа на Русия. Но и мнозина смятат, че ескалацията на конфликта неизбежно ще се отрази на относителното равновесие в цивилизования свят. Тях вече доста години ги главоболи Югославия. Та ето защо служителят на Държавния департамент Керуд пристигна с лична миротворческа мисия. Така и не можах да определя за себе си дали той искрено иска мир във всички кътчета на Земята, или това е прикритие за по-специализирани задачи в интерес на собствената му страна. Всъщност аз трябваше да се опитам да изясня истинската цел на совалката на господин Керуд в Чеченската република. Естествено, под прикритие. „Фасадата“ ми беше добра — аналитик от Министерството по извънредните ситуации.

— А защо вашето ведомство е поело Керуд, а не например контраразузнаването?

— Правилен въпрос — кимна Андриевски. — Тяхна работа е да следят чужденците. Те го и следяха, докато не се издъниха. Американецът засече проследяването, отначало си даваше вид, че не забелязва, после на шега или по сериозна причина няколко пъти красиво им се измъкна. Тогава нашият шеф реши да вземе работата в свои ръце.

Точно за това ми беше говорил Меркулов. Излиза, че човекът не лъже.

— Може да се запитате защо са прикрепили мен към американеца — щабен, така да се каже, служител...

Вдигнах рамене:

— Не, моля ви, това си е ваша работа.

— Шефът пресметна тънко, че в такава ситуация най-добрият начин да приспиш бдителността е да се откажеш напълно от външното проследяване. Така аз се превърнах в леко анархично настроен интелектуалец, който знае добре английски език само защото на него са пели „Бийтълс“. Което между другото е единствената вярна подробност в цялата ми легенда...

— Юрий Владимирович, говорите така, сякаш този Керуд е супер ас от ЦРУ! — малко насмешливо забелязах аз.

— Засега не можем да кажем със стопроцентова сигурност дали той беше чиновник или разузнавач — сериозно отбеляза Андриевски.

— А може да е бил и едното, и другото.

— Виж ти!

— Разбира се. Те спечелиха Студената война, по това е трудно да се спори. Но не са ни зачеркнали още, затова и се интересуват от нас.

— Ясно. Значи вие го съпровождате в Чечня?

— Да. Бяхме навсякъде — в Грозни при Дудаев, в Знаменски при Авторханов и даже в Толстой Юрт. Аз исках да му превеждам, но Керуд говореше нелошо на руски. Понякога провеждаше някакви разговори без мен. Така че не можах да разбера всичко за нашия скъп гост. Сега трябва да пиша отчет и мисля, че няма да ме похвалят много за него. А за това, което стана вчера, пък съвсем.

— Разкажете, моля ви, какво се случи?

Андриевски разказва охотно и достатъчно подробно за инцидента. Версията му практически с нищо не се различава от това, което ни разказа свидетелят Фьодоров. Но изплува интересна подробност — човекът, който се опитвал да спре волвото с мирни средства (долари), явно е бил жител на Кавказ, напълно възможно и чеченец.

— Допускате ли пряка връзка между пътуването в Чечня и обстрелването на вашата кола?

— Напълно — съгласи се Андриевски, след като помисли малко.

— Ще поставя въпроса малко по-иначе: възможно ли е в хода на разговорите вие или Керуд да сте влезли в някакви противоречия с

представителите на Чечня, които по-нататък да са се изострили?

— Да, разбрах ви. Имахме такива разногласия с генерал Дудаев. Наистина точно в тази дискусия аз не участвах, но бях наблизил и чувах откъслечно по нещо. Керуд упрекваше генерала, че събира около себе си много криминални елементи, които само подронват авторитета му. Цитираше фамилията на някакъв... не го чух. Изобщо, Интерпол го издирва, а това гълъбче охранява самия генерал или работи в контраразузнаването му, не можах да разбера ясно. Дудаев казва: аз ценя личната преданост към мен и не ме интересува какъв е бил преди човека, добър или злодей. Тогава Керуд започна да заплашва с мнението на цивилизования свят и световното обществено мнение, в смисъл — няма да ви се удаде да повторите опита на Америка, която е била построена от каторжници. Дудаев отвърна, че не го вълнува мнението на Европа и Америка. Тоест намекваше, че ориентира Чечня към мюсюлманския свят. Не знам какво още му каза Керуд, но скочи някакъв адютант или бодигард на генерала и вика: прибирайте си тоя шейтан, че търпението на джигитите скоро ще свърши! Е, прибрах си го. После отпътувахме към Толстой Юрт. По-нататък всичко мина без усложнения...

— Не излиза много логично — забеляза Грязнов.

— Кое по-точно? — попита Андриевски.

— Ако са го убили по заповед на генерала или неговия криминален престъпник, далеч по-лесно щяха да го направят на територията на Чеченската република. И по-близо, и следите е по-лесно да се прикрият. Все пак — взривоопасна територия.

— Аз и повече ще ви кажа — войната е неизбежна, вече не може да бъде спряна. А каква ще бъде, един господ знае.

Слава Грязнов изглежда неодобрително Андриевски, който волно или неволно избягна отговора, и зададе нов въпрос:

— А ако допуснем, че ловът не е бил за Керуд, че той е случайна жертва?

— Нима? За това някак не си помислих. Макар да ми се струва, че нямам врагове нито в Чечня, нито в Москва. Вече ви казах, че не съм оперативен служител, тоест не искам да изпързаям своя шеф — резидента. А в института при нас парашутисти няма — приемат само мозъци, извинете за нескромността.

— Женен ли сте? — неочаквано попита Слава.

— Да, защо?

Грязнов премълча.

Аз му метнах скрит поглед и вдигнах почти незабележимо вежди, питайки: е, как ти се вижда?

Слава също вдигна вежди, което в дадения случай означаваше не учудване, а неопределеност. В словесен израз това би могло да звучи така: кой го знае, може и да не лъже човекът.

Впрочем с въпроса за семейното положение Слава вече направи първия опит за проверка на искреността на господин Андриевски.

— Значи вие сте си прибрали волвото от охраняемия паркинг до летището и сте тръгнали с Керуд към града?

— Да.

— Юрий Владимирович, възможно ли е да не сте чули съвсем ясно какво е викал кавказецът на своя съучастник? — продължавам да питам аз.

— Струва ми се, при това с голяма доза сигурност, почти на границата на увереността, че чеченецът извика: „Той е отзад“

— Възможно ли е заради акцента да е изопачил някоя буква, всъщност да е искал да извика — тя е отзад?

— Тя? — сякаш не разбирайки, повтори въпроса Андриевски.

— Юрий Владимирович, колко души имаше в колата? — попитах тихо и проникновено.

— Знаете ли, беше тъмно — гледайки ме в упор с честните си очи, отвърна той. — Двамата забелязах със сигурност, оня, дето се мяташе край шосето, и другия, който стреля...

— Аз питам за вашата кола — уточнявам също така тихо.

Той сведе очи, помълча минута и си призна:

— Четирима.

— Юрий Владимирович — реших да го поободря, — разбирам вашето безпокойство. Гарантираме ви, че никой външен човек, включително и близките ви, нищо няма да разбере. Но заради следствието ние трябва да разпитаем вашите спътнички.

— Разбира се — съгласи се Андриевски. — Вижте, там в планините, не ни беше до жени... А после, като се измъкнахме успешно, Керуд ме нави. Той не беше възрастен още, а и здравеняк. Вика: Юра, добрият екскурзовод... не, той каза „гид“, така е по-точно. Та добрият гид показва не само забележителностите, но и екзотиката.

Аз малко се обърках, казвам добре, сега ще идем да намерим. А преди да тръгнем, влязохме в ресторанта да се сгреем с малко коняк. И той като Чърчил обичаше нашия коняк. Значи влязохме и седнахме. А недалеч, през две маси от нашата, седяха и те, две момичета. Такива птички веднага се различават по маниерите, но тези или ловко се правеха на скъпи, или наистина бяха такива, а на летището се бяха намъкнали за да си отдъхнат от сутеньорите. Във всеки случай не седят като на работа, не мятат погледи по залата. Керуд и бездруго дълго изкара на пост и молитва, а и след сто грама съдоразширително съвсем му се разигра кръвта — зацепи с поглед едното от момичетата. Отиде на тяхната маса, поръча шампанско, изобщо свалката тръгна с пълен ход. Момичетата, като усетиха, че Керуд е с дебел портфейл, вече бяха готови да тръгнат с него накрай света. Керуд си избра похубавата, Дина се казваше, а на мен каквото остана — Катя. Всъщност момичето си го биваше, макар и да бледнееше пред Дина. В края на краищата ги хвърлихме в колата и тръгнахме.

— Значи едната е Дина, а другата Катерина. А фамилията им? Поне тях знаете ли?

— Не. Някак си не е прието да искаш още в първата минута документите на дами с подобни професии и да им записваш анкетните данни. Попитахме ги за имената, казахме своите и пълен напред!

— Ще се наложи тогава малко да се позадържите, ще правим фотороботи и ще си припомним особени белези, ако ги е имало — забеляза Слава Грязнов с такъв вид, сякаш безумно съжалява за това непредвидено забавяне на господин Андриевски.

— Всъщност — тъжно се усмихна той — за тази вечер имах други планове... Не, да не си помислите кой знае какво, просто служебни неща. Знаете ли, в якето, с което бях вчера вечерта, остана бележникът ми, там записах телефона на Катерина. Може да се договорим така: аз ще прескоча сега до къщи, ще намеря телефона ѝ и ще ви се обадя. Ако не го намеря, то днес след двадесет и един часа или рано утре съм изцяло на ваше разположение. Устройва ли ви такъв вариант? Нали сме колеги все пак?

Погледнах към Слава, а той мен. Андриевски ми вдъхваше доверие. При това във всички случаи неизвестната ни Катерина беше нужна на разузнавача теоретик, за да потвърди показанията му. А че ще го направи, нямаше никакво съмнение — те бяха имали достатъчно

време, за да се наговорят за всичко, в това число и какво да приказват пред следователя. Ако, разбира се, имат нещо за криене. Трябваша ни техните показания, за да се опитаме да намерим някакви зацепки, детайли, които биха ни позволили да се придвижим напред. И ако не можем да намерим престъпниците, поне да установим кои са.

— Добре, Юрий Владимирович, този вариант ни устройва — съгласявам се аз.

След което Андриевски доста педантично изчита съставения от мен протокол, разписва се, както е редно, на всяка страница и си тръгва с думите:

— Засега не си вземаме сбогом.

Когато оставаме само двамата, Слава пита:

— Е, как ти се видя?

Свивам рамене:

— Не мога да разбера още. От една страна, като че ли не лъже, някои от нещата, които каза, ги знаех от Меркулов. Но цялата история е някак доста мъглява...

— Като всички истории в тяхната фирма — добави Слава.

— Може би. Затова и все си дънят секретните операции. Но нашата работа е да установим и по възможност да хванем тези, които са застреляли американеца.

— За установяване, ще го установим. А виж, дали ще го хванем — не знам. У нас сега зад всяка бабунка има държавна граница. Свършили са си работата и хайде в Чечня. Опитай се да ги измъкнеш оттам.

— Щом Родината заповяда, Слава... — тихо и донякъде на шега казвам аз.

— Да бе, няма си тя друга работа... Добре, отивам в дежурната, ще надникна и в барчето. Да ти взема ли нещо? Ще чакаш ли тоя славей от Ясенево да пропее, или ще си ходиш вкъщи?

— Ще го чакам. Ти нещо май говориш с предубеждение към нашия приятел.

— По навик, Александър Борисич. Нормалната човешка грешка — мнението си за един човек от фирмата наслагваме върху всички нейни представители. Е, виждаш ли как съм се изпраскал във формулировките, докато съчинявам доклади!

8.

Одобрих предложението на Грязнов да се обърнем към шофьорите, преминали през онази злополучна вечер по Минското шосе, макар да не възлагах особени надежди на този начин за търсене на свидетели. Въпреки това съобщението по радиото даде резултат. Следобед и към вечерта започнаха да се обаждат и да идват свидетели. Помощниците на Грязнов подробно разпитваха всички. След час и половина вече имахме повече или по-малко достоверни описания на престъпниците и съвсем безполезни фотороботи. И това беше напълно естествено. Първо: било е вече тъмно, и второ — момчетата с автоматите съвсем не са искали да се харесат или да бъдат запомнени от когото и да било. По-скоро напротив.

И ето с какво разполагахме в края на краищата. Единият е бил ярко изразен кавказец, но не е арменец или азербайджанец, а по-скоро грузинец или чеченец. Топло, по-топло, както се казва в познатата игра. Ръстът му е бил над средния, правел впечатление на физически здрав човек. Небръснат, с голям нос, но не прекалено. Очите му блестели. Ама че белег, нощем на всички, които гледат срещу светлината, им блестят очите. За прическата и формата на веждите и челото никой нищо не можеше да каже, защото до самите очи на човека била нахлузена черна плетена шапка. Подобни типове се мотаят със стотици по столичните пазари.

Вторият — ярко изразен славянски тип с обветрено, небръснато лице. Но ако при кавказеца синкавата брадясалост на брюнет му придавала все пак известен чар, то върху червендалестото лице на втория посивялата четина изглеждала мърляво. Облечен бил в яке и джинси. Същата като на съучастника му шапчица била надяната почти до очите. Единственият особен белег, ако това се беше случило през осемдесетте години, вероятно би бил, че стрелял добре с автомат. Но в нашето буйно време се нароиха повече добри стрелци с автомат, отколкото читатели на Пушкин.

Трябваше да си признаем със Слава, че засега нямаме значими резултати, макар кавказката следа, като основна версия, да имаше все

повече шансове за по-нататъшна разработка. Което значи, че трябва да работим преди всичко с Андриевски. Възможно е той да не е казал цялата истина за своята лична мисия в Чечня. Бях подочул, че републиката е фрашкана с агенти на Федералната служба за контраразузнаване. Защо да не предположим, че и разузнавачите могат да имат интереси там? Може куршумите, изпратени след волвото, да са били предназначени не за американеца, а за нашия весел ерудит? Не, започвах да храня все по-малко надежди за бързото разкриване на този случай. Ако Керуд беше някакъв бизнесмен, щяха да го убият заради пари — и всичко щеше да е ясно. А пък то шпиони, че и непокорни планинци на това отгоре!...

Когато звънна телефонът, Слава го нямаше в кабинета, затова аз вдигнах слушалката.

— Ало? Александър Борисович ли е? Андриевски ви безпокои.

— Въобще не ни безпокоите, Юрий Владимирович. Познах ви. С какво ще ни зарадвате?

— Ами има някои новини. Намерих телефона на тая Катя, позвъних и точно на нея попаднах. Тя е малко напласена, нали разбирате... В края на краищата помоли и аз да присъствам при разговора ви с нея. Става ли?

— Разбира се, защо не.

— Живее на квартира някъде на Люляковия булевард и след два часа ще си бъде вкъщи.

— Добре. Откъде да ви вземем? От Ясенево ли?

— Не, сега съм на „Лубянка“, така че ще прескоча до вас. Ако не успея, ще се обадя по телефона. Довиждане!

Върна се Слава. Разказах му за обаждането на Андриевски. И той сподели последните новини кратко, но изчерпателно:

— Ядец! Никой от тези, които ни интересуват, не се е обръщал в никоя болница заради огнестрелни рани.

— Е, хайде да допуснем, че убиецът също не е глупак — казвам меко на разстроения Слава. — Сега на всеки ъгъл практикуват частни лекари. Ако ги помолиш достатъчно щедро, ще направят каквото трябва и никъде няма да съобщят. Това още веднъж потвърждава, че спътникът на Керуд господин Андриевски едва ли е бил съучастник на убийците, защото тогава той не би откарал ранения в държавна болница.

— Това още не се знае! — недоверчиво поклати глава Слава.

— Добре, Тома Неверни, даже още по-добре, че на този етап от разследването между нас няма единомислие. С твое позволение бих прескочил вкъщи да се наобядвам. Слушай, защо не дойдеш с мен? Ще хапнем като хората, после, ако ще, цяла нощ можем да слушаме изповедите на грешниците.

— Не, благодаря, друг път — отказа Грязнов. — Първо, трябва да съм тук, кой знае какво може да изплува още. И второ, твоята жена пак ще почне да ме сватосва за приятелките си.

— Ще взема да я предупредя! Тя го прави от най-добри чувства — смутих се малко аз. — Но ще ѝ намекна и смятай темата за приключена.

— Нямах това предвид, Саша — поклати глава Грязнов. — Знам, че Ирина иска да ми помогне. Но не мисля, че има смисъл — само ще подведе някоя добра жена.

Преди седем години Слава Грязнов се разведе с жена си, веселячката Вера. От нея извираше неизчерпаем оптимизъм, примесен със здрава доза егоизъм. Душата ѝ жадуваше спокоен и весел живот, а какво спокойствие с инспектор от криминалната милиция? А като се има предвид и това, че Верка обичаше наистина Слава и преживяваше всеки път, когато той хукваше да арестува някого, е съвсем ясно, че тя не можеше да издържи дълго на такъв живот. Слава психясваше по този повод и обвиняваше себе си за всичко. Себе си и своята работа. Човек може да ненавижда тази кучешка професия — тя си го заслужава, — но имаше и за какво да я обича. За риска, за силните усещания и за не толкова редките минути на триумф. Само едно беше невъзможно — да вършиш тая работа равнодушно и спокойно, както се поправят обувки.

Цялата ни оредяла и разхвърляна из Москва приятелска шайка — Меркулов, Романова, Мойсеев и аз, — всички преживявахме заради Слава, но не можехме да му помогнем, а и не беше толкова просто да му предложим помощта си. Горд човек си беше!

— Добре — казвам, — остани си тук, щом е тъй, но да знаеш, че не си прав.

— Знам — измъкна се Слава. — Поздрави вкъщи.

Колата, в която седяхме с Грязнов и Юрий Андриевски, без да броим шофьора, пътуваше по „Строминка“. Грязнов беше взел малък японски касетофон, за да запише показанията на Катерина. По принцип ченгетата от криминалната бяха снабдени с родна техника и нашите диктофони бяха по-големи и по-малко надеждни. Но високият, симпатичен, че и мустакат Вячеслав Грязнов обичаше да се изфука, та както обясняваше той самият — формата да съответства на съдържанието.

Юра Андриевски реши вероятно, че сега е моментът да ни напомни, че в службата за външно разузнаване работят хора с чисти ръце и стерилизирана съвест. Той дълго и досадно ни заобяснява колко морални и нравствени мъки е изживял, когато заради изпълнението на дълга си е бил принуден да се отнася вежливо с хора, с които в нормални условия не би разговарял, дори за да ги наругае. Изглежда, подтекстът беше, че и с Катерина се е забъркал само за да не изпускат нито една стъпка на пройдохата Керуд.

Общо взето, не ни пукаше дали Андриевски е верен на жена си или не. Струваше ми се, че и той го разбира. Изглежда, постоянната необходимост да се самоанализираш и да анализираш другите се беше формирала у него по време на работата му в службата.

— ... Само изплашиха момичетата тия типове! Когато се обадох по телефона на Катя, стори ми се, че е малко пийнала. Може би така си лекува стреса — споделяше съмненията си Андриевски. — За вас навярно ще е по-добре тя да е пийнала, Александър Борисович. Пияните хора са по-бъбриви, нали?

— Невинаги. Хората и особено жените дори в пияно състояние не издрънкват някои важни неща за себе си. Но това е по-скоро по вашата част, Юрий Владимирович.

— Обиждате ме. Аз съм теоретик.

— Защо решихте, че ви обиждам? Просто имате специфична работа. Да не би само в КГБ да употребяват психотропни средства?

Военните, политическите и икономическите интереси на държавата стоят по-високо от правата на човека, нали така?

— Нещо ме пързаяте.

— В никакъв случай. Струва ми се, че просто казах една аксиома. Друг въпрос е, ако вътрешното ми убеждение, че това е неправилно, е прибавило в тона ми не точно онова, което бихте искали да чуете.

— Ловко се измъкнахте, Александър Борисович, но предубедеността ви към разузнаването се усеща. Изглежда, към вашите собствени впечатления от предишните години са се прибавили и впечатленията от книгите на Игор Кулагин. Лесно му е да разобличава сега, когато мераклиите за разобличители се редят на опашка, за да дрънкат.

— Осъждате ли го?

— Естествено! Преценете сам — къде е бил той, когато е ставало това, за което пише? Или е участвал във всичко, или в най-добрия случай мълчаливо е присъствал. Красива ли е тая позиция? И второ, вие с вашия другар от криминалната как бихте се отнесли към колега, който изведнъж започне да дрънка на всеки ъгъл за секретните аспекти на вашата работа: за системата на агентурната мрежа, методиката на разпита и прочие подробности от кухнята, които не са предназначени за чужди очи?

— Тук съм съгласен с вас — мрачно кимна на Андриевски Слава.

— Виждате ли! — с победоносен вид се обърна към мен Андриевски.

— Виждам — отвърнах. — И с много неща съм съгласен. А споря просто така, такъв ми е характерът.

Карахме бавно по улицата, която ни трябваше. Андриевски се вглеждаше в стените на блоковете, които преминаваха край нас, търсеше нужния ни номер.

— Май че е тук.

Слязохме и тримата от колата, влязохме в тъмно голо дворче. Обаче не можахме да попаднем от раз в апартамента, който търсехме. В дълбочината на двора се губеха още няколко пететажни блокчета, отбелязани, изглежда, само на картите на пощенските раздавачи (ако имат такива) с буквите А, Б и В.

И ето най-после сме на четвъртия етаж пред вратата с номер четиринадесет. Слава Грязнов натиска копчето на звънеца. Зад тънката врата се чува напевен звън.

На вратата няма шпионка, обаче никой не пита посетителите кои са и какво търсят, никой не отваря вратата, без да погледне, както постъпват безразсъдните хора, а проститутките сигурно може да бъдат причислени към хората на риска.

— Казахте, че тя живее в стая под наем, така ли? — попита Слава.

Андриевски малко се позабави, докато си спомняше.

— Май така беше. Каза си адреса и добави: наела съм тук една стая.

— Тогава не се връзва.

— Защо? — попитах аз.

— Саша, разположението на апартаментите в този блок е такова: отляво на площадката са тристайните апартаменти, до тях — едностайните, после — двустайните. Четиринадесети апартамент е едностаен. Тук може да държиш под наем само кухнята, килерчето или балкона, ако има такъв.

— Дали не ви е излъгала? — питам аз.

— Би могла, защо не. Да не съм Ален Делон!

— Ще станем за смях край тая врата, ако ни е изпързала — измърмори Слава.

Андриевски потропа с юмрук по вратата и извика:

— Катя? Отвори, аз съм, Юра...

Чух или поне така ми се стори някакво шумулкане зад околните врати — съседите се прилепиха към шпионките и ключалките, пак нещо става в техния овехтял, миришещ на пикня и манджи вход.

— Идиотска ситуация! — въздъхна Андриевски.

— Засега още не — отзова се Слава. — Виж, когато избием бравата, а зад вратата се окаже някой бабишкер с плетка в ръце — тогава вече ще изглеждаме като пълни идиоти! Я млъкнете за минутка!

Слава долепи ухо до вратата и се заслуша.

— Който и да живее тук, сега е зает с водни процедури, чува се как шуми водата в банята.

— Защо не отваря тогава? — недоумяваше Андриевски. — Нали звъним, че и тропаме като...

— Не повтаряйте за идиотите! — прекъсна го бързо Грязнов.

— Може човекът да не се къпе сам.

— И какво ще правим сега? — мрачно попитах аз.

— Е, вие, Александър Борисович, се вписвате явно нелепо в тая ситуация. Солиден човек, почти правителствен служител, може да се каже, а висите с чанта в ръка пред вратата на проститутка от аерогарата! — бързикаше се, за да не псува Грязнов. — Ако имаше тук репортери от „Таймс“, щеше да стане сензация за чудо и приказ!

Отговарям му с добродушно мърморене:

— Моли се на Бога, това да е нейната врата! Скандалът също е реклама. А виж, ако не намерим никого и нищо, то ще си продаваме шинелите на пазара, за да изкараме някоя стотачка за хляб.

— Весели момчета сте! — възхитено произнесе Андриевски.

— От отчаяние — поясних аз.

— Разбирам — притихна той.

Навярно се чувстваше неудобно, задето, макар и неволно ни беше подвел.

Но защо Грязнов, нашият супердетектив, не бързаше да си тръгне от апартамент №14? Вроденият му следователски талант плюс опитът бяха изработили у него някаква своеобразна детективска интуиция.

— Е, Саша, ще я избием ли на моя отговорност? — попита той шепнешком.

Отговарям също така тихо:

— Давай, но на моя. Моята е малко по-голяма.

— Разбрах.

— Юрий Владимирович — казвам на нашия спътник, — сега ние ще нарушим закона и ще проникнем в този апартамент без заповед за обиск и без разрешението на стопаните. Може би не ви се иска да присъствате?

В очите на Андриевски се мярна, както ми се стори, радостно удивление.

— Искане ми се да ви послушам, Александър Борисович — прошепна той. — Но после ще ми е трудно да уважавам себе си във ваше присъствие.

Не може да не му се признае — казано беше добре.

През това време Слава, който не признава нито куфарчетата, нито чантите и чантичките, порови из дълбоките джобове на коженото си палто и измъкна оттам комплект шперцове. Той беше отнел този инструмент от известния квартирен крадец Вася Листратов, като му даде честна дума, че ще му върне скъпата вещ, след като Вася си излежи присъдата. Но присъдата изтече, а Листратов нещо не се появяваше по нашите места. Може да е загинал някъде. В затвора човешкият живот е евтин.

Грязнов разучаваше секретра. Отстрани изглеждаше доста комично — като че ли високият, солиден мъж в хубаво палто се занимава със срамна работа: надзърта през ключалката. Но на тези от съседите, които търпеливо пристъпваха от крак на крак пред шпионките, не им се удаде дълго да се наслаждават на необичайната картина. Секретът беше прост, без никакви допълнителни верижки или резета. Дали стопаните не се страхуват, или просто няма какво да се краде у тях?

В коридора, освен вградения, изподран гардероб, стенното огледало и табуретката нямаше нищо. Да, ще падне голям смях, ако тук наистина доизживява последните си дни някоя бедна пенсионерка. Обаче едва ли — в апартамента не се усеща онзи неприятен, сладникав мирис, който съпровожда самотната старост. От стаята миришеше на прилична козметика, цигари и като че ли алкохол.

Така и се оказа. Стаята беше мебелирана с диван, две кресла, телевизор на тънко, щъркелово краче, масичка, на която в живописен безпорядък се разполагаха празна бутилка от шампанско, почти опустошена бутилка водка „Кремльовска“, мелхиорова чашчица, кристална чаша и чиния с изгубили формата и златистия си блясък шпроти. Освен оръдието за гавра с изтерзаните рибешки тела — вилицата — натюрмортът завършваше с пълен пепелник фасове, полупразен пакет „Кемъл“ и запалка.

Всичко свидетелстваше за това, че домакинът или домакинята, изглежда, са се забавлявали сами, след което са отишли на водни процедури.

Вървейки зад Грязнов, двамата с Андриевски надзърнахме в кухнята. Тук, както и в коридора, мебелите бяха оскъдни, затова пък в ъгъла уютно бръмчеше голям бял, съвсем нов хладилник. Слава не пропусна да погледне и в двете му камери. Във фризера в пластмасови

чинийки, завити в целофан, имаше ягоди. А в голямото отделение — ярки консерви, бурканчета, бутилки и шишенца. Съдейки по всичко, тук, макар и отскоро живее заможен човек, необременен от семейство, най-вероятно — млада жена. Както се казва в една игра — вече е потопло.

Водата в банята течеше без особен шум, даже ми се видя странно, че Слава се изхитри да чуе ромоненето ѝ, при това от стълбищната площадка. Но онази, която е била в банята, явно се беше опитала да превърне това банално помещение в сауна. Светлосивата врата отвън почти се беше запотила, през цепнатината се промъкваха облачета миришеща на прегрято желязо пара.

— Какво прави тя там, стерилизира ли се? — попита поизучилият се в домакинството след брака си следовател Турецки.

Казах това, да си призная, без да помисля, просто защото започнаха да ме потискат лоши предчувствия.

Юра Андриевски тръгна към вратата на банята, възкликвайки:

— Катя, не чуваш ли?!...

Но Грязнов изведнъж го отблъсна и дръпна дръжката. Резето се изтръгна със слаб трясък от скобите и ние отстъпихме — от банята се изтръгна гъст облак пара.

Вътре капеше отвсякъде — от стените, от тръбата, която обикаляше по периметъра половината стена, даже от тавана — толкова много пара вече бе успяла да се кондензира във водни капки.

Но ние не обърнахме внимание на повредите, причинени на банята, взирахме се в самата вана. В нея лежеше почти невидима от парата млада гола жена. И ако се съди по всичко — мъртва.

Като ругаеше и се пазеше с шапката си от непрекъснатото падащите капки, Слава с един скок се добра до крановете и ги затвори. След това се позабави малко, но отвъртя крана със студената вода.

— Така по-бързо ще излезе парата — обясни той, макар че това ми беше ясно.

— Мъртва ли е? — попита пребледнелият Андриевски.

Слава отиде до коридора, където се съблече, и отговори чак като се върна:

— Боя се, че да. — После професионалният цинизъм го дръпна за езика: — За първи път виждам такъв изродски начин за самоубийство — да се свариш във ваната си! — Но щом видя

шашнатото, разстроено лице на Андриевски, добави: — Моля за извинение. Шегата не беше уместна.

— Не, моля ви се, разбирам ви... Но как така?

Реших, че гледката и следващите оперативни мероприятия и процедури са твърде силно преживяване за шпионина теоретик, и му казах:

— Юрий Владимирович, страхувам се, че вашето присъствие вече не е необходимо. След няколко минути ще пристигне дежурната група, така че няма да ни е до вас. Съгласен ли сте?

— Да, навярно...

— Затова ви моля, слезте долу и кажете на шофьора да извика дежурната група на този адрес. Кажете му също, че аз го моля да ви закара където искате.

— Добре. Всичко най-хубаво... ох, какво приказвам! Извинете!

Той се облече, като отначало не можеше да уцели ръкавите си, после изскочи от апартамента.

Слава подметна, докато палеше цигарата си:

— Кекав ми се вижда юнакът за външното разузнаване!

— И то вече не е същото.

— Да те вземат мътните... — беззлобно изруга Слава. — Не можеш ли мълчаливо да одобриш изводите и самостоятелните разсъждения на другаря си?

— Не се сърди! — казвам му. — Знаеш, че началническото кресло има удивителната способност да променя психиката на човека, докато си контактува само със задните му части.

— Егати! — оцени Слава с една дума способностите ми в схоластиката и не без гавра добави: — А сега, почтени господине, да се върнем към нашите ежедневни фъшкии!

Разбрах го, а и всеки, който е виждал често работата на смъртта, би го разбрал. Нормалният човек не може да привикне към това, а лекият словесен цинизъм служи за своеобразна защита от нервен срив. Някои дори не могат да погледнат труп, а на нас ни се налага да работим с него.

Върнахме се в банята и се наведохме над трупа. Сега разбрах защо Вячеслав се изтърва за зверското самоубийство. Мъртвата жена в мътната гореща вода, цялата червено-жълта, безсрамно просната в агонията си, действително напомняше на сварена. По-точно щеше да

прилича, ако беше ѝ се смъкнала кожата. А тя беше просто напарена над всякакви граници.

— Удавила ли се е? — попитах аз.

— Най-вероятно. Или са я удавили.

— Не се забелязват следи от борба.

— Това още нищо не значи.

Над ваната вместо пара сега се надигаше някакъв смътно познат, неприятен мирис.

— Какво е това? — попитах аз, като изразително поклатих носа си.

— Повръщано.

— Може мацката да се е накъркала до драйфане от мъка или от страх, което е по-вероятно. После е влязла във ваната, а пък тук ѝ е прилошало и — фатален край?

— Може — съгласи се Слава. — По-добре да е така. Ами ако тя е разпознала някого от нападателите? Нали са в едно котило — проститутки, бандити и прочие криминални типове. Изобщо, аутопсията ще покаже. Дай да подушим тук, докато следите още парят.

Грязнов изсумтя, щом осъзна двусмислеността на думите си — нали стояхме до горещата вана.

Вячеслав се зае с дрехите и обувките на починалата, а заедно с това търсеше всичко, което би могло да ни насочи към някаква следа. Той огледа внимателно всички фасове в пепелника: има ли следи от червило, какъв е привкусът на филтъра.

Аз изучавах от другата страна на затрупаното с боклуци бюро документите, които открих в една кутия от обувки на долния рафт на холската масичка.

Тук беше всичко, което ни трябваше, за да установим самоличността на домакинята. Например паспорт на името на Екатерина Николаевна Мещерякова, жителка на Белгород, родена през 1970 година. От снимката ме гледаше миловидна, симпатична девойка с добри, весели очи. Тя не беше суперманекенка, но вероятно е завъртала главите на доста хора. Сега това, което беше останало от нея, изстиваше във ваната в очакване на съдебния лекар. А ето и диплома за средно образование. Бележките ѝ бяха средна работа. Е, не всички могат да бъдат като София Ковалевска... Не, да се върнем на паспорта, да го поразлистим. Няма особени бележки, нито печат за

встъпване в брак, и с деца не е успяла да се уреди. Адресна регистрация — записана е на Шаболовка, в общежитие, ако се съди по печата „Временно“.

Тогава защо е тук? На гости? Или на квартира? В такъв случай би трябвало да печели доста. Отбелязах си в бележника, че трябва да разбере преди всичко чий е този апартамент, къде е собственикът му и кога, на кого и за колко е дал под наем своето жилище.

На вратата настойчиво се позвъни.

Дойде оперативната група и в жилището веднага стана тясно и задушно. Аз взех кутията и се преместих на дивана. Не открих повече нищо, което да представлява сериозен интерес. Снимка на светлокос младеж със същия ясен поглед, който е имала някога и Катерина. Отделих я за всеки случай настрана. Разбира се, малко е вероятно някога влюбеният юноша, като е разбрал какъв живот води кралицата на мечтите му, да я е удавил във ваната. Ненапразно писателите на кримки не обичат такива банални мелодрами. Но опитът показва, че животът е изпълнен именно с такива страсти. Само дето финалите често са трагикомични, трудно е да се описват на висок стил.

Неравно откъснат от училищна тетрадка лист. На него Мешчерякова е започнала набързо да съчинява писмо до родителите си. И тук поредната баналност. Хвали се, че успешно се учи в техникума, печели добре на хубава работа и всичко ѝ върви отлично. По някои въпроси е била педантка. По-конкретно, отгоре на писмото, преди „Здравейте“, беше изписана дата отпреди половин година.

Малко, изящно бележниче с монтирани в подвързията му химикал и ключалка. Стилна вещ, а и скъпа. И нея ще взема.

Хората от оперативната група работят малко нервно, макар и старателно. Опитват се да надникнат навсякъде и в същото време да не ме тревожат — мен, важната клечка от Прокуратурата на Русия. Поставям се на тяхно място и разбирам, че им е трудно да не ме забелязват. Прибирам всички бумажки и документи, които ме интересуват, намирам Грязнов, казвам му, че ще го чакам на „Петровка“, и излизам от апартамента. След мен изнасят покритото с чаршаф тяло. Опитвам се да пропусна напред санитарите, но по стръмното, тясно стълбище на „хрущовския“ блок не е възможно нито да се разминеш, нито да се обърнеш. Така и слизаме: отпред аз, а

след мен, както си му е редът — с краката напред, плуваше на твърдата си носилка Катя Мешчерякова.

10.

Нощ. Седим със Слава в неговата канцелария и прием горещ силен чай, почти заварка. Криво ни е, защото по всичко изглежда, че сме помогнали на Мешчерякова да умре.

Според показанията на съседите Мешчерякова се появила в този апартамент преди два месеца. Дотогава там живеела самотната бабичка пенсионерка Авдотя Кузминична Голубьова. Някъде в началото на годината при старицата започнали да наминават редовно млади, добре облечени хора. Носели й продукти, лекарства, един път довели със себе си и лекар. После Голубьова взела да си събира багажа нанякъде, май открила някаква своя племенница или друга роднина. Бабичката заминала и изчезнала.

В началото на есента идвала някаква дамичка, млада и нафукана, довела шлосер от жилищно-експлоатационната служба, огледала апартамента и си заминала. А скоро след нея се появила Мешчерякова, отворила със свой ключ, нанесла се, на другия ден докарала някои мебели и заживяла там. Не общувала активно със съседите, отначало поздравявала всички, после само онези, които й отговаряли. Когато някой я попитал за Голубьова, Мешчерякова спокойно отговорила, че не познава такава, апартаментът е взела под наем от някаква жена, но фамилията й не е Голубьова.

Нататък, разбира се, ние ще разберем кой е дал под наем апартамента на Мешчерякова и как е станала собственичка неизвестната дама. Но аз усещах, че и тук работата намирисва както при „Геронт-сервиз“. Това дело ми седи на главата вече половин година. Директорът на фирмата и счетоводителят лежат в предварителния арест и дават показания, а още един от фирмата успя да избяга.

От заключението на медицинската експертиза ни е известно, че Мешчерякова се е удавила във ваната. При това тя би могла да се е удавила както от водата, така и от повръщаното — и едното, и другото е открито в белите й дробове и стомаха. Именно последното обстоятелство ни принуждава да признаем, че тя е влязла сама във

ваната или са ѝ помогнали. Ако се има предвид съдържанието на стомаха, Мешчерякова е била в средна степен на опиянение. Анализът на кръвта показва, че степента е била доста по-силна, почти до критичната точка. Това противоречие беше разрешено, когато при педантичния оглед на трупа бе открита следа от убождане на лявата мишница. Тъй като в кръвта и в тъканите не бяха открити никакви химикали, освен етилов спирт, можеше да се предположи, че някой е вкарал във вените на Мешчерякова алкохол. Което означава, че имаме работа не с нещастен случай, а с убийство. И, струваше ми се, не районната прокуратура ще се занимава с делото на Мешчерякова. В средата, където се е движела напоследък Катя, убиваха просто и по-ефективно. Макар че по повод на ефективността май се престарах. Ефектът и в този случай беше достатъчен.

Онзи, който е помогнал на Мешчерякова да се отпрати на оня свят, беше направил всичко старателно и акуратно, без да остави и най-малка следа от престоя си в апартамента. Но педантичният Грязнов установи, че в кухненското шкафче, по времето, докато бяхме в апартамента, всичката посуда бе суха, отдавна измита, с изключение на една чиния и една мелхиорова чашчица. Гостът на Катя не е пил шампанско, можеше да се предположи, че е бил мъж. Можеше да се предположи и по следната причина — инжекциите с водка не бяха направени много акуратно, един път този „медик“ даже не успял да попадне във вената и вкарал цялата доза просто под кожата.

Разбирах колко сложна задача имаха оперативните служители. Ако сега, в близките часове, не успеят да попаднат на нещо, на някаква следа, следствието може да забуксува в задънена улица. Сложността идваше и от това, че убитата не беше обикновена гражданка, която е пред очите на всички и всяко отклонение от общоприетите норми на живот или поведение веднага ще бъде забелязано от съседите или колегите ѝ. Целият живот на Катя и професията ѝ, така да се каже, бяха пълно отрицание на нормалното. А нейните колежки по професия няма да кажат нищо, дори да знаят кой и защо е очистил Катя.

В показанията на любопитните съседи изплува още един интересен момент. Тази вечер, някъде след шест часа, на вратата на апартамент №14 позвънил милиционер. Влязъл, пуснала го е значи, а кога си е отишъл, никой не видял, всички били пред телевизорите да гледат някакъв сериал за екзотични страдания. Какъв е бил

милиционерът, може би кварталният? — разпитвал оперативният служител. Може и да бил той, съгласила се съседката, само че бузата на милиционера била превързана, сякаш има зъбобол. Носел дипломатическо куфарче.

Слава се обади на кварталния по телефона. Човекът се кълнеше и божеше, че не е стъпвал в четиринадесети апартамент повече от половин година. Оправдаваше се, че блокът е спокоен — няма нито хулигани, нито рецидивисти. От своя гледна точка беше прав, разбира се, но от това не ни ставаше по-леко.

Прелиствам бележничето на Мешчерякова. В него има няколко белгородски адреса като данък юношеска сантименталност и няколко телефонни номера, от които нито един не отговаря в единадесет вечерта. Кое е доста странно. В Москва е рано да се звъни към седем-осем вечерта, но към полунощ всички се прибират за сън. Макар че, както излиза, не всички.

Както и му е редът, телефонният номер на фирмата „Еделвайс“ е на буквата „Е“ в бележничето на педантичната Катя. При това телефонът за справки 812 12 12 заедно с изящния надпис просто е изрязан от вестник и е залепен в бележничето.

— Как мислиш, какво може да е купувала тя там? — питам Слава просто така, да разкъсам тягостното мълчание.

Грязнов отвръща нещо нецензурно, но аз съм снизходителен — ако не се притеснявах, щях първи да изтърся нещо подобно.

Но моят стар приятел умее не само да псува. Той взема бележничето от ръцете ми, гледа го, после казва:

— Не си във форма, Саша! Пропуснал си най-главното. Тук пише да се звъни през цялото денонощие. Вдигни слушалката на деривата, сега ще си поръчаме нещо!

Вдигаме заедно слушалките и Слава, поглеждайки в бележничето, намира посочения в рекламата номер.

Отначало чуваме само сигнала „заето“, което е косвено потвърждение, че фирмата наистина работи. Слава намира номера още веднъж и натиска копчето за автоматично избиране.

Този път се свързваме. След два дълги сигнала, някой вдига слушалката и произнася с млад, отчетлив и приятно звучащ глас заучената фраза:

— Фирма „Еделвайс“ на вашите услуги.

— Добър вечер — с непривично мръсничко придихание заговаря Вячеслав. — Какво мога да си поръчам тази вечер?

Двамата със Слава разчитахме, че фирмаджията сега ще ни изброи списъка на услугите, записани в устава на предприятието. Да, ама не!

— Всичко е както винаги — отсече гласът. — Какво бихте искали?

— Нещо екзотично.

— Хм... — Човекът се замисли за секунда. — Има едно негърче, като статуетка е. Обаче е скъпо!

Вячеслав се пули насреща ми: къде попаднахме значи. Но това е от първоначалното объркване. И той, и аз, струва ми се, разбрахме що за стока се предлага на клиента.

— А Катя може ли? — продължава да играе Слава.

На другия край на линията следва пауза, после дежурният — кой друг може да бъде? — подмята късото:

— Един момент.

След минута, не повече, в слушалката се чува друг, по-строг глас:

— Какво обичате?

— Нали ви казах — Катя! — ядосва се Слава, може би и не съвсем неискрено.

— Представете се, моля! — изисква гласът от слушалката.

Вероятно приема Грязнов за някой съученик на Мешчерякова, на когото тя, без да мисли, е дала координатите на работата си, затова когато Слава тръсва в слушалката съвсем искрено: „Ами аз съм Славик“, отговорът звучи така:

— Слушай, Славик, Катя я няма днес. И не звъни повече тук, че ще те ритам по цървулите чак до твоя Рязан!

При което връзката с „Еделвайс“ прекъсва. Но само телефонната.

— И тъй, тя си падаше курва... — промърмори Вячеслав, после попита: — Какво, отиваме ли да сваляме мацки?

— Обаче си вземи хилядарките за служебни разходи.

— Аха! И брониран презерватив, нали? — смее се Грязнов.

Влизам в радостното му оживление: опипом хванахме следа, и то каква!

Слава бързо върти шайбата на вътрешния телефон:

— Ало! Володя? Привет, Грязнов говори. Как е работата? Ще излизаш ли на спецмероприятие? Да? Браво! Давам направлението... Какво? Не е кръчма за съжаление! Ей сега идваме.

Той затвори слушалката и съобщи:

— Отиваме с момчетата от дванайсети отдел.

Излизаме и пеша се придвижваме към булевард „Дветной“.

11.

В двете стаички, наблъскани с бюра и каси, е претъпкано с хора. Тук се помещава дванайсети отдел на криминалната милиция, създаден съвсем скоро, в началото на 1993 година. Името му е досадно дълго: „Отдел за борба с организирането на публични домове, сводничеството и разпространението на порнография“. Преди нямаше такъв отдел, но всъщност по-рано в Москва ги нямаше и тристате различни бардаци, публични домове и прочие места за общо ползване от услугите на създания от двата пола.

Началникът на отдела майор Владимир Пронко ни посреща, изслушва краткия, лишен от емоции разказ на Грязнов и дудне добродушно:

— Знам го това местенце — въздъхва, — но не ми се е случвало да го посетя. А казват, че бардакът бил стилин! С какво да ви помогна, момчета? По документи се води кабинет за масаж, момичетата там са пълнолетни — не можеш да се заядеш...

Той взема една папка от бюрото си и я отваря. Там са подвързани най-различни обяви, публикувани в различни вестници. И между тях тази:

„Най-добрият отдих за мъже и жени! Очарователни момичета и мъжествени младежи ще дойдат при вас или ще ви поканят на гости. Кабинет за масаж и медитация «Еделвайс». Телефон за контакти 812 12 12“

— Мъжествени младежи — това добре — замислено произнася Грязнов. — А ако ти кажа, че те предлагат деца?

— Ще ти повярвам — кимна Пронко. — И ще ти кажа още, че около Большой малолетните ги изкупуват на дузини.

— Обаче ние не излавяме всички любители на нежното детско тяло. Схващаш ли мисълта ми, Слава?

— Загрях — кимна Грязнов и разказа как са му предложили негърче в „Еделвайс“.

Аз потвърждавам този факт.

Майор Пронко кима:

— Това е вече друга работа. Ще се опитаме да ги изработим.

Той критично ни оглежда:

— Вие, двамата, не ставате за ролята на клиенти. Теб, Слава, те знаят и кучетата в града. А вие, Александър Борисович, няма да издаяните като заклет педофил, фасонът ви не пасва, пък и не ви е според чина. Боя се, че и моите развратници повечето сутеньори ги знаят. Добре, ще пробваме новобранеца. Гена!

Приблужи се висок, мускулист блондин със скандинавски вид:

— Лейтенант Карпенко — представи се той.

— Познаваш Слава Грязнов — каза му Пронко. — А това е Александър Борисович Турецки от Прокуратурата на Русия.

Геннадий сдържано ми кимна с едва повдигнати вежди, което можеше да означава нещо средно между недоверие и учудване. Отношенията между милицията и прокуратурата винаги са били малко напрегнати. И макар аз да имах щастието именно в Московската криминална да намеря най-добрите си приятели, това изключение вероятно само потвърждаваше правилото.

— Гена — попита Пронко, — можеш ли да имитираш Урмас От^[1]?

В очите на лейтенанта припламна огънче, очертанята на изразителните му устни някак неуловимо се измениха:

— Тофа, Владимир Серкееефич, тряпфа да се пропфа...

Майорът остана доволен.

— Такаа, сега ще те издокараме... Слава, ще ми заемеш ли палтенцето за час-два?

— Иска ли питане!

— Отлично! Ще вземеш моята шапка.

Единствената жена в отдела, с пагони на старши лейтенант, подсказа:

— Гена, и обувките ти трябва да са хубави. Сега и на това обръщат внимание.

Геннадий й показа зимните си вносни боти с дебела подметка:

— Тези ще минат ли?

Тя кимна, а Пронко подметна:

— Не усложнявай нещата, Марина! Той да се добере само до коридора, пък после ние тях ще оглеждаме...

Майорът побутна пред Геннадий телефона и папката с изрезките, после заби пръст в нужния номер:

— Ти си гостенин от приятелска Швеция, за това те сами ще се сетят, само говори като Урмас. Поръчай си момче. Ако ти предложат черно — помисли малко и се съгласявай. Натискай се да идеш ти в бърлогата им, в твоя хотел условията не позволяват. Марина, включвай магнетофона, ще записваме разговора!...

Когато всичко беше готово, по радиото обявиха полунощ. Геннадий набра номера на фирма „Еделвайс“.

Този път линията беше свободна. Когато отсреща вдигнаха слушалката, изражението на Геннадий пак се промени:

— Топър вечер, исках да попатна ф „Еделфайс“ Папатнал? О, много топре. Този телефон ми препоръчал един госпотин ф Осло. Желая да получа бой... о, как беше тумата? Момше? Таа... Блек? Хм. О, тобре. Колко интересно! Как мога та пристигна? Малко не бързо, аз ще саписфа... Плакодаря...

Геннадий затвори слушалката и изтри с кърпичка потта от челото си.

Майор Пронко го гледаше възхитено:

— Артист! Нямам думи! И защо, пита се, с такъв талант не си отишъл в театъра, ами си тръгнал да чистиш боклуците?!

— Стига де! — смути се младежът. — Няма ли да тръгваме? Те вече са пратили момчето в банята.

При думата „баня“ двамата със Слава си спомнихме Мешчерякова и веселието се стече от физиономиите ни.

Владимир Пронко се свърза с момчетата от КАТ, които му заеха на честна дума задържан за някакво изясняване „Мерцедес 600“ — малко поочукана, но представителна кола.

Издокараният с общи усилия Гена се разположи на задната седалка, където му е мястото на боса. Аз се настаних до него. Зад волана седна един оперативен служител, а до него Грязнов само по сако. Парното в колата работеше добре, но Гена все пак успокои Слава:

— Само да разбием тая бърлога и веднага ви връщам палтото, другарю майор.

— Не се притеснявай, носи си го — добродушно се ухили Грязнов.

Веднага след нас към същия адрес тръгна още една кола, в която седяха пет ченгета с автомати и бронирани жилетки — да ни прикриват. След като излязоха от гаража, те завиха встрани. Задачата им беше да приближат сградата от друга страна скоро след нас и да са готови да потушат всеки опит за съпротива от съдържателите на бардака.

Слава Грязнов много ме моли да остана, но аз се лепнах за тях, както се мъкне подир големите досаден и пакостлив по-малък брат. Горещо ме завлече след себе си Меркулов, работата беше солидна, кабинетна. И макар да не ми беше по-леко, а чисто моралната, психическата умора даже по-голяма, отколкото в градската прокуратура, понякога като все още млад човек скучаех по такава конкретна работа, където сблъсъкът на хитростта и интелекта започват веднага след преследването и ареста. Може би трябваше да се прехвърля при ченгетата като Слава. Но какво да се прави — както казваше един мой съсед, заможен водопроводчик, — кой за каквото е учил, него сърба.

Минахме под арката и влязохме в двора. Тук беше тъмно и тихо. Даже местните хулигани се бяха прибрали по къщите си да спят. Оперативните служители внимателно оглеждаха всички слабо осветени входове.

— Мислите ли, че ни бройкат? — попита тихо Грязнов.

— По принцип би трябвало.

— Кой е апартаментът? Дванайсети? Тогава поне два прозореца гледат към двора. Могат направо оттам да ни следят.

— Ами кво тогава, да тръгваме? — предложи Гена.

— Давай — съгласи се Слава. — Само че ще вървим красиво и моля те, поне първите трийсет секунди, не „квокай“!

Гена се подсмихна, а Слава като школуван лакей изскочи от колата, като едва не се препъваше от почтителност, лепна се за задната врата, отвори я и отстъпи встрани, правейки път на важния гост.

Генадий важно слезе от мерцедеса, малко гнусливо огледа двора и се запъти към първи вход. Слава като печен бодигард крачеше малко отзад и предпазливо се оглеждаше във всички посоки.

Те се скриха във входа, а за нас потекоха минути на мъчително очакване. За щастие това не продължи дълго — не повече от десет минути.

В двора със загасени фарове се вмъкна жигулата на групата на Пронко. Шофьорът остана да наглежда двете коли, а ние вкупом се запътихме към дванайсети апартамент.

Момчетата ненатрапчиво, но успешно ме избутаха в ариергарда на малкия отряд, а някой пътем ми даде добър съвет:

— Ако започне стрелба, веднага падайте долу и се изтъркаляйте настрани!

Искаше ми се да му светна, че вече няколко пъти са ме убивали, при това по най-различен начин, но това беше неуместно за момента самохвалство, затова казах тихичко:

— Благодаря.

Спираме на етажната площадка. Двама оперативници контролират двата входа към стълбището и едновременно с това и вратите на съседните апартаменти. Едно от момчетата на майор Пронко натиска звънеца.

Шпионката за секунда се затъмнява — някой гледа през нея. Зад вратата се чува приглушено суетене и — мълчание.

Нашият човек пак звъни настойчиво и за по-сигурно тропа с тежък юмрук по меката, облечена с кожа врата.

След минутна тишина от другата страна се дочува недоволен, преувеличено сънен глас:

— Какво искаш? Що не тропаш с главата си...

— Отваряйте! Милиция!

— Какво искате, като сте милиция?

— Проверка по оплакване срещу вас. Веднага отворете!

— Ти закона за неприкосновеността на жилището чел ли си? Донесе ли разрешение от прокурора?

Проправих си път до вратата и поднесох към шпионката отвореното си удостоверение:

— Аз съм следователят Турецки от Прокуратурата на Русия. Моля да отворите вратата на служителите от милицията!

Зад вратата пак се чува суетене. И изведнъж се разнася преувеличено силният, провлечен „пиянски“ глас на Грязнов:

— Ама кво се шубелисвате, момчета?! Пускай ги да си врат човките! Моят извратен глупак има дип... дип-ломати-чески... а! Неприкон... сновеност!...

Чува се тъп звук, с какъвто здраво тяло се удря в твърда повърхност въпреки волята си — и вратата се отваря. В коридора ни посрещат Слава и двама служители от тукашния филиал на фирма „Еделвайс“. При това единият от служителите лежи на пода в безсъзнание. А вторият, като вижда как моментално изтрезнелият Слава делово се присъединява към оперативниците, помръква. И му става съвсем зле, когато от стаята излиза Гена, напълно облечен и извежда пред себе си изплашено момче на около девет години с тъмна къдрава коса и шоколадов цвят на кожата. То стреснато поглежда с красивите си изпъкнали очи към стопанина си и се старае да се държи по-близо до Геннадий.

Двете други стаи са заключени отвътре.

Слава малко театрално чука по едната и по другата врата и гръмко предупреждава:

— Облечете се и отворете, граждани почиващи! Проверка на паспортите!

После идва до мен и разказва:

— Хубаво местенце! Ако бях по-млад, щях да го пробвам. Мацето струва шейсет бона на час, а за тоя Максимка — той кима към момчето — Гена трябваше да им даде двеста гуцера за един час.

Неохотно, сякаш със скърцане, вратите на стаите се отварят и първо излизат две набързо облечени госпожици, които фиксират предизвикателно и без особено смущение милиционерите. След тях изпълзват и двама млади мъже, като влачат краката си и примигват, дали от ярката светлина или от срам, не е ясно. И двамата са в костюми с вратовръзки, но единият в бързината е вързал своя аксесоар на обратно — с опаката страна навън.

Двамата свидетели, бачкатор на средна възраст и жена му, са опулили очи към ставащото. При това главата на семейството явно добре се е наквасил преди лягане. И сега, вече частично в алкохолна нирвана, здраво псува с продрания си в горещия цех глас всичките тия пе..., пу..., кур... и т.н. Един от офицерите, който стои по-близо до него, се опитва да го озапти, борейки се с пристъпите на смях.

Грязнов веднага започва да обработва единия от пастирите на момичетата за сладки сънища, а аз се приближавам към проститутките.

И двамата със Слава имаме снимката на Мешчерякова.

— Как се казвате? — питам момичетата.

— Защо? — страхливо се интересува едната.

— Малката! — крясва ѝ Грязнов. — Този прокурор може да те засили в такъв светъл и леден край, че да ти измръзнат завинаги работните органи. Декламирай по-бързо, бацил такъв, та дано да ти прости! Това е следовател по дела от особена важност.

Момичетата може и да не са чели Толстой, но от жаргон разбират.

— Ама какво е станало? — зачуруликаха изплашено проститутките масажистки. — Какво искате да узнаете?

— Така вече е по-добре. Кажете си имената, та да разговарям с вас по човешки.

— Оля.

— Света.

— Значи така, Оля и Света, вижте тази снимка и ми кажете всичко, което знаете за тази жена.

Снимката, разбира се, беше от тия, дето не са предназначени за хора със слаби нерви.

— Ох, ама какво е станало с нея? — възкликна Оля.

— Познаваш ли я?

— Ами да! Катка Мешчерякова. Тя какво, мъртва ли е?

— По-мъртва не може да бъде. Откъде я познаваш? Работили ли сте заедно?

Преди да отговори, Олга хвърли скрит поглед към пазача на бардака. Той разказваше унило нещо на Грязнов и даже не погледна към момичето, макар тя да се опитваше по всякакъв начин да привлече вниманието му. Тогава Олга явно реши, че по-малкото зло е да разкаже истината за вече мъртвия човек.

— Да, познавам я. Тя е при нас отскоро, може би от половин година.

— Приятелки ли бяхте?

Момичетата се спогледаха малко недоумяващо.

— В общи линии, не сме се карали, но и не сме дружили особено. Какви приятелки можем да бъдем? Денем не се виждаме, не се срещаме, а като сме на работа — всяка в своя ъгъл. Още повече че по-рано тя е работила на друго място, докато натрупа опит.

— На какво място?

— Да не мислите, че знаем. Всяка действа на своя си периметър...

Виждам я, че лъже, но не мога да я улича.

— Може би е била по-близка с някое от момичетата.

Куклите се изхилват, след като откриват двусмисленост във фразата ми:

— Не, тя не минаваше за розова при нас.

Олга, която явно беше преодоляла първия страх, седна разпуснато, прехвърли крак върху крак и запуши.

Светлана изглеждаше по-впечатлителна, от време на време мятеше погледи към снимката.

— Самоубила ли се е? — с треперещ глас попита тя.

— Не, убили са я.

— А защо е такава?

— Попарена е.

— О, Боже!

— Именно — казвам. — А вие майтап си правите тука. Е, какво излиза? Работите заедно и не си общувате?

— Защо? — отвърна Олга. — Ние със Светка например сме съученички. И тук дойдохме заедно направо след училище.

— Обаче Катерина не я допускахте до себе си.

— Ами тя си беше досадница. Ние като поработим, в почивния ден ходим на бар, на някоя дискотека. Там, току-виж, и някой по-доходен жених можеш да свалиш. А тя си тъпчеше боновете в чорап, искаше да си купи апартамент. Купи си, нали! И за какво са я... знаете ли?

— Досещаме се. А познавате ли момиче на име Дина?

— Какво, и нея ли? — възкликна потресената Света.

С крайчеца на окоето си забелязах как Олга я ръгна с лакът в ребрата. Но вече беше късно.

— Това не знаем, защото още не ни е известно къде се намира. Надявам се с ваша помощ да научим фамилията ѝ и къде да я открием.

— Вече не работи при нас — бързо каза Олга.

Тя явно започваше да ме дразни.

— Фамилията? — рязко попитах аз.

Олга трепна.

— Чия?

— Засега не твоята.

— Я не ми говорете на „ти“!

Обиди се, представи си.

— Не ми се репчи, защото ще те пратя в кожно-венерическия на дълга комплексна проверка!

— Няма да ме пратите. Ние си имаме лекар и се проверяваме редовно, също както в общественото хранене.

— Оля, не се навивай — увещаваше Светлана приятелката си. — Нищо лошо няма да кажем. Фамилията на Дина е Венгерова, тя работи дълго в „Еделвайс“. Момиче от класа, на английски пердаши по-добре, отколкото на руски. Шефът все я държеше край себе си, за най-баровските клиенти. Казват, че е била даже с някого от правителството. Някъде преди половин година напусна...

— Виж ти, напуснала! Да не би и отдел „Личен състав“ да имате тук?

— Отдел нямаме, но трудови книжки си имаме.

— И като какви сте записани там по длъжност?

— Масажистки — хорово отвърнаха момичетата и захихикаха.

— И, разбира се, не знаете къде живее Дина Венгерова?

— Разбира се, не знаем.

— Кой е шефът от тия двамата?

— Ама вие какво си мислите? Това са нашите бодигардове, следят клиентите да си плащат и да не искат невъзможното.

— А къде е шефът?

— Не знаем.

— Те знаят ли?

— Навярно.

Охранителите казали на Грязнов за Дина Венгова същото, каквото и момичетата на мен. Заедно с това изпели, макар и без особено желание, къде е офисът на шефа им и главните, така да се каже, кабинети за масаж, къде живее и каква му е фамилията.

Директорът на кабинетите за масаж „Еделвайс“, двадесет и осем годишният Владимир Петрушин, държеше офис недалеч оттук, в тристаен апартамент, също като този, който току-що напуснахме. При директора отидохме двамата със Слава. Сътрудниците от дванайсети отдел останаха да си довършат работата.

---

[1] Популярин ТВ-водещ. — Б.пр. ↑

12.

Звънецът на Петрушин не работеше, затова Грязнов без дълго да му мисли, забарабани с юмрук по вратата. В „Еделвайс“, включително и всички филиали, явно не обичаха неканените гости. Но нали хората си бяха неопитни, не се досещаха, че тънката и нетапицирана врата лесно пропуска звуците. Затова чухме стъпки в коридора и гласове. Мъжки гласове.

— Не отваряйте и не се обаждайте! Сигурно е пак някой недострелян ваш приятел!

— Поне да попитам кой е. Сашка ми се обади, каза, че при него се натресъл някакъв швед, любител на момчета. Може да се е случило нещо, а ти беше заел телефона... Кой звъни така посред нощ?

— Милиция, Владимир Николаевич.

— А... какво е станало?

— Ние също обичаме момчета, така че отваряйте, докато не сме разбили вратата! — кресна Грязнов.

Зад вратата — стресната тишина, след това дълго и суетливо отваряне на секретата. Вратата се откряна, колкото позволяваше предпазната верижка. Елегантен мъж, чието изкривено от бурята на отрицателните емоции лице явно не пасваше на изискания му, скъп костюм, се опита да ни разгледа през цепнатината, после помоли:

— Извинете, моля, но може ли да видя документите ви?

Слава поднесе към цепнатината отвореното си служебно удостоверение.

Петрушин изучи старателно доколкото можеше и снимката, и печата, и подписа. После свали верижката, отвори вратата и ни покани с широк жест, а на глас го дублира:

— Заповядайте!

Влязохме. Същото разположение, както и във филиала, но тук за „масаж“ бяха предназначени само две стаи. Третата беше строг и в същото време разкошен кабинет. Директорът ни вкара тъкмо там, настани ни на кожения диван и предложи кафе. После попита с какво може да ни бъде полезен.

Решихме да не му казваме, че тази нощ положи началото на края на неговата фирма. Стресовата ситуация можеше да го предизвика към необмислени действия, а ние си имахме друг интерес към Петрушин.

— Работила ли е при вас Катерина Мешчерякова? — попита Слава.

Петрушин реши, че интересът ни е специфичен — не към фирмата като цяло, а само към един неин служител, отпусна се и си позволи леко игрив тон:

— Защо употребявате глагола в минало време? Работи и сега. Макар че вие сте по-наясно. Ако се е забъркала в нещо, няма да ѝ търсим адвокат. Всеки отговаря за себе си.

Грязнов постави на бюрото пред Петрушин снимката на мъртвата Мешчерякова и попита:

— Истина ли е, че при вас добре погребват?

Петрушин се стресна и погледна недоумяващо Слава:

— Ъ... какво казахте?

— Преди няколко часа някой е накъркал яко вашата труженичка с водка и я удавил във ваната! Вашите предположения — кой би могъл да го направи и защо? Нямаме време, така че колкото по-бързо ви проработи паметта, толкова повече шансове имате да се изметем оттук без последствия за вас.

Володя Петрушин, изнежен младеец тип, такива бяха някога комсомолските работници с ранг не по-нисък от областен, веднага повярва на Грязнов. При това знаеше точно, че смъртта на Катя не е негова работа, затова се чувстваше уверено и спокойно.

— Мешчерякова е при нас не много отдавна. Надеждно момиче, спокойно...

— Момент — прекъснах го аз. — Има ли още някой тук?

— Да. Нашият лекар.

— Повикайте го, ако обичате. Може би той ще успее да добави нещо съществено.

Петрушин сви рамене и силно извика:

— Коля! Ела тука!

След минута се появи и Коля — висок, здрав мъжага на около четиридесет години в разкопчана бяла манта над анцуга.

— Коля, господата са от криминалната. Казват, че някой е убил Катя Мешчерякова. Дявол знае какво става!

— Така си е — съгласи се Коля. — А вчера и нас двамата едва не ни очисти оня ненормалният! Пък казваше, че ви е приятел.

— Е, това не е важно — припряно каза Петрушин и продължи да разказва: — Катерина беше доведена при нас от Дина...

— Какво означава „доведена“? При вас да не би да е някакъв зверилник със свободен лов?

Опитвам се да говоря меко, не агресивно и затова търся неутрални думи. А те кой знае защо тълкуват всичко превратно.

— Ама моля ви се?! Аз просто така, лошо се изразих! — възкликва Владимир Петрушин, а очичките му се мякат ту към мен, ту към Грязнов — преценява реакцията ни на думите му.

— Как да ви разбираме в такъв случай?

Петрушин бодна в Грязнов не особено ласкав поглед, но все пак отговори:

— Вижте... Първоначалния си персонал набирахме направо така, без обяви, без конкурси. Нашите момчета, да ги наречем експерти...

— ... или сутеньори — вметна вероятно на място Грязнов.

Петрушин направи кисела физиономия, но не възрази:

— Да допуснем... Та значи Дина Венгерова работеше още от първия ден във фирмата. Невероятна жена, да ви кажа. Но като търсец човек, тя не искаше да се отдава изцяло на тази работа...

Доста уморително беше да се наблюдава какви метаморфози претърпява лицето на Грязнов, когато слуша тези почти идеологически термини, призовани да характеризират първата и най-древна професия.

— ... Общо-взето, на Дина ѝ провървя, тя си намери хубава работа в туристическа агенция, при това като гид. Това е нормално, като се има предвид, че тя знае два езика — английски и френски. Но ние си имаме също като в армията едно правило — щом искаш да се уволниш, подготви си смяна. Когато Дина доведе Катя, доста хора се съмняваха — момичето явно не беше от нейната класа, нямаше европейско лустро. Затова пък после тя се показа много умела и здравомислеща. Не знам как да реагирам на думите ви. Нима е била толкова пияна, че не е забелязала как я влачат към ваната?

— А вие защо решихте, че са я влачили? Може тя да е влязла там сама, а после някой, на когото е имала доверие, да я е стиснал за гърлото!

— Е, не знам. Винаги ми се е струвало, че Катя е много предпазлива и разумна, за да се поддаде на евтина провокация в центъра на града... Както вече казах, при нас правилото е — напускаш ли, намери си смяна. Затова когато Дина си намери чиста, спокойна, почти същата като преди работа, никой не възрази. Дадохме ѝ прекрасна характеристика и попътен вятър, мила, към нови върхове! А Мешчерякова беше неопитно момиче, не можеше да си разтвори краката без усложнения! Но с времето се научи...

— Хайде да опитаме да излезем от производствената терминология! — казвам. — Трябва ни нещо по-подробно за производствените отношения: приятели, врагове и така нататък...

— Че какви врагове да имаме? — разтвори ръце Петрушин. — Който се справя — пчели, който не може — напуска. При нас принципът е наистина железен: клиентът винаги има право.

— Тоест вие сте уверени, че никой от вашите служители не може да намрази Мешчерякова дотолкова, че да пожелае смъртта ѝ?

— Абсолютно. При нас засега търсенето надвишава предлагането. Нали разбирате? Затова момичетата няма какво да делят.

— Ами ако допуснем, че Мешчерякова е заразила някой порядъчен гражданин с някоя срамна болест?

— Изключено! Ето, имаме си свой лекар, работи при нас на договор... Абсолютно изключено!

— Потвърждавам — кимна едрият мъж на име Коля. — Всички дами са наред.

— Вие всъщност какъв сте по специалност? — неприязнено попита Грязнов.

— Гинеколог — спокойно отговори лекарят и добави: — Нека не ви вълнува мястото, където работя. Всъщност изпълнявам същите операции, само че за различни пари, и ги правя може би дори по-добре отколкото в клиниката.

— Докторе, забогатявайте както си знаете! — махна с ръка Грязнов. — Попитах ви, отговорихте ми — всичко е нормално. По-добре кажете, защо изведнъж се заехте не с вашата работа?

Петрушин изведнъж се закашля.

Коля го погледна, досети се, че това е сигнал, но за всеки случай попита:

— За какво говорите?

— Ами че ти сам разправяше как си оправял някакви недостреляни. Ти какво, да не си конски доктор, та да лекуваш от всичко?

— Не, разбирате ли...

— Мисля, че гражданинът Петрушин трябва да постави нещата по местата им — казах, като наблюдавах внимателно преbledнелия директор на фирмата за сексуални услуги. — Първо, да завършим служебната характеристика на Катя и Дина, а като второ — на кого е оказал Николай нетипична помощ? И моля, побързайте, работата е важна. Ако още се съмнявате в това, то на вашите услуги е следовател от Прокуратурата на Русия. Е?

— Разбрах ви — сложи ръка до сърцето си Петрушин. — Мещчерякова си взе неплатен отпуск за три седмици и трябваше да се яви на работа чак утре. Обикновено не поощрявам такива неща, но Дина Венгерова ме помоли да я пусна. А тя е жена над всякакви похвали и препоръки. С нея започнахме всичко... Затова не мога да ѝ откажа. При това вчера вечерта Дина ми се обади по телефона...

— В колко часа?

— Някъде към единадесет. Каза, че са се прибрали двете и всичко е наред.

— Ясно. А раненият?

— Вижте, аз обещах да си мълча...

— Човече! — кресна му Грязнов. — Трябва да си набиеш в главата само едно свято чувство: от студената и миризлива килия те делят не дни, а часове, пък ти кокетничиш с нас като гълъбица, господ да ми прости! Може и да не знаеш, но докторът ти е длъжен — лекарите в болниците трябва да съобщават за всички случаи на огнестрелни и прободни ранявания. Ако не ти, то твоят доктор ще дойде сега с нас. Няма да го приберем само ако научим за всички, които са получили негинекологична медицинска помощ във вашата къщичка. Броя до три и половина... Едно!

— Вие както искате, Владимир Николаевич, а аз... — започна гинекологът Коля.

Но Петрушин не му даде да продължи:

— Добре. Нека грехът да е мой, аз ще разкажа. Имам един познат бизнесмен, задушевен, интелигентен човек. Много сме си помагали един на друг. Съгласете се, че това в днешно време е рядко качество,

особено сред бизнесмените от новата вълна. Нравите, както знаете, са вълчи...

— Вашият приятел също ли работи по публичната част? — с грубоватото веселие попита Грязнов.

— Простете, не ви разбрах?

— Той, питам, също ли държи публичен дом?

Петрушин известно време мълча, пресмятайки вероятно дали си струва да се обиди от такива некрасиви думи за неговата рожба, или да премълчи. Победи здравият разум.

— Не — напрегнато каза той. — Познатият ми работеше с недвижими имоти. Московските недвижими имоти винаги си държат цената, нали знаете — накриво се усмихна директорът. — Който се занимава с тях, върти големи пари, но и риска си го има, без добра охрана няма да изкараш дълго. При него работеше като бодигард един тип, явно с криминално минало, а може и така да ми се е сторило. Този охранител вчера дойде при мен и каза, че някакви хора го обстрелвали направо на улицата. Не знаеше нито кой, нито защо. Каза само, че моят познат си има неприятности. Коля обработи раната му, превърза го и оня си замина.

— Сега навярно ти ще се кълнеш, че не знаеш как се казва този охранител? — попита с неприятна усмивка Грязнов. — То си е ясно, кой ще пита хората си за фамилия. Всичките ги наричат я Петка, я Ванка. Името му поне знаеш ли?

Прихващам от припряността на Слава. Та нали това може да не е просто съвпадение, възможно е да е така дълго търсеният от нас... Е?

— Защо само името? — отронва даже някак обидено Владимир Николаевич, копеленце с умен, но порочен мозък, което има толкова пари, колкото аз няма да заработя и за най-дългия си живот. И все пак не му завиждам.

— Тогава пей по-бързо, баровец!

— Костя Петров...

— Той е! — не успява да се сдържи Слава.

Да, най-после хванахме дирята на бандита Костя по прякор Бодила, чието дръзко бягство от ареста лепна позорно петно върху славната криминална милиция и не по-малко славния следовател Турецки, който заради душевната си доброта, избиваща на глупост, създаде на Бодила необходимите условия за бягство.

— Браво! — похвали Грязнов Петрушин за честността и се обърна към Коля: — Сега ти разкажи как е ранен, от какво и дали Костя ще успее да избяга далеч с такава рана?

— Е, тук познахте — усмихна се скъпернически докторът. — Раната е огнестрелна, от куршум, в горната трета на бедрото... на лявото. Сравнително лека е, костта, по-големите съдове и нерви не са засегнати. Куршумът е минал по допирателната, свалил е кожата и малко месо. Той дойде тук сам, на собствените си крака и сам си отиде, но няма да стигне далеч пеша. Раната ще се отвори, той ще загуби сили от кръвотечението, а и болката ще си я бива...

— В колко часа беше това?

— Не помня точно, но във всеки случай след девет вечерта...

13.

И така, съпадението беше страхотно: човекът, обстрелвал волвото, и нашият беглец Бодила бяха едно и също лице. В това всъщност нямаше нищо удивително. Неговият бос от фирмата „Геронт-сервиз“ изработи няколко апартамента именно за чеченците, сам си призна на разпитите. Защо тогава те да не приласкаят страдащия някогашен компаньон. При това той не скръсти ръце, а честно и снайперски си отработва хляба и прикритието.

Вярно, във връзка с последните вътрешнополитически събития прикритието му не беше вече толкова надеждно...

— За какво се замисли, Александър Борисович? — пита Грязнов.

Весело му е и аз го разбирам: най-лошо е, когато не знаеш кого търсиш. Когато вече си наясно, пък и момъкът ти е стар длъжник, вече е друго.

— Жал ми е за Вова Петрушин — казвам на Слава. — Обещахме на човека, че няма да му гоним карез, а вече вероятно го обискират.

— Че ние какво общо имаме! — пули се Слава. — Виновен е дванайсети кръвожаден отдел. Така му кажете после на разпита...

Смеем се, колата ни носи из потъналата в тревожен сън Москва. Преди една година тя преживя малка гражданска войничка. И не ме напуска чувството, че не е последната...

„Разрешавам издирването и арестуването на К. И. Петров!

Заместник-генерален прокурор на Руската федерация:

Държавен съветник от правосъдието 3 клас:

К. Д. Меркулов“

ЗАПОВЕД ЗА ИЗБИРАНЕ НА МЯРКА ЗА НЕОТКЛОНЕНИЕ И ИЗДИРВАНЕ НА
ОБВИНЯЕМИЯ

град Москва

Следователят по дела от особена важност при Главната прокуратура на Руската федерация А. Б. Турецки, след като разгледа материалите от следствието за бандитското нападение срещу гражданина на САЩ Джон Керуд, установи:

На 18 ноември 1994 година при влизането в Москва откъм Минското шосе, в района на Кунцево, неизвестни въоръжени лица са извършили бандитско нападение и са обстрелвали лека кола „Волво“, регистрационен номер М 2348 АК, собственост на гражданина Ю. В. Андриевски.

При това няколко куршума, изстреляни от престъпниците с автомат АКС-74, са попаднали в купето на колата. В резултат е бил смъртоносно ранен американският гражданин, служителят от Държавния департамент на САЩ Джон Керуд.

Чрез бързи оперативно-следствени мероприятия бе установено, че бандитското нападение е извършено от двама души: неустановено от следствието лице и рецидивиста Константин Петровия Петров, с прякор Бодила, избягал от следствения арест, където е бил задържан по друго дело за убийства, извършени по предварително договаряне между служителите на фирма „Геронт-сервиз“. Според наличните сведения Петров има огнестрелна рана в горната част на лявото бедро. Раната не е опасна за живота.

Като взех предвид тежестта на извършеното престъпление, а също особено опасната личност на обвиняемия, признат от съда за обществено опасен рецидивист, и ръководейки се от чл. 89,96,196 на Наказателния кодекс на РФ:

Постановявам:

1. Да се арестува гражданинът Константин Петрович Петров.

2. Тъй като Петров се укрива от следствието и местонахождението му е неизвестно, да се вземат необходимите мерки за издирването му. Издирването на

престъпника да се възложи на МВР на РФ. За издирването е необходимо да се ориентира личният състав на МВР при РФ, както и Московската криминална милиция и други оперативно-следствени сили.

3. С цел откриването на обвиняемия Петров се налага да се изясни местожителството на най-близките му роднини, преди всичко майка му и приятелката му Людмила Тъотенкина. Следва да се установи агентурно наблюдение над горепосочените лица.

4. Необходимо е да се определи самоличността на втория участник в бандитското нападение срещу лицата, пътували в леката кола „Волво“. Не е изключено и двамата участници в нападението да се укриват сред чеченците.

За това е необходимо да се проверят местата в Москва и предградията, където живеят най-много чеченци.

5. Цялата получена информация да се съобщава в Следствения отдел на Прокуратурата на Руската федерация и лично на мен. Следовател по делата от особена важност при Генералния прокурор на РФ, съветник от правосъдието А. Б Турецки.

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Бандитът и наемен убиец Константин Петров имаше една физическа особеност, не вродена, а придобита от годините живот на Север. Само да изпиеше сто и петдесет грама водка или друго, достатъчно силно питие, широкото му месесто лице се заливаше от постоянна плътна руменина с малиновосинкавия цвят на магарешки бодил. Заради това другарите му в трудния и опасен, но весел живот с обич го наричаха Бодила — види се, в компанията му се е мотаел някой земляк от Украйна. А и самият Костя започна живота си в Украйна, даже няколко пъти слиза в рудник, докато учеше в професионалното училище. Оттук тръгна да излежава и първата си присъда. Типична — за хулиганство. И случаят беше типичен: отначало пили заедно, после започнала дискусия кой кого повече уважава. И когато на най-слабо начетения от всички Костя му свършили словесните аргументи, той извадил нож от джоба си...

От онази вечер, когато заедно с Исмаел устройва засадата на Минското шосе, Бодила спеше лошо, скачаше от твърдите чужди легла по никое време. Първо се хвърляше към прозореца: дали не идват да го приберат, дали не се промъкват от гората пред прозореца безмилостните момчета от ОМОН^[1].

Петров никога по-рано не се беше оплаквал от нерви, обичаше да рискува и към това, че рано или късно ще го пипнат, се отнасяше философски. Макар че никога не би написал правилно и без грешки подобна дума — все пак училище му бе затворът. Прибираха го за кражба и за грабеж, съдиха го и за „мокра“ работа — за убийство. Но тъй като беше убил съкафезник по решение на затворническия „съвет“, правилно смяташе, че няма да му дадат най-строгата присъда. Хорската психология е такава, че ги устройва, когато престъпниците сами се трепят — така или иначе стават по-малко. Макар и за кратко... И освен това на съдиите им е приятно, че и в затворническата среда законите са също тъй сурови, и ги изпълняват толкова неумолимо.

След този, първия случай, на Петров неведнъж му се налагаше да убива, с тая разлика, че напоследък предпочиташе огнестрелното

оръжие. Веднъж намушка един с шило в тълпата, за да не го засекат надзирателите, а мъжът, промушен от него, от Бодила, се хвърли да го прегръща, търсейки спасение. Това не беше много приятно, затова Бодила обичаше повече добрата винтовка, при това да е и с оптически мерник. Благодарско на любимата народна армия — там видяха снайперистки заложби у скатавкаджията и самоволно отлъчващия се Петров. После, когато вече беше в бандата, чувстваше голямото уважение на другите, замесено от суеверния страх пред палача. Защото „мутрите“ знаеха, че Бодила работи само срещу най-непокорните клиенти, които Джек беше отписал. Но освен бакалите и бизнесмените от всякакъв вид Бодила можеше да очисти по заповед на шефа и кого да е от „босовете“ на групировката. Невисокият мъж с простовата мутра и смотана фигура внушаваше благоговеен ужас сред майсторите на родния рекет.

Но както учи и физиката, силата на действието е равна на силата на противодействието. Когато Джек се набути в чужда територия, която се контролираше от абсолютно славянски тип с двусмисления прякор Наумчик, започна тиха война, която завърши с това, че разстреляха с автомат Джек и двама от телохранителите му на вратата на банята. Константин Петров отдавна беше забелязал у себе си почти свръхестественото свойство да предчувства опасността. И беше уверен — ако той бе там, Джек би могъл да се измъкне. Но босът обичаше горилите му да са грамадни и яки. Така и си отиде в гроба едновременно с тия яки и грамадни типове.

След смъртта на Джек неговата територия и „бичетата“ му, които не страдаха от скрупули, бяха прибрани от Наумчик. Той си имаше свой палач, пък и на Бодила не му се искаше веднага да се примъкна към убицеца на предишния си господар, макар оня да го викаше. Бодила минаваше за чистник — убиваше само онзи, когото трябва, без да залива с олово цялата улица, като тъпите рекетъорчета. Известно време Костя, по прякор Бодила, както се казва, лежа на дъното. Прекарваше времето си със своята дама на сърцето Люда Тъотенкина. Но после парите свършиха, а и двамата бяха свикнали да си угаждат.

Тъкмо тогава се появи една далаверка, съвсем чиста, както се стори на Костя. Един познат от групировката на Джек съобщи над чаша бира на своя бивш колега, че сега работи в частна фирма на ужасно тъпа длъжност — с реномето си на жесток тип трябва да

сплашва рекетъорите, налитащи срещу фирмата. Наистина, такива засега нямало. В момента директорът на фирмата си търсел добър телохранител и специалист по особени поръчения.

— Искаш ли да те препоръчам? — попита подпийналият му другар.

— За телохранител не ме бива — сви рамене Бодила. — А виж, ако има някоя поръчка, може и да поработя...

Константин не придаде голямо значение на този разговор. Обаче след няколко дни същият колега, по прякор Крушата, го намери в ресторанта на хотел „Савой“, където Петров и Людмила си бяха устроили, както им се струваше, прощален гуляй. Крушата приседна на тяхната маса, наля си от водката и каза, че директорът на фирма „Геронт-сервиз“ господин Меншов го чака утре там и там в еди-колко си часа следобед.

В определеното време Петров пристигна в един обикновен жилищен блок, в третия вход, етаж първи. На вратата на един от четирите апартамента, разположени на стълбищната площадка, видя блестяща метална фирма — трудно можеше да се нарече този полиран къс месинг табелка, — на която бе обозначено „Геронт-сервиз“. Константин бутна вратата — заключено. Позвъни. Отвори му здрав младеж в анцуг.

— Кого търсите?

— Главния.

— А вие кой сте?

— Бодила.

Младежът спря да жвака дъвката си.

— Кой?

— Бодила, малкия. Съветвам те да го запомниш!

Младежът така и не възобнови помпането на дъвкателни мускули и придържайки вратата, извърна глава...

„Телохранител, мамка ти! — беззлобно помисли Константин. — Сега да ти набода шилото във врата — и хъркай, часовой, докато не пукнеш!“

— Михалич! — зарева младежът към вътрешността на апартамента, а на издутата му от напъгане шия като синя вървичка се изду сънната му артерия. — Търси ви някакъв Бодила!

— Доведи го — отзова се директорът.

Спортистът-дъвкач се отдръпна, за да пропусне госта. Докато се промъкваше покрай него, Константин незабелязано, но рязко заби лакътя си в слънчевия му възел. Младежът се задави с дъвката и се присви от кашлица и болка.

— Дишай дълбоко — посъветва го Петров. — Сам ще намеря шефа ти.

Не се наложи да го търси — Меншов собственолично стоеше на прага на стаята си и го очакваше. Отстрани се мълчаливо, но своевременно, докато го пропускаше в кабинета си, седна в черното пружиниращо офисно кресло и попита, кимайки към коридора:

— За какво така го...

— Посетителите трябва да се следят, но и да се държиш вежливо.

— Резонно — кимна отново директорът. — Ето, вижте нашия проспект.

Той протегна към Петров гланциран бял лист с напечатан рекламен текст.

„Индивидуалният частен благотворителен център «Геронт-сервиз» оказва помощ на самотни възрастни лица:

— месечни пенсии от 100 до 200 хиляди рубли;

— безплатно снабдяване с продукти;

— заплащане на нужната медицинска помощ;

— покриване на разходите за погребение — срещу правото на наследяване на жилището след тяхната смърт.

Оформянето на документите е за сметка на центъра.“

Петров върна листа на Меншов и каза разчувствано, но и с леко издевателство:

— Свято дело вършите, добри човече! А за мен, грешника, каква роля се предвижда?

— Старците умират — твърдо каза Меншов. — Ние наследяваме жилищата и ги обявяваме за продан. Точно тогава ще дотичат разни безделници, които едно мляко не са почерпили старчетата, но ще се натискат, за да им отчупим нещо. Нямам намерение да давам нищо

никому. Ще ми помогнете ли да направя така, че нито срещу мен, нито срещу нашия бизнес да не се нахвърля никой?

— Ако плащате.

— Според работата. Сега имам на щат четирима човека: аз, счетоводителят, Крушата и шофьорът, който е и агент, и вратата ви отвори...

— А когато шофьорът седне зад волана, кой ще дотърчи на вратата? Аз ли?

— Моля ви се, Константин...

— Петрович...

— Моля ви се, Константин Петрович?! На вратата ще стои милиционерче, както се полага на солидна фирма.

— Ясно. Излиза, че при вас всички топли местенца са заети.

— Не всички. Трябва ми човек, който винаги ще бъде до мен. Понякога ще помага на Крушата.

— А той какъв е — санитарка ли?

Меншов не се усмихна, в очите му блесна недобро пламъче, но каза, сякаш се шегуваше:

— Нещо такова.

После разговорът се прехвърли към заплащането на труда. Месечната заплата не изглеждаше грандиозна, но в устава на предприятието се предвиждаше всеки да участва в печалбите след реализацията на освободените апартаменти. Точно това бяха парите, заради които се разиграваше всичко. Петров се досети, че след сключването на договора с благотворителния център самотните пенсионери гаснат като свещички, иначе фирмата не би трябвало изобщо да се захваща. От тази догадка за миг му стана страшно. Той за пръв път видя човек, който изглеждаше като студент от хуманитарен институт, а всъщност се явяваше чудовище, може би не по-малко от самия Бодил, погубил около десетина човешки души. Но мангизите му трябваха много, за да задържи край себе си Людка, да не се изложи пред аверчетата и за какво ли още не — парите винаги трябва.

И Бодила се съгласи.

---

[1] Специални части на милицията. — Б.пр. ↑

2.

Работата започна с едно обявление във вестника. И престарелите самотници започнаха да звънят. С тях винаги разговаряше Александър Михайлович Меншов, който неизменно покоряваше сърцата на бабичките и дядовците със стегнатия си външен вид, мека вежливост и търпение. През това време шофьорът-агент Гена се мотаеше по пивниците, черпеше пропилите се дядковци и бабички и в частен разговор около оплесканата, лепкава маса с разпарчедисани рибешки тела разпитваше кой къде живее и какви роднини има.

По такъв начин, след старателно отсейване на съмнителните клиенти, фирмата „Геронт-сервиз“ започна да работи веднага по три апартамента.

В двустайния в Солнцево живееше в тиха пиянска самота инвалидът втора група Егориев. Той беше участник във Великата отечествена война, но след смъртта на жена си се отцепи от ветеранското движение и беше забравен от всички. Тъкмо по това време дойде при него младият вежлив и усмихнат Меншов. Наговори му за американските спонсори, за синовния дълг пред воините победители, докара сантименталния пияница до сълзи и подписа със стареца договор за безплатно погребение.

Меншов не беше глупак и не бързаше да става собственик на апартамента, защото съседите можеха да вдигнат шум. Още три месеца по веднъж седмично идваше като благодетел при Егориев, носеше му някакви продукти, малко пари и пожелания за здраве и дълъг живот.

Наистина Егориев едва не провали цялата работа. Един ден той събщи радостно на благодетелите си, че е приютил вкъщи млад непризнат художник, който, макар и да е представител на изкуството, иначе е обикновен човек, обича чашката и рисува голи жени в уродливи образи. Господата от „Геронт-сервиз“ щяха да се побъркат. Първо се запознаха с художника Аркадий. Пропаднал човек, бивш наркоман, сега завършен алкохолик. При това отдавна разведен, жена му живееше в друг град. Това малко успокои фирмаджиите, но всички решиха, че трябва да свършват с Егориев. Един ден позвъниха в

апартамента му. Аркадий смело отвори на двамата мъже, защото познаваше единия — той винаги идваше заедно с Меншов. Мъжете — а това бяха Бодила и Крушата — влязоха в апартамента и удушиха без особени усилия стареца и квартиранта с въженца. Труповете скриха в черни пластмасови чували според инструкциите на Меншов. После ги натовариха в багажника на колата, извозиха ги извън града, където директорът на фирмата си строеше вила, напълниха ги със строителен боклук и ги закараха на градското сметище.

Константин Петрович се тревожеше, че ще му бъде трудно да действа с такова оръдие като въженцето. Но се справи. Другото беше, че той не искаше да се обвързва със стареца, предостави го на Крушата, а сам удуши по-младия Аркадий. Но в дадения случай възрастта не означаваше нищо. Приличащият на скелет художник престана, да се гърчи даже по-бързо от Егориев. Инвалидът по-дълго се бори за живота си, даже успя да се напикае...

Продадоха апартамента за тридесет хиляди долара. От тях Меншов отдели петнадесет, така да се каже, за развитие на производството, останалите раздели според участието между членовете на трудовия колектив.

С едностайния апартамент в Кунцево, където живееше самотна старица, проблеми практически нямаше. Бабичката беше така отслабнала, че едва ходеше из апартамента, а да отиде сама до магазина не можеше да става и дума. Понякога съседите ѝ носеха хляб и мляко. Когато в живота ѝ влезе „Геронт-сервиз“, старицата не можеше да се нарадва: през ден млад, красив и добър човек ѝ носеше хляб, мляко и даже консервирани супички. Всичко безплатно. Това ненадейно щастие продължи малко повече от месец. Веднага след като процедурата по прехвърлянето на апартамента приключи, Меншов връчи на Крушата един хляб и бутилка мляко и го прати при старицата. Тя естествено отвори вратата... Крушата така се стараеше да я удуши, че счупи тънкия ѝ, изсъхнал врат. След това трябваше да изпълни всички формалности: да скрие трупа в чувал, да отиде с него до някой строеж, а после да го изхвърли на сметището. Крушата беше патологично мързелив, можеше да свърши някаква работа само под заплахата от бой и непосредствен контрол. Затова той не откара надалеч чувала с трупа, а понеже за късмет вече се стъмняваше, го

хвърли в една канализационна шахта. Но на Меншов докладва, че всичко е свършил както трябва.

Терпилин, инвалид и пияница като Егориев, имаше двустаен апартамент в района на Всеруския изложбен център, бивш ВДНХ. Той бе открит от Гена в кръчмата. Меншов дойде при стареца, изпи с него винцето, което беше донесъл, разказа за своята фирма и сключи стандартния договор. Фирмата осигурява на Терпилин пожизнена помощ чак до следващото я достойно погребение. Той на фирмата след смъртта си — апартамента. Изглеждаше, че сега на стареца предстои да изчезне тихо, но се намеси съдбата. При Терпилин дойде племенникът му със свой приятел. Родата от Белгород поръчала на племенника да уговори стареца да си продаде московския апартамент и да се върне да довърши живота си в родния край. Докато Гена и Крушата се паникьосваха заради пропадащата сделка, Меншов като лице, ползващо се с пълното доверие на стареца, предложи да посредничи при продажбата.

Провинциалистите, наплашени, че в Москва игла да хвърлиш, на мошеник ще падне, му се довериха с облекчение. Меншов прехвърли апартамента на фирмата, после веднага го продаде и донесе на Терпилин и роднините му тридесет и пет хиляди долара. После предложи на младежите да поляят сполучливата сделка в хубав ресторант, та да има какво да разказват после за Москва. Старецът остана да пази невъобразимата купчина пари, а племенникът с неговия приятел и Меншов излязоха. В момента когато се скриха зад ъгъла, в апартамента на Терпилин позвъниха двама души. Старецът позна единия — помощникът на директора на благотворителната фирма — и отвори. След което беше акуратно удушен на четири ръце. Когато след няколко часа подпийналата компания се върна от ресторанта и бавно, с клатушкане, се заизкачва по стълбището, Петров уби отгоре с два точни изстрела от пистолет със заглушител племенника и неговия приятел. След десет минути колата отнесе телата им, напъхани в пластмасови чували, към строящата се вила на Меншов.

После имаше апартаменти в Марина рошча, в Топлий стан...

3.

След всяка сполучлива сделка, когато парите бяха получени, а ръцете измити от кръвта, слюнката и миризмата на немощните жертви, фирмата „Геронт-сервиз“ устройваше хубав банкет за всички сътрудници, без милиционера. Меншов — недоучил юрист — по право се смяташе за мозъчния център на предприятието, което той на шега наричаше „Да опънем копитата!“ Когато пийнеше, той обичаше да пофилософства, да подложи солидна теоретична основа под мръсния бизнес.

— Ние работим със стари, пропили се, никому ненужни и безполезни хора — вещаеше той, тактувайки си с ръка, в която се клатеше и разплискваше чаша коняк. — Пропилите се хора не бива да притежават материални ценности. Тяхното място е заедно със Сатин^[1] на дъното. Та ето, ние се занимаваме с прере... преразпределение на материалните блага в полза на по-достоините. В наши дни, на когото му е здрав задникът не само ще оцелее в тези условия, но може и е длъжен да живее в тях. Ние си правим бизнеса и никой не може да каже, че причиняваме мъка на някого. Освен нас няма кой друг да оплаче нашите клиенти. Затова пък колко хора ни благодарят!...

Петров, по прякор Бодила, както вероятно и останалите членове на колектива, не се заслушваше особено в тези разглаголствания. Защо да си пълни главата с глупости? И на пълния тъпак му е ясно за какво е всичко. А философията си я дръж за пред следователя и съдиите, да не дава господ, разбира се! Но все пак слушаха директора търпеливо, всеки си има своите слабости — ето, Крушата например обича дебели жени. И е нормално, ако бившият интелегент Меншов обича да дрънка. Затова пък не си отваря човката където не трябва.

В средата на лятото фирмата „Геронт-сервиз“ започна бавно и меко преследване на една семейна двойка, готвеща се да се изселва при децата си в Израел. Семейство Нимхович имаше тристаен апартамент с подобрена планировка, от който, види се, са отлетели умните им деца в далечни страни.

Меншов разбираше, че тук има нужда от по-тънка работа, няма да минеш с две бутилки вино в съботите. При разговорите си с двамата Нимхович той от време на време споменаваше за богати задокоеански фирми, които още от самото начало спонсорирали този проект за помощ на престарелите руснаци, а също намекуваше за взаимния интерес. Значи, макар вие да не влизате съвсем в категорията лица, с които работи „Геронт-сервиз“, всичко може да се реши полюбовно — вие ни давате апартамента, а ние превеждаме спечелената сума в твърда валута на ваше име в която израелска банка поискате. Предложението беше твърде съблазнително. Толкова крупна сума долари едва ли щеше да им се удаде да измъкнат без проблеми от страната. Ако въобще успеят. Да въвличат в това децата си, значи да ги излагат на ненужен риск. Съгласете се, че е добре, ако старците имат някакви спестявания, за да не се увесват веднага на шията на децата си, макар че децата, господ здраве да им дава, с готовност ще ударят едно рамо.

Меншов се кълнесе и божеше, че е в състояние да извърши тази финансова операция. Старецът Нимхович слушаше и кимаше, но на боженето не вярваше особено, искаха му се по-съществени и главното — документални доказателства, че фирмата на Александър Михайлович има международен размах.

Този педантизъм вбесяваше Меншов, но беса си той изкарваше на своите служители. Със семейство Нимхович трябваше да бъде вежлив до победен край. Предстояха грижи, трябваше да се изготвят фалшиви, но много качествени гаранции, договори и прочие документация, предизвикваща у полупросветения еснаф священ трепет от приобщаването към тайнствата на цивилизования бизнес.

Привикналият да се доверява на чувството си за опасност Петров опита да уговори Меншов да захвърли тая „бегала“ по негово мнение работа, да намери по-прост клиент и да работи по старата, изпитана методика. Петров изтъкваше даже такъв тежък аргумент: за времето, потрошено вече за Нимхович, в по-добри времена те успяваха да очистят от собствениците и да продадат два, че и три апартамента. Така че, струва ли си?... Но Меншов беше неумолим, завладял го бе някакъв сатанински хазарт — навярно онзи, който рано или късно взема в плен всеки неумерен играч.

Служителите от московската криминална милиция съвсем здравомислещо решиха, че убийствата твърде приличат на серийни, за да се отхвърли без проверка тази възможност. Умните глави там по пътя на чисто интелектуалния анализ една след друга издирваха точките на съприкосновение в обстоятелствата около всички открити еднотипни смъртни случаи. Не беше трудно да се открият, стига да имаше поне някой да опознае покойниците. И ето — когато неуморимата фронтова другарка на Вера Степановна опозна едната покойница единствено по белега на тила, получен в четиридесет и четвърта година от немска мина, когато се изясни, че апартаментът на убитата жена е бил продаден на грузинец едва ли не едновременно с умъртвяването на старицата, фирмата „Геронт-сервиз“ изплува в цялата си красота в полезрението на следователите. След като фирмата се „освети“, вече бе по-лесно да се свържат краищата. Проследиха движението на документите на фирмата през нотариата и отделите в общината, занимаващи се с недвижимата собственост. Така бе установено, че клиентите на благотворителната фирма имат тенденция да изчезват безследно, след като припишат на „Геронт-сервиз“ апартаментите си в замяна на пожизнена грижа и издръжка.

Майор Вячеслав Грязнов предложи да се съпоставят случаите на изчезнали хора с намерените на градското сметище трупове в черни чували. Предложението беше прието, защото то даваше шанс с един удар да се разкрие много трудно и съвременно криминално дело.

Разбира се, тези, на които се падна да бродят по вонящото сметище и да проверяват всеки достатъчно голям черен пластмасов чувал, споменаваха майора със съвсем неласкави думички. Но в резултат на тези неприятни издирвания към трите трупа, открити преди, се прибавиха още три. Сега вече можеше да се предложи като основна версия следният вариант: „Геронт-сервиз“ прониква с лъжа в жилищата на изпаднали самотни престарели граждани, след което ги отстранява и остава пълноправен собственик на недвижимия имот.

Мошеничеството, даже съпроводено с насилствено отстраняване на тези, които са излъгани, не може да остане вечно безнаказано. По времето, когато бандата на Меншов обработваше семейство Нимхович, „Геронт-сервиз“ вече се разследваше от московската криминална милиция.

По-нататък започна самата операция. В офиса на „Геронт-сервиз“ позвъни ненадминатият майстор на малките театрални форми Слава Грязнов. Той се представи като директор на един от филиалите на смесено руско-американско предприятие и попита дали не може да купи за офис хубав тристаен апартамент около центъра.

Меншов с тръпнещо сърце внимателно се поинтересува с какви суми разполага потенциалният клиент. Слава отговори, че не е ограничен в средствата, стига жилището да съответства на средностатистическите европейски стандарти. По такъв начин, волно или неволно, операцията с имота на семейство Нимхович неочаквано се изостри.

Тъкмо когато Меншов вече щеше да оформи всички бумажки и да осъди двамата стари евреи, жената на стареца Нимхович изведнъж постъпи в болница. Да замине в Израел или да води преговори с купувачите беше достатъчно здрава. А сега взе, че се разболя. Който трябва, знаеше, че жената се скри в болница по препоръка на милицията. Трябваше да се подтикне Меншов да действа активно и по възможност безразсъдно. Само тогава можеше да бъде хванат на местопрестъплението. Иначе пак щяха да го освободят като уличен хулиган, макар че за престарял тийнейджър като него удушаването на старци и бабички не можеше да мине за безобидна постъпка.

Намерението на милицията беше просто и напълно обяснимо: да скрие жената в болницата, да събере сили, за да разработи както следва операцията, и след това вече да отворят клетката с хищниците.

За съжаление старецът Нимхович се оказа лош актьор.

Предупредиха го, че всички действия на престъпниците са продиктувани от алчност и страх от милицията. Ако се доверявате на милицията, трябва просто от начало до край правилно да изиграете своята роля. Ролята на изплашен и смазан от страх и мъка човек. Нимхович като че ли разбра това, но чувствайки поддръжката на милицията, стана изведнъж храбрец и започна да задава неприятни въпроси на горилите на Меншов. В общи линии, ако не се бе издал напълно, то поне предизвикваше голямо съмнение у тях. След това Меншов се разбърза. Реши да рискува, без да знае, че Нимхович е инструктиран от криминалната милиция. Вече нямаше време да се търсят доказателства за надеждността и платежоспособността на фирмата. Сега можеше да получи апартамента на старците само

насила. Създаде се кризисна ситуация, когато Меншов не знаеше, че семейство Нимхович са контролирани от ченгетата, а те на свой ред не се досещаха какво е намислил директорът на благотворителната фирма. А той беше замислил елементарен шантаж.

---

[1] Герой от пиесата на Максим Горки „На дъното“. — Б.пр. ↑

4.

Веднъж в апартамента на съседите на семейство Нимхович позвъниха двама души. Там живееха небогати, затова безгрижни хора и отвориха, без да поглеждат в шпионката. В апартамента влязоха Крушата и Константин Петров. Крушата веднага взе под охрана тригодишната дъщеря на стопаните, а Петров разбираемо обясни на младата жена, която си гледаше детето вкъщи, че момиченцето ще остане под тяхно наблюдение, а майката трябва да изпълни едно леко поръчение. Иначе няма повече да види жива дъщеря си.

Задачата беше такава: съседката Тамара трябваше да иде в болницата, където се криеше жената на Нимхович, да я извика на свиждане и да ѝ разкаже, че някакви непознати са пребили почти до смърт мъжа ѝ, ограбили са апартамента, сега там има милиция и никой не знае колко и какво е откраднато, защото самият Нимхович е в безсъзнание и не може да говори. Тамара изпълни точно всичко, което искаха бандитите. Изгубила ума и дума, жената на Нимхович изтърча от болницата, за да си иде по-бързо. Долу до входа, на задната седалка на едно „Жигули“ я чакаше Тамара. Тя каза, че на нейния приятел и без това му е по път да ги закара до дома. Нищо неподозиращата и страхуваща се от всичко старица Нимхович седна в колата.

Но колата съвсем не пое в посоката, където зад короните на липите се криеше сравнително новата кооперация. Маргарита Нимхович се развълнува и тогава мъжът зад волана я успокои, каза, че само ще закара Тамара на работа — и веднага вкъщи. На първия светофар шофьорът спря на червено, отби встрани от пътя и сякаш между другото удари Тамара с къса тежка палка по главата и я зашемети. След което удуши онемялата от ужас старица Нимхович. После извърши същата операция и с Тамара. И закара двата трупа по утъпканата пътека към градското сметище.

В това време старият Нимхович чакаше гости — Меншов и Петров, които трябваше да дойдат, така да се каже, на заключителните преговори. Старецът имаше акъл дотолкова, че да предупреди за посещението милицията. Няколко минути преди да дойдат

благотворителите от „Геронт-сервиз“ в апартамента, дотърча някакъв младеж, нещо почовърка в тоалетната, след което казанчето започна да шипти, да хрипти и да плюе.

Когато дойдоха гостите, Нимхович, независимо че трепереше от страх и на душата му беше тежко, започна да играе ролята на гостоприемен домакин. Настани Меншов и Петров край инкрустираната масичка в хола. На нея вече имаше фруктиера с плодове и една по-малка с шоколадови сладкиши. След това се добавиха бутилки, чинийки с червена риба, шунка и холандски кашкавал.

Меншов, който си падаше чревоугодник, прошепна на Петров, докато домакинът беше в кухнята, че му разрешава да убие Петров с пистолет, защото трапезата е великолепна, а умъртвяването с връвчица носи неприятни изненади, които могат да му развалят апетита.

И ето, разговорът започна, полят с чашка коняк. Нимхович все се опитваше да разбере дали може да види документите, от които следва, че парите за апартамента в долари се превеждат или вече са преведени в израелска банка.

Меншов и Петров пийнаха, замезиха си добре, след което съобщиха на Нимхович, че жена му се намира в ръцете на служителите от „Геронт-сервиз“. И ако старецът се инати и не подпише документ за дарение, който веднага да заверят при нотариуса, двамата ще ги убият и ще ги изгорят в пещ за органични отпадъци, така че от тях да не остане нищо.

Щом чу това, Нимхович няколко минути стоя като препариран, после без да си усеща краката, отиде до кухнята, уж да нареже салам. Той вдигна слушалката на стенния телефон, но Петров, който, изглежда, въобще не се напиваше, му кресна:

— Остави слушалката, дърт посерко, че иначе ще те обеса на телефонния кабел!

От вълнение — все пак за пръв път присъстваше на убийство — Меншов запляска с ръце и гръмко зашепна:

— Само че, Бодил, в главата му стреляй, щото, ако е в тялото — има да се кандилка тук и ще изцапа килимите, докато пукне...

Но на Петров не му беше смешно. Той усети как се напряга цялото му тяло, угнетено от лоши предчувствия. Внимавай! — крещеше всяка негова клетка. Да беше сам, веднага би се измъкнал

през вратата и върви го гони! Но Меншов не сваля очи от него, пък и добри пари му обеща. Но може би всичко беше просто заради страх, шубе от боса. Да признае това даже пред себе си му беше невероятно трудно. Но необходимо. Именно страхът държеше потящия се Петров в креслото. Това беше една от онези психологически загадки, с които е пълно между хората. Костя Петров, по прякор Бодила, снайперист убиец, се боеше от шефа си, защото оня не броеше за нищо човешкия живот и беше готов да премине заради целта си през планина от трупове. Но някой друг трябваше да ги накамари.

Докато Нимхович беше в кухнята, на вратата се позвъни.

— Кой е това? — попита стареца със задавен шепот Петров.

— Водопроводчикът сигурно — каза домакинът, докато триеше треперещите си ръце с пешкира. — Казанчето, нали го чувате... Звъних сутринта в сервиза, обещаха да пратят...

— Не отваряй! — заповяда Меншов.

— Няма да отнеме много време, за колко ще го ремонтират — опитваше се да убеди гостите си Нимхович.

— Няма работа тук — зайнати се Меншов. — И въобще ти трябва да мислиш за жена си, а не за кенефа.

— Разберете, ако сега си отидат, после не можеш ги докара — вразумяваше старецът директора на фирмата. — Поне да им кажа да дойдат по-късно... примерно утре...

— Добре — махна с ръка Меншов.

Нимхович прекалено бързо хукна към коридора и това усъмни Петров. Той нервно скочи от креслото и се приближи до прозореца. От втория етаж не се виждаше целият двор, само свободните от липите участъци. Като че ли нищо подозрително — нито скупчени коли, както става обикновено, когато нахълта тълпа ченгета, нито засада от мотаещи се, преоблечени в цивилни дрехи мъжаги от групата за залавяне...

Но Нимхович дудне в коридора не така както следва. Той не моли, не уговаря, направо се задавя с приглушен глас, бързайки да разкаже нещо...

5.

Петров отвори тихичко вратата с такъв вид, сякаш просто му се е приискало да подиша чист въздух. И за глупака е ясно: ако са ченгетата, значи директорът вече е изгърмял. Той, подлецът, разбира се, ще издаде всички, за да спаси кожата си. Но да се скриеш и да се притаиш сега, когато наоколо са все суверенни държави и гранични стълбове, е по-лесно от всякога. Лягаш на дъното някъде в съседната република и чакаш, докато следователя го изгонят в пенсия или го повишат — тогава няма да му е до дребните войници на успеха. И изводът от това е само един: трябва да зареже Меншов и да изчезва!

Петров още веднъж поглежда през вече отворения прозорец — всичко е чисто, само някакъв мухльо в избеляло долнище от анцуг с ципове седи на някакъв пън и чете вестник. Сигурно досадната му жена го е изгонила да тупа килимите, та затова мухльото се е скатал за своето малко, гнусно и позорно удоволствие на мъж под чехъл.

Меншов, абсолютно сигурен, че Костя ще уреди всичко както трябва, тихо дреме в креслото. Петров предпазливо възсяда тесния перваз и провесва единия си крак навън.

От коридора се появява, просто израства на прага на стаята здравеняк с пистолет в ръка и крясва:

— Никой да не мърда от мястото си! Криминална милиция!

Меншов се вкаменява на мястото си, а Петров без излишни приказки скача от втория етаж. Приземява се сполучливо в цветната леха, надига се от земята и трескаво се озърта: всичко ли е чисто и накъде е най-добре да бяга.

Засега никой не вдига шум и не обръща внимание на смачканата леха с цветя. Само мухльото в анцуга, сгъва вестника на тръбичка и се приближава със сърдито недоумение на лицето. И бързо се носи, да го вземат дяволите!

— Какво си позволявате! — възмуцава се мухльото, докато се приближава към ниската ограда от летвички, която отделя градинката от сивия пращен асфалт на двора.

— Разкарай се, приятел, нали виждаш — паднах, без да искам! — мърмори Бодила, докато се опитва да се измъкне от протегнатите към него здрави и жилести лапи на мъжа.

Но онзи все пак го пипна за ръкава на ризата, прескочи леко декоративната оградка и попита вече съчувствено:

— Тогава, може да сте се ударили?

— Разкарай се! — изсъска Петров, без да скрива злобата си, и погледна нагоре — дали вече не стърчи от прозореца ченге със зареден топ.

Точно това не трябваше да прави, защото нелепият мухльо в трикотажен анцуг с провиснали колена сграбчи ръката на Бодила като с клещи, изви я някак си по ченгешки хитро, после палката, завита във вестника, се стовари върху главата му и суровият „палач“ загуби говор и картина за няколко минути. А когато дойде на себе си, откри, че ръцете му са заключени в белезници, а брещното му тяло се носи по улицата към дежурната на градската милиция в дрънчащия и пращен милиционерски фургон.

Такава беше първата среща на Бодила с капитан Грязнов, който измисли и осъществи маскарада с единствената цел да избегне стрелбата в пълния с деца двор.

В същия ден бяха арестувани и останалите служители на „Геронт-сервиз“. Главната счетоводителка, по съвместителство жена на директора, седеше като изваяна от камък и от време на време тихичко виеше, докато в апартамента се провеждаше обискът. Изненадана от ареста, тя изпращаше с прощален, пълен със сълзи поглед всяка мила вещ, която влизаше в описа: независимо дали беше от злато, сребро, скъпоценни камъни или просто банални пачки долари...

Шофьора Генка и Крушата задържаха в офиса, където те давеха вълнението си с водка и очакваха завръщането на директора и Бодила. Настаниха всички в отделни килии, даже ги извозваха поотделно, за да не могат да се наговорят. Както изглеждаше, бяха предвидили всичко.

На разпитите задържаните не признаваха нищо — нито сделките с недвижими имоти, нито продажбите на придобитите с измама апартаменти, още по-малко убийствата. Следователите трябваше да откриват парченце по парченце всеки ход на престъпната група и после да го предявяват на обвиняемите в качеството му на

неопровержима улика. Ситуацията се усложняваше и от това, че във фирмата „Геронт-сервиз“ практически липсваше финансова документация.

Когато Петров-Бодила разбра, че делото се води от следователя по особено важни дела при Прокуратурата на Русия Турецки, направо го заболя сърцето. За него се носеше мътва, че е педантичен и неподкупен, дълбае здраво и подробно. Сърцето го заболя още повече, когато до него стигнаха сведения, че са започнали да привикват в прокуратурата за показания служителите от жилищните отдели на районите, където действаше с апартаментите фирма „Геронт-сервиз“, а също данъчните инспектори и служителите от държавния финансов контрол. Някои от чиновниците, които Меншов подхранваше, пропяха и скоро Турецки започна да си представя нагледно как се е осъществявало документалното завладяване на апартаментите. По този въпрос фирмаджиите си признаваха с половин уста, че да, имало е и нарушения, да, заради печалбата, но нали сега такава е времето, гражданино следовател! И следователят не можеше да направи нищо. Юридически казус — няма труп, няма и убийство. А подследствените твърдяха в хор, че просто изгонвали пияниците, изгубили своите жилища, на улицата и те смирено тръгвали да скитат като бездомници.

После изникна трупът на бабичката от Кунцево, скрит в черен пластмасов чувал, но небрежно изхвърлен в канализационна шахта. Хитрият следовател Турецки, беседвайки поред с бившите членове на благотворителното общество, като че ли случайно подхвърляше пред всеки снимка на мястото, където бе открит трупът, и питаше: какво можете да кажете по този повод?

Измъченият от затворническия бит Меншов пребледня, размърда беззвучно устни и помоли да го върнат в килията, за да помисли. Жена му не показва никакви чувства, освен гнусливост. Генка изпадна в истерия, плачеше и крещеше, че той не е убивал. Това вече даде основание на Турецки да предположи, че намереното тяло със следи от насилствена смърт има пряка връзка с фирмата „Геронт-сервиз“. Игор Баловнев по прякор Крушата повъртя снимката в ръцете си и каза:

— Пишете — аз удуших бабичката...

После, просто за всеки случай, следователят от републиканската прокуратура показва снимката и на Петров.

Той разпозна и чувала, и — малко по-трудно — жертвата.

— Какво е това? — попита Петров. — В шахтата ли са я хвърлили?

— А вие не знаехте ли? — изгледа го следователят.

— Че откъде? — сви рамене Петров. — Моята работа беше да разнасям мляко на престарелите старци. А ако трябваше да свърша нещо такова, щях да го скрия по-дълбоко.

Следственият затвор има вътрешно дворче за разходки. Към него гледат прозорчетата на много килии. Вечер някои отчаяни глави си говорят не чрез почукване или прословутия „кон“ — писмено съобщение, предавано от килия в килия по канализационните тръби. Тези глави, рискувайки да си навлекат наказание, се хвърлят на високото зарешетено прозорче, отворено през цялото време заради горещината, и крещат във вътрешността на затвора всичко, което искат да съобщат.

Сред разговора със следователя Петров дълго мисли как и къде са могли да намерят мъртвата старица. Ако беше на сметището, щяха да го преровят цялото и да открият и останалите. На сметището няма канализационни шахти. Излиза, че са захвърлили старицата на улицата. И го е направил Крушата, защото той провеждаше кунцевския вариант.

Петров се изкатери по масата до прозорчето. Играещите върху нея домино подследствени помърмориха от немай-къде, но не прекалено, защото се страхуваха. Все пак той тип бе член на банда, очистила за някаква си половин година петнадесет души.

Константин се прилепи до навяващото свежест прозорче и закрещя:

— Ей, слушай ме!

На двора, където от отворените прозорци се сипеше еднообразен шум, сякаш стана по-тихо.

— Крушата в коя дупка е?

След минута се дочу слабият, заглушен от разстоянието глас на Крушата:

— Двайсет и осма.

— Козел си ти и локомотив! — излая Петров и се спусна надолу, където върху масата вече го чакаше чаят му.

„Козел“, както е известно на много хора, сред престъпниците е една от най-страшните обиди, които може да се измият само с кръв. Подмятането за локомотива означаваше, че Петров поръчва, заповядва или просто осведомява Крушата за факта, че ще му се наложи на следствието и процеса да поеме върху себе си цялата тежест на обвинението, както и всички убийства, които ще фигурират в обвинителния акт.

След известен размисъл Петров реши, че независимо от всичко ще им набият максималните присъди. И ще намерят всички трупове. Щом главната прокуратура се е набъркала в това дело — не чакай нищо добро. Ще притиснат примерно Генка, палето, или директора — той също не си е търкал досега задника по наровете — и ще се скапят, идиотите! Единственият му шанс е да изчезне оттук.

Петров тъжно огледа дебелите външни стени на затвора. Не можеш ги пробви даже с динамит. А трябва да бяга, това е главното — да бяга, после иди го търси! Да зачезне някъде из Кавказ, там който има автомат, той е законът... Сети се за Людмила, добра жена, проста и задушевна. Обича си го като куче. А и напоследък съвсем добре си живееха. Той беше пълен с пари и не скиташе бог знае къде цели седмици, а като чиновник — в шест вечерта вече си беше вкъщи. Людка от любов допусна малка женска хитрост и наскоро след бурна нощ стеснително му призна, че е бременна. Петров изруга полугласно — но не от злоба, а от объркване. Не беше предполагал, че някога ще стане баща, другояче се развиваше животът му.

— Абе ти кво? — каза ѝ той. — Аз съм престъпник, не мога без това, а с моята работа рано или късно изгърмяваш...

— Е и? — умиотворено се усмихна тя. — Сама ще го отгледам. А ти, като се върнеш, ще ни видиш и ще завиеш другояче...

— Глупачка! — беззлобно, по-скоро с непривична за него нежност каза Константин.

Петров не спа до разсъмване, обмисляйки плана за спасение.

7.

На сутринта доведоха Петров в следствения корпус на разпит при следователя Турецки.

— Здравейте, Александър Борисович! — каза Петров, докато седнаше.

— Здравейте, Константин. И днес ли ще мълчите загадъчно?

— А защо да разговарям? Ако докажете, че ние сме утрепали всичките старци и старици, ме чака смърт.

— Защо веднага смърт? Степента на вашата вина ще се определи от съда, а той, както ви е известно, взема под внимание чистосърдечното разкаяние и съдействието на следствието. Аз не искам от вас разкаяние, то трябва да дойде само, но съдействието, ако има такова, непременно ще отбележа.

— Не, няма какво да чакам снизхождение. Аз съм ви стар клиент, а сега съм, как се казваше? О да, организирана престъпна група.

Петров не беше глупак. Той забеляза, че следователят наостри уши: значи бе решил, че щом Костя е започнал да се пазари, иска да „пропее“ в замяна на снизхождение.

— Изобщо, в скотско дело се набутах, гражданино следовател. Няма да ме разберат и нашите момчета, криминалните, ще кажат: беше си бандит като бандит, а тука решил да дири мекото и се свързал с мародерите. И ще е истина.

— По-рано трябваше да мислиш, сега каква полза.

— Знаете ли, Александър Борисович? Ще ви сваля от главата това главоболие...

— Кое?

— Ще ви покажа къде са скрити убитите!

— Виж ти! — оживи се следователят. — И защо изведнъж такава благотворителност? Такъв жест даже вашите приятели бандити няма да разберат. Затова и се боя да повярвам на ушите си...

— Ами въобще... това ще е молба. Уредете ми свиждане с годеницата. Бременна е...

— Годеница! Че и още бременна... Какво си мислил, Костя, а?

Петров сведе очи, за да не издаде истинските си чувства.

— Уредете ми свиждане, искам да се простя с нея.

— По време на следствието е трудничко да се получи разрешение...

— Знам, знам. Но не и за вас, важняга за цялата Русия.

— Е, добре...

— Не бързайте да обещавате! Задачката ще е трудна и за вас...

— Защо?

— Не искам да се срещам с нея в затвора.

— Е, мили човече! — съкрушено разпери ръце следователят. — Да не искаш да те карам в хотел „Савой“, в луксозен апартамент!

— Не ми трябва „Савой“. А някъде... дори в конспиративна квартира.

— Може би да ти дам още и ключа от касата, където се пази делото ти?

Петров изсумтя:

— Делото не ми трябва. Само че решавайте сам. Дадете ли ми свиждане — веднага след него ви показвам къде се заровени убитите. Не ми ли дадете — блъскайте се сами. Никой, освен мен няма да ви го покаже. Кой е виждал някой сам да си копае гроба!

— А ти защо го правиш?

— Аз, гражданино следовател, мисля, че вие ще обърнете внимание значи, дете съм съдействал на следствието, разкалял съм се с една дума. Наистина се разкайвам. Пък и годеницата ми, бременната, ще дойде. А по делото аз съм дребна риба.

— Добре, ще видим — каза следователят. — Може и да се получи нещо.

Константин Петров чувстваше, че Турецки ухапа въдицата.

А вечерта в килията стана произшествие. Някой от задържаните се отзова лошо за Костя. Петров започна бой и счупи ченето на обидилия го. Заради това го затвориха в карцера. Там в знак на протест Константин се резна с бръснарско ножче по корема. Резна се с размах, от край до край, но без да засяга вътрешните органи. На следващия ден Турецки дойде в болницата.

— Какви ги вършиш, Костя?

Той, целият бинтован, едва ходи сгърчен из стаята. Но гледа бодро.

— Защо така преживявате, Александър Борисич? Или ще ми дадете свиждане с Людка?

— Ще ти дадем. Само че как да го направим сега?

— Ама това е дребна работа. След два-три дни шевът ще се позатвори и можем да вървим. Стига да не е далеч...

Навярно, ако Константин Петров знаеше с какъв конвой ще го поведат на свиждането, едва ли би се решил на това, което стори. Бяха събрани оперативни служители — майстори на спорта, лекоатлети, самбисти. Водеха Константин в белезници. За него се бе заключил с едната белезница висок — метър и деветдесет и пет — оперативен служител.

— Сега свиждането, после — гробището! — изиска Петров.

Свиждането трябваше да се състои в базов апартамент на районната милиция на първия етаж в голям дванайсететажен блок.

Като видя къде го водят, Константин се намръщи:

— Все пак подличко го правете, граждани началници! Като не е в килията, в милицията да се прощавам с милата!

Вячеслав Грязнов беше старши на това мероприятие. Той възрази на Петров с известна обида:

— Ама че ги дрънкаш, Костя! Досаден си като конска муха! Следователят и без това влезе в нарушение, като ти разреши свиждане...

— Ние си имаме чиста сделка. Танто за танто. Е, добре, щом няма да мия кенефите и да ръся хлор — и за това благодарско!

8.

Половин час след като доведоха в базовия апартамент Петров, дойде Людмила Тъотенкина. Бременността ѝ още не се забелязваше, но лицето ѝ беше цялото на червени петна, а очите — подути от плач.

Всички майстори на спорта, плюс двуметровият оперативник и Грязнов се намираха в стаята. Двамата шофьори седяха на пейчицата пред входа за всеки случай. Прозорецът беше зарешетен. Тоест Костя нямаше къде да се дене.

Те се хвърлиха един към друг. По-точно хвърли се само Людмила, а окованият, че и още заключен към партньора на Грязнов Костя направи само кратко насрещно движение.

— Какви си ги забъркал, поразникоооо! — зави Людмила от място в галоп. — Мъничкият още не се е родил, а вече ще е сирааааче...

Костя я галеше неловко по рамото, пречеха му белезниците, и говореше с виновна скоропоговорка:

— Ма ти кво бе! Кво опяваш веднага! Съдът може и да се смили... За съдействие. Нали е истина, граждани?

Той вдигна към оперативните служители пълни със сълзи очи, в които се четеше няма молба: потвърдете значи, жената място не може да си намери!

— Е, въобще, разбира се — каза, прокашляйки се двуметровият оперативник. — Ето и свиждането е пак като поощрение...

Думите му не убедиха Тъотенкина. Тя висеше на рамото на Костя и оросяваше пъстрата му риза със сълзи. А Костя стоеше до нея малко настрана, стараейки се да не закачи твърдия ѝ корем с белезниците. После се примоли:

— Свалете ми поне за няколко минути гривните. Вие сте четирима тук, къде ще се дяна!

Оперативниците погледнаха към Грязнов. Той трябваше да решава. А Грязнов не можеше да се реши. Вячеслав се опираше на опита си, който му подсказваше, че сълзите на Тъотенкина и Петров не са фалшиви. Престъпниците, особено жестоките, нерядко са

сантиментални хора. При това поводът за сълзите беше донемайкъде обоснован. Както и да сътрудничеса на следствието Петров, ако има пръст в убийствата, най-вероятно го чака смъртна присъда. Тъотенкина може и да не знае това, но се досеща, че ако не разстрел, то гаджето ѝ ще лежи до живот. И тя виеше някак зверски жално. Оперативниците извъръщаха очи и си мислеха, ама че го дава, вие като над покойник.

Грязнов махна с ръка:

— Добре, свалете ги! Но само за десет минути.

Отключиха белезниците, откачи се от Петров и едрият оперативник.

Нещастните влюбени тутакси се вплетоха в пълноценна прегръдка, така че дори виделите какво ли не ченгета се стараеха да не гледат сърцераздирателната сцена.

Людмила напипа бинтовете на корема на Костя и се завайка още по-силно, а той я галеше по раменете и я успокояваше:

— Е, не реви така, Людка, не ми късай душата! След съда такава... ще се разпишем, та на детенцето да не му викат копеле, ако такава...

При тези думи Людмила изрева някак страшно силно, изведнъж подбели очи и започна да се свлича към пода.

Ченгето гигант искаше да я подхване, но не успя, затова веднага се наклони над нея, опитвайки се да чуе бие ли сърцето ѝ, но така деликатно, без да я докосва.

Всички оперативници, даже опитният Грязнов, по инерция фиксираха погледи върху падащата Тъотенкина.

И точно в този миг Петров, независимо от порезната си рана, скачайки като елен, се метна към вратата, блъсна неуспелия да реагира оперативник и изхвърча от апартамента.

Веднага го подгониха — и не го хванаха. Драсна Костя Петров, по прякор Бодила, и даже майсторът на спорта по лека атлетика не можа да го настигне.

Псувайки се с най-мръсните думи, които съществуват в родния език, Грязнов се върна в апартамента, за да позвъни на началството и да доложи за гафа, след който би трябвало да скъсат майорските му пагони и да го пратят участъков милиционер в колхоза „Червена дупка“.

Тъотенкина отдавна беше се съвзела, седеше на стол в ъгъла и както и преди, плачеше.

— Сега за какво ревеш, глупачко? — кресна ѝ Грязнов. — Радвай се! Избяга твоят мил...

— Какво да се радвам! — хлипайки възрази тя. — Той сега цял живот трябва да бяга от вас, така че все едно — не ми е писано да съм с него, безпътния...

— Виж, това е точно!

9.

Константин Петров не избяга далеч — всеки се опитва да препъне бягащия. А и коремът, дяволите да го вземат, го болеше! От бягането, прескачането на огради и скоковете, шевовете започнаха да кървят. Улучвайки момента, когато преследвачите не го виждаха, Петров притича до един не особено трезвен мъж, който се ровеше нещо в отворения гълъбарник на сред двора.

— Братле, пусни ме да се скрия в твоята клетка. Цапардосах едно ченге по мутрата — чак фуражката му изхвърча под колата. И сега ме преследват гадовете! Ако ме хванат, ще ме смелят!

— Влизай! — кимна мъжът.

Гълъбите, разбира се, са красиви птици, но миризмицата в гълъбарника си я биваше. А и освен това, разтревожени от присъствието на чужд човек, птиците цвъкаха по-интензивно от обичайното, опитвайки се да уцелят главата на неканения гост.

Но Петров търпеливо проседя в това гнусно място до падането на мрака. После се изми набързо в апартамента на гълъбаря, когото наричаха Ванка, и оттам позвъни на телефона, който никога не бе записвал, но винаги помнеше.

Половин час след разговора в двора с гълъбарника влезе разкошен голям джип „Чероки“, като жужеше с широките си гуми.

Петров изскочи от входа след кратко озъртане и се шмугна в купето на джипа.

На помощ на Петров се притече човек, на когото някога „Геронт-сервиз“ беше подарила апартамент. Човекът се казваше Гена Аслангиреев, млад и перспективен лидер на чеченска мафиотска групировка. Веднъж той съвсем случайно се натъкна на фирмата на господин Меншов и Александър Михайлович прояви съобразителност и щедрост едновременно, след което професионалният интерес на чеченските рекетъори към „Геронт-сервиз“ изчезна. Просто Меншов в мил и интелигентен разговор с Гена чу, че на госта от Терек му е омръзнало да живее по хотелите, още повече че ооновците и другите регионални ченгета започнаха по-често да преравят хотелите и да

проверяват паспортите. А Гена имаше в Москва не само бизнес, но и политически и икономически задачи. След което задигнатият с измама апартамент на поредния пияница беше подарен на Аслангиреев в знак на дружба и уважение.

Гена остана много благодарен и заяви, че вече всички служители на фирмата са негови кунаци^[1], нека се обръщат към него, ако им трябва помощ.

Трябва да му се признае — Гена не беше забравил дадената дума и дойде веднага. Закара Петров у дома си, нахрани го, напои го и го изслуша. И съобщи мнението си. Най-сигурното място за бегълците е Чечня. Скоро това място ще стане още по-надеждно, защото конфликтът между Москва и Грозни е неизбежен.

— Искаш да отида там ли?

Гена сви рамене:

— Защо да искам? Ти имаш два пътя — при нас или зад граница. Към нас е по-лесно.

Петров беше съгласен с него. Без съмнение ченгетата бяха затворили летищата и гарите така, че дори да имаше чуждестранен паспорт и пълен джоб „гуцери“, пак не би успял да се промъкне.

— А твоите земляци да не вземат там да ме... шат през гърлото... като овен? — полувъпросително произнесе Константин.

— Глупости дрънкаш! — махна с ръка Гена. — Ще работиш при моя брат, той е голям човек в Грозни.

Константин нямаше друг избор, освен да се съгласи. След два дни безпроблемно го извозиха извън Москва в просторния багажник на една „Волга“, принадлежаща на чиновник средна ръка от столичното кметство. После го измъкнаха от багажника, но пак го возеха скрит до мястото, защото надбягвайки тяхното возило с форсиран двигател от „Чайка“, по жиците до всички кътчета на страната летеше заповед за всеруско издирване на особено опасния престъпник Петров-Бодила.

Но все пак успяха да се измъкнат.

Руслан Аслангиреев го посрещна радушно, с кавказко гостоприемство, облече го, настани го в апартамент, даде му оръжие и му заповяда да го следва като сянка и да стреля във всеки, когото Руслан посочи.

Такава работа устройваше Константин, още повече че веднъж той демонстрира на стопанина своя коронен номер: вкара в главата на наемен убиец два куршума на разстояние кибритена клечка един от друг. Руслан в знак на приятелство се побратими с руснака Петров, след което той стана недосегаем за каквито и да е посегателства на чеченците. Бандити като самия него се отнасяха към Петров с благоговейно уважение и страх — много ги впечатляваше дяволската му точност.

Руслан много говореше за това, че Дудаев води Чечня към открита конфронтация с Русия и там му е грешката. За криминална територия, в каквата се превръщаше републиката, най-добрият вариант бе да е прилепена към Русия колкото се може по-дълго. Толкова хора бяха навикнали да се крият в родината, а да работят в Русия и даже още по-далеч. Ако се отделяха от Русия, щеше да остане изход единствено към мюсюлманския свят, а там мафията може и да е силна, но няма такова беззаконие като в Русия. Там няма да дадат на чеченците да си разиграват коня. Дудаев го изпорти руската армия, съжаляваше Руслан, той стана прекалено праволинеен, у него има твърде малко източна дипломатическа хитрост...

— Твърде умен си за бандит, Руслан! — изтръгна се неволно от Константин.

Аслангиреев се разсмя:

— Кой ти е казал, че съм бандит? Аз съм banker!

На Петров му харесваше в Грозни. Тих град, независимо че бе пълно с бандити. Някакъв кавказки вариант на Запорожката Сеч. След като очисти наемния убиец, вече не му се налагаше да стреля, виж да пие и гуляе — практически всяка вечер, защото и Руслан обичаше гуляите.

После всичко свърши и започна лудницата, наричана в политиката „локален конфликт“.

---

[1] Приятели. — Б.пр. ↑

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Дойдох на работа с двучасово закъснение — толкова си дадох за почивка след нощното преработване. Известно време седях на бюрото, тъпо загледан в голата стена насреща. Може би беззвучно, само подсъзнателно се молах на висшите сили да помогнат на Слава Грязнов да намери Бодила или поне да попадне по дирите му.

Сутринта успях да заведа в детската градина дъщеря си, после без бързане да закуся в компанията на скъпоценната си съпруга. Даже я закарах лично на дневната репетиция и се явих на работа като порядъчен еснаф.

Независимо от натрупаната през вчерашния ден умора и това, че ми се налагаше да работя с негодници висша класа — с един такъв тъкмо ми предстоеше да се срещна след час, — настроението ми днес беше приповдигнато. Сецах се за приятни моменти от миналото и даже за такава минала забава като самбото. Свалих сакото, вратовръзката, отидох в средата на стаята и се изкомандвах сам:

— Започни лицеви опори!

Изпълних командата и се басирах със самия себе си — ще успея ли да направя поне двадесет. На осмата чух деликатно почукване на вратата. Скочих притеснено, пътем съборих стола, който силно изтропа на паркета. Бързо го сложих на мястото му, за всеки случай се поизтръсках и като заех до прозореца позата на замисления Наполеон, казах:

— Да!

Влезе секретарката на следствения отдел Клава, подозрително ме изгледа, защото колкото и величествено да си почиваха скръстените ръце на гърдите ми, косата ми бе разрошена, а и лицето ми сигурно беше червено като на Бодила.

— Здравейте, Александър Борисович. Началникът се интересува за вас още от сутринта...

— Аха. Той сега тук ли е?

— Да, само че е зает.

Клава ми съобщи това със силен шепот.

Аз изсумтях:

— Може ли да попитам с какво?

Клава погледна към затворената врата и докладва пак шепнешком:

— Пазари се с някакъв вестник за интервю.

— Ясно. В този случай, разбира се, не му трябват нито свидетели, нито съучастници. Нека си работи човекът.

Началникът на следствения отдел Николай Шелковников беше кариерист и бездарник. Това вече отдавна не ме учудваше. Като се изключи Костя Меркулов, практически за дванайсет години служба на закона не съм имал достоен началник.

Николай не ме обичаше, което аз всъщност и не исках от него. Но той усещаше моето отношение и му се искаше да ми отвърне със същото. Само че като професионалист не го биваше, а да ме гони като началник не му стискаше. Защото на всички отдавна им беше известно, че заместник-генералният прокурор Меркулов ми е приятел. В отношенията си с мен Шелковников винаги оправдаваше фамилията си — беше мек като коприна. Трoвеше му живота подозрението, че искам да му заема мястото. И че уж Меркулов също иска да ме направи началник на следствения отдел. Не изключвах, че на Костя може и да му се иска да работи в непосредствен контакт с мен, а не с лигавия и неискрен Шелковников. Но засега не бързах. Николай не би ми повярвал даже ако му се закълнях в името на всички закони, плюс основния — конституцията. И за да се застрахова, тихичко, но старателно събираше компромати срещу мен. И за това колко непокорен съм пред началството. И как съм започнал напоследък да прекалявам — не с „бандитския“, не — а с обичайния уличен жаргон. А къде да се дявам от окръжаващия ме жаргон, нали се знае, че с каквито се събереш... Изобщо, в досието си Шелковников прибираше всяка, даже най-идиотската жалба срещу мен. А такива не липсваха, понеже успях да накарам някои хора да си изпеят и майчиното мляко, пък после те, ужасени от предстоящата присъда, доносничеха в прокуратурата със сълзливи писма как съм им изтръгвал показанията, притискайки запалена цигара в някои места...

Междувременно Клава попита:

— Не сте ли зает, Александър Борисович?

— Засега не, защо?

— Чака ви някакво момче от Московската градска прокуратура.

— Фамилията на момчето случайно не е ли Величко?

— Да.

— Пуснете го тогава.

— Ще ви дам две минути, за да си сложите връзката — заговорнически каза тя и излезе.

И наистина минаха не по-малко от три минути, преди да цъфне на прага Олег с дежурния въпрос:

— Ще разрешите ли?

— Влизай. С какво ще ме зарадваш или огорчиш?

— Може би ще ви озадача, Александър Борисович...

Въздъгнах леко:

— И без теб ми стигат загадките... Добре, разказвай. Само не ми се клати отпред, сядай! От студа идваш, може би ще искаш наркотик?

— Какъв? — недоумяващо се опули срещу мен младежът.

— Слабичък, нарича се кафе.

— Ааа! Благодаря. Само ако и вие пиете.

— Не се бой, няма да те отровя — мърморя шеговито и започвам да чародействам край малката масичка, приспособена от мен не за да крепи подвързаните правителствени вестници, а за бърза и максимално европеизирана чаено-кафеена церемония.

— Александър Борисович, идвам по повод оня полковник Скворцов от военното разузнаване, дето го намериха в Кунцево.

— Нима? В такъв случай се страхувам, че няма да ме озадачиш, а ще ме огорчиш. Независимо от това, разказвай.

— Отначало за това, което откриха патолозите. Наистина е умрял от инфаркт.

— Добре, значи не е убийство.

— Да. Само че патологът, който го е разглеждал, е любознателен и неравнодушен човек. Той обърна внимание на факта, че този полковник, който при това не е от строителните войски, е доста небрежно облечен. Тоест, създава се впечатление, както той каза, че човекът е бил при чужда жена в интимна обстановка и изведнъж без предупреждение се е върнал от командировка съпругът на въпросната дама. Всичко навлечено набързо, куртката въобще не е закопчана с нито едно копче. А чорапите съвсем липсват...

— Даа — проточих аз, докато наливах кафе на Олег и поощряващо кимнах: продължавай значи.

— Благодаря... Изобщо, изучил експертът тялото както следва и намерил където трябва следи от сперма и това... онзи секрет, отделян от жените...

Олег се смути така, че чак се изчерви.

— Значи имаме анекдотична ситуация, завършила трагично?

— Не съвсем. Експертите в лабораторията не ги е мързело и са използвали спектрален анализ. Върху шинела са открити микрочастици от подова боя и килим — това първо. Второ, по обувките на Скворцов, по-точно на подметките, не са открити частици от почвата на мястото, където е намерен трупът.

— Следователно искаш да кажеш, че бедния полковник са го довели до трансформатора?

— Да.

— Какво пък, напълно обичайна история. Пукнал Вася върху своята мадама, а пък тя от страх да не се разчуе завлякла бившия любим на сметицето.

— По-вероятно е да не го е завлякла сама. Следи от влачене по земята върху дрехите няма, значи акуратно са го носили от апартамента до мястото. А такъв едър мъж трябва да го мъкнат минимум двама.

— Олег, колкото и да се мъчиш, няма да ме заставиш да погледна това дело! Още повече сега, когато имаме шанс да напипаме дирите на Бодила.

— Александър Борисович, не ми се полага да ви заставям за каквото и да е било. Искане ми се сам да разровя тихичко това дело...

— Знаеш ли какво са казвали в средновековна Европа? Васалът на мой васал, не е мой васал. Не мога да ти заповядвам или забранявам.

— А да ударите едно рамо, ако се наложи?

— Пред кого? Пред градския прокурор?

— Да.

— Само в случай че провалиш текущите дела.

— Естествено.

— Добре, ще кажа някоя добра дума. А сега си признай, откъде у теб толкова извратено любопитство? Да не би да искаш да откриеш

любовницата на полковника?

— И любовницата, и онзи, който ѝ е помогнал да изхвърлят мъртвия, а може би само умирация Скворцов. Само не си мислете, че ме интересуват подробности от последните минути на Скворцов! Оная нощ, когато пристигнахме на мястото, където бе открито тялото на полковника, аз доста помагах на всички, а заедно с това изследвах съдържанието на джобовете и въобще дрехите. В ръкава на шинела му намерих тайно джобче.

— Да не би да е било за секретни документи? — запитах полунашега, макар любопитството ми да си беше истинско.

— Не. Предполагам, че Скворцов си е пришил джобчето, за да крие пари от жена си. Любовницата е скъпо удоволствие, а и има жени, дето не можеш да изпросиш за една бира в неделя от тях. Предположението ми се потвърди и от намерените в джобчето двамайсет американски долара.

— Смешна сума!

Навярно толкова са му останали.

— Логично — съгласих се.

— Но освен парите там имаше още нещо...

Олег не ме мъчи дълго, извади от джоба си и ми протегна парче хубава гладка бяла хартия.

— Какво е това?

— Термохартия за факсове.

— Това разбрах — не съм динозавър. Вътре какво има?

— Послание. Но някак странно.

Разгърнах силно шумящия, гладко откъснат от валека лист. Забелязах, че отгоре беше старателно обрязан с ножица, толкова старателно, че липсваше всичко, което обикновено съпровожда текста на посланието: място и време на изпращането, данните на адресата, до когото е изпратен факсът. Самият текст представляваше комплект нарисувани с размах от флумастер или маркер геометрични фигури:

⊕⊖⊗⊘⊙⊚⊛⊜⊝⊞⊟⊠⊡⊢⊣⊤⊥⊦⊧⊨⊩⊪⊫⊬⊭⊮⊯⊰⊱⊲⊳⊴⊵⊶⊷⊸⊹⊺⊻⊼⊽⊾⊿
⊠⊡⊢⊣⊤⊥⊦⊧⊨⊩⊪⊫⊬⊭⊮⊯⊰⊱⊲⊳⊴⊵⊶⊷⊸⊹⊺⊻⊼⊽⊾⊿
⊠⊡⊢⊣⊤⊥⊦⊧⊨⊩⊪⊫⊬⊭⊮⊯⊰⊱⊲⊳⊴⊵⊶⊷⊸⊹⊺⊻⊼⊽⊾⊿

— Ти, разбира се, ще кажеш, че това е шифър — мърморя, както се полага на по-старши.

— Че какво друго?

— И ще бъдеш свършено прав. Предполагам, че едва ли е съобщение от резидента до началника на Главното разузнавателно управление. Там момчетата шифроват по-здраво, даже цифри не оставят. Това писъмце е предназначено или за самия Скворцов, или той е заловил нечие послание... Във всеки случай това е интересно и навярно опасно. Внимавай и ме дръж в течение.

— Добре, Александър Борисович, благодаря!

Олег вече беше излязъл от кабинета, когато ми хрумна неочаквана мисъл. Изтичах в коридора, приближих се до стълбището и викнах надолу:

— Величко!

— Какво? — дочу се отдолу.

— Върни се за секунда!

Олег се качи обратно. Заведох го при секретарката Олга, надрънках ѝ невероятни глупости, че биха били прекрасна двойка с колегата ми и няма защо да мечтае за новобогаташите, след като ние си имаме такива кадри — а през това време тихичко сних две ксерокопия от тайнствената бележка. После пузнах Олег и се прибрах.

След минута, без да почука, през откритата врата се промуши наполовина началникът на следствения отдел Николай Шелковников и като огледа бързо кабинета, попита:

— Може ли, Александър Борисович?

— Ами вие почти сте влезли, Николай Николаевич, така че вкарвайте и опасната част!

Без да показва, че думите ми са го засегнали, сякаш така е прието между приятели, Шелковников се усмихна и влезе.

— Как върви издирването на убийците на американеца, не сте ли се интересували?

— Контролирам постоянно следствието. До днес вече е известен един от нападателите, тъкмо онзи, който е стрелял.

— Да не е някой от нашите бивши клиенти?

Въпросът не беше от най-приятните, но трябваше да отговоря.

— Да. Константин Петров.

— Ааа! — зарадва се на нещо Шелковников. — Нашият беглец. Ловък момък! Значи пак е на линия... Трябва, между другото, да

завършваме и да готвим обвинително заключение по делото на фирмата „Геронт-сервиз“.

— Останаха няколко последни щриха. Основните пунктове на обвинението са доказани, по тях няма да възникнат въпроси в съда. Едва ли ще се намери адвокат, който да измъкне тези особено опасни убийци.

— Казват, че сте пратили призовка за разпит на началника на жилищния отдел в кметството господин Селиверстов.

— Да. И го чакам всеки момент.

— За бога, не се обиждайте, Александър Борисович, но в дадения случай ми се струва, че се престаравате. Такъв човек можехте да поканите и просто така, без призовка. Знаете какви нрави царят сред апаратчиците. Ще тръгне слух, че е дошла призовка от прокуратурата, а където има дим, не може да няма и огън. И не му мърда отрицателната репутация, а той е енергичен човек, има още да расте...

— Е, първо, вие казахте съвсем правилно: няма дим без огън. Обаче фигурантите по делото така го клепат, че няма къде повече. Освен това аз съм го призовал в качеството на свидетел. Затова най-добре Селиверстов да съхрани този скромнен документ, та да има какво да завре в носа на зложелателите си.

— Но той е достатъчно крупен ръководител, може по напълно уважителна причина да игнорира вашата призовка...

— Вие какво така, Николай Николаевич, се задъхвате за крупния ръководител? Не се притеснявайте, кажете, ако ви свързват някакви неофициални връзки! Просто ми кажете. Аз не му желая злото. Той няма да чуе друго от мен, освен добри и полезни съвети. Но ако не дойде, ще го докарам принудително. Това вече ще даде на неговите зложелатели, ако има такива, допълнителна храна за клюки.

Шелковников престана да се усмихва и замаха с ръце срещу мен, сякаш бях привидение, изпречило се на пътя на примерния християнин.

— Не, не! Какво говорите! Какви връзки... Навярно се задействат старите стереотипи, все ми се струва, че бюрократите не че са безгрешни, ами така — недосегаеми. Макар че кой, ако не ние, знае, че са ни много даже в ръцете... Вие сте прав, разбира се, нека да идва с призовката си, както се казва, да се знае кой командва вкъщи. Работете, няма да ви преча.

Той се разкара, а аз мислено се похвалих за предвидливостта — копията от факса на Скворцов лежах на долу с текста. Урок от Костя Меркулов. Каквото си научил на младини, и на старини ще ти върши работа... Макар че какъв старец съм аз? Само на тридесет и седем съм и жена ми е млада, и дъщеричката малка... А задето се усещам превит към мръсния московски асфалт, не са виновни годините, а умората. Колко години се боря с мръсотията в какъв ли не цвят — червен, син от татуировките, зелен от доларите! А тя не намалява и няма в руския живот ни смисъл, ни хармония, нито покой и благополучие. Богата е Русия, а няма къде да отстъпиш, както се пошегува веднъж Костя Меркулов.

Подозирам, че моят началник Николай Николаевич хитруваше, когато с активно жестикулиране се кълнеше, че не е близък познат на човека от кметството. Времето, което измина от момента на излизането на Шелковников до появата на Селиверстов, беше точно колкото Коля да позвъни на Миша и да го помоли да дойде, защото този гад „важнягата“ се опъва, а няма как да го укротиш — има гръб в ръководството на прокуратурата.

Въпреки това Михаил Иванович Селиверстов влезе в моя кабинет с изписани на челото достойнство и нещо като оскърбена невинност.

Наистина, в очите му проблясваше безпокойство, а и не се държеше предизвикателно.

— Защо така официално, Александър Борисович? — попита той с дружелюбна усмивка. — Да бяхте ми позвънили, да бяхте казали, че имате въпроси — непременно щях да дойда.

— Виждате ли — отговарям, — ако обаждането не е официално, то и отношението към него невинаги е подходящо. Москва е голяма — няма ред, случи се извънредно произшествие — вие трябва да отидете и отивате. Защото след това можете да се обадите и да се извините. А така, като имате документ в ръцете, никой никъде няма право да ви праца. Само при нас.

— Е, добре — съгласи се Селиверстов с доводите ми. — Какво ви интересува?

— Контактите ви с фирмата „Геронт-сервиз“.

Селиверстов леко опули очи, като че си припомняше за какво става дума.

— Ааа, да, имаше такова нещо. С това ли се занимавате? Нещо сериозно ли са направили?

— Престъпления, Михаил Иванович!

— Какво говорите?! А са такива интелигентни хора, е, без бодигарда, разбира се. Неприятен тип. И какво, да не са обирали старците?

Струва ми се, Селиверстов прекрасно знае с какво са се занимавали Меншов и компанията му, но до някое време реших да се правя на тапа.

— Да, в замяна на жилищата са им вземали нещо съвсем дребно — остатъкът от живота.

— Искате да кажете...

— И между впрочем на съвестта им лежат петнадесет трупа.

— Какъв ужас! Макар че защо да се удивяваме? На районните администрации и на нас ни се налага да регистрираме стотици и хиляди фирми от най-различно естество. Нищо чудно, че поне половината от тях са откровено мошенически.

— Точно затова ме учудва фактът, че през цялото си съществуване „Геронт-сервиз“ се е ползвала от режима на най-облагодетелствана фирма във вашия отдел — извънредна регистрация, пререгистрация и прочие формалности, които са нужни при смяната на собствениците на недвижими имоти. Не е било за красивите им очи, нали?

Селиверстов малко се замисли. Навярно не го хванах неподготвен с въпросите си за „Геронт“, но, от друга страна, още не бях хвърлил всичките си козове на масата.

— Виждате ли, първото, което ме подкупи у този човек...

— Кой?

— Меншов, разбира се. Първото беше, че той известно време е учил в юридическия и ми каза, че твърде добре знае законите, за да ги нарушава. После, той не искаше разрешение за търговска сергия или валутно бюро. Освен сделките с недвижими имоти той се занимаваше и с благотворителност...

Селиверстов извади от папката си няколко листа от тетрадка, изписани на ръка и закрепени с кламер.

— Вижте какви писма ни пишат в кметството пенсионерите — благодарят на „Геронт-сервиз“ за грижите. Тези кошмари, които са

правили след това, и на вас не ви станаха ясни веднага, да не говорим за нас. А писмата започнаха да се получават веднага. Това е, така да се каже, челен опит.

— И затова сте им оформяли документите без ред?

— Общо взето, да.

— Защо тогава в този случай не е имало рекламна кампания, съответстваща на такова добро дело? Ако всичко беше представено умело, щеше да стане реклама не само за фирмата, но и за вас, като хора, които са успели да различат и да подкрепят точна оня капитализъм с човешко лице?

— Може би след време точно така и щеше да стане. А сега какво да говорим...

— Михаил Иванович, трябва да ви съобщя, че самият Меншов и членовете на групата му, които са арестувани, вече започнаха да дават показания и ги дават с пълна сила. В техните показания фигурирате и вие персонално.

Физиономията на Селиверстов се измени, но засега не даваше вид, че има от какво да се бои. Него, кристално честния служител, няма смисъл да го клеветят.

— Така ли? Не очаквах. Може би мислят да струпат всичко от болната глава на здравата? Не ви ли казаха, че аз съм им главният?

Той се изсмя късо и неуверено. Приличащият на блеене смях никак не се връзваше с важния фасон на столичен чиновник. Впрочем вече го нямаше и онзи тежък, властен поглед от началото на разговора. Сега очите му бяха търсеци и блудливо-срамежливи. Селиверстов криеше нещо от мен, но какво — дали страх или ненавременна увереност в своята безнаказаност?

— Зависи в какво, Михаил Иванович, зависи в какво главен. Вие, разбира се, не сте душили, не сте търсили клиентите. От вас се е искало друго и вие сте го изпълнявали. Не за тоя, дето духа, естествено.

— Какво?! — с готовност възкликна началникът на отдела. — Какво се опитва да ми лепне?

— Почти отгатнахте — казвам. — Меншов твърди, че ви е давал рушвети за всеки извънредно оформен апартамент.

— Ще го съдя за клевета!

— Чак пък толкова! Чака го смъртна присъда, едва ли ще му се отдаде да ви бъде ответник в гражданско дело. Разбира се, ако съдът установи вината му.

— Неблагодарно животно! А аз му помагах до последно...

Селиверстов изведнъж се запъна.

— Виж ти! Помагали сте му? И с какво?

Той мълчи дълго, поне три минути, после махва с ръка.

— Е, добре. Той ще ме дърпа на дъното, а аз ще деликатнича! За каквото си е заслужил наказанието, за това и ще разкажа. Беше в началото на есента. Вие вече бяхте пипнали „Геронт“. А аз получих мъмрене от кмета. И ми звъни някакъв негов приятел...

— Чий приятел?

— На Меншов, чий друг? — Селиверстов ме гледа с досадно недоумение. — Не си мислете, Михаил Иванович, че съм пълен тъпак.

— Просто нашият разговор се записва, затова се стремя формулировките да бъдат точни. Продължавайте!

Той оглежда със съмнение бюрото ми, на което няма нищо, освен химикалката, купчинка папки с различни дела и чист лист хартия, после продължава да разказва, но вече без да бърза, обмисляйки всяко изречение.

— Приятелят на Меншов е или грузинец, или дагестанец, аз трудно ги различавам. Не знам фамилията му. Казва се Гена. Занимава се вероятно с някакви тъмни дела, има, разбира се, статут на бежанец. Впрочем не мога да твърдя със сигурност, защото не съм му виждал документите. Когато Меншов вече беше в следствения арест, този Гена ми позвъни и казва: „Помогни ми, трябва ми колата ти за един ден.“ Имаше предвид служебната волга естествено. Казвам му, защо? Ти си имаш мерцедес. Моята каруца, вика, се счупи, а трябва спешно да пътувам. И добави: „Ако се боиш нещо, ела ти с колата, даже така ще е по-добре. Тъкмо ще видиш, че нищо лошо няма да направим на колата ти, давам ти дума, а моята дума я знаеш.“ Трънки знам, само че не ми стиска да споря с него. Нямам си друга работа, та с него ще пътувам, но и не отказах. Добре, казвам, вземай я. Той и пътен лист успя да ми изкрънка, и взе колата с шофьора...

— Какъв пътен лист му изписахте? В какво направление?

— Гена каза, че му е все едно, само да е на петдесетина километра извън града.

— Добре, а после?

— Писах му Можайск. И моят шофьор замина. Беше преди обед. Когато се върна, го попитах: стана ли нещо? Той ми разказа. Накратко, извозили един човек в багажника извън града. И, види се, не какъв да е, защото както Фьодор ми разказа, два пъти по пътя ги спирани милиция и КАТ, но като виждали, че колата е на кметството, не я претърсвали. Някъде след Одинцово човекът от багажника се прехвърлил в купето. А малко преди Можайск ги чакал мерцедес. Мъжът от багажника и вторият, който седял до Фьодор, му казали, че е свободен, седнали в мерцедеса и заминали. Моят шофьор разправяше, че в багажника са возили оня червендалестия, който винаги съпровождаше Меншов...

Уточних кога е станало всичко и разбрах: Петров-Бодила е преминал нашите кордони в багажника на служебната волга на Селиверстов. Макар историята както на отделните страни и народи, така и на отделните личности да не познава условното наклонение, не можех да не си помисля, че ако не се беше подложил добрият рушветчия Миша, вероятно Бодила нямаше да успее да се измъкне. И ако не се беше измъкнал, нямаше да виси сега на моя врат, а и на всички ни, защото това вече е международно дело. Сдържам се да проявя емоциите си, като гледам охранената чиновническа мутра, но си мисля, изпускатйки псувните, примерно следното: ох, няма да се возиш повече на лична кола с шофьор и ти обещавам, че няма да спиш спокойно!

А външно му се усмихвам и говоря тихо, почти ласкаво. Но от думите ми Михаил Иванович го присвива коремът.

— Това, че разказахте за случая, е добре. Човекът, който се е крил в колата ви от милиционерските постове, е бил не просто телохранителят на Меншов. Той е бил също така и основен изпълнител на убийствата на станалите излишни пенсионери. Вие, разбира се, няма да носите отговорност за непосредствена помощ на особено опасен престъпник, но вашето косвено участие е безспорно. Във всеки случай сте допуснали престъпна безотговорност, когато сте предоставили служебната си кола на външни хора, при това престъпници, криещи се от милицията. Освен това не мога да оставя без внимание показанията на Меншов, че редовно ви е давал

определени суми като заплащане за бързото придвижване на документите...

Специално говоря с безцветен глас и канцеларски език, защото тоя бюрократ най-добре разбира тази лексика. И виждам как се снишава, сякаш изпихва човекът, смятащ се за един от безчислената армия собственици и царчета на столицата. Разбира се, не се залъгвам: след час, час и нещо той ще спре да хленчи и ще развие бурна дейност за собственото си спасяване от затвора. В нашето ведомство на негова страна ще бъде Шелковников, макар че ако почувства силна съпротива, ще захвърли нещастника на произвола на съдбата. Все пак собствената кожа е най-мила. Възможно е да не успее не само да опандизя Селиверстов, но даже и да го изгоня от работа. Е, нищо! Поне докато е при мен, да пукне от страх...

— Ако искате, аз накратко ще ви изложа какво ви инкриминира Меншов — казвам сладко. — С други думи, Михаил Иванович, какво ви клепа бившият директор на „Геронт-сервиз“.

— Би ми било любопитно — измъчено се усмихва Селиверстов.

— Как е започнало всичко и с какво е тръгнало според него, засега няма да говорим. Ще намерим време и ще проведем очна ставка. Ще ви кажа само, че Меншов назовава поне осем случая, когато ви е предавал пари, всеки път от сто и петдесет до триста долара за по-бързото пререгистриране на апартаментите, както и в случаите, когато в документите е имало нередности. Бива си го, а?

— Лъже... клевети ме... — прошепна Селиверстов, сетне гласът му се извиси. — Животно неблагодарно! Козел такъв!

После ме погледна, осъзна се и тихо промълви:

— Извинете.

— Нищо, мога да ви разбера. Значи така, Михаил Иванович, за днес толкова, но скоро ще ни се наложи да се срещнем пак. Предполагам, че сте уважаващ закона гражданин, затова няма да ви искам декларация да не напускате града. Но се постарайте да не ходите никъде в близките дни, а при крайна необходимост ме известете къде отивате и за колко време! Става ли?

Селиверстов кима и пита:

— Мога ли да си ходя?

— Да. Дайте да ви подпиша пропускатка.

Когато той с разклатена походка се приближава до вратата и хваща дръжката, аз не се удържам и му извиквам:

— Михаил Иванович!

Той трепва и започва да се обръща бавно към мен.

— Пазете се и помнете, че доброволното признание смекчава вината на обвиняемия...

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Слава Грязнов стана много подозрителен след историята с чантата на полковник Скворцов. Държеше се необикновено сдържано в разговори с колегите, старателно заключваше сейфа си, чекмеджетата на бюрото и стаята дори да отиваше до съседния кабинет на капитан Нечаев. Вячеслав допускаше, че в кабинета му е проникнал вътрешен човек по указание на Савченко, но разбираше, че биха могли да го свършат и онези от службата на покойния полковник. Всичко това навеждаше на печални размисли. Ченгето Грязнов не се страхуваше, че ще го изгонят от службата — и без друго последните години беше на ръба. И ако все още беше на служба, то бе само защото горе, освен недоброжелатели и врагове, оставаха или се появяваха и приятели. В края на краищата той беше професионалист и винаги щеше да си намери работа. Та ако ще да е при самия Женка Жуков, който държеше една от солидните московски охранителни агенции. Грязнов не се боеше да загуби пагоните си — обидно щеше да бъде, ако с него си играеха момчетата от „Лубянка“. Толкова пъти ги бяха водили за носа, хубаво би било пак да им покажат как трябва да се работи. Обаче работата беше там, че след разформироването на КГБ „Лубянка“ и „Петровка“ практически нямаха общи интереси.

Грязнов се канеше да отиде на среща с агента по прякор Птичка Божия, който някога работеше за майката-началничка Александра Ивановна Романова. Излизайки в оставка, тя предаде своите права над ценния осведомител лично и тайно от всички на Грязнов. Птичката, разбира се, леко се натъжи: той се надяваше, че с пенсионирането на Романова ще свърши и неговият малко уважаван в обществото и много опасен труд. Но с времето привикна, нагоди се и започна дори да се пазари на срещите за увеличаване на хонорара.

Сред хората Птичката имаше име, фамилия и приятелския прякор Кривия заради изгърбването. В миналото бе алкохолик, наркоман и джазмен. Препитаваше се със свирене на саксофон по подлезите, после пропиваше спечеленото. Някога той беше нелош музикант. Дори сега, независимо от треперенето на ръцете, все още

можеше да изсвири нещо такова, което дори не бяха и сънували младите недорасляци, предпочитащи инструменти, които при включване в контакта свирят сами. Познавачите го ценяха за това и понякога някои от новозабогателите го канеха да свири на разни тържества за храна и хонорар. За подобни случаи Птичката имаше хубаво малиново сако, бяла риза и папийонка. Принципно той не участваше в нищо друго, освен в свирене за пари, пиянства и препродажба на грамофонни плочи. Последния бизнес наистина напоследък хич го нямаше.

Преди да излезе, на Слава му се обади Турецки, насочи го към кавказеца Гена, който някога е бил клиент на Меншов, а после помогнал на избягалия Бодил да се измъкне от Москва. Това беше много навреме, сега можеше да зададе на Птичката по-конкретни въпроси.

Срещнаха се в специален апартамент на криминалната милиция. Тъй като жилището нямаше определен собственик, всеки посетител не можеше да знае какво го очаква там. Добре, ако беше само батарея празни бутилки край дивана и боклук в кухнята. В банята можеше да се намери женско бельо — това значеше, че някое ченге любовчия е водил като източник на информация приятелката си. Наистина гафове не ставаха, посещенията в апартамента бяха строго регулирани, двама агенти не можеха по никакъв начин да се срещнат на една явка. И макар да казват, че всяко правило си има изключение, Слава не си спомняше подобно нещо.

На път към апартамента Грязнов купи три бутилки бира — Птичката много си падаше по този продукт, особено на аванта. А Слава мислеше не само какво да попита информатора, но и дали да му каже за произшествието, станало в кабинета на майор Грязнов. Чисто по човешки трябваше да предупреди агента, че агентурното му дело би могло да е било прочетено от външен човек. От друга страна, ако го предупреди, а тревогата се окаже лъжлива — ценният информатор ще пропадне, ще се притаи и ще се покрие. И ще бъде прав.

Грязнов отключи апартамента, огледа го, отвори прозорчето, за да се проветри миризмата на изоставено помещение, и скри бирата в хладилника. В неговия бял модерен търбух се виждаха няколко глави лук и рибна консерва.

След петнадесет минути кратко издрънча звънецът — пред вратата стърчеше като недорисуван въпросителен знак агентът Птичка Божия.

Слава отвори вратата и пусна госта.

— Сядайте — покани го той към креслото. — Веднага идвам.

Извади бирите от хладилника, след кратък размисъл взе и консервата и измъкна две вилици и нож.

Като видя каква трапеза подрежда Грязнов, Птичката се оживи. И без това слабото му и сбръчкано лице със синкави дебели устни се смръщи още повече.

— По какъв случай такъв прием, драги куме? Да не сте решили с тихо тържество да пуснете стареца в пенсия след толкова години каторжен държавен труд на нивата на правосъдието?

— Когато те пусна, Птичка, ние с теб ще пийнем шампанско.

— А може ли да внесе малки корекции в менюто на бъдещия празник?

— Е?

— Ако е възможно, да заменим шампанското с оня „Разпутин“, дето намига.

— Добре — кимна Грязнов. — Така и ще направим, ако дотогава не ме изритат от органите.

— Тогава и вие, също като Александра Ивановна, ще ме предадете в ръцете на някой честолобив глупак. И той ще ме гони, старото магаре, през цяла Москва...

— А може би не, Птичка, ще си идем заедно — опита да утеша унилия алкохолик Грязнов.

Но той поклати глава:

— При цялото ми уважение... на вас, както и на крадците, не бива да се вярва.

На Грязнов му стана малко досадно, че с негова помощ Птичката подкара разговор на деликатна и болна тема.

— Добре, старче, ще обсъдим това, когато и двамата излезем в пенсия. А сега ми разправи каквото можеш по повод моето поръчение!

— Да, да, първо службата... Знаете ли, куме, вашият приятел Бодила в Москва не го познават много. Тих човек е бил...

— Защо бил? — наостри се Грязнов.

— Не, аз не в този смисъл. Възможно е той да си е жив и здрав някъде. Само че в тоя битак, където имам честта да се мотая, за него знаят малко. Но казват, че сега май Бодила се шматка с мургавите и работи при тях, в планините.

— Това знам и без теб, маестро. Давай нещо по-прясно, че въпросът за хонорара ще увисне!

— Това е удар под кръста! Няма на вас да разправам, че тукашните кавказци доста са се притаили... При вас сега провеждат ли се политинформации?

— За какво говориш?

— Питам дали има смисъл да обяснявам защо са се притаили.

— Не.

— Много добре. Та значи, особено опасните, които са се забъркали в нещо, вече са разкарани от града. Някои към къщи, а други в Подмосковието...

— По-конкретно!

— Не знам.

— Добре. Разправай каквото знаеш.

— Тъкмо в навечерието на нашата трогателна среща имах честта да изпълня две парчета в ресторант „Лозана“ на „Пятница“ Държат го децата на Шамил.

— Кой? — не разбра Грязнов.

— Ами чеченците. Или чечените?

— Каква разлика има?

— Може и да няма. Та значи там вървеше някакъв мафиотски семинар за обмяна на опит или за поредното разделяне на столичния град на родови аули. Хората на изкуството, както знаете, трябва да стоят над битките. Към което и се стремях. За мен организираха малка, но богата масичка в ъгъла, а те самите седят като Съвета за сигурност и сътрудничество в Европа на маса във формата на буквата „П“. Седят и пият, а аз си разхождам свирката насам-натам и дудна нещо меланхолично. В тая кръчма е свърталище на чеченци, та когато се разхождах край гнезденцата им, чух как Лешояда говори нещо тихо, но сърдито на съседа си. Дословно, разбира се, не помня, но се обиждаше, значи скоро ще му затворят сергията, а пък Гена...

— По име ли го нарече?

— Да, само името. А пък Гена, казва, изпраща своя човек, че и някакъв руснак отгоре и иска да ги скрия в лагера. Е, добре, вика, Исмаг може да го скрия там, ще мине за бежанец, ама руснакът, че и ранен на това отгоре...

— Стоп! Кога беше това?

— Вчера. Тъкмо след като се обадохте с вашата поръчка, звъннаха и от „Лозана“. Аз иначе щях да размисля, но след като ме насочихте към Кавказ, трябваше да отида.

— Не се пудри, Птичка! Хапнал си, пийнал си, а сигурно и нещо на ръка са ти дали.

— Това вече е търговска тайна!

— Не се бой, няма да ти го приспадна от хонорара! Значи казваш, в лагер за бежанци?

— Не го казвам аз. Така каза оня чеченец, Лешояда.

— Защо го наричаш така, носът му е като патладжан?

— Вярно, но прякорът му е такъв.

— Познаваш ли го?

— Знаят го всички, дето карат мерцедеси.

— Значи да търсим Лешояда? И лагера за бежанци. Къде има наблизно такъв лагер?

Тези въпроси Грязнов задаваше на самия себе си, за да се включи по-бързо паметта под въздействието на устната реч и да даде нужната информация, ако, разбира се, я има в мозъка.

Но агентът сметна за необходимо да отговори на някои от тях:

— Лешояда няма защо да го търсите. Той работи в автосервиз номер осем, името му е Коля. Лагерът за бежанци е някъде в Подмосковието, защото Коля е карал хората, както разбрах, с колата си.

— Той като механик ли работи в сервиза?

— Той не работи в обичайния смисъл на думата. Човекът притежава сервиза. Разбрахте ли ме?

— Да, благодаря.

— Няма нищо. В ада ще се оправим.

— Защо в ада?

— А къде другаде с нашата работа?

— Е, може поне в чистилището — провлачи Грязнов, после стана от масата. — Седи и си пий, аз ще се обадя по телефона...

Докато Грязнов звънеше, Кривия посмукваше бирата си, въртеше из ръце чашата, въобще тъгуваше.

Майорът се върна, изпи на екс останалото в чашата си и каза с въздишка:

— Е, това е, тръгнаха нещата. А за Гена знаеш ли нещо? За този, дето дава задачи на Коля.

— Освен името, практически нищо. Само слухове. А според тях той контролира някаква солидна търговска банка, пере през нея пари за родната си Чечня. Имал и брат, но той като че ли се разкарал към къщи.

2.

— Даа, това е интересно, но за щастие не ми е нужно.

Срещата мина, при това не без полза, можеше да се раздели с информатора до поредната необходимост. Но Грязнов не бързаше.

Сега, когато първостепенната задача беше изпълнена, той отново мислеше да каже ли на Птичката за възможната опасност или не. След като му каже, вече няма да има морално право да го кара да работи. А е жалко да се изгуби такъв източник — много ценен агент. Отначало той даже искаше да хвърли монетата — да погадае дали ще се падне ези или тура, но го досрамя от тази мисъл.

А Птичката като че усещаше нещо. Седеше мълчаливо, не се шегуваше, не закачаше както преди по дружески хваналите го в мрежата си ченгета.

Може и да беше странно, но споменът за полковник Савченко помогна на Слава да вземе решение. Така или иначе няма да ми даде да доработя до пенсия, мислеше той, а ако се изкуша сега и нещо се случи — после тоя тръбач ще ми се явява нощем...

— Как те казват? — попита Грязнов.

Агентът удивено вдигна очи:

— Вие знаете.

— Фамилията ти знам, адрес, възраст, за какво си бил осъден, даже особените белези — а виж за името, ако щеш ме убий, не мога да се сетя.

— Евгений — тихо каза музикантът. — Майка ми беше романтичка, кръстила ме е на Евгений Онегин.

— Знаеш ли, Евгений, около месец няма да те безпокоя. Но бъди нащрек, наблюдавай не те ли бройка някой. Не се покривай рязко, но и особено не се показвай. Ако нещо забележиш или усетиш, не се бой да се презастраховаш, веднага ми позвъни, а още по-добре ела вкъщи...

Грязнов откъсна листче от бележника си, написа домашния си адрес и го подаде на Евгений.

Той го взе, погледна го неуверено и каза:

— Благодаря.

После подпали листчето със запалката си.

— Какво, запомни ли го вече? — попита Слава.

Но агентът отговори с въпрос на въпроса:

— Доколкото разбирам, при вас в кантората има изтичане?

— При нас не е кантора — с досада възрази Грязнов. — Това първо. Второ, за изтичане на информация е рано да се говори. Ще ти кажа, макар че е строго секретно. Работата е там, че в сейфа ми е ровил някой. Търсели са друго, не агентурните папки, но за всеки случай те предупреждавам. И ако решиш да се покриеш, няма да ти се обидя и няма да те издирвам. Това е.

Евгений дълго го гледа, после изведнъж се усмихна както обикновено, а дългите му вертикални бръчки се пречупиха.

— Драги куме, вие, разбира се, направо ме поразихте в сърцето с вашето благородство. Ако някога доживея спокойни дни и започна, както си мечтая, да съчинявам детективски истории, най-красивата от тях ще посветя на вас. И нека братята по нарове да ми нямат зъб. Някога Александра Ивановна ме пипна мен, младия глупак, с компромат. Е, това доносче, дето мухлясва във вашите папки, отдавна не струва нищо. Сега за това не затварят, а лекуват. Но работата с вас, не лично, а с вашето ведомство, украсяваше дните ми понякога не по-лошо от джеф^[1].

— Значи сте човек на риска?

— Да, донякъде. Освен това, Слава... може ли да ви наричам така?

— Моля.

— Освен това ви доносничех по идейни съображения. Само че идеите са си мои. Идеи, а също и изводи. Един от тях е, че в престъпните среди истинските престъпници, аристократите в работата, отмират. Така както и при вас стават все по-малко асовете следователи и детективи. Вече не различават както по-рано, повече мачкат. Беше ми приятно да работя с Александра Ивановна, няма да крия — и с вас, Слава, също. Ако Романова ме беше предала на някой трошач на кокали, нямаше да сътруднича, а ако започнеше да ме принуждава, така щях да го накисна, че после нямаше да може да си събере каранцията от асфалта! Точно така. Адресът ви не ми трябва. Ако ще се крия, няма да е у вас. Но със сърцето си усещам, че тревогите ви са напразни.

— От вашите уста в Божиите уши! — откликна Грязнов.

Той изпитваше отдавна забравеното приятно чувство на душевен подем. Рядък, уви, случай, когато благородният порив не беше стъпкан в калта на гнусната действителност, а срещна подобен отклик. И макар от гледна точка на някои непатили витии доносничеството да е зло, а не практикувана в цял свят система на платени и идейни информатори, макар също агентите да не предизвикват положителни емоции — Птичка Божия по време на сътрудничеството си с криминалната милиция беше помогнал да открият дванадесет убийци, без да се броят различните крадци и рекетъори. Затова когато Евгений попита: „Какво, изчезваме ли?“ — Слава Грязнов го изпрати до вратата и стисна на сбогуване ръката му.

---

[1] Вид ръчно приготвян наркотик. — Б.пр. ↑

3.

Грязнов реши да отиде сам в сервиза. Но за предстоящата операция по пречупването не му достигаше една дреболия — мерцедес. Сервиз номер осем беше специализиран по ремонта именно на тази марка. После Грязнов си спомни, че един малко чукнат мерцедес стои на ведомствения паркинг. И се започна междуведомствената война. Някакъв бюрократ от КАТ упорито не искаше да поеме отговорността и да предаде на криминалната милиция за временно ползване задържаната след пътнотранспортно произшествие кола. И най-обидното — Слава не можеше да каже на този буквоед, че мерцедесът съвсем скоро беше пътувал из града и нищо не му се е случило. Наложиха се да включи в преговорите прокуратурата и даже началника на градското управление. Той, както се полага, помърмори, че не се обръщат към него по определения ред. Наложиха се Слава да излъже, че началникът на криминалната милиция го няма, макар Савченко да си беше в кабинета. След това генералът най-после позвъни в КАТ, строи там всички пред телефона и разрешението да се изкара задържаната кола беше дадено бързо.

Мерцедесът изглеждаше точно както трябва за подобна операция: предницата му беше смачкана отляво, а и някаква шушумига от дежурещите на ведомствения паркинг беше свалила всичко красиво и слабо забележимо.

Преди да потегли, Слава се огледа критично. Костюмът, разбира се, не беше много шик, но затова пък старото кожено палто изглеждаше достатъчно стилно. Можеше да тръгва.

Грязнов нямаше собствена кола. Но по разказите на тези вече нередки в наше време щастливци, като Саша Турецки например, си беше направил извода, че сервизът е нещо като приемна на инфекциозна болница по време на епидемия от дизентерия — всички се блъскат и крещят и никой не може да почака. А докторите, тоест монтьорите, ходят важно, гнусливо бърчат носове и реагират живо само на зелено, но не върху бюрото, а в джоба или портфейла.

Грязнов беше приятно удивен, когато не видя нито опашка от коли, нито тълпи почервенели, ядосани хора, опитващи се да пробутат колите си без ред над канала. Тихо място, скромно двуетажно здание, украсено с рекламен плакат на красива кола и надпис „Мерцедес“.

От отворените врати на гаража излезе лениво и неохотно на студа някакъв мъж в чист фирмен гащеризон, непасваща на специалното облекло ушанка и цигара между зъбите.

Щом е толкова чист, значи е майстор, реши Слава, излезе от колата и се отпрати към сгучаещия мъж.

— Здравейте!

— Тъхь...

— Вижте какво правят?!

— Че кво?

— Ударих се с един тъпанар. Почти се бяхме договорили той да плати ремонта, че като дойдоха ония с палките... Взеха колата, разфасоваха я там, просяците му ненаситни, и сега на — получавай си, Вася, трактора! Виж я, а, майсторе, какво може да се оправи!

Вероятно не беше хубаво да се ругаят катаджиите — колеги бяха все пак, но така можеше да се спечели доверието на работниците в сервиза, ако всичките са комбина с Коля.

Майсторът огледа колата, без да бърза и съвсем повърхностно, като въобще не извади ръцете си от джобовете.

— Може да се оправи, братче, и на драго сърце — каза той, след като завърши огледа. — Обаче проблемът е, че нямаме резервни части.

— Ама как така?! — възмути се Грязнов. — Мен солидни хора ме насочиха към вашата фирма, казваха, че тук, значи, с мерцедесите се отнасят като с малки деца.

— Там е работата, че много станаха солидните хора — важно отбеляза майсторът. — По-хитрите се договориха направо с шефа и се презапасиха с части. Сега навсякъде е така: в болницата със собствени лекарства отиваш, в кръчмата — мезе си носиш, е, и при нас си носиш колянвия вал...

— И какво да правя сега? Ако е въпросът за нещо отгоре, няма проблеми. Обаче хич ме няма по железата. Може пък да намерите нещо, а?

Майсторът изплю фасата, стъпка го старателно върху асфалта, инстинктивно спазвайки противопожарните правила, повика с пръст

Грязнов по-наблизо и тихо каза:

— При нас няма нищо, но тук край сервиза седи Коля. Той има много запаси и помага на всички.

— Как да го намеря? — правеше се на тъп Грязнов. — Да ходя по улиците и да го викам ли?

— Защо? Иди от другата страна на сервиза. Той е там — или говори с хората, или седи в пивницата и набива овнешко.

— Защо овнешко?

— Обича го, затова! — кресна майсторът. — Щото е мургав брюнет с мустаци. Разбра ли?

Грязнов кимна и седна в колата.

Задачата се усложняваше. Той си мислеше, че макар Коля нищо да не пипва в сервиза, все пак се води някакъв и си седи положеното време. Сигурно не е регистриран мошеникът, живее си полунелегално, защото дори да иска да работи, никой няма да го вземе. А и за какво ли му е — и така добре я кара.

Грязнов подкара колата натам, където посочи майсторът. Улицата наистина беше доста пуста, в един от блоковете между първия и втория етаж висеше реклама, изработена като някогашните — бирена халба с шапка от бяла пяна и червен рак, нарисуван с такъв замах, че повече приличаше на скорпион.

На тротоара не висеше никой, редките минувачи само хвърляха по някой поглед към пияния скорпион. След блъсканицата и нервността на центъра изглеждаше невероятно, че в полуазиатския мегаполис, какъв беше Москва, може да има такива тихи кътчета.

„Значи Коля си хапва овнешко? — помисли Грязнов, като не бързаше да излиза от колата. — Ами ако не си хапва тук? Би било много лошо. Така че дано да е вътре.“ Отправяйки неясно към кого това заклинание, Грязнов се измъкна от колата и без да заключва вратата, се отправи към бара.

4.

Заведението навярно имаше космическа надценка, защото от двадесет и пет масички бяха заети само четири. В ъгъла срещу вратата, на невисок подиум бяха разположени три масички, отделени една от друга и от общата зала с тежки плюшени завеси. В едно от тези сепарета в горда самота седеше мустакатият Коля и лениво чакаше клиенти. Ама че автопроститутка! — с весела злоба помисли Грязнов и решително се запъти към него.

Майсторът не беше казал истината — Коля не набиваше овнешко. Пиеше бира и замезваше със солени орехи и маслини. Обаче ако се съди по лъщящото му кръгло лице и пълната фигура, собственикът на сервиза здраво си похапваше тлъсто месо.

— Свободно ли е при вас? — попита Грязнов, като се приближи.

Коля го огледа изпитателно и бавно произнесе:

— Ако е по работа, сядай! Ако не ме познаваш — разкарай се на друга маса.

Слава седна срещу него, провери наличното по джобовете си и поръча халба бира и орехи.

През цялото време Коля го следеше изпод полупритворените си клепки и вероятно бърникането по джобовете, докато Грязнов даваше поръчката си, го разочарова — клиентът или беше беден, или скъперник.

Грязнов от своя страна, докато ровеше из джобовете си, се озърташе и се опитваше да разбере дали Коля е сам, или с охрана. Двама младежи седяха зад една много удобна за наблюдение на цялата зала масичка. Можеха да бъдат бодигардове, но защо тогава не реагираха на решителното приближаване на чужд човек към масата на боса? А може пък босът да държи пицов на коленете си? Добре, ще импровизираме в движение, реши Слава.

— Ако вие сте Коля, то тогава идвам при вас.

— Коля — безизразно, без интонация се отзова мъжът.

— Слава — влезе в тона му Грязнов.

— Какво искаш?

— Да ми стегнете мерцедеса.
— Какво по-точно?
— Елате да го видите!
— Ти не можеш ли да ми кажеш?
— Не му разбирам.
— А да караш можеш ли?
— Щом съм дошъл до Москва.
— Краден ли е?
— Колата ли? Неее...
— Какво работиш?
— Защо питаш? — наостри се привидно Грязнов.
— Моят сервиз е най-добрият в Москва. Струва скъпо. Видях те как търсиш дребни за бирата... Може да не ти стигнат парите.
— Просто сега нямам пари.
— За какво си дошъл тогава?
Слава се наведе през масата по-близо до лицето на Коля и с висок шепот попита:
— Пясък ще вземеш ли?
— Какъв пясък? — не разбра или се престори Коля.
Все тъй шепнешком Слава поясни:
— Идвам от рудниците... Златце... Чат ли си?
— Носиш ли го?
Коля вече не изглеждаше заспал.
— Нося малко.
— Покажи!
Грязнов се облегна на стола, отпи жадно от бирата си и поклати глава:
— Много си хитър! Аз да ти го покажа, а оная кука на бара да ме запомни и да ме изтропа! Че и ти можеш да го гепиш, знам ви аз вас. Ще свирнеш на твоите — ще ми извият ръцете на задника и ще ми обърнете хастара!
— Не се бой, ние сме честни партньори.
— Честните партньори Феликс Дзержински ги изпозастреля.
— Покажи ми го!
— Недей ръмжа, Коля! В колата е торбичката. Казвам ти — ела да я видиш!
— Ама че глупак! Ще ти дигнат бараката и отиде пясъкът!

— Там има само мостри, а кой ще я гепи моята кола — здраво е цапардосана.

— Добре, да вървим!

— Хайде! Не си обличай якето, веднага се връщаме да уговорим нещата. И още нещо, ако са ти тук ангелите-пазители, не ги вземай, може ли?

— Добре.

— Тръгваме тогава.

Грязнов с разкопчано палто тръгна към изхода, като въртеше на пръста си ключовете от колата. С крайчеца на окото си забеляза, че Коля се приближи към двамата младежи. Значи не са го подвели опитът и интуицията — пази си чеченецът животеца. Ето, сочи към прозореца да следят...

Слава се шумгна в колата, запали двигателя, отвори вратата, за да може Коля по-лесно да се вмъкне в купето. Намери някакъв вързоп, може и с боклук да беше, хвърли го на седалката и меко включи на скорост, без да сваля крака си от съединителя.

Коля се приближи и се наведе към отворената врата:

— Защо запали? Страхуваш ли се?

Слава изсумтя:

— Искам да пусна парното, че ще замръзнеш, докато я оглеждаш.

Коля се напъха в купето и протегна ръце към вързопчето:

— Тук ли?

— Аха.

Едновременно с това възклицание Грязнов хвана с една ръка Коля за яката и го дръпна към себе си. С другата ръка държеше кормилото, краката му върху педалите извършиха привичните манипулации: плавно отпускане на съединителя, натискане на газта...

Коля се катурна на седалката, част от таза и краката му останаха извън колата, а мерцедесът полетя напред, макар и с позволената скорост от 60 километра в час.

Слава сръчно го обискира, измъкна пистолета от джоба му и весело викна:

— Вмъквай се бързо, че ще ти останат краката на пътя!

Коля, вкопчил се за дръжката на ръчната спирачка, някак си се издърпа на предната седалка, пое си дъх и възкликна по-скоро

обидено, отколкото злобно:

— Ти глупак ли си бе?

— Почти — съгласи се Грязнов.

Като дойде донякъде на себе си, Коля взе да рови за пистолета си.

— Машинката ти е у мен — успокой го, или напротив — озадачи го Грязнов. — Щото ти си човек нервен, ще вземеш да гърмиш, после ще съжаляваш.

— Защо го направи?

— Искам да те повозя. Че то само поправяш чуждите коли, сигурно изобщо не си се возил на мерцедес, а?

— Пфу — презрително изсумтя Коля и попита вече по-спокойно и делово: — От коя групировка си?

— Не съм от групировка. От фамилията съм.

— Май много си гледал „Октоподът“. За кого работиш?

— За Московската криминална милиция.

Коля тихо подсвирна, после почеса бузата си, сигурно бръсната заранта, но вече синееща от нова четина.

— Не съм набъркан по ваша линия.

— Сигурен ли си?

— Да.

Грязнов завиваше без никакъв ред от улица в улица, после се вмъкна в тясна, задънена уличка и спря до бордюра.

— Сега да си говорим предметно, Коля, и ако не си откровен като на изповед, ще ти лепна член двеста и осемнадесет, а докато се оправдаваш по него, някой друг Тенгиз ще ти прилапа топлото местенце. Сам знаеш, че хубавите места не стоят дълго без стопанин.

— Какво искаш да знаеш, шефе?

— Имаш ли кола?

— Защо?

— Забрави засега въпросителната интонация. Имаш ли...

— Да.

— Мерцедес, естествено?

— Зац... да.

— И къде си ходил с него преди два дни?

— Аз всеки ден си го карам.

— Питам те, къде си ходил преди два дни. Мога да ти освежа паметта: пътувал си извън града, возил си двама пътници, един ваш, а другият руснак. Къде ги закара?

— По-добре ме затваряй — каза Коля, като се нацупи, от което носът му щръкна още повече и стана ясно защо такъв охранен мъж носи прякора Лешояда. — Разбираш ли, шефе, за своите нищо няма да ти кажа.

— Интересува ме къде е руснакът. Исмаат сигурно отдавна е в родните планини.

— Не мога да ти кажа.

Но гледаше към Грязнов със страх.

— Шубе те е да не те накаже Гена, а? — усмихна се Грязнов. — Сега не му е до теб, знаеш ли?

Коля кимна.

— Гледай да не се прекараш, драги! Искам от теб само мястото, където го закара. Не кажеш ли, се прибавя укриване на особено опасен престъпник и тогава има да лежиш до края на света. А докато чакаш съда, може още в Бутирския затвор да пукнеш. Схващаш ли?

Няколко минути Лешояда седеше мълчаливо, размисляше напрегнато, пресмяташе варианти. Той се досещаше, даже почти сигурно знаеше, че в родината скоро ще почне кървава баня. И тогава на никого няма да му е до дребните прегрешения на дребните риби. Пък и Исмаат наистина е вече в Грозни, няма да го пипнат ченгетата...

— Закарах го в почивния дом „Горското езеро“.

— Къде е това?

— В Балашихински район.

— Е, най-последно, драги! Хайде, бягай, че ще ти изветрее биричката.

Коля го погледна объркано, после съобрази, че трябва бодричко да изчезва, докато ченгето не е размислило.

Той излезе на тротоара, после все пак реши да рискува, наведе се и попита:

— Шефе, ще ми дадеш ли пистолета? Закъде съм без него!

— Bravo бе! — възкликна Слава. — Може би и ключа от оръжейната да ти дам, а!

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Телефонът ми извъня. Бавно и солидно вдигам слушалката. Шелковников често казва, че не ми достига солидност, каквато подобава на служител в Прокуратурата на Руската федерация. Може и да е прав, но ми е трудно да се пренастроя от бившата си безгрижност на надутост. Дали да не опитам като начало да проявя солидност по телефона? И аз казвам с плътен и неестествен глас:

— Алоу...

— Ти да не учиш английски по бързата метода? — срязва ме Слава Грязнов и по такъв начин разрушава създадения ми с толкова труд имидж на важен чиновник.

— За какво ми е? Повече няма да ме пратят в Америка на обмяна на опит. И въобще не ме бъркай! Ако има нещо ново — казвай, ако ли не — търси!

— Има, има, не се вълнувай! Докладвам ви, господин следовател: с оперативни средства е установено, че терористът Петров, същият наречен Бодила, сега се укрива на територията на лагера за бежанци в Балашиха, в почивния дом „Горско езеро“. Неговият партньор Исмат, фамилията не е известна, по непроверени данни е заминал в Чечня.

— Слушай, ами ако пак ни се измъкне?

— 99 процента не.

— Имам лоши предчувствия, Слава.

— И аз. Само че това са глупости, Саша. Просто до преди него ни вървеше, затова след първия неуспех станахме суеверни. Сега ще преодолеем това.

— Дали да не дойда с вас?

— Изобщо не е нужно. Това не е прокурорска работа. Шегувам се. Бих те взел, обаче нямам никакво време, сам разбираш...

Кимам, като че ли Слава може да ме види.

— Саша!

— Слушам те.

— Не излизай никъде, аз ще ти позвъня веднага.

— Разбира се.

Той затвори телефона.

От вълнение паля цигара. Държа тая отрова само в службата. Когато Ирина разбра, че е бременна, захвърли цигарите и категорично ми забрани да димя вкъщи.

Нима ще успеем да измием това петно от кадровите си досиета? Нима най-после Бодила ще бъде затворен в килията и ще остане там до съда и присъдата?

Щеше ми се да позвъня на Костя Меркулов, да споделя новината, после се сепнах — не бива, ами ако урочасам работата? Е, доживях значи да стана суеверен като невежа баба. И все пак по-добре е да позвъня после, когато ще има с какво да се похвалим.

Аз не звъня, затова пък на мен ми се обаждат. Отрегулirаният на невисок звук апарат тихо и мелодично чурулика.

— Александър Борисович Турецки?

— Слушам.

— Андриевски се обажда.

— Познах ви, здравейте!

— Добър ден... Знаете ли, ние с вас тогава се разделихме някак неловко...

— Извинява ни необикновената ситуация, Юрий Владимирович.

— Да, съвсем прав сте. Макар и нашата организация да се брой за постоянно воюваща, това, което тогава видях, ми дойде много. Какво заключение дадох: нещастен случай или може би по-сериозно?

— Подозираме убийство.

— Сериозно?! Но на кого, защо е била нужна смъртта на тази малка проститутка? Свързвате ли гибелта ѝ с нападението срещу нашата кола?

— Категорично не, но и тази версия има право на съществуване. Сега ще пипнем единия от терористите, може и да се изяснят нещата...

— Успели сте да попаднете на следите му? — оживи се Андриевски.

Отвърнах уклончиво:

— Общо взето, да.

Той не беше глупак, разбра.

— Е, тогава ви желая успех — на вас и на вашия приятел!

— Благодаря.

— Ако ви трябва някаква техническа помощ, обадете ми се, нашето оборудване вероятно е по-добро. Аз ще се договоря с началството. Става ли?

— Предварително благодарим. Дочуване.

Юрий Андриевски... Някак си не беше такъв, каквито бях свикнал да виждам рицарите на плаща и кинжала от бившето Първо главно управление на КГБ (външното разузнаване). Имах впечатлението, че се е начел с романите на Райнов за приключенията на българския разузнавач Боев, един супермен-донжуан, работещ основно с главата си. Нещо твърде цивилно и безгрижно имаше у него. Или може би това е само маска, която толкова му е паснала, че е станала част от природата му. Такива маски в тяхното ведомство се ценят много. Впрочем това не е мой проблем. И собствените ми стигат...

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Операцията за задържане на особено опасния престъпник Петров-Бодила представляваше сложен комплекс от мероприятия, в които бяха задействани големи сили.

Тъй като Петров се криеше в такова гъсто населено място като лагера за бежанци, остро стоеше проблемът за осигуряване безопасността на пребиваващите там, основната част от които бяха жени и деца. Беше разработен следният план. Взвод милиционери, начело с началника на Балашихинското районно управление открито влиза в почивния дом и там началникът обявява, че във връзка с променените условия лагерът се премества в съседния почивен дом. Преди да дойдат автобусите, които ще превозват хората, милиционерите ще проверят дали всички в лагера имат документи, потвърждаващи статута им на бежанци. Лицата, които не са бежанци, ще бъдат изведени от лагера и ако желаят — изпратени в приемник-разпределител. Докато милиционерите се занимават с това, взвод от спецчастите ще блокира всички възможни нелегални изходи на територията на почивния дом.

Грязнов смяташе отначало да пусне в самия лагер няколко облечени като скитници оперативници, но се оказа, че там няма много хора, затова прекалено многото непознати скитници ще привлекат вниманието на тукашните и естествено ще изплашат Петров. А него е най-добре да го пипнат с изненада. Затова в лагера влязоха само двама преоблечени оперативни работници и задачата им беше на пръв поглед проста — да се постараят до началото на милиционерската проверка да установят в коя барака е Петров.

Досега Слава Грязнов не беше посещавал бежански лагери. Виждал ги беше само по телевизора някъде в Палестина или в други бедни южни краища. И беше свикнал да смята, че африканците и азиатците си изясняват отношенията само от бедност и липса на акъл. А ето че това уродство започна и в Русия.

Когато уазката на началника и автобусът с взвода милиционери влязоха през разтворените врати в почивния дом, неговите обитатели,

забравили какво е нормален отдих, тревожно се струпаха на спортната площадка, затрупана с боклуци и в черни петна от огнища.

— Граждани бежанци! — обърна се към тях невисокият, здраво сложен подполковник и започна да обяснява защо е тук милицията и какво трябва да правят. — Не се строявайте на опашки, спокойно си съберете вещите, ние ще минем по бараките и ще проверим документите...

Хората, които едва се бяха устроили на новото място, недоволно зароптаха, когато разбраха за поредното преселение. Но нямаше какво да правят и се разпръснаха.

Грязнов си въртеше главата като откачен, опитвайки се да види къде са преоблечените ченгета. Макар че едва ли беше нужно — и двамата бяха скрили под омазнените си кожухчета миниатюрни радиостанции. Обаче нямаше търпение да пипне престъпника и да окове ръцете му в белезници.

Бойците от спецчастите с бронезилетки в защитен цвят се криеха в гората и като че никой не ги беше забелязал.

Взводът милиционери се разпръсна из лагера на пръв поглед като неорганизирана тълпа. Всъщност, разпределени на групи, милиционерите блокираха всички изходи от територията на почивния дом. Хората при това седяха върху своите раници и чанти, така че имаше добър обзор на територията.

Слава не беше забравил да помоли и милиционерите, и спецназовците да не стрелят без нужда — Петров му трябваше жив, дори и ранен, инвалид, но способен да разговаря и да разбира какво искат от него.

Все пак той може и да се досети, мислеше Грязнов. Само да заподозре нещо, и операцията ще бъде на ръба на провала. Но за краткото време, което имаха на разположение, едва ли можеше да се измисли нещо по-ефективно. И трябва да им се признае, чеченците също не бяха глупаци. Натикали бяха аверчето в наблъскано с хора място, опитай се да го измъкнеш, особено ако е въоръжен.

Грязнов разбра, че неговото мятане между бараките е безсмислено, по-скоро носи вреда — отвлича вниманието на оперативниците, патрулните милиционери и взвода на спецчастите.

Радиостанцията беше съветско производство, при това не съвсем нова. Затова, преди да се свърже с една от петте групи, снабдени с

радиостанции, малкият и много уморен микрофон шиптеше, свистеше и хриптеше, сякаш се прокашляше.

— Шшшш... гrrrr... хrrrr... Първи! Първи! Говори Трети. Във втора и трета барака обектът не е открит...

— Продължавайте огледа! — изстреля привичната заповед лепнатият за свръзката капитан.

— Първи! Обектът е тук!

Грязнов с един скок излетя от кабината на колата и се озова до капитана.

— Първи слуша! Обозначете се и кажете номера на бараката!

— Първи! Говори Втори! Барака номер девет...

Капитанът веднага започна да се свързва с другите групи, за да ги пренасочи към тази барака, заради която и беше започната цялата достатъчно трудна операция.

Грязнов за кратко погледна към начертания набързо на ръка план, където бяха обозначени и номерирани всички жилищни и помощни постройките на почивния дом „Горско езеро“, определи в коя посока е търсената сграда и се затича натам...

2.

Двама преоблечени оперативници и двама милиционери стояха на ъглите на малката финска къщичка. Вратата ѝ беше затворена, завеските на прозорците — плътно дръпнати.

Лошото предчувствие тихо догонваше Грязнов, докато той тичаше без път из гората. Догони го...

Оперативните работници изглеждаха объркани и виновни.

— Какво става? — попита Грязнов, докато успокояваше дишането си.

— Май ни засече — мрачно отвърна единият оперативник. — А може и да е чул радиостанцията. Треци гадината и пици, и пър... а виж да говори нормално не може. Накратко, затвори се, без дума да каже.

— Кой е още в къщичката? — отривисто попита Грязнов.

— Някаква жена.

— Неговата ли?

— Като че ли не. Бяха в различни стаи.

— Такааа — проточи Грязнов. — Лошо, по-лошо не може и да бъде. Какво ще правим, орлета?

Те мрачно мълчаха.

— Подозирам, че имаме извънредно произшествие — почти спокойно каза Грязнов. — Ако жената вътре не му е гадже, има всички шансове да стане заложница. Какви ще ги дяламе тогава всички? На летището ли ще ги изпращаме? — И сам си отговори: — Ако трябва, ще го изпращаме.

Очевидно Петров надзърташе иззад завеските, защото след няколко минути се обади:

— Аа, и ти ли си тук, Грязнов?! Значи за мойта кожа си дошъл. Заради мен е целият цирк. Дреболия, а все пак приятно ми става...

— Константин — извика в отговор Грязнов. — Константин! Да беше се предал, а?

— Да бе, разбира се! Днеска не си в анцуг и с вестниче в ръка! Днеска си като на парад! Сигур искаш да се снимаш с мен във

вестника. Не съм против! Само че първо ще си поиграем, искаш ли?

— На карти или какво?

— Ами една детска игра. Нарича се „Ела ми я вземи“.

— Какво?

— Една женска е с мен. Загриваш ли? Вземеш ли ми я, жива или мъртва, тогава, ако щещ, хвани ме, ако щещ, убий ме — твоя воля!

— Безсмислено е, Петров!

— Че къде да се дяна! Ако се предам — ще ме изправите до стената. Не е много приятно да те разстрелват, а, Грязнов? Ще вземат да ми се разтреперят мартинките, после ще ме презирате. А ако ме гръмнете в бой — по-красиво е. Какво ще речеш, Грязнов?

Слава тежко седна на широк пън, издялан като кресло с облегалка, и запали цигара. „Нима пак ще се издъним? — горчиво помисли той. — Да не бях атеист, щях да си помисля, че заедно с тоя Петров ни се е стоварило някакво проклятие на главите.“

През това време към къщичката с номер девет започнаха да се приближават спецназовците, предупредени по радиостанцията.

Грязнов искаше те да се придвижваха по-прикрито: сега всеки дразнител можеше окончателно да извади Петров от равновесие. Но спецназовците, след като получиха съобщение, че местонахождението на престъпника е установено, вървяха открито, сигурно разчитаха да затормозят психически рецидивиста. Те не знаеха, че човекът по прякор Бодила не е от онези, които, попаднали в капан, първо се хият и псуват, изстрелвайки сватбарски всичките си патрони, после оковани в белезници, плачат и се пазарят за по-мека присъда. Бодила не чакаше снизхождение, а и характерът му беше по-твърд от психясалите му аверчета бандити.

Като забеляза спецназовците, Петров весело извика:

— Е, Грязнов, голяма услуга ми правиш! С такива почести още не са ме гепили! Да взема да се предам ли? Няма да те погалят по главичката, ако пак ме изпуснеш с такава войска.

Грязнов не отговаряше. Ситуацията беше тъкмо от тези, в които трябваше да чака какво ще предприеме престъпникът. Засега той беше господар на положението. И това беше лошо, много лошо.

— Какво ще правим? — попита го началникът на районната милиция.

И той беше загрижен, не му се искаше да провалят такава мащабна операция. Нали в това беше номерът. Проведат ли успешно операцията — наградите вървят нагоре по стълбичката, провалят ли я — по същия път надолу летят наказания.

— Какво? Какво да правим? — почти простена Грязнов. — Главата си залагам, че той ще се крие от нас зад леличката, докато не ни се изплъзне. Остават ни само превантивните мерки. Нека част от спецназовците, по-голямата част — те вече се попъчиха пред Петров, но не му направиха особено впечатление — да се разсредоточат в гората и да го следят, докато могат. Трябва да дадем в Москва данните и номерата на всички коли, които имаме тук. Петров може да поиска всяка от тях. И какво още? Нека снайперистите да се приготвят за всеки случай. Впрочем... — Грязнов уморено махна с ръка. — Просто им кажи как се издъних. Те и сами знаят какво трябва да направят.

Минутите течаха мъчително. Петров изчакваше или си беше наумил нещо. Във всеки случай мълчеше. Обитателите на почивния дом, предупредени от милицията, се криеха в къщичките, най-смелите и любопитните обаче стърчаха на прозорците, без да обръщат внимание на енергичната жестикулация на отговарящия за тяхната безопасност милиционер.

Накрая Петров все пак реши нещо.

— Грязнов — извика той. — Май трябва да си вдигам багажа, как мислиш?

— Ти си знаеш, Константин — откликна Слава.

— Разбираш ли, аз никого, освен теб не познавам в тая ченгеджийница. Пък и никой от тях не знае колко струвам, така ли е?

— Да.

— Давай тогава чрез теб да управлявам целия отряд. За да знаят точно кой къде да стои, докато аз си въртя с кралицата прощалния валс.

— Съгласен.

— И правилно, Грязнов, къде ще идеш! Я ми кажи сега, какви браќми имате тук? Трябва да си избира на коя ще пътуваме.

Грязнов се огледа и без да бърза, започна да изрежда:

— Милиционерска уазка...

— Не, тая не ми трябва.

— Фургон „КАМАЗ“...

— Този, дето дойдоха с него, петнистите ли? — попита Петров, имайки предвид спецназовците.

— Да.

Той помисли малко и също го отхвърли.

— Не ми трябва. Има ли други?

— Има. Два автобуса.

— С мигалки ли са?

— Без сигнални лампи. Обикновени автобуси на Ликинския автозавод.

— Какви са шофьорите? Ченгета ли?

— Не, единият е цивилен.

— Значи с него ще пътувам. Хей, Грязнов. Не се сърди, ако има нещо, а? Кога пак ще ми падне такава голяма компания от вас да командвам!... Та разпореди се, Грязнов, всички ваши коли да се изтеглят встрани, а моят автобус така го поставете, че да гледа с фаровете към шосето. Ясна ли е задачата?

— Ясна.

Грязнов стана от пъна и тръгна към централния вход на почивния дом, където беше паркиран целия задействан в операцията транспорт. А докато вървеше, му дойде наум щастлива мисъл.

3.

Около уазката с радиостанцията се бяха събрали всички необходими на Грязнов хора — началникът на районната милиция, началникът на следствения отдел и командирът на взвода от спецчастите.

— Трябва ми човек, който може да кара автобус — още в движение поиска той.

— Нашите всички могат — заяви командирът на спецвзвода.

— Да, обаче те са с дебели вратове и могат да уплашат клиента. Трябва ни човек с по-скромна фигура, но професионалист.

Грязнов накратко обясни ситуацията и своя план — да сложи зад волана на автобуса преоблечен оперативник.

След известно време намериха подходящия човек. Капитан Синицин можеше да управлява всички видове транспортни средства, даже както сам твърдеше — с животинска тяга. И външността му бе подходяща — невисок, слаб, но жилест, с простовато лице. Едва ли можеше да се намери по-добър стрелец от него в цялото районно управление — поне така твърдеше неговият пряк началник.

— Не мога да ви заповядам да направите това — каза му Грязнов. — Но разбирате ли, другояче няма как да го държим под контрол...

— Не ме агитирайте, другарю майор — прекъсна го Синицин. — Ще отида. Само кажете как да използвам оръжието?

— Според ситуацията. Ако успеете само да го раните — добре. Ако ли не — стреляйте смъртоносно. Той още не си е чул присъдата за едно престъпление, а вече е забъркал друго. Но имайте предвид — много опасен човек!

Капитанът изхъмка и тихо каза:

— Понякога и аз съм опасен.

Докато му търсеха цивилни дрехи, докато отстраняваха от автобуса останалите коли, Грязнов се върна при дом номер девет. Той чуваше как объркано се възмущава от милиционерския произвол истинският шофьор на автобуса. Наистина, оттук не можеше да се

разбере от какво именно е недоволен забъркалият се в тази история работяга. Което беше и хубавото.

— Е, какво, Грязнов, намери ли? — извика от къщичката Петров.
— Как върви нашата работа?

— Почти като в аптека — отвърна Слава Грязнов, докато отново седнаше на пъна с облегалката. — Приготвят автобуса, отместват колите.

— А какъв е тоя хленч там?

— Ами шофьорът крещи. Не иска да кара, страхува се от теб.

— Кажи му да не се бои. Няма да го обидя. И да не гръмнат от глупост, тръгвам!

Милиционерите и останалите на територията на почивния дом спецназовци се разсредоточиха така, че да образуват за престъпника своеобразен коридор, настръхнал от автоматни дула. По него предстоеше да мине Петров със зложницата право към автобуса, зад волана на който вече седеше капитан Синицин. Той беше с изтъркана шапка, военна шуба в защитен цвят, в нечии джинси и ботуши с високи кончове. Пистолетът му бе прикрепен с лейкопласт към левия глезен.

Вратата на дом номер девет най-накрая се откряна леко, после се разтвори широко.

На прага стоеше неестествено извита жена на средна възраст със забрадка и износено кожухче. Тя изплашено кривеше очи към лявото си рамо, от което висеше дълга и здрава мъжка ръка, завършваща с опрян в диафрагмата на жената пистолет. Зад гърба на жената се криеше Петров.

— Грязнов! — извика той. — Да си ми пред очите цялото време! Знаем те аз какъв мошеник си!

— С кое око виждаш по-добре? — попита Слава, надигайки се от пъна.

Петров късо и нервно се изхили:

— И с двете, ченгешка душо! Мини отдясно!

Грязнов застана където му беше заповядано и тримата бавно се отправиха към автобуса.

Слава чувстваше колко е напрегнат. Цялото му тяло беше готово за един решителен скок и Слава молеше Всевишния да му се предостави случай за този скок. Желанието му, види се, бе толкова

силно, че вървящият на седем крачки зад него Петров усети нещо, притисна по-здраво зложницата до себе си и хрипкаво каза:

— Майоре, да не си посмял! Аз вече съм отписан, но ти ще си вземеш грях на душата с тая женица... Чуваш ли ме?

— Чувам. За себе си боиш, гадино, затова се криеш зад жената, посерко такъв!

— Псувай, псувай! — доволно проговори Петров. — Като полаеш, стресът излиза, нали знаеш?

Петров беше печен тип. Не само че се притискаше плътно към бежанката, предпазвайки се по този начин от всеки опит да го уцелят, без да засегнат зложницата. На всичкото отгоре вървеше като пиян, клатейки се така, че линията на придвижването му представляваше непрекъснатата зъбчата верига от следи по падналия първи сняг. Правеше го, за да се умори снайперистът, ако го има, да следи с кръстчето на мерника главата на Петров.

На три крачки от автобуса Петров спря и заповяда на Слава:

— Грязнов, прикрий ме отзад! Хубавичко ме скрий. Само не се приближавай прекалено, че нещо ми се привижда!

Слава мина зад гърба на Петров.

— Кой е тук командирът, освен Грязнов? — извика Бодила на събралите се около уазката офицери.

— Какво искаш? — излезе напред началникът на районното управление.

— Нека да ми занесат в автобуса автомат с пълен пълнител!

— Защо усложняваш всичко? — започна началникът.

Но Петров грубо го прекъсна:

— Не дрънкай! Прави каквото ти е казано!

Началникът погледна към Грязнов. Лицето на майора не изразяваше нищо, освен умора.

— Добре, не викай! — каза подполковникът на Петров. — Нека някой да занесе оръжието в автобуса!

Но никой не бързаше особено да изпълни заповедта му.

Напрежението нарастваше.

Петров нервно се оглеждаше, облизваше устните си, после кресна:

— Не, Грязнов, дръпни се от мен! Не ти вярвам! Нека да дойде главният. Така хем на него ще му е по-весело, хем аз ще съм по-

спокоен.

Грязнов неохотно се дръпна настрана.

— Какво иска той? — попита балашихинският подполковник.

— Да прикриете гърба му.

— А вас защо ви изгони?

— Страх го е, че ще му скоча — криво се усмихна Грязнов.

— А от мен значи не се страхува? — с известна обида попита подполковникът.

— То е само защото аз вече съм го арестувал един път, а вие още не сте.

Петров, без да се оглежда, попита подполковника, застанал вече зад гърба му:

— Какво? Твоите ченгета май не те слушат, а?

— Сложете моя автомат в автобуса! — извика подполковникът към своите.

— С пълен пълнител! — напомни Петров.

Един от милиционерите бавно тръгна с автомата към автобуса.

През това време капитан Синицин реши да се включи в театъра. Той се подаде от прозорчето, без да отваря вратата към салона на автобуса, а лицето му беше тъпо и изплашено и крещеше малко фалцетно, което само усилваше ефекта:

— Ей! Вие да не сте полудели?! Казахте, че ще возя хора, затова и се съгласих, а сега някакви типове с автомати! Не, не съм съгласен! Сами си ги возете, щом ви трябва...

Петров се засмя. Беше му приятно, изглежда, че внушава на хората такъв страх.

— Не хленчи, шофьорче! — весело извика той. — Ако караш добре, можеш и да припечелиш от мен...

После той изведнъж спря милиционера, който носеше автомата към автобуса.

— Ей, чакай! Ти, с автомата!

Човекът се спря, извърна се към Петров с насочен автомат:

— Какво има?

Заложницата, като видя насоченото срещу нея дуло, се задържа.

— Не ми плаши изгората! — извика отново Петров. — Искам да проверя има ли там патрони, или няма.

— Да ти покажа ли пълнителя?

— Не, чакай... Свали предпазителя и го сложи на единична стрелба!

Милиционерът се огледа, погледна към командирите, значи да изпълнявам ли?

Те мълчаха.

— Какво ги зяпаш? Сега аз командвам, разбра ли?

Милиционерът изпълни нареждането на Петров.

Грязнов притаи дъх. Бодила е непредсказуем. Нима ще заповяда да застрелят някого, може би дори мен, помисли Слава. Не, това е самоубийствено! Той не е глупак, трябва да му е ясно...

— А сега, сержантче, гръмни по гумите на камаза, джипа и автобуса! — заповяда Петров на милиционера. — По веднъж, но в предните! Хайде, по-бързо!

Наистина не беше глупак. Всички коли, освен автобуса ще бъдат извадени от строя. Значи няма да може да организират незабавно преследване. Ако не беше спасителната идея със Синицин, операцията щеше да е провалена окончателно. Макар че и така ще падне писане на оправдания. Впрочем, спря се Слава, рано е още да се гадае. Още не сме го пипнали.

Сержантът насочи автомата, обърна се към мястото встрани от портала, където бяха паркирани колите, и след секундно забавяне стреля в гумата на автобуса. После извъртя дулото към камаза...

В този момент, когато след изстрела на сержанта над площадката настъпи тишина — в същия този миг, някъде отзад със сух трясък още един автомат отговори с откос на единичния изстрел.

Грязнов стоеше встрани, той чу как просвистяха край него куршумите, впивайки се в гърбовете на подполковника и Петров. Бавно, като на кино двамата се извърнаха към посоката, откъдето долетяха куршумите, и паднаха на посипания със сняг асфалт. Бежанката изпищя, хвана се за главата и смъквайки забрадката си, сякаш тя я изгаряше, се просна по лице.

Няколко мига всички шашнато гледаха към една от къщичките, от която се чу откосът. Нямаше повече изстрели, но започна някакво движение около къщичките и в гората. После загърмя мотоциклет...

Грязнов се хвърли към падналите. Някой викаше по радиостанцията „Бърза помощ“, всички се суетяха и тичаха, но на ранените никой, освен Слава не можеше да помогне. Някога той беше

учил за фелдшер и поне първа помощ все още можеше да окаже. Началникът на милицията вече не се нуждаеше от нея — два куршума бяха пробили лявата му мишница и минали през сърцето. Подполковникът беше мъртъв. Умираще и жената, куршумът беше попаднал в тила ѝ. Бежанката още беше жива, но Слава подозираше, че тя вече няма да дойде в съзнание.

Петров-Бодила бе получил куршум отдясно в ребрата, наистина над черния дроб. Той може би имаше шанс да оживее. Но само ако лекарската помощ бъде бърза, квалифицирана и технически добре снабдена. Трябваше да дойде линейка от реанимацията.

4.

Бойците от спецвзвода бързо се строиха на площадката. Те бяха удивени и разстроени, но виновни лица нямаше. Макар всички да смятаха, че е стрелял някой от тях. Като че ли така смяташе и техният командир. Той нервно крачеше пред строя и монотонно възклищаваше:

— Какъв резил?!... Кой се осра, питам?

Грязнов превърза, доколкото можа жената и тихо простенващия Петров, заповяда на милиционерите да ги натоварят внимателно в автобуса и се приближи към строения на площадката взвод.

— Кой го направи? — попита той, опитвайки се да се сдържа.

— Моите казват, че не са стреляли — мрачно отвърна капитанът, чиято барета беше юнашки накривена на тила, а ушите му ярко пламтяха — от студа или може би от досада.

— Ще ми се да вярвам. Тогава кой е стрелял? Някой от къщичките ли?

— Майоре! Това може лесно да се провери — изръмжа капитанът и заповяда: — Пригответи оръжието за преглед!

Строят дружно със синхронни движения свали автоматите от предпазител, издърпа затворите и свали пълнителите от автоматите.

— Да минем да видим.

Бойците не лъжеха. От нито един автомат не бяха произведени изстрели.

— Моля за прошка, капитане! — извини се Грязнов.

Той кимна и попита подчинените си:

— Момчета, кой какво видя?

По строя мина леко вълнение, бойците се споглеждаха, питайки се един друг и вдигайки рамене. После един вдигна ръка:

— Разрешете да доложам!

— Давай.

— Когато намериха престъпника и ние започнахме да се приближаваме към дом номер девет, аз заех позиция край левия ъгъл на дом номер седем, който излиза на централната алея на почивния дом. На десния ъгъл нямаше никой. После, когато престъпникът и

жената тръгнаха към автобуса, на пустеещия ъгъл откъм гората притича човек в наша, спецназовска униформа. Помислих, че може да е приятелят ми Василий, който беше останал в гората. Казвам му: „Вася, ти ли си?“ А на него лицето му е под маската, кима значи и мучи нещо като „да“ или „не ми пречи“. После гръмна изстрелът при вас и отвлече вниманието ми към площадката. И тогава оня като изпука един откос, и обратно в гората. Аз викам: „Вася, какво правиш?“ А той вече цепеше през храстите. Сега попитах Василий, той казва, че не е излизал от гората, докато не дадоха заповед за общ сбор...

— Другарю майор — извикаха Грязнов откъм автобуса. — Натоварихме всички, вие тръгвате ли?

— Да, да! Капитане, огледайте, моля ви, още един път тук. Най-вероятно някой е очистил Петров като свидетел. А ние загубихме този рунд...

В автобуса беше влажно и миришеше на кръв.

— Давай към болницата и колкото се може по-бързо! — каза Слава на шофьора, който отново беше сменил зад волана капитан Синицин и изглеждаше блед и строг от отговорността и вълнението.

Когато автобусът с меко поклащане тръгна, Петров се размърда и застана. Слава седна по-близо до него, в случай че престъпникът дойде в съзнание или започне да бълнува.

Наблизо седеше с автомат в ръце млад, розовобузест младеж в милиционерска униформа. По всичко личеше, че той за пръв път участва в такава операция и гледаше с жадно любопитство.

Петров простенваше, мръщеше вежди, въртеше главата си върху сгънат на роло шинел.

— Другарю майор, може ли да запитам? — обади се младежът.

— Разрешавам.

— Той какво е направил, този престъпник?

— Убиец — кратко отвърна Слава.

— А като го гледаш, няма да кажеш такова нещо! — удиви се милиционерът. — Повече прилича на такъв, дето не си плаща издръжката.

— Той е професионалист — каза Слава. — Затова е станал и толкова опасен, защото външността му лъже.

Петров неспокойно се завъртя, сякаш се опитваше да се обърне настрани, и се закашля. На бледите му устни се появи розова пяна. Когато се откашля, Петров отвори очи, гледа известно време сивия таван на автобуса, после забеляза движение, сведе поглед и първо видя младежа сержант. Лека гримаса изкриви влажните му устни. Още едно, бавно и трудно движение на очите и погледът му се спря на Грязнов. Гримасата се смени от усмивка.

— Привет... началник... Виждаш ли, става по моята...

— Кое е станало по твоята, Константин?

— Не ме... не ме застреляхте в мазето... А ти и зелена боя ми беше приготвил... да ми намажеш челото, а?

— Не е моя работа да произнасям присъди. И в теб стреляха не нашите хора, а по-вероятно вашите, твоите съучастници, за да не пропееш, когато пак влезеш в килията.

— Не ти... вярвам... Никога не съм ви вярвал...

— Твоя работа.

— Ще ми дадеш ли вода?

— Малко може.

Когато Петров жадно преглътна няколко глътки и изтощен се отпусна на шинела, Слава каза:

— Константин, ти ни познаваш добре. Ние не бихме стреляли по заложниците, нали? Още повече че отзад те прикриваше подполковникът, който от нашите би се осмелил да стреля? Своите те очистиха, Костя! От кого, мислиш, разбрахме къде се криеш?

Петров подъвка устните си, мъчително се намръщи, преглътна и попита:

— Кой ме е изпял... ще кажеш ли?

— Защо? Скоро няма да можеш да си върнеш. Ако изобщо имаш тая възможност.

— Няма да имам, началник... то е ясно... но поне ми кажи, от оня свят да го прокълна...

— Ще ти кажа само, че е един от мургавите ти приятели, но не е Исмат.

— Знам... Исмат отиде в Чечня. Той не би могъл да стреля в мен... На газават замина.

— Къде? — попита сержантът.

— Газават — свещена война на мюсюлманите против неверниците — бързо му обясни Грязнов.

— Против кого? — Ама че бавен реотан — ядосано си помисли Слава и отсече: — Срещу нас!

Видимо на Петров му олекна. Той не само не губеше повече съзнание, но и се заслушваше в разговора на Грязнов със сержанта. При последните думи на майора той се усмихна:

— Правилно казваш, началник... Чечня скоро ще воюва срещу нас.

— Че за какво им е? Това е самоубийство!

— Ами ако им е кеф! Помни ми думата, Грязнов...

— Какво им липсва?

— Генералът иска сам да управлява Чечня... без Москва... Майоре, а ти откъде знаеш за Исмат?

— Защото ти се води и волвото на Минското шосе!

— Ааа... браво! Засякъл си ме значи... Искаш ли да ти разправа каквото знам? Можеш да не отговаряш... Знам, че искаш... Работата ти е такава... кучешка... Чуйте, дали няма да се намери малко водка, а... поне глътчица?

Алкохол не се намери.

Петров въздъхна и каза:

— След като драснах от вас... се криех в Грозни. Работех като охрана на голям човек. Руслан го казват... Даваше го много твърдо в Москва... издъни се, полежа малко в затвора, както се полага, откупи се после... и също се покри в родината... Много богат човек, почти като Дудаев... И беше срещу политиката на генерала. Казваше, че за нашата работа ни трябва за съсед Русия, но без граници... Руслан имаше добър план... как да разкара генерала... без шум и дандания... Тогава дойде оня американец, започна да дрънка разни глупости за независимост... като Остап Бендер — Западът ще ни помогне. Руслан го прати към трите букви — Петров с плашещо бълбукане се разсмя. — САЩ се наричат... А на следващия ден Руслан изчезна. Накратко, отвлякоха го направо от спалнята му, после намериха дупка под килима на пода, а бодигардът изчезна... На нас с Исмат ни дадоха една бала пари и заповядаха да очистим американеца, само че не на чеченска територия... Технологията няма да ти обяснявам, ще потрябва пак на други...

Петров замълча уморено и затвори очи.

Слава засега не се натискаше с въпроси. Първо трябваше да смели току-що получената информация. Ако Петров не бълнува и не лъже с някаква определена цел, може да се говори вече не само кой е убит и от кого, но и защо. Излиза, че убийството е политическо, а не обикновен банален грабеж. Тогава каква роля играеше в цялата тази история служителят от външното разузнаване Андриевски? Чечня все още е руска република, та ако някой ще следи някого там, то това са контраразузнавачите...

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Зад прозореца синее здрачът.

Седнал съм в кабинета на Константин Меркулов и пия чай. Стопанинът на кабинета седи до мен и смуче бонбон. Работата през последните години доста поизмъчи моя наставник и приятел. Не съм много сигурен, че ще изкара до пенсия, а той направо е убеден, че сладкото безделие му е писано само при инвалидност. То пък една сладост в безделието!

Ако търсим професионални аналогии, приличаме на двама печени касоразбивачи, които дълго са се потили над някакъв суперсейф, накрая са го отворили, а вътре — голям гумен кукиш.

— Саша, може и да решиш, че е от старческа слабост, но ще ти кажа какво си мисля. По-рано, при едностранната система, беше полесно да се работи. Всичко се виждаше и с невъоръжено око. Ясно беше кой е насреща ни и защо. Сега направо ми се вие свят. Преди благополучието на всички чиновници, в това число и на нашите, зависеше от партията. И толкова — целите бяха набелязани, задачите ясни. Сега при нас е като в Турция, средновековната имам предвид. Всеки се благоустроява посвоему. Кой чрез политиката, кой по роднински, а други са на изхранване от мафията. От такива като нас с теб и преди искаха да се отърват, а пък сега още повече. Разбираш ли, иде ми да махна с ръка на всичко. Развива се следствието, разкриват се машинациите на властниците. И какво? Тези материали после не влизат в открит съд, не! Те служат за тояга в политическата борба. След което ти сам, без да искаш, се оказваш на страната на една или друга групировка, макар да ти се е струвало, че си единствено на страната на закона. Знаеш ли, Саша, понякога си мислех да те сложа на мястото на Шелковников, той вече е корумпиран до ушите. Но после започнах да разбирам, че не бива да го правя заради самия теб.

Злото, което залива страната, е толкова огромно, че няма да издържиш, няма да понесеш собственото си безсилие. При това, когато не успеят да купят, го очистват. А ти имаш да отгледаш дъщеря...

Обаждам се, колкото да разсея безизходността на този монолог:

— Що не се върнеш обратно в градската прокуратура, Константин Дмитриевич? И за да не ни е скучно, ще върнем от пенсия Александра Ивановна и Мойсеев, и ще си ловим тихичко бандитите.

Меркулов тъжно се усмихна:

— Не мисля, че в столичната прокуратура ще ни е много спокойно. Виж, ако наистина търсиш спокойна работа, то трябва да е някъде в отдалечените райони на Вологда, че и никаква зона да няма наблизно. Там е хубаво — убийствата са само битови, от пиянство по големите пролетарски празници. А корупцията е такава домашна, тиха... Извъртят си скришом по една виличка, а в почивните дни на лов с районната номенклатура, на риба, на плаж в гората с цицорести активистки от младежкия съюз...

— Рай! — не издържах аз. — Ама ти си направо сладострастник, Костя!

— Да бе, на куково лято! — отби атаката Меркулов и като въздъхна, добави: — Но ако говорим сериозно, не ми се отваря такъв вариант. Първо, защото у нас няма начин да те понижат без позор. Второ, длъжността ми, да я вземат дяволите! Знаеш, че назрява конфликт с Чечня. Никак не съм уверен, че ще мине без кръв. Още повече че военните пробутват на президента малка победоносна война на Кавказ. Нали се сещаш, по аналогия с операция „Пустинна буря“...

— За какво говориш?

— Работата не е на майтап, Саша. Горе, както е обичайно, мненията за Чечня са противоположни, но тези разминавания няма да облекчат нашата работа. А генералният прокурор ми постави лично поръчение — да следя в нашите доблестни редици да не се образуват коалиции, за да стоят всички на стража на реда и закона. Така и си стоят, кой както умее...

— Костя, а делото с американеца, което ми пробута, има ли отношение към това, за което говориш?

— Страхувам се, че да. Слава Грязнов хвана ли Бодила?

Погледнах часовника си:

— Ако съдя по времето, би трябвало. Той във всички случаи ще се обади или ще дойде.

— Тоя американец не ми дава мира. Официално Щатите засега не реагират по никакъв начин на изявленията на Москва и Чечня. Какъв дявол го е понесъл към Чечня? Ако е била секретна мисия, защо

е взел със себе си служител от разузнаването? Толкова въпроси, а той взе, че умря. Впрочем какви са ти впечатленията от срещата с Андриевски?

— Как да ти кажа... Държа се естествено, не лъжеше на едро, а това, че отначало искаше да премълчи за момичетата, е разбираемо. Затова пък после ни насочи към Мешчерякова.

— Макар че малко закъсня. А какво става с второто момиче? Как се казваше? Дина май.

— Дина Венгерова. Засега още не сме я намерили. Хората на Грязнов я търсят в туристическите агенции. Съдържателят на бардака каза, че след като го напуснала, е започнала да работи там. Имам версия защо не можем да я открием...

— Казвай!

— Идвайки от публичен дом в повече или по-малко прилична фирма, е напълно възможно тя да си е сменила името. За всеки случай.

— Може. И как ще я намерим сега?

— Пуснахме обява във вестниците, по радиото и телевизията, че момичето, пътувало с приятелката си към Москва във волво на тази и тази дата, е в опасност.

— Мислиш, че ще клъвне?

— След като разбере какво се е случило с Мешчерякова? Трябва да клъвне.

— Дай боже! В този случай най-вероятно ще ти потрѣбват контакти с контраразузнаването. Там има един човек, който може да ти бъде полезен, а и самият той още не е изпортен. Работи в следственото управление на Федералната служба за контраразузнаване. Казва се Юрий Макаревич...

— Аз само Андрей^[1] познавам...

— Какво?

— Нищо, нищо, записах — Макаревич.

— Добре, че си записа...

Костя явно искаше нещо да добави, но вратата се отвори. Влезе Слава Грязнов в изцапана милиционерска униформа. Мина през помещението и мълчаливо се плъсна на стола, като хвърли пред себе си фуражката — той не обичаше зимните формени ушанки.

От лоши предчувствия чак ме стегна сърцето.

Меркулов, сякаш не забелязваше нищо, се усмихна и каза:

— Е, днес той най-последно дойде във вида, който съответства на фамилията му!

После добави:

— Шегувам се, Слава.

— Защо, истина е — заяви Грязнов. — Аз съм кално прасе, а не следовател!

— Да не искаш да кажеш, че моят адаш пак е избягал?

— Не е. Умря на операционната маса в Балашихинската болница.

— Умря?! — възкликнах.

Слава скъпернически кратко ни разказа как е минала операцията по залавянето на Петров-Бодила и какво е успял да разкаже престъпникът по пътя към болницата.

Меркулов отиде в стаята за отдих, разположена зад широкото му служебно бюро, помота се там, звънтейки с посудата, предупреди секретарката да не го безпокоят и ни кимна:

— Елате, тук ще си пошепнем!

В стаята за отдих имаше всичко необходимо за такова помещение, но без излишества: диван, две кресла, телевизор на шкафче, масичка и хладилник в ъгъла.

На масичката вече стояха кристални чашки, запотена бутилка водка и някакво непретенциозно мезе.

Седнахме около масичката, Костя бързо наля чашките:

— Е, хайде да удавим стреса!

Удавихме го.

Слава не си взе мезе, само седеше прегърбен и унил, после помоли:

— Костя, може ли една без ред?

— Давай!

Грязнов я изпи и като че ли малко се отпусна. Разположи се удобно на креслото, охлаби вратовръзката си и каза с мъка, която е известна само на човек, работил в нашата следствена система:

— Най-гадното е, че загина подполковникът! Сега ще започне циркът. Ще назначат служебно разследване и тути-фрути... Накратко, допълнителен материал в папката с компромати на Савченко.

— Не преживявай! — казвам му. — Помниш ли как ти пеехме някога: „Капитан, капитан, никога ты не будеш майором“^[2]. А все пак стана!

— Не се боя от това! Вече дори подсъзнателно се хващам, че си търся работа, премервам я — ще ми пасне ли или не. Така че вътрешно съм готов за промяна на съдбата. Само трябва да успея да свърша още нещо...

— Какво?

— Да засека гнидата. Не си ли разказвал на Костя за моя сейф?
— попита ме Слава.

— Не, не успях.

— Тогава аз ще му разкажа...

Слава разправи историята на нашите нещастия с чантата на Скворцов и завърши със следните думи:

— Вие както искате, но аз съм убеден — при нас в управлението, а може и по-близо в следствения отдел, някой ме бройка. Даже към телефона ми са се прикачили.

— Е, чак пък, не може да бъде! Защо им е да те подслушват?

— А да ми бъркат в сейфа защо им е?

— Не знам...

— Затова и ти казвам. Сам отсъди, ще ти го докажа със свеж пример. Днешното залавяне на Бодила. Къде и кога ще ходя да го ловя, освен мен никой не знаеше. И милиционерския взвод, и момчетата от спецчастите взех от Балашиха. Всички знаят, че си ме включил в следствената група за американеца. Решиха, че пак съм ударил къоравото, защото съм твой човек, и вдигнаха ръце от мен: къде и защо ходя, не ги интересува. Засега. Преди да тръгна, ти се обадох и ти казах какво съм успял да измъкна от Лешояда.

— Май че си прав — принуден бях да се съглася под тежестта на фактите. — Костя, ти нали ми сватосваше един контраразузнавач за партньор?

— Е, и?

— Не ми каза защо, но аз съм досетлив. Контраразузнаването би трябвало да се интересува от това следствие, все пак убит е чужденец. Още повече, не е дошъл от Брайтън Бийч^[3].

Меркулов тъжно се усмихна:

— Съгласен съм, че те може да провеждат собствено разследване, дори съм уверен в това. Но, честна дума, не знам.

— Виж за какво те питам. Може би е станало така. Момчетата си правят свое разследване, знаят, че не споделяме информацията си с тях

много охотно. И за да не се унижават с молби и да са в течение на разследването, са ти сложили „буболечка“ в телефона.

Слава помълча, съпоставяйки моята версия със собствените си съображения. После поклати глава:

— Не пасва, Саша. Ако ме цеди контраразузнаването, защо им е да убиват Бодила? В краен случай, за да ми натрият носа, можеха да го хванат първи, преди нас...

— А ако не са успели?

— Не знам. Ако е така, защо е трябвало да преобличат човек в спецназовските партакеси и да му дават автомат в ръцете?

— Саша, по този съмнителен въпрос съм на страната на Слава — каза Меркулов. — Бодила не би могъл да е агент на контраразузнаването — твърде позната и съмнителна фигура е. Възможно е чеченската групировка да има свое човече в градското управление на милицията. Информатор. А Бодила, ако беше се поразговорил, би могъл много да разкаже! Не искам да ви разстройвам, но съм осемдесет процента сигурен, че Керуд някак си е завързан в чеченския възел... Ама че каламбур измислих! Напих ли се, или какво? Та значи, защо те увещавам, Саша, да оставиш гордостта настрана и да поработиш с контраразузнавачите? Защото те отдавна седят в Чечня, а там е като в тенджерата под налягане без изпускателен клапан, всеки момент ще гръмне! И съм убеден, че пътешествието на американеца в Кавказ е имало някакви тайни цели, макар попътно и съвсем легално и старателно да се е занимавал с миротворчество. Би било интересно да се намери краят на кълбото и да се издърпа отговорът на такъв въпрос: защо Керуд е пътувал с Андриевски? Това открито следене ли е било, или нещо друго? Впрочем знаете ли, че в службата си Юрий Владимирович има здрав гръб и го чака кариера?

— И какъв му е гръбът?

— Андриевски е зет на заместник-началника на Службата за външно разузнаване.

---

[1] Андрей Макаревич — солист на Бизвестната група „Машина времени“. — Б.пр. ↑

[2] Известна песен на Висоцки. — Б.пр. ↑

[3] Квартал в Ню Йорк, известен като седалище на руски емигранти. — Б.пр. ↑

2.

Седяхме при Костя Меркулов още около час. При което ние, прокурорите, пиехме чай, а ченгето Грязнов наблягаше на водката. Не го притеснявахме — Слава имаше кучешки, рядко тежък и гаден ден. В такива случаи даже японците повече наблягат на сакето, отколкото на чая, пък какво остава за големия и силен славянин.

Костя ме уговаряше да се отнеса спокойно към това, че в работата ми пак се набъркваше „Лубянка“, макар и в новия ѝ вече вид.

— Сега ти е по-лесно — разясняваше ми Костя. — Те вече не са щит и меч на партията, не стоят над обществото като ордена на Игнаций Лойола, бащата на йезуитите. Сега са подотчетни на държавната власт и на нас...

— Какво ме кандърдисваш като дете! Знам, че са подотчетни, знам също, че ще се противят и ще крият нещата до последно. Имат си такъв табиет. Както казват нашите клиенти от тия, по-простите, до гушата са в лайната. Дай по-добре да обсъдим Юра Андриевски. Щом е от толкова голямо добрутро, ако не е пълен глупак, би трябвало да е момче за особени и деликатни задачи при своя тъст. Може и едно от поръченията да е било съпровождането на Керуд в Кавказ.

— Напълно възможно — съгласи се Костя. — Но съдейки по това, което ми разказа за него, и отчитайки семейното му, така да се каже, положение, подозирам, че направо нищо няма да получим от него. А той знае нещо, и то много важно. И да ти кажа, на мен самия ми хрумна неотдавна: тъкмо след пътуването на Керуд в Чеченската република генерал Дудаев започна да поставя въпросите пред Москва ребром. Може да е просто съвпадение и честно казано, моля се, да е случайно. Но ако не е?

— Добър човек си ти, Костя! — шеговито, но и с известна досада казвам. — Уж ме утешаваш и ободряваш, а никак не ми става леко.

— Какво да се прави, Саша, това е нашето тегло.

— Разбирам... Само че как да работиш в страна, където всеки, разбираш ли — всеки, освен шепа благодрушни идиоти, се стреми да заобиколи закона и да намаже шепата от този бардак?!

— Надявам се, че си ме включил в шепата благодрушни идиоти?

— Един от първите.

— Нямам какво да те посъветвам, Саша, особено що се отнася до практическата полза. Дори да ти кажа някоя душеспасителна мисъл, то и тя ще е крадена. Е, поне оттам не е грях да се краде — от Библията. А в нея е казано: когато е трудно, дръж се за товара, който носиш.

— Мда, има известна ценност като абстрактно утешение.

Слава Грязнов гледаше разфокусирано, съчетанието от опиянение и умора го приспиваше. Вече няколко пъти клюмна, после самоконтролът му се включи, нашият майор тръсна глава и каза:

— Саша, да си ходим вкъщи, а? Аз имам утре разбор на операцията, сигурно и теб те чака някаква служебна мръсотия. А Костя е държавен мъж. Трябва му тишина.

— Не, Слава, не ми пречите, даже напротив. Тук по цял ден е такова пренатоварване, че си успокоявам душата, като поседя с вас.

— Дано — казах, докато ставах от креслото. — Но сега наистина трябва да вървим.

Костя излезе да ни изпрати в коридора и ми каза на сбогуване:

— Ще направя каквото мога, за да ти осигуря най-добри условия за следствените действия. А утре ще потърся в архива дела, където биха могли да фигурират Руслан, Гена и компанията им. Струва ми се, че преди година и половина, две имаше нещо такова — и беше свързано точно с ресторант „Лозана“.

— Добре, до утре.

На улицата под студения и влажен вятър Слава, макар и да не изтрезня, все пак малко се поободри, спря да се прозява и изведнъж предложи:

— Хайде да наминем при Семьон!

— Сега, посред нощ?

Опитвах се да разубедея Слава, не защото не ми се искаше да прескочим до стария експерт криминолог Мойсеев, с когото бяхме работили заедно повече от десет години. С него винаги беше интересно. Безпокоеше ме, че Семьон Семьонович щеше да сложи нещо на масата, а на Грязнов само това му трябваше. Но не можех да го отклоня, за което не се паникьосвах особено — не е лесно да събориш Слава с водка. Друга работа е, че на сутринта щеше да му е трудно, а пък утре главата му трябваше да е свежа. Реших, че ще успея

да прошепна на стареца да намери най-малката бутилчица в своя килер, и тръгнахме.

Позвънихме на старателно тапицираната с изкуствена кожа врата.

Семьон Семьонович отвори, без да поглежда в шпионката и без да пита кой е, И веднага се усмихна.

Въпреки това аз уточних:

— Може ли?

— Разбира се.

— Да нямаш клиенти, Семьонич? — попита Слава. — Че ще нахлуе сега едно пияно и мръсно ченге — има да си смяташ после загубите.

— Ще представя сметката пред началника на градското управление. Влизайте де!

Докато Слава се събличаше в коридора, а после дълго ми ръцете си в банята, защото на гости при заместник генералния прокурор вземаше подпийнал шпротите с ръка, — докато се привеждаше в приличен вид, аз все пак успях да предупредя домакина за позволените за вечерта дози. Семьон Семьонович послушно кимна и отиде да шета из кухнята.

Когато Слава излезе от банята, Мойсеев викна откъм кухнята:

— Момчета, слагайте масата в хола!

Но ние се спогледахме и в индианска нишка се източихме през тясното коридорче в кухничката:

— Хайде да седнем тук, а, Семьон Семьонович! Така ще ни е по-добре. Майната им на холовете! Никога не съм се чувствал удобно в тях!

На печката картофите вряха в тенджерата, на масата имаше пушена риба, краставички, шунка. А венец на всичко бе тумбеста гарафа с вместимост не по-малко от седемстотин грама.

Погледнах Мойсеев с ням укор, а той каза:

— Стига, Саша! С добро мезе на трима души това е нищо. А за капак ще си сварим кафе и всичко ще е наред.

Нямаше как, трябваше да се примиря.

И ние пак хванахме чашите. Колкото и добър приятел да беше Костя Меркулов, но тук, в тясната кухничка, питието ни се услаждаше повече, отколкото в нафуканото здание на прокуратурата.

— Как върви работата ви, Семьон Семьонович? Как сте със здравето? — попита Слава, докато звучно отхапваше една краставичка.

— Работата ми е като на Гобсек^[1], ако се съди по мащабите, а виж, богатство от моите дребни хонорари засега не натрупах. А здравето какво — скърцам по малко. Уж нищо ми няма, даже мога и да си пийвам на ниво средна възраст. Само кракът често ме върти. От овехтялост и от времето. По-рано, когато времето се променяше в съответствие с лунните фази, беше по-леко.

Сега и природата като хората съвсем се побърка — случва се по два пъти на ден ситуацията да не съвпада с прогнозата на синоптиците. Започнах да куцам по-силно. Не забелязахте ли?

— Забелязахме, разбира се — казах бързо. — Затова и питаме.

— Всъщност, ако се гледа философски на нещата, трябва да се радвам, което и правя, доколкото мога. За разлика от вас, младежите, вече съм в пенсия и главата ме боли само когато съм препил... Какви проблеми може да има един старец, освен стола и склерозата. По-добре разкажете за ватите успехи! Намерихте ли кой е бъркал в сейфа на Слава?

— Не го открихме, но явно е вътрешен гад! — отвърна Слава и разправи за нещастията си от последните дни.

— Може и да е свой, но няма да се учудя и ако е външен — замислено каза Семьон Семьонович. — Доколкото разбрах, последният ви случай е свързан с Чеченската република. Да ви кажа, там са се сплели интересите не само на престъпните групировки, но и на силовите министерства и правителствените групировки...

— А всичко това е мафията — отрони Слава.

— Възможно е — не започна да спори Мойсеев. — Аз сега съм частно лице, не нося пагони, затова клиентите не се стесняват особено от мен. Идват най-различни хора, главно, разбира се, да молят за проверка на документи и ценности. Един млад човек идва не често, но редовно, носи долари в банкови опаковки не от нашата страна. За разлика от повечето не е алчен. За да проверя дали банкнотите са истински, ми дава пет процента от общата сума.

— Бива си го клиента! А сумите големи ли са?

Слава попита и сръчно ни наля по още една чашка.

— Сумите, Слава, са добри — от три до пет хиляди...

— Можеш да се издигнеш с този клиент, Семьонич — оцени Грязнов.

— Ако, разбира се, клиента не го затворят скоро — казвам.

Мойсеев ме гледа с печална усмивка:

— Вие ме познавате доста години, Саша. Винаги съм бил за тържеството на закона, но колко дела сме имали с вас, когато на съд отиваха само дребните риби, а тузовете изчезваха или излизаха сухи от водата. Аз имам набито око. Моят клиент номер едно има маниери не на престъпник, а на военен аристократ. Висок, спортен тип, елегантен, умее да лъже убедително. Тези дни беше при мен и този път донесе парите не на пачки, явно са били в нечий портфейл. Беше угрижен. Каза, че в Кремъл всички са се побъркали, всеки ден се очаква в Чечня да бъдат въведени части на руската армия. А това значи гражданска война!

— Преди се наричаше усмиряване — въздишам аз.

Грязнов попита:

— Можеш ли да ни кажеш фамилията на интересния клиент, Семьон Семьонович?

— Не мога, Слава, не питам за фамилиите, не търгувам с крадено...

— Е, аз не за това, Семьонич!

— Така да е, но те не са твои клиенти, Слава. Не са джебчии, касоразбивачи или сутеньори. Тях и преди беше трудно да ги арестуват, а сега пък съвсем.

— Как са синовете, Семьон Семьонович? — питам, за да отклоня разговора от болната и неприятна тема.

Близнаците Миша и Гриша, синовете на Мойсеев, скоро след шантавата история с ГКПЧ^[2] през август 1991 година заминаха за Израел. Тогава Семьон Семьонович преживяваше силно, защото ръководството на Московската градска прокуратура даде на неустойчивия идеологически криминален експерт да разбере ясно, че ще го изгонят от партията, ако Гришка и Мишка се запътят все пак към обетованата земя. Но всяко зло за добро. Стана пучът и в резултат на това Комунистическата партия престана да бъде ръководеща и направляваща сила на нашето общество.

— Саша, вие нали помните, те винаги са били потайни, аз сигурно последен от всички роднини разбрах за тяхното заминаване.

Там не живеят по-добре, пишат лаконично: работят, дали са им жилища, оженили са се...

— Моите поздравления!

— Ха, поздравявате ме! И за какво? Дриплъовци, оженили се в един и същи ден, а аз какво разбрах от тази сватба? При това са взели бивши московчанки, представяте ли си! За какво им трябваше да заминат през девет земи в десета? Да си намерят жени от квартал Черьомушки?

Разбрах, че Семьон Семьонович се възмуцава наужким, на шега, за да не урочаса относителното благополучие на синовете си. Всъщност се радваше за тях.

Преди да се сбогуваме, поддавайки се на внезапен импулс, извадих от джоба си едно от ксерокопията на писмото, открито от Олег Величко в шинела на мъртвия полковник Скворцов.

— Семьон Семьонович, я погледнете тази шифровка!

Мойсеев взе от мен белия лист и го приближи до очите си.

— Не прилича на шифровка — заключи той.

— И въпреки това е открито в джоба на полковник от Главното разузнавателно управление. Ако не ви затруднява, поразнищете го в свободното си време!

— За вас с удоволствие, Александър Борисович — съгласи се Мойсеев. — Каквото и да казвате, сигурен съм, че интересът ви не е случаен...

— Може и така да се каже.

— Пак ме поднасяте — с укор произнесе бившият експерт криминолог и неочаквано предложи: — Знаете ли, момчета, щом всичко при вас е така сериозно, имам предвид, че подслушват телефона на Слава, дайте да си направим щаб при мен или при Шура Романова! На кого ще му дойде наум, че вие се свързвате помежду си чрез нас? Как мислите?

— Ако няма да ви притеснява, ние сме за!

— Мен — никак, а и Александра Ивановна, доколкото знам, скучае. А пък тя е енергична дама, не като мен — стария лабораторен плъх.

---

[1] Герой на Балзак. — Б.пр. ↑

[2] Държавен комитет по извънредното положение — ръководният орган на неуспелият опит за преврат през 1991 г. (виж романа „Кутията на Пандора“, „Атика“, 1992 г.). — Б.ред. ↑

3.

Мойсеев излезе прав: сега Грязнов беше май по-трезвен, отколкото когато се простихме с Меркулов. Той вървеше почти без да се клати, само малко поразкрячен като морски вълк.

— Саша, ще направим така — оправям се след Балашиха и закриваме тоя американец, майната му! Бодила практически си призна, подбудите са ясни, а да арестуваме Исмат, ще ни трябва ескорт от вътрешните войски, иначе няма да ни пуснат никъде. Пък кой сега ще ни даде съпровождащи, цялата столица я пазят от дудаевските камикадзе, малки са ни шансовете да пипнем втория.

— Може и да си прав, Слава, ако и да се боя, че устното признание дори пред свидетели не стига. Трябва да сложим някого на подсъдимата скамейка за убийството на високия американски гост. По принцип повече от половината престъпление е разкрито. Останалото можем да отложим до времето, когато в Кавказ всичко утихне. Но преди да отложим делото, бих искал да разбера кой и защо уби Катерина Мешчерякова...

Вкъщи, докато разреждах изпитите водка и кафе с чай и мед, сложих пред себе си останалото ми копие от зашифрования факс, намерен в джоба на Скворцов. Ако не бях толкова уморен и времето не беше толкова напреднало, бих си припомнил завладяващото юношеско четиво — разказа на Конан Дойл „Танцуващите човечета“. Единственото, което успях да направя, докато моливът не изпадна от ръцете ми, беше да впиша в колонка всички съставни знаци на текста и да изчисля количеството на еднаквите. Но вече при опита да намеря ключ към шифъра, заменяйки интуитивно букви вместо знаците, потънах в дълбока дрямка.

За да не събудя леко спящите си жени, опипом по стената се вмъкнах в спалнята като пиян. Главата ми тежеше, но това не ме гнетеше, като след преливане с водка, защото вече нямаше алкохол в кръвта ми — само умора и почти възторжено предчувствие за възглавница, в която ще се гмурне веднага и с размах вместилището на аналитичния ми ум.

Спалнята бе изпълнена с кадифен мрак и едва се усещаше лекото дишане на жена ми и дъщеря ми. Друга работа е, когато тук почива стопанинът. Докато събличам костюма и се опитвам да го окача на закачалката в гардероба, очите ми постепенно привикват с тъмнината. Прашинките светлина, проникващи в спалнята през прозореца, сякаш карат белотата на чаршафите да фосфоресцира. И аз, вече без да се боя, че ще задуша своята крехка музикантка, се гмурвам под одеялото и... се натъквам на слабо, но закръглено коляно.

Коляното бавно се изплъзва в другата половина на леглото.

— Яви ли се, пияницо? — сънно шепне Ирина.

— Явяват се привиденията, а тук има напълно конкретен на опипване човек — мърморя аз.

Тя шари с ръка и по ирония на съдбата попада с пръсти, не, не точно в небето, по-скоро съвсем наопаки. Ние, както се казва, не сме вече младоженци, затова Ирка смутено хихика, но не си прибира ръката.

А аз, подчинявайки се не толкова на мисълта, колкото на условия рефлекс, слагам леко отпуснатата си длан на нейната свободна от сутиена гръд. Известно време лежим мълчаливо, без да помръдваме. След това с известно удоволствие осъзнавам, че добропорядъчното желание за сън е отстъпило място на съвсем други помисли.

— Няма ли да ти попречи, че утре трябва да ставаш рано? — шепна аз.

— Ти ме познаваш, Турецки! — шепне тя в отговор. — Щом е за доброто дело...

— Давай тогава! — казвам и се свличам от леглото.

Детето спи с едно ухо, като стражево куче, затова шумните разговори, а още повече сексът в спалнята са противоположни. И макар ние двамата да не сме още стари хора, но пък достатъчно консервативни по някои въпроси, в последните две години се наложи да се занимаваме с любов не на съпружеското ложе, а където ни падне. При това най-често денем.

Ето и сега тихо се промъкваме в хола. Стоим до стената между креслото и телевизора. Аз съм мушнало лице в топлата трапчинка между гърдите на Ирина. Тя със здрави и в същото време нервни

пръсти на музикантка роши таралежовата ми коса на тила така, че мравки лазят по гърба ми.

Преди да преминем към по-груби ласки, ние се отделяме един от друг за минута, за да не разтворим после обятия до самия финал. И тук аз започвам да чувствам психически дискомфорт. Не мога да разбера на какво се дължи. Ирка е все същата любима, привлекателна и съблазнителна в края на краищата. Какъв е тогава проблемът?

Прозорците ни не са покрити с щори, а на покрива на съседната сграда е монтирана светеща реклама на някаква фирма. Досега не съм ѝ обръщал внимание, не знам как се казва — дяволите да я вземат! И сега не мога да разбера, защото светлинната реклама периодично мига като светкавица на фотоапарат... Ето, това е причината! Тези точни до повръщане бяло-сини бликове ми напомнят за работата. Когато отблясъкът им пада върху Ирина, аз неволно се усещам като дежурен следовател, пристигнал на поредното местопрестъпление.

Изругавам тихо, отивам до прозореца и дръпвам плътните завеси. За щастие, те достатъчно добре погасяват чуждите отблясъци.

— Мислиш, че ни следят? — смее се жена ми.

— Разбира се — мърморя. — Всеки би искал да разбере дали следователят по важните дела навсякъде е на висотата на положението!

— Айде бе! Това ще знам само аз.

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Още от момчешките си години Олег Величко твърдо знаеше, че ще лови престъпници. Затова и се подготвяше за бъдещата си работа: играеше бокс, тренираше паметта си, мотаеше се с приятели по криминогенни райони за закалка на характера. Събираше „блатен“ фолклор и учеше малко по малко бандитските песни. Но стана така, че след института той попадна в следствения отдел на прокуратурата, а не в криминалната милиция. Засега тук не му трябваха нито боксьорските навици, нито коронния лаф, съпроводен с дълга плюнка през зъби: „Разкарай се, копеле!“ Но добрата зрителна памет му влезе в работа.

След като се справи, доколкото можа с текущите дела в прокуратурата, вечерта Олег реши да поговори с жената на полковника от ГРУ Скворцов. Адресът беше запомнил още когато прелистваше над тялото на полковника тефтерчето му. Както и предполагаше, домашния номер на полковника го нямаше в телефонния указател. Но юристите си имат собствени канали за информация. След няколко минути търсеният номер беше записан в настолния календар-бележник. Олег го гледа няколко секунди, после не толкова от предпазливост, колкото заради старата любов към шпионската романтика скъса листчето, сложи го в чистия пепелник — следователят Величко не беше пушач — и не без тържественост го изгори.

Половин час, докато набираше номера през интервал от пет минути, Олег чуваше само безнадеждните дълги сигнали, накрая в слушалката нещо изщрака.

— Слушам — обади се глух, уморен женски глас.

— Добър вечер. Скворцови?

— Какво искате?

— Обажда се следователят от прокуратурата Величко — представи се Олег. — Бих искал да се срещнем...

— За какво?

— Изясняваме обстоятелствата около... смъртта на вашия съпруг...

— Смятате ли, че има какво да се изяснява?

— Аз лично не. Законът го изисква.

— Виждате ли, младежо, дори да разбере името на убиеца на моя мъж, нищо няма да се промени. Убиецът не може да бъде наказан. Дори заради това, че аз не го искам. Достатъчно ясно ли ви обясних?

— Нина Сергеевна, още нищо не ни е известно за убиеца.

— Виждате ли?

— Аз исках да поговорим за съвсем друго, Нина Сергеевна. Струва ми се, че смъртта на съпруга ви е свързана с някакви неприятности в службата му! — тръсна напосоки Олег.

Скворцова помълча малко, после предпазливо попита:

— Просто ви се струва, следователю Величко, или имате какво да ми кажете?

„Ако ме притисне, ще попитам за факса“ — реши Олег и твърдо заяви:

— Имам какво да ви съобщя.

— Идвайте тогава — съгласи се Скворцова и каза адреса, който Олег вече знаеше.

Олег излезе, подсвирквайки си, от прокуратурата. Размахваше сравнително модерна чанта от изкуствена кожа, в която между другите маловажни документи имаше бланки за разпит. Просто за всеки случай.

Носеше шапка от кучешка кожа и канадка, модел от края на осемдесетте, която отразяваше с всяка своя гънка и най-малкия лъч светлина, независимо дали е бледосиньото сияние на уличната лампа, многоцветният блясък на някоя витрина или жълтите очи на автомобилните фарове. Едър и блестящ, Величко се виждаше отдалеч в сумрачния здрач.

Това доста зарадва двамата мъже, които на смени го чакаха край вратата на прокуратурата. Впрочем, както се оказа, обектът на проследяването беше толкова безгрижен, че единият от следящите го подбутваше по гърба в претъпкания автобус. Разбира се, не го правеше от хлапащина, а едва след като се убеди, че следователят е пълен смотаняк.

С някакво шесто чувство Олег усещаше непознат досега дискомфорт. Дори сред блъсканицата в тесния салон на автобуса той чувстваше, че някой отдавна, макар и на неголеми интервали, му

дълбае гърба с лош поглед. Но той беше твърде зает да обмисля предстоящия разговор, за да обръща внимание на трудно обяснимия дискомфорт, който при това можеше да бъде обяснен и като липса на настроение.

Търсеният блок, бяла тухлена дванайсететажна кооперация, се гушеше в дъното на двора, заобиколен със сиви панелни сгради като господар от семейството си.

Олег откри входа, влезе в изрисувания от метълите и техните симпатизанта асансьор и се качи на нужния етаж...

До вратата на апартамента на Скворцови стояха двама — високи, здрави, самоуверени. Облечени бяха в хубави дълги вносни палта. Наистина не точно като на рекетъорския елит или на младите ченгета. Палтата бяха притегнати с колани.

Олег се досети откъде са момчетата, но се направи на тапа и тръгна към вратата.

— Почакай, гражданино — каза единият и му прегради пътя.

Олег мимоходом забеляза, че мъжът е много силен. Лицето му беше като изсечено от гранит, а в брадичката му би могъл да си строши пръстите и някой начинаещ боксьор, ако му стиска да удари.

— Какво има?

— Кой сте вие и каква работа имате в този апартамент?

— Имам договорена среща — търпеливо започна да обяснява Величко. — Аз съм следовател.

Вече беше започнал да подозира, че няма да го пуснат при Скворцова, ако ще и да е самият градски прокурор.

— Покажете си, ако обичате, документите!

— А вие кои сте?

— Не сме скитници, не се ли вижда! Служители от компетентните органи, ясно ли е?

— Е, сега май всички се обличат добре, особено бандитите — сви рамене Олег. — Я по-добре първо си покажете тапиите.

Колегите на Скворцов, а те очевидно бяха такива, се разсмяха, после оня, който препречваше пътя на Олег, каза:

— Виж го ти, комсомолчето, накълвало се е с лафове в Бутирка. На, гледай!

Той извади служебната карта от джоба си, разтвори я на страницата, където беше залепена снимката, размаха я небрежно под

носа на Олег и я прибра.

— Ти си на ход.

Олег показа документите си.

След това представителите на военното разузнаване станаха сериозни и му казаха:

— Извинявай, приятел, но не можем да те пуснем.

— Защо?

— Защото човекът беше наш служител, което значи, че всички следствени действия е желателно да се провеждат с участието на служител от ГРУ.

— Ами тогава влезте с мен и участвайте — предложи Олег.

Двамата въздъхнаха съчувствено, сякаш Величко беше изтърсил невероятна глупост.

— Ние, приятел, не сме упълномощени. Дежурим, за да не безпокои никой вдовицата без специално разпореждане.

— Но тя ме чака! Ние се разбрахме — опитваше се да ги убеди Олег.

Двамата бяха непреклонни.

— Не е разрешено, разбери! — обясняваше му приказливият. — И жена му няма право да разговаря с никого, докато нашите служби не се ориентират окончателно и не излязат със заключение по повод смъртта му...

Олег разбра — няма да го пуснат, и точка.

— Добре! — каза той. — Ще дойда със заповед от Прокуратурата на Русия.

— Ела, нас какво ни бърка. Само че все пак ще се наложи да го съгласувате с нашето началство.

2.

Ядосан, Олег излезе на двора.

С максимализма, присъщ на младостта, той обвиняваше за всичко себе си. Струваше му се, че Турецки или Меркулов, живата — слава Богу — легенда на прокуратурата, биха намерили изход и от далеч по-трудна ситуация. А той, Величко, още е пале и това си е.

Потънал в тези мисли, Олег не забеляза, че след него вървят трима пийнали мъже, вървят весело-агресивно, жадувайки не особено опасно за тях приключение. Подобно развлечение би могъл да се окаже някой самотен интелегент. А и мястото беше удобно. От едната страна на пешеходната пътека частните гаражи образуваха истинска стена, от другата стърчаха руините на някогашното котелно.

Не може да се каже, че Олег никого и нищо не забелязваше, като поет в пристъп на вдъхновение. Той чуваше зад себе си стъпки, шеговита караница, но боксьорското минало му вдъхваше увереност. Само че тази увереност под въздействието на размислите му се превърна в самоувереност. Поради което се притъпи бдителността му.

Той още се самоукоряваше мълчаливо, когато тримата тръгнаха да го задминат. Олег машинално се отдръпна, за да им направи път. В този момент единият от компанията смъкна шапката от главата му и не особено бързо побягна напред.

Олег се окопоти от първоначалното объркване, огледа се и подгони крадеца.

— Ей ти, стой! — извика той.

Приятелчетата на крадеца се стараеха да тичат редом с Олег и насечено издишвайки в лицето му отвратителни облаци от евтино мастило, разбъркано с одеколон, го кандърдисваха:

— Мъжки... не се обиждай... а?! Сеа шъ го върнем... тъпанара... сеа! Сами шъ го опуаме...

Олег леко догони мъжа с шапката и го сграбчи за рамото.

— Стой, ти казвам!

Мъжът рязко се приведе, сякаш се уплаши, но рязко изхвърли напред свободната си ръка срещу лицето на Олег. За част от секундата

той успя да забележи, че в пръстите си мъжът стиска някакъв цилиндър. И помисли: газов спрей...

В същия момент вълна задушлив газ блъсна Олег право в лицето. Прекъсна дишането му, очите му започнаха обилно да сълзят и носът му се запуши. Усещаше силно дращене и под затворените си клепачи.

Обезумял от парене и задушаване, Олег се закашля, хвърли чантата и започна да трие очите си с пръсти. И в този момент някой от тримата го удари по тила с нещо нетвърдо, но тежко. Потъвайки плавно в безсъзнание, Олег чу неочаквано ясната, рязка заповед, изречена със съвсем трезвен глас:

— Влачете го в котелното! И да не забравите чантата!

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

До дванайсет в службата не се случи нищо особено. Ровех се из старите дела и ги подреждах. После стана време за обяд. Кафенетата и ресторантите сега са скъпи, евтините столови отмряха заедно със социализма, затова си нося за хапване нещо от къщи. Пък и няма кой да ми пречи: сега имам отделен кабинет, в сградата не се тълпят посетители. Даже се чудя сам на себе си: съвсем по домашному съм се устроил. В шкафа си имам рафтче за съдове, където стоят два чайника, две чаши — една за разтворим бульон, другата за чай, захарница и кухненско-шанцов инструмент — вилици, ножове и чайни лъжички.

Едва бях завършил своя, така да се каже, лънч и зазвъня вътрешният телефон. Вдигнах с досада слушалката, реших, че ме безпокои Шелковников, тормози се за съдбата на Селиверстов. Оказа се Меркулов, който кратко каза:

— Привет! Ела при мен.

Когато влязох, Костя стоеше до прозореца. В това нямаше мания за величие, виждате ли, аз съзерцавам своя народ. Навикът да стои по-близо до прозореца му остана от времето, когато пушеше. Като го гледах сега как се мъчи, защото бе дал дума на семейството си да спре и не искаше да я нарушава, понякога си мислех: защо да ги отказва? За да си осигури още няколко години живот, той трябва не да захвърли цигарите, а тази проклета работа.

Без да се обръща, защото ме позна по стъпките, Костя каза:

— Страхувам се, че ще дойде време, когато ще ми се наложи или да стъпя на шията на съвестта си, или да се махам на майната си!

— Толкова ли е зле?

— А кога е било добре? — отвърна също с въпрос Меркулов.

Но не дочака отговора ми:

— Не съм те извикал да ти плача на рамото. Научих някои интересни неща. Казвах ли ти, че ще е полезно да установиш контакт с контраразузнаването?

— Казваше.

— Ти, разбира се, по всякакъв начин отлагаш този трогателен алианс между прокуратурата и СМЕРШ, а?

— Е, не съвсем...

— Само че напразно, батинка! Същият този Макаревич, с когото искам да те свържа, предаде днес много интересна информация за теб. Те са успели да изяснят по своите канали, че в Държавния департамент на САЩ няма сътрудник на име Джон Керуд и никога не е имало. Освен това никога не са привличали за еднократни поръчения човек с такава име. Как ти се струва задачката?

— Задачката не е за мен, а за контраразузнаването.

— Саша, настойчиво ти предлагам да създадеш малка оперативно-следствена група, в която да включиш себе си, Слава Грязнов и още някого по твой избор. И под мой контрол, докато мога, тихичко ще се занимавате с този американец... Разбираш ли защо настоявам? Защото иначе ще ви заставят да се ровите из тая кървава смрад, която ще започне всеки момент.

— Така няма да се занимавате с дезертьори и терористи, а с чужд гражданин, който под фалшиво име се е опитвал да се бърка в политиката в Северен Кавказ. Разбираш ли?

Кимнах мълчаливо.

— Ако в спора между държавата и субект от федерацията държавата поддържа със силата на оръжието тези, които не са съгласни със спорещите, то това няма да свърши добре — говореше Костя. — Отначало позволиха на генерала да разпери опашка, ходеха при него с делегации, научиха го как да се оправя с парламента — а сега искат да го уплашат с крясъци. Ама май няма да стане!

— Нали не мислиш, че този бивш Керуд е ходил в Кавказ, за да напакости в политическия смисъл на думата?

— Не е изключено, както не изключвам и всяка друга подбуда. Напълно е възможно той да е шпионин на някоя голяма нефтена компания.

— А как се връзва шпионинът Андриевски с това?

— Първо, той не е чист разузнавач. Второ, пада се роднина на зам.-директора на СВР На такъв таткото началник може да поръча някоя деликатна мисия, посредничество например за приличен хонорар, нали?

— Да. Сега трябва да ти присвоят званието главен инспектор по версиите...

— Какво? — не разбра Меркулов.

Усетих колко е загрижен за предстоящите събития моят приятел и предпочетох да не се впускам в обяснения, но той продължаваше да ме гледа въпросително.

— Спомних си, Костя, как някога, още в градската прокуратура, ти ме нарече инспектор по версиите.

Той се усмихна:

— Тогава ще ти подхвърля информация за размисъл. Значи с личността на този американец ще се занимаваш, доколкото е възможно, паралелно с контраразузнаването. Що се касае до чеченската следа, тук има маса интересни неща. Хората, които засече Слава Грязнов, са братята Руслан и Геннадий Аслангирееви, някогашни босове на „лозанската“ групировка. Исмат Ходжаев е бил техен доверен стрелец. Възможно е още да е такъв, но вече не е в Москва. Преди няколко години прехранващите се с дребен и среден рекет братя предприели голяма акция: скочили на директора на търговската Топ-банка Алексеев. Те го натиснали не да дели с тях печалбите или да им плаща почивката на Бахамските острови. Искали Алексеев да вземе за заместник Руслан и после, както казва Пушкин, да му стане разсилен. Алексеев, разбирайки, че за него и за банката това е самоубийство, се обърнал към съответните органи. Братята били заловени и ги осъдили на по осем години.

— Значи вече са ги пуснали или...

— Не, не са избягали. По-нататъшните събития са много интересни. Скоро след произнасянето на присъдите прокуратурата на Чечено-Ингушетия изискала братята Аслангирееви, както било казано в документите: за разследване на някакво по-ранно тяхно престъпление на чеченска територия. Пратили ги там. За онова следствие така и не се чу нищо, а московското — за рекет срещу банка — било прекратено поради недоказаност.

— Как така прекратено? От кого?

— Как е било прекратено? — с весела злоба повтори Костя. — С участието на Върховния съд на Руската федерация.

Подсвирих.

— Не свиркай — плашиш си парите! — засмя се Костя.

Магнах с ръка:

— Все тая, няма да ги имам никога. С какво се мотивират във Върховния?

— Не сме достойни да узнаем.

— Защо? Нали има дело!

— Делото неизвестно кога е изпратено от Москворецкия съд във Върховния, но не стигнало дотам. Загубило се по пътя.

Гледах почти тъпо Меркулов и не можех да разбера защо го забавлява това.

— Още ли не си разбрал, Саша, че работиш малко на по-друго ниво? На това място, искаме или не, политиката се намесва в работата ни. А днешните политици не могат да минат без бандитите. Бандитите пък са набъркани в такива неща, че без поддръжката на политиците не могат да си покажат носа на бял свят.

— Какъв смисъл има тогава нашата работа?

— Докато нас ни има, те са принудени да признават, че извършват престъпления. А и гордостта им от откраднатите богатства се вгорчава от факта, че не всеки ще се хвърли да им целува ръка. И въобще това си е дискомфорт — да знаеш, че при случайна или умишлена смяна на покровителите можеш за един миг да се озовеш от охранявания си дворец в затвора.

— Печалбата смекчава дискомфорта.

— Може би. Но докато си извън играта, влакът с парите заминава. Бизнесът не чака и доходното място не стои дълго празно. В „Лозана“ вече седят други мутри. Но това са си техни проблеми. Нашата работа е да ги хващаме...

— За да ги пусне после някой! — тъжно добавих аз.

2.

Когато се върнах в кабинета си, заварих на стола за посетители Олег Величко със загрижен или виновен вид.

— Здравейте, Александър Борисович.

Той става и аз пак не мога да разбера какво има в този импулсивен жест: обикновена вежливост или подсъзнателно очакване на наказанието.

— Казах на секретарката, че съм по важна работа и тя ме пусна...

— Това не е престъпление, Олег. Кажете по-добре какво ви има на очите, защо са такива червени?

Той разказва подробно, но ясно и доколкото е възможно — кратко. Наистина, що се отнася до описанието на нападателите, нещата не са добре, но и аз като Олег се убеждавам, че са действали професионалисти с воински звания. Твърде чисто е изработено и не е откраднато нищо, освен... Точно така, нищо, освен тайнственото писмо от джоба на полковник Скворцов.

От мисълта, че подслушват телефона ми, главата ме заболява. И кабинетът ми ли се подслушва?! Или само телефонът? Не, когато Олег донесе писмото-факс разговаряхме, без да използваме телефона, а и аз на никого не съм звънил по този повод. Значи не е телефонът. Бавно оглеждам своите почти разкошни покои. Къде ли е? Под бюрото? В полилея? Под перваза на прозореца? Добре, където и да е, рано е още да го прекъсвам. Ще си поиграем...

Вземам от бюрото бележника и започвам да пиша, като през това време говоря със скучен, високомерен, бюрократичен тон, с какъвто беседваше някога с нас градският прокурор Зимарин:

— Е, Величко, по всяка вероятност, обхванат от пламъка на похвална лична инициатива, вие сте се набъркали в сферата на интереси на компетентните органи и те, трябва да се каже, достатъчно меко са ви дали да разберете, че техните работи са си техни работи. На нас ни стигат и обикновените бандити.

Олег се опулва насреща ми, отваря уста, вероятно за да ми възрази с възмутена тирада.

Аз бързо слагам пръст на устните си, призовавайки го към мълчание, и му протягам бележка: „Чакай ме в коридора“.

А сам продължавам да се наслаждавам на своето, както се казва в юридическите среди, началствено положение.

— Така че, дерзайте, Величко, на необятния фронт на текущата работа! Като се научите да работите както се полага с нас, ще си получите и голямото дело. Свободен сте!

През това време вдигам телефонната слушалка, набирам произволен номер, издърпвам кабела от розетката, без да дочакам сигнала, и казвам в глухата слушалка:

— Другарю Шелковников! Турецки се обажда. Ще дойда да доложя последните данни за американеца. Добре.

После оставих на място слушалката, включих телефона в мрежата и с пружиниращата походка на млад, перспективен служител напуснах своята подслушвана чиновническа килия.

Олег послушно ме чакаше в полутъмния коридор до стенвестника на профкомитета.

— Александър Борисович! — гръмко зашепна той. — Да не подозирате, че...

— Трамбовай след мен и си затваряй устата! — заповядвам му, опасявайки се, че ей сега ще се сблъскаме с Шелковников.

Пред вратата, на чиято табелка след името на Меркулов е написана длъжността му, Олег неволно бие спирачки, но аз го хващам за ръката и го набутвам в кабинета.

— Константин Дмитриевич, спешно трябва да си пошушнем нещо!

— Моля — кима той към стаята за отдих.

Там няма вече никакви следи от предишната ни тиха разпивка за трима.

— Значи така — казвам, докато настанявам младежа на дивана. — Никому нито дума, че имаме копие!

— Александър Борисович! — умолително казва Олег. — Та за това изобщо никой не знае!

— Както виждаш, знаят — мърморя. — Аз съм си виновен, макар и неволно. Можех и по-рано да се сетя, че в тази страна могат да

наградят с „буболечка“ даже главния прокурор. Изобщо никакъв контакт повече със Скворцова — разкрит си.

Същото важи и за мен. Може да намерим някой друг. Твоята задача ще бъде почти същата, която ти съобщих официално — ще се занимаваш с текущата си работа. Но от време на време, като амбициозен млад човек, който желае да разкрие най-малко държавен заговор — при тези мои думи Олег леко помръкна, — като човек славолюбив, което само по себе си не е лошо, ще се навърташ край блока на Скворцова и край мястото, където бе открит полковникът. Но без да чакаш пак да те подгонят. Тоест бъди нащрек, може даже да се маскираш, макар че те са специалисти и рано или късно ще те засекат. И няма да влизаш в контакт с никого. Разбра ли какво искам от теб?

— Да, Александър Борисович, трябва да отвлечам вниманието им към себе си. Така ли е?

— Десетка! Съвсем правилно. Между колегите можеш да ми теглиш някоя тиха и беззловна — не е същият Турецки вече. Станал е бюрократ или са го купили. Но аз няма да оставя тая работа така — ще я разровя. И още! Ако разбереш нещо или нещо се случи, няма да ми звъниш, ще се обаждаш на Меркулов. Предаваш му съобщението и казваш, че е за мен. Разбра ли?

— Разбрах.

— Дерзайте тогава, другарю Величко. С такава фамилия трябва да се стремите най-малко към генерален прокурор.

Когато изпратих Олег до вратата и се задържах там, Меркулов полюбопитства:

— По какъв повод се веселите така, младежи?

— Поводът е, че всички сме в капана, както казваше безсмъртният Щирлиц. Само че не знам в чий. Кабинетът ми се подслушва.

— Така — проточи Костя.

Ръката му се вдигна и увисна над телефонната слушалка. Костя чакаше съгласието ми.

Но не дочака.

— Точно това сега не ни трябва — казах му. — Ако някой иска да си играем на шпиони, нека! Още повече че и на Слава са му поставили микрофон, ако си спомняш. Ами историята с чантата на Скворцов?

— Смяташ, че всичко се върти около чантата?

— Предполагам, и колкото повече се набъркваме, толкова повече предположението ми прераства в увереност.

— Значи Главното разузнавателно управление?

— Да. Освен ако...

— Какво? — прекъсна нетърпеливо Костя размислите ми.

— Ами ако той е работил за още някого? — попитах.

— За кого?

— Казва ли ти някой? — вдигнах рамене.

— Ти, разбира се, си си останал главен инспектор по версиите — усмихна се Меркулов. — Но това не значи, че трябва само да ги раждаш. А кой ще ги отглежда после?

— Аз, господин държавен съветник трети клас.

3.

Още не бях успял да се настаня зад бюрото си, когато иззвъня прекият телефон.

— Слушам.

— Привет, аз съм. Да знаеш, едва се отървах от Савченко. Ако след всичко друго бях изпуснал и Бодила в тая дяволска Балашиха, той щеше да ми откъсне пагоните направо в кабинета си!

Обаждаше се Слава. Той, разбира се, не знае, че подслушват и мен. Но като че ли не говори от своя кабинет. Как да го предупредя незабелязано, неясно за наостреното чуждо ухо? И тук ми идва на помощ неизменният кумир от безоблачната младост, приятелят Щирлиц. Прокашлям се и казвам:

— Да, слушам ви, другарю Шелковников.

— Сашка, ти какво?! — не разбира отначало Грязнов.

— Да, другарю Шелковников, трябва да се срещнем и да обсъдим всички детайли на това дело.

Хайде, Слава! Ти не си напласената радистка Кейт, съобразявай по-бързо!

— Еее — проточи Слава. — Значи, срещаме се по схемата „старци-разбойници“, първи вариант. Става ли?

— Добре.

— Аз се обаждам точно оттам, така че можеш веднага да дойдеш.

— Идвам! Идвам, другарю Шелковников!

— Бързайте! Бързайте, другарю Турецки! — не се удържа Слава. — И не просто така, ами на подскоци.

След като установихме, че в кабинета на Слава има „буболечка“, се разбрахме да провеждаме всички тайни срещи при нашите пенсионери — Мойсеев или Романова. Семьон Семьонович предложи идеята, Александра Ивановна я подкрепи с голямо удоволствие. Решихме да кръстим тези конспиративни квартири свързочна схема „старци-разбойници“. Вариант първи — апартаментът на Мойсеев. Вариант втори — Романова.

Нашият кратък, почти идиотски разговор означаваше, че трябва да отида при Семьон Семьонович. За щастие той живее съвсем близо.

Там ме очакваше приятна изненада — самата Александра Ивановна.

Прегръщаме се в тесния коридор, зацепвам с разперения си лакът закачалката и събарям палтата ни...

— Ах, Саша, Саша — кара ми се Шура. — Как си се скапал в тая служба, а и твоя Меркулов срещнах случайно — той пък едва мърда. Не ви понася повишението, момчета!

— Всички топли местенца по-надолу вече са заети — отвърщам й.

— И това е истина. А аз нямах търпение да си изслужа срока. Дочаках — сега няма с какво да се занимавам, освен с учителите на внучетата, а и врагове вече нямам. Виждаш ли, взех да напълнявам.

Грязнов се въртеше край нас и остроумничеше:

— Не се разстройвайте, Александра Ивановна! Манталитетът ви е такъв. Или имиджът!

— Ти си имидж! — смееше се Романова. — Просто аз съм южнячка. Там всички жени са пищни...

— Спряхте да тренирате бойно самбо, ето го резултата!

— Гледай го, Саша, какъв храбрец е станал тоя рижия. Ама когато му бях началничка, не смееше да шукне!

— Тогава вие, Александра Ивановна, бяхте майка-началничка, а сега какво...

— Добре! — прекъсна го Романова. — Сама съм си виновна. Хайде в кухнята! Тъкмо съм донесла малко гъбена супа на тоя стар масон и алхимик. Взех голяма тенджерата, сякаш съм знаела, че ще дойдете.

Докато ядяхме и един през друг разказвахме на бившата началничка на криминалната милиция за последните си приключения, Александра Ивановна седеше в ъгъла, подпряла брадичката си с длан. Някак невъзможно беше да си представи човек, че някога, и то не много отдавна, тя носеше полковнишки пагони и напълно им съответстваше.

— Възможно е, докато в Чечня е хаос и няма как да се изпрати без проблеми оперативна група за Ходжаев, да замразят делото на американеца — обобщих аз нашия разказ. — Още повече че

контраразузнаването ще изяснява що за американец е тоя и за какво е дошъл тук. Имаме известно време да проясним поне нещо около Скворцов...

Разказах за неуспешния опит на следователя Величко да установи контакт с вдовицата на полковника.

— Тя подозира в нещо или мъжа си, или кантората му. Неговата смърт не ѝ се струва нещастен случай, затова се е съгласила на среща с Олег. Но както изглежда, в апартамента на полковника се подслушва всичко, включително и тоалетната. Как можем да поговорим с нея? Как да го организираме?

След известен размисъл Александра Ивановна попита:

— Разбрахте ли къде работи?

— Да. Лекарка в поликлиника.

— Какви болести? — не без практически интерес попита Романова.

Макар да съм зрял и обрулен от живота човек, аз леко се смутих.

— Такова... женски болести...

Грязнов тихо се изхили, но бившата майка-началничка строго и неодобрително го изгледа, после сама прихна в шепа и изведнъж каза:

— Семьон, я ми отговори като криминолог и експерт по живота: от какво може да заболее жена като мен, прости ми, Господи!

Мойсеев кимна, криейки усмивката си сред бръчките:

— Може, Шура, но няма да ти изброявам тия болести, че ще вземеш да си внушиш нещо...

— Сети ли се какво съм намислила, дяволе?

— Нали сме работили заедно. Ще кажете, че имате климактерична невроза.

— Да те вземат дяволите! Че аз още през деветдесета я изкарах, при един арест...

— Какво сте намислили? — започнах плахо аз.

— Не ти отива, Шурик, да молиш за прием при гинеколога! Само трябва да ѝ позвъня в службата и да се запиша. Намери ми телефона на поликлиниката, аз ще говоря с нея...

Александра Ивановна сигурно притежава някакъв магнетизъм, защото успя да си уреди прием при Нина Скворцова за петнадесет минути. После позвъни вкъщи и не без удоволствие съобщи, че ще се забави, защото трябва да окаже оперативна помощ на своите момчета.

Накрая Слава Грязнов реши да докаже, че е истински ученик и последовател на майката-началничка. Той позвъни в отдела си и под предлог от оперативна важност извика кола на адреса на Мойсеев.

— Защо, Слава? — умили се Романова. — За час и половина ще се добера и с метрото. А така ще ме закара за петнайсет минути, пък после ще вися цял час до времето на срещата.

— Не се косете, Александра Ивановна! — успокояваше я Слава. — Така или иначе шофьорът разкарва основно Савченко. Нека да разходи и вас, тъкмо ще поразгледате магазините...

Сеня, шофьорът, се появи някъде половин час след обаждането на Слава.

— Защо закъсняваш? — нахвърли се срещу него Грязнов.

— Привет на всички! — първо каза Сеня, после се обърна към Грязнов. — Аз този адрес го знам. Да бяхте казали веднага за какво става дума. Мислех, че ще ви развозвам вкъщи след някой купон, затова и не бързах много. Че и началникът като ми се лепна — да го карам ту в кметството, ту не знам къде още!

— Ами да, без него там не може. А ние сме за кухнята...

Изпратихме вкупом Александра Ивановна и се върнахме в кухнята, където оставаха още по седемдесет грама и горещ чай.

— Слушай, Саша — каза ми Грязнов. — Момчетата от дванайсети отдел, които разгромиха по наш сигнал бардака на Петрушин, намериха между другото при шефа на масажистките снимка, на която оня сутеньор разпозна бившата си служителка Дина Венгерова. Тя интересува ли те?

— Разбира се. Още не се е отчела по делото на Мешчерякова.

Слава бръкна в джоба си и извади стандартна черно-бяла снимка.

— Искаш ли да я видиш?

— Давай.

Дина наистина беше красавица. Тя не бе позирала специално, не беше карала фотографа да търси изгоден ракурс. Снимката беше от онези, които се прилагат към документи. Напълно възможно бе да е от личното досие на масажистката широк профил. И все пак веднага се виждаше, че лицето ѝ е съвършено, големите ѝ очи не се пулеха идиотски като при кокетките. В тях прозираше трезв и практичен ум. Да, това не бе Катя Мешчерякова, превръщаща своята древна професия в скучна мелодрама.

— Сега вече разбирам, че за тази дама преходът от проституцията към туристическия елит е напълно естествен процес. Не е ли така?

— Мда — проточи замислено Слава. — Аз, както знаеш, се ползвам с успех сред дамите, но тая може и да ме разкара...

— Мислиш ли?

— Не съм сто процента сигурен, но така ми се струва.

— Слава, стегни се — ти трябва да я търсиш! Така че никакви комплекси!

— Ако може да я задържа, без да се запознаваме, би било по-просто.

— Как така веднага ще я задържаш?

— Не знам — сви рамене Слава. — Така ми се стори.

Наслаждавахме се в пълна степен на тишината и спокойствието в апартамента на Мойсеев. Откраднахме си няколко часа почивка, слушахме стари плочи, пихме чай с домашен ликьор. А домакинът правеше магии над зашифрованото писмо, което Олег откри в джоба на полковник Скворцов.

И търпеливо чакахме завръщането на Шура Романова.

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Александра Ивановна Романова, увита в шал като селска баба, с голяма и тежка пазарска чанта в ръка, гордо мина покрай седящата опашка по боядисания в бяло и вмирисан на лекарства коридор на поликлиниката. Спря пред нужната врата. Край нея на скамейките седяха няколко жени на различна възраст. Те вдигнаха глави в очакване поредната страдаща смирено да попита кой е последен.

С гордата физиономия на провинциалистка с връзки Александра Ивановна откряна вратата. После отбеляза с бърз, внимателен поглед: столове, кушетка, стъклен шкаф. Отдясно вход без врата към стаята за прегледи и процедури. Вероятно това беше царството на медицинската сестра.

Доктор Скворцова записваше нещо в картон на седящата пред нея жена. Затова Александра Ивановна видя само кичур сивкава коса, прихваната на тила с черна траурна касинка.

Скворцова вдигна очи при звука на отварящата се врата:

— Какво има?

— Аз ви се обаждах. Определихте ми час, по повод на мъжа — едновременно обясни Александра Ивановна.

Но вдовицата разбра:

— Почакайте минутка, ей сега ще се освободя.

Александра Ивановна кимна, притвори и за всеки случай остана до вратата. Когато излезе в запас и най-после се потопи в кръговрата на всекидневните грижи, лежащи на гърба на съвременната руска жена, бившата началничка, страшилището на бандитите, полковник Романова разбра колко малко знае за тегобите на всекидневието, след като бе прекарала младостта и зрелите си години в преследване, на оперативна работа, в безкрайни разпити на престъпници, заловени по горещи следи. Какъв запас твърдост трябва да имаш, чакайки на опашката за масло, за някаква справка в общината или издействайки разрешение за размяна на жилище. Александра Ивановна не беше анемична цигуларка, а висш офицер от милицията, затова тя бързо се адаптира към новите условия и разбра, че в общността на унижените е

като в бандитска шайка — правото е на този, който има по-здрavo гърло и по-тежък юмрук.

И сега тя чакаше кога опашката ще възроптае срещу нейната наглост. Опашката не изтрая дълго.

— Виж я ти! Набута се! — без да се обръща към никого произнесе някаква млада, но много злъчна жена. — Къде се навря? Опашката тук е с талончета. А къде е нейното номерче, а?

До някое време Александра Ивановна пазеше високомерно мълчание.

Неочаквано някаква съвсем млада особа с разцепени по последна мода на коленете джинси и бледожълто, някога миловидно лице на наркоманка започна разузнаване с бой:

— Ей, бабо! Ти какво се лепна за вратата? Искаш да минеш метър, а? Покажи си номерчето или сядай на края и чакай! Ти от кой колхоз си?

— Аз ли? „Две дози, три кефа“. Чувала ли си го, смъркачко?

След като чу родната наркоманска терминология, девицата даде заден ход.

— Не, лелички, тая е голяма напаст! Сами се разправяйте, щом искате.

Леличките притихнаха след първото фиаско, макар да мърмореха полугласно, колкото да не дадат повод на нахалницата да им скочи и да ги почне тя.

Позиционната война обаче не трая дълго. Вратата се отвори, първо излезе пациентката, после надзърна доктор Скворцова и каза към опашката:

— Ще приема всички, които имат номерца...

После се обърна към Романова:

— Влизайте!

Те седнаха от двете страни на покритото със стъкло бюро като нормални лекар и пациент, само че този път въпросите щеше да задава посетителката.

Романова показва служебната си карта и каза:

— Нина Сергеевна, доскоро работех в криминалната милиция, сега заради възрастта съм нещатен сътрудник. Може би защото имам опит или просто защото съм жена, а колегите ми са по-млади и главно мъже, та се съгласиха, че е най-добре аз да разговарям с вас.

— Възможно е — предпазливо и неопределено каза Скворцова.
— Един млад човек, следовател струва ми се, искаше да се срещне с мен, но кой знае защо не дойде.

— Не са го пуснали. Колегите на вашия мъж, изглежда. Не си мислете, че организирахме нашата среща по този начин, защото ни липсва романтика! Имаме всички основания да предполагаме, че телефонът ви се подслушва, а може и цялото жилище...

Скворцова се отпусна на стола с полузатворени очи и някак напевно, но не от прилив на чувства, а от застаряла тъга, произнесе:

— Боже, ако знаехте, какъв развратник стана в последните години!... Има една стара поговорка: лекарю, изцери се сам! Сигурно има смисъл, щом тази фраза не е забравена хиляда години. Отчасти Василий сам си беше виновен — натискаше ме да абортирам, докато бях млада, после всичко ни се върна. Уж беше просто — и лекарите приятели, и аз сама съм си доктор, и лекарствата лесна работа, а съм като инвалид... На него не му пукаше, тананика си под носа „не е в раждането смисълът“, и толкова. Не му казвах, притеснявах се, а той не си доизкара кефа някъде, после се върне и ми се натиска. А аз не мога, правя процедури. И той отвикна от мен, като от играчка. Добре, че децата пораснаха...

2.

Скворцова продължаваше да разказва с предишната тъга, напевно и тихо, сякаш в полусън. Александра Ивановна не я прекъсваше, макар че ѝ беше неловко да слуша толкова откровена изповед. По-добре да се изприказва жената, тогава ще е по-лесно да ѝ задава въпроси, след като си излее мъката.

— Аз знам от какво е умрял — заяви ни в клин, ни в ръкав Нина Сергеевна.

— Докторите твърдят, че е инфаркт.

— Да! — нетърпеливо я прекъсна Скворцова. — Но това е следствието, а е имало нещо, което е предизвикало пристъпа.

— И вие знаете какво? — внимателно попита Романова.

— Да!

Александра Ивановна виждаше, че жената се самонавива и напълно може да се докара до истерия, след което всякакъв нормален диалог щеше да стане невъзможен.

— Нина Сергеевна, можем да не говорим за това, щом не искате. Починете си, а аз ще изляза в коридора.

Скворцова се стегна вътрешно и, изглежда, успя да се овладее.

— Не, седете си, няма нищо страшно. Просто много хора шушукат зад гърба ми: погребя мъжа си, а една сълзица не проля. А на мен ми свършиха сълзите... Той до края си мислеше, че аз нищо не знам, за нищо не се досещам, нищо не виждам. Не можеш да излъжеш жена си! Ако не бях подсъзнателно готова за това, навярно също щях да умра след такъв подарък! А той ме мислеше ако не за светица, то поне за глупачката, дете не вижда нищо над печката си...

— Извинете, за какъв подарък става дума?

— Биваше си го подаръкът! Наистина, искаха да платя за него... макар че всъщност трябваше да плати Вася. Но тъй като той не плати, на мен изпратиха подаръка... Какъв, питате? Ето го тук...

Скворцова издърпа чекмеджето на бюрото си, извади неголям плик от черна хартия и го протегна на Романова.

— Мислите ли, че мога да погледна? — попита Александра Ивановна.

— Защо не? Него вече срам не го лови, а аз си го признах с думи...

Романова взе плика, надзърна вътре, после издърпа с пръсти три фотографии.

Първата ѝ мисъл беше да зажуми, да набута гланцираните картички обратно и да върне плика. Но премисли: защо да се прави на лицемерка, когато след искрен монолог ѝ връчват, така да се каже, мотива на престъплението.

И на трите снимки полковник Скворцов беше фотографиран гол в прегръдките на гола блондинка — не съвсем млада, вероятно малко над трийсет. Тя изглеждаше по-добре, отколкото законната съпруга на покойния полковник, макар че Александра Ивановна като жена и човек общественик все пак осъждаше развратника. Дори за това, че така глупаво се беше разкрил и бе дал повод да го шантажират. Нали жена му май за шантаж говореше?

— Да, впечатляващи картинки — произнесе Романова. — И казвате, Нина Сергеевна, че вашият мъж е получил тези снимки?

— Върху гърба е напечатана на пишеща машина датата на снимката. Виждате ли я? Десети октомври. Някой ги е издебнал и изпратил снимките на нейния адрес. А на Васка му досвидели парите... Имаше и бележка, но аз я скъсах. Също напечатана на пишеща машина: нещо в смисъл съпругът ви отказа да плати или да ги купи... изскочило ми е от главата. Затова ги подарявам на вас.

— И вие смятате, че вашият мъж е видял тези снимки и е умрял?

— Най-вероятно. Той беше здрав като бик. Нали разбирате, на такова място трябва да си здрав, още повече че той започна службата си в полковото разузнаване. После го забелязаха.

— А в работата му всичко ли беше наред?

— Той не споделяше много с мен. Но ми се струва, че доскоро нямаше усложнения. Произведоха го полковник преди година, след октомврийските събития, когато превземаха „Белия дом“^[1].

— Той участва ли по някакъв начин?

Скворцова погледна Александра Ивановна и като че леко се усмихна:

— По някакъв начин всички участвахме. Не, това повишение не беше свързано пряко със събитията, вероятно е било просто съвпадение. Те завършиха тогава някаква важна работа. Година и половина той работеше на границата на възможностите си. Изчезваше по три-четири денонощия, наистина винаги ме предупреждаваше. Тогава вече беше започнал да кръшка и аз, грях ми на душата, отначало мислех, че си е намерил някъде в предградията някоя мадама — нощува при нея, а сутрин ходи с електричката на работа...

— Но грешахте, така ли?

— Да. Той се връщаше толкова мръсен и скапан, че нямаше сили даже да се съблече. Първо се напиваше на пода, на надувен дюшек, а чак после се къпеше и ядеше... Пиеше много водка, нощем започна да вика. Може би тогава си повреди сърцето. Но се уморяваше страшно... Когато свърши стрелбата в Москва, получи трета звезда и се радваше, че е изпълнил задачата си. Но през последните месец, месец и половина пак ходеше като отнесен, все звънеше след работа на някого. Излизаше вечер да се разходи и пропадеше по два часа, но не при жена — аз веднага щях да го усетя. А малко преди това... преди гибелта му, той ми каза: ако до Нова година не стане нищо, ще изляза в запас...

— Уточняваше ли какво трябва се случи?

— Не, той никога не говореше за работата си въобще. Само понякога, когато се разхождахме по улицата. Само че тези разходки — тя се усмихна накриво — отдавна ги нямаше. Изтърва веднъж, че създали някаква супергрупа, а той, Василий, бил едва ли не най-главният. Но вие защо питате за това? Ако не се лъжа, сте от криминалната, нали?

— Нина Сергеевна, аз не съм шпионка — скъпернически се усмихна Александра Ивановна. — Виждате ли, самият Василий Дмитриевич или някой от неговите познати може да е станал свидетел на едно произшествие на Минското шосе, което сега разследват заедно криминалната милиция и прокуратурата. При това може да се окаже, че е свързано с политически скандал. Разбира се, ние не се пъхаме в дебрите на политиката и секретните служби, но част от въпросите, които се отнасят до криминалното престъпление, трябва да изясним, доколкото можем...

— Доста добре го правите — каза изведнъж Скворцова.

— Какво именно? — попита Романова, без да показва, че малко се обърка.

— Външността ви е като на някаква груба и недодялана жена, а речта — напълно логична и интелигентна.

Романова се разсмя:

— Да бяхте ме чули, Нина Сергеевна, когато крачех в униформа по коридорите на милицията! Такива думички ми се откъсваха от езика, че и мъжете се изчервяваха. А сега какво? Синът и снахата за мое нещастие вече са изучени. Щом попаднах при тях като бавачка, наложи се да се равнявам по детето. А то такива думички знае, които аз не съм и чувала! Не ругателни, естествено...

Романова специално и хитро се представяше пред Скворцова като простовата, състарена от работа жена, която е решила да поговори с вдовицата, за да не би да я обидят, не дай боже, дори без умисъл младите безцеремонни ченгета.

И тя постигна целта си. Привикналата с усещането, че постоянно я следи всевиждащото око на разузнаването, Нина Скворцова беше се затъжила за простички, безхитростни отношения, за разговори без подтекст. Чистото, едро, сякаш селско лице на Романова ѝ харесваше дори само за това, че макар и на почти еднаква възраст, тя, Скворцова, изглеждаше далеч по-добре от своята събеседничка.

— Питайте каквото още ви интересува!

— С кого общуваше Василий Дмитриевич извън работата? Имаше ли приятели извън ведомството?

— Не. Нали знаете, те са като затворен манастир, никакви подозрителни познанства — поне открито. А виж, удари под пояса и прочие мръсотии имаха колкото щеш. Затова дори и да се случваха колективни заливания, приличаха на някогашните партийни събрания — нито една излишна дума, никаква откровеност, от вицовете само ония за чукчите...

Александра Ивановна току поглеждаше към черния плик. Тя предполагаше, че дамата на снимките е тъкмо оная, на чиято гръд е изпуснал последен дъх полковник Скворцов. По-просто беше да намери човека, ако има образа му, отколкото да претърсва наслуки, знаейки само микрорайона.

— Нина Сергеевна, мога ли да ви помоля за нещо?

— Моля.

— Не бихте ли могли да ми дадете за временно ползване снимката на тази жена. Ние трябва да я издирим и разпитаеме...

Скворцова се заколеба.

Тогава Романова предложи компромисен вариант:

— Простете, Нина Сергеевна, но вие можете да я отрежете с ножицата... Нали разбирате?

— Да, естествено. Май така и ще направя.

Скворцова взе ножицата.

— Само по-внимателно, моля ви.

— Добре — промърмори тя, — макар че никак не ми се иска.

Тя свърши работата си и подаде на Романова половината снимка.

— Тогава и аз ще ви помоля за нещо...

— Слушам ви.

— Ако я намерите, а вие намирате, който ви трябва, та значи — ако я намерите, накажете я за нещо. Примерно за неоказване на помощ. Ще можете ли?

— Вероятно.

— Добре, че не казахте „разбира се“. Тогава изобщо не бих ви повярвала — слабо се усмихна Скворцова.

---

[1] Сградата на Държавната дума в Москва. — Б.пр. ↑

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Поредният ми работен ден започна със запитването за братята Аслангирееви, което направих в картотеката на Московската криминална милиция. И странно, почти не се учудих, когато милиционерските статистики ми отговориха с телекс, че в компютърната база данни не фигурират господата Аслангирееви, а само някой си Асланбеков, който се е обесил отдавна в лагер и е останал в информационния масив единствено по недоглеждане на служителите. Да, пак нашата глупашка вярва във всемогъществото на компютърните технологии. Древното изкуство за заличаване на следите е неподвластно и на най-съвременните технологии. Преди имаше огромна, прашна, неудобна картотека. Всички я ругаеха, а един тарикат измъкваше от картотеката срещу скромно заплащане нечие богато досие и си го държеше вкъщи. Ако не го усетят — добре. А ако се вдигне шум — може незабелязано да го пхне обратно. Съдиха този тип, но твърде малко му лепнаха — та той прикриваше най-големите бандити...

Пуснах до началника на криминалната милиция Савченко вежливо, но доста сухо писмо, в което питах: докога ще продължава бардакът в системата за отчет и контрол на престъпния контингент. Пратих го в яда си, макар да разбирах, че ние, несговорчивите, сме му като кост на гърлото и хич не му пука за моето послание.

Все пак един епизод от мрачния ми ден бе почти приятен, макар винаги да съм мислел, че ще е точно обратното. Позвъни ми Макаревич от Федералната служба за контраразузнаване и предложи среща на неутрална територия, с дъх на прясна бира. Грях, не грях — съгласих се.

Юрий се оказа невисок плешив мъж, с вид на хитрец.

— Чии шпиони са най-много сега у нас? — попитах го като начало. — Американските, немските или естонските?

— Руските — меланхолично отвърна той, докато издухваше пяната от халбата.

— Руските? Че какво правят те?

— Не ме разбрахте. Пълно е с хора, които са готови бързо, евтино и с мерак да продадат на Запада или Изтока някаква военна тайна. Но потенциалните предатели сега са много повече от държавните тайни. А при сегашното ни положение направо няма какво да се шпионира. Всичко е съсипано, системата на работа, която настройвахме толкова години, отиде по дяволите. Демонтираха чудовището КГБ, а в резултат — сега нямаме нито разузнаване, нито контраразузнаване, макар че това, което разграждаха, остана цяло. Старата „Лубянка“ с цялото ѝ наказателно всемогъщество може да бъде възродена за денонощие. Докато там, където действително трябва да се работи, стават провал след провал...

— Може би защото преди шпионите се създаваха изкуствено?

Не ми се искаше да го провокирам, просто ми се стори, че приказва тези неща с някакъв умисъл, а не защото го боли.

— Съвсем не, при нас винаги са идвали истински, железни разузнавачи. А ние доста често успяхме да ги разобличим. Бедата сега е, че силовите министерства се врат в политиката. А политиката ни е кланова. Докато твоят и моят шеф са в един отбор, играем заедно. Само да се сдърпат, и започваме да си пъхаме пръти в колелата. Не е ли така?

Свих рамене:

— Не знам как е по върховете, но на мен най-често ми се е налагало в процеса на работата да пъхам пръти в колелата на всички страни. Макар досега политиката да не ми е влизала нито в хобитата, нито в професионалните интереси.

— Ако се съди по делото, с което сега се занимавате, отново сте се набутали в политиката — усмихна се контраразузнавачът.

— Може и да е така. Но не мислете, че изпадам във възторг от това.

— Не мисля.

Помълчахме малко, после Макаревич предпазливо каза:

— Струва ми се, че ако запазите предубеждението си към мен като към представител на определени органи, ще ни е трудно да работим заедно.

— Грешите, Юра, нямам предубеждения. Знам, че във всяко ведомство има хора и мръсници. Няма такава кантора, където седят

само ангели. А задавам неприятни въпроси може би защото ми е трудно да работя. Трудно както никога.

— И при нас е същото, Александър Борисович. Имаме голям проблем. По-точно не съвсем при нас, а в разузнаването. Провалите тръгнаха верижно. В Америка и Канада разкриха около десетина нелегални агенти. Разбира се, това е главоболие първо на Службата за външно разузнаване. Но когато търсят Юдата в своите редици, а без такъв не е минало, то и нас привличат в работата. Така е било винаги. А сега се стигна дотам, шефът на разузнаването да заяви, че това е тяхна вътрешна работа. Впрочем в момента това ни е най-малката грижа. На преден план е Чечня. Константин Дмитриевич ми каза, че ви интересуват Аслангирееви. Така ли е?

— Общо взето, да. Но само във връзка с убийството на американеца и гражданката Мешчерякова.

— Ясно. Аслангирееви ги откупиха и ги закараха в Грозни. Знаете това, нали?

— Да.

— Руслан стана banker. Както всичко при тях, банката на Руслан е полукриминална. Досега, доколкото ни е известно, той поддържаше финансово Дудаев. Но някои източници съобщават, че между тях са се появили разногласия по повод отношенията с Русия. Заради това сега Руслан си седи в Чечня, а Гена пътува насам-натам по маршрута Москва-Грозни и изпълнява отговорни задачи — най-вероятно закупува оръжие. Защото, да ви кажа, Александър Борисович, ние ще хлътнем там не на шега. И на първо място — контраразузнаването. Кое и потвърждава моята мисъл за любовта на началствата към политическите игри. Там всеки момент ще избухне война...

Всички направо или с намеци говорят за предстоящата стрелба и ми развалят настроението. Понякога се хващам, че съм напълно съгласен с еснафската гледна точка: има само един начин да се потушат непрекъсващите от началото на перестройката конфликти в Кавказ. Да се оградим от тях с бодлива тел и тогава, оставени сами на себе си, те бързо ще се успокоят и ще се захванат да си изкарват хляба насъщен. Навярно това не е изход, но друг изход кой знае защо не могат да намерят вече почти десет години. Или не искат?

2.

Грязнов ми каза, че е поръчал на един пъргав млад сътрудник да се разходи из района около двора, където намериха полковник Скворцов, да поговори с хората и да им покаже снимката, която Александра Ивановна донесе от вдовицата. Разбира се, не им показвах онази, на която беше запечатан страстният миг. От нея преснеха и увеличиха само лицето на жената.

— Разбираш ли, Саша — каза Грязнов, — работата се оказа не толкова проста, както предполагаше отначало нашият млад колега. Трябваше да се вземе под внимание, че лицето на жената беше малко изкривено, макар и от положителни емоции. Именно затова съседите отначало не я познаха. — Грязнов се усмихна. — „Има нещо познато — каза на лейтенанта някаква обемиста възрастна леля, щом разгледала снимката. — Може да живее някъде тук, не знам.“ И което сега е рядкост, Саша, лейтенантът ме увери, че жената имала искрено желание да помогне на милицията. Когато лейтенантът, опечален, че не е изпълнил съвсем проста задача, се връщал през същия двор към автобусната спирка, лелята го извикала: „Ей, почакай малко, дай да погледна пак... Тя защо е такава, сякаш не е на себе си?“ Лейтенантът се смутил, нали е младо момче, и отговорил: „Ами там е с един мъж... Но той е установен...“ Лелята се взряла във фотографията с жадно любопитство и обявила тържествено: „Тогава знам коя е! Валка Ковалска от втори вход?“ Разбра ли, Саша, какви детективи пропадат сред народа?

Мина един ден и аз вече знаех за приятелката на полковник Скворцов почти всичко, което може да се научи по откритите канали. Валентина Николаевна Ковалевска, шивачка във военно ателие, трийсет и седем годишна, разведена. Няма деца. Понякога го удря на живот, предимно с офицери от тиловите служби. Преди Скворцов не е имала постоянен кавалер.

Смятах да нахлуя при нея вечерта, а преди това реших да позвъня на Мойсеев.

Старецът си беше вкъщи.

— Привет, Семьон Семьонович! Да не сте зает?

— Добър ден, Саша! Ако говорите за клиенти, то съм свободен. А иначе съм зает.

— С нещо достойно?

— С тая главоблъсканица, която ми донесохте.

— Нима? Аз също си блъсках главата над тези знаци, но нищо смислено не излезе. А при вас става ли?

— Ако имате възможност, елате да видим.

Защо не, реших аз.

Но преди да успея да изчезна, в кабинета ми цъфна Шелковников.

— Излизате ли вече, Александър Борисович?

— Изключително по работа, Николай Николаевич.

— Ще се задържите ли за минутка?

Не сложих шапката си, но и якето не свалих, намеквайки на началника си, че няма да му отпусна много време.

— Знаете, Александър Борисович, исках да се посъветвам с вас, дали трябва да раздуваме много делото на фирма „Геронт-сервиз“ Там има достатъчно фигуранти, за да се състави красив обвинителен акт и да се предаде делото в съда.

Досещах се накъде бие, но не давах вид, нека се разкрие сам.

— Но то въобще не се раздува, Николай Николаевич, по-скоро напротив. Например Петров вече го няма.

— Е, там ченгетата здраво сгафиха. Но аз всъщност за друго... Защо набутвате в това дело Селиверстов?

— Хайде сега... Изобщо не го набутвам. Той не ми е интересен на скамейката на подсъдимите. Селиверстов е свидетел. Друг въпрос е, че съдът непременно ще се произнесе и за него. Както и да го сучеш, ако не за пряко съучастие, то поне за явна безотговорност. Ако е чувствал, че работата е нечиста, защо е подписвал изгодни за фирмата документи? А ако е от наивност...

Кълча се, но какво друго да направя!

— Значи, не предвиждате да го включите в делото?

— Виноват, Николай Николаевич, изглежда, в разговора с него съм бил излишно строг и съм го наплашил. Предайте му да не се страхува, сега не ми е до него!

— Добре, Александър Борисович, иска ми се тази седмица да се простим с фирмата „Геронт-сервиз“. Вие как мислите?

— Аналогично.

3.

Семьон Семьонович ме посреща в коридора и ме въвежда в тесничкия хол, където масата е наредена за чая.

След като отпих от силната с лек аромат на лимон напитка, Мойсеев донесе няколко листа, сред които беше и ксерокопието, което сних от бележката, намерена у Скворцов от Олег Величко.

Мислено се поздравих, че оставих у Олег оригинал, а не копието. Похитителите на писмото, които и да бяха те, се чувстваха сега относително спокойно. Ако подслушват, вече знаеха, че съм натрил носа на младия сътрудник за излишната инициатива.

Семьон Семьонович седна насреща ми и сложи листовете на масата.

— С какво ще ме зарадвате? — попитах аз.

— Знаете ли, Саша, какво отличава стария глупак от младия?

— Въпросът провокира спор, Семьон Семьонович — усмихнах се аз.

— Съвсем не. Отговарям: младият глупак не знае ключа към решението на проблема, а старият глупак вече го е забравил.

— Добре, разбрах, че двамата с вас сме глупаци, но по очите ви виждам, че все пак сте намерили някакво решение.

— Да, намерих. Знаете ли, има един такъв комплекс на Шерлок Холмс — веднага да разшифроваш, да разгадаеш и прочие упражнения за напъване на мозъка. В този случай трябваше да се започне от другаде.

— И откъде?

— Трябваше да се поровя из историята на криминалистиката.

— Вие поровихте. И какво?

— Отначало утрепах цяла вечер в търсене на ключа за шифъра, докато не разбрах, че тук няма никакви хитрости, просто буквите от азбуката са заменени със знаци. После ми се стори, че някои от знаците сякаш са ми познати. Порових се из архивите си и ги открих! Сред нашите приятели пандизчии отдавна съществува азбука, наречена „затворнически руни“ — с тях е написано и писмото.

— Четете, моля ви! — възкликнах нетърпеливо, отпих възбудено от чая си и почти се задавих.

— По-спокойно, Саша! — укорително поклати глава Мойсеев. — В писмото няма никакви държавни тайни.

— Не ми и трябват, но все пак прочетете го.

Семьон Семьонович прехвърли листите, намери нужния и като надяна очилата си, без да бърза зачете:

„Пристигахме утре вечер среща при Валя в 22 донеси всичко с мен Кук изгуби документите.“

Мойсеев излезе прав — текстът ме разочарова. Щом от военното разузнаване така се подплашиха, задето ние първи огледахме покойния полковник, значи са се страхували, че ще научим нещо, което не трябва да знаем. От писмото беше трудно да се разбере какво е то.

— Тази азбука, Саша, не предвижда препинателни знаци, затова не знам как да разгранича интонационно кой на кого какво трябва да донесе, и кой какво е изгубил.

— Нищо, Семьон Семьонович, тук има една съществена зацепка — среща при Валя.

— Познавате ли тази жена?

— Днес ще се запозная.

Мойсеев разпери ръце:

— Е, тогава ненапрасно си получавате заплатата.

— Не аз, момчетата на Грязнов я откриха.

— Нищо, и вие има да потичате още.

— Ох, не ми предсказвайте, Семьон Семьонович!

— Просто предчувствие.

— Да, за съжаление и аз имам същото. Най-малко ме вълнува с кого е споделял тайните си Скворцов и какви са били те. Вбесява ме, че тези дяволски „чекисти“ имат наглостта да подхвърлят „буболечки“ не само в милицията, но и при нас!

— Направете официално запитване, Саша — посъветва ме Мойсеев. — Или, ако искате, аз ще им неутрализирам апаратурата.

— Не, засега не ми върши работа нито едното, нито другото. Още не знам кой точно ни е присадил микрофоните, а в такъв случай

няма смисъл да се пращат запитвания — просто ще отрекат, ще кажат, че и през ум не им е минавало. И тая чанта на Скворцов... Нали си я спомняте? Докато ние мирно си спяхме, някой е порботил здраво с нея. Може би същият, който е монтирал и апаратурата. Струва ми се, че има връзка между чантата и този факс. Виждате ли, написано е „донеси“. Може да се прочете и така — „донеси всичко“. И може да се предположи, че Скворцов е донесъл всичко... Как мислите, Семьон Семьонович, дали специалистите от ГРУ ще се справят бързо с тази бележка?

— Не по-бързо от мен — не без гордост отвърна старецът. — Те имат съвсем друга система за шифроване. Това като първо. Второ, контингентът е друг. Аз защо си спомних? Защото съм си имал работа с такъв шифър преди тридесет години. Тогава заловихме писъмцето, което един бандит беше изпратил от затвора Бутирка. Но, Саша, невъзможни неща няма, каква им е работата, освен да дешифрират. Така че по метода на пробите, грешките и изключенията могат и да го прочетат.

— Тогава, Семьон Семьонович, аз тръгвам. Както казват в държавната търговия — кови желязото, докато си при касата!

4.

Работя с хора още от 1982 година. Може и да греша понякога, но сега не ми беше трудно да определя по стъпките, че жената, която се приближава отвътре към входната врата, цялата трепери от нервно напрежение, ярост или страх.

— Кой е? — рязко попита тя, притихнала до вратата.

— Тук ли живее Валентина Николаевна Ковалевска?

— Защо?

— Отворете, моля. Безпокоят ви от прокуратурата.

— Какво искате?

— Трябва да ви задам няколко въпроса.

— А ако не искам?

— Какво не искате? — почти се смутих аз.

— Ако не искам да ви пусна? — стори ми се някак игриво попита тя.

— Ако не искате да ме пуснете, след пет минути шлосерът ще разбие вратата ви, но за отмъщение аз ще ви извикам с призовка утре в десет часа...

Тя нахално ме разглеждаше през шпионката и изглежда пресмяташе податлив ли съм на флирт. Разбира се, че съм!

Бравата щракна и вратата се отвори.

— Влезте.

Да, беше успяла да си надене изражение на самата невинност. Но най-хубавите години вече са отлетели, скъпа. Ние сме почти връстници.

— Добър вечер — поздравих, запазвайки дежурното си изражение. — Вие ли сте Валентина Николаевна Ковалевска?

— Да допуснем...

Разбирам, че не ми остава нищо друго, освен честно да ѝ разкажа за целта на визитата си, иначе тя ще ми прави мили очи и други телесни съблазни, докато остане без дъх.

— Мила госпожо! — казвам с ослепителна усмивка. — Аз, следователят Турецки, съм натоварен да изясня обстоятелствата около

смъртта на полковник Василий Дмитриевич Скворцов. И не е моя вината, че някои въпроси мога да уточня само с ваша помощ. Затова хайде да решим кой вариант за даване на показания ви устройва повече: у вас, на дивана и засега неофициално, или при мен в кабинета със запис на магнетофон?

Цялото ѝ кокетство се стече като грим под горещ душ. Ковалевска се превърна в примирена жена на средна възраст със строг морал, която с жест ми посочи пътя към хола и каза тихо, но с достойнство:

— Щом е така, тогава моля тук.

Влизам в хола, обзаведен доста богато за скромна, разведена шивачка.

Тя ме настанява в дълбоко и неудобно за водене на разпит кресло. Облегалката му предателски пада назад, седалката е ниска и коленете ми стърчат почти над раменете. В такава поза даже и да флиртуваш не е много удобно, да не говорим за обработване на жена, която най-вероятно няма да иска да си признава греховете.

— Извинете, Валентина Николаевна...

Ставам и се премествам на дивана.

Тук е далеч по-удобно, мога да подпра ръце на черната матова масичка, да се надвеса над свитата в креслото Валентина и да попитам със зловещ шепот: „Е, какво, гражданко Ковалевска, ще си признаваме ли сега?!“

Не ѝ остава нищо друго, освен да се настани в креслото, където миг преди това се кандилках аз. На Ковалевска също не ѝ се иска да потъне в разпускащата му мекота, но какво да се прави — формата на нашия разговор не предполага да седим един до друг.

— Какво говорехте? — попита тя. — Май казахте, че Василий Дмитриевич е умрял?

— Да, Валентина Николаевна. Не знаехте ли?

— Господи! Че откъде?!

Виждам, че тя се вълнува, макар с всички сили да се опитва да го прикрие. Жената се лута в догадки какво ми е известно, откъде знам за нея. Възможно е да вини за това покойния Вася. Във всеки случай на първо време сълзи и главното — думи на разкаяние — не се предвиждат. Какво пък, има време и за това.

— Валентина Николаевна, разкажете за познанството си със Скворцов.

— Има ли смисъл вече? — с мелодраматична нотка в подрезгавелия глас попита тя.

— Има. И е желателно да сте по-подробна...

Докато тя си събира мислите, аз оглеждам разсеяно помещението. Да си призная, интересуваше ме в коя стая е правила любов Валентина с полковника, как и откъде биха могли да се снимат тези забележителни сцени. Едно е ясно — не е ставало в хола. Диванчето, на което седя, не става за тези пози, които е увековечил нелишеният от остроумие изнудвач. Апартаментът на Ковалевска е двустаен, така че най-вероятно всичко е ставало в спалнята. Кое е и съвсем естествено.

В това време Валентина реши, че вече трябва да говори:

— Как трябва да се обръщам към вас? Гражданино следовател? Или господин...

— Засега може и Александър Борисович.

— Много ми е приятно. Та значи, Александър Борисович, офицерите са кокетни като госпожици... Не сте ли забелязвали?

— Като че ли не — удивявам се аз.

— Жалко. То е защото сте цивилен човек. Господа офицерите, които още не са се пропили, не са се запуснали и не са загубили перспективата, внимават много за външния си вид. Доста от тях предпочитат да не получават униформите си от склада и после да ги прогонват по фигурата си. Това е плебейство! Повечето си поръчват кителите и шинелите при нас в ателието. Там, в работата, така да се каже, се запознахме и ние с Василий Дмитриевич... Кажете ми — изведнъж извиси глас тя, — той как загина? При изпълнение на служебния си дълг?

Не шивачка, ами направо артистка!

— Василий Дмитриевич почина от инфаркт — сухо ѝ съобщих аз. — Умрял е недалеч оттук, в двора като скитник. Впрочем, като се има предвид спецификата на неговата работа, може да се предположи всичко, даже и това, че е загинал при изпълнение на задача. Вие нали знаете с какво се е занимавал?

— Не — поклати глава Валентина. — Странно, такъв здрав мъж и изведнъж — инфаркт...

— Отдавна ли се познавахте?

— Не много. Малко повече от половин година. А като се вземе предвид колко рядко се виждахме...

— Какво ви свързваше, Валентина Николаевна? — зададох неудобния въпрос колкото се може по-любезно.

— Чисто приятелски отношения — бързо каза тя. — Ние сме духовно близки хора.

— Шивачка и полковник от разузнаването? — не удържах иронията си.

— Защо не? — засегнато възрази тя. — Да не мислите, че като съм шивачка, съм и пълна глупачка?

— Не, разбира се, въобще не се съмнявам, че сте били близки. Нещо повече: имам неоспорими доказателства, че сте били в интимна връзка със Скворцов.

Лицето ѝ пламна. Не знам наистина какви емоции предизвикаха този прилив на кръв — срам или досада и озлобление.

— Повярвайте ми, Валентина Николаевна, аз не съм частен детектив, нает от законната съпруга на Скворцов. Представител съм на Прокуратурата на Русия и не се занимавам с прелюбодейци. И ако в хода на нашия разговор науча някои интимни подробности, няма да пиша за тях в стенвестника на вашето славно ателие. Любовникът ви е работел в разузнаването и тъй като е умрял извън семейния кръг и без служебно завещание, прокуратурата и Генералният щаб се интересуват какво е правил полковник Скворцов в онези промеждутъци, когато е излизал от службата, но не се е прибирал вкъщи. Защо ви трябваше да завъртате главата на разузнавач, Валентина Николаевна? С тиловите офицери е далеч по-спокойно...

Ковалевска този път беше самата сериозност и, кой знае, може изобщо да не се преструваше.

— Извинете, Александър Борисович, но и вие искате почти невъзможното.

— Не разбрах.

— Да не мислите, че е лесно да кажеш на човек, когото виждаш за първи път в живота си: да, аз му бях любовница. А колкото до офицерите от тиловите служби, не съм ви лъгала. Те са предимно семпли момчета и интересите и нуждите им са съответстващи. А аз, каквото и да си мислите за мен, обичам интелигентни мъже... Не съм

вече на седемнадесет години, когато вървиш, а подир теб се облизва всичко, що носи панталони. И ако солиден, семеен мъж ми е обърнал внимание, значи нещо не му е достигало вкъщи. Не е ли така?

— Съгласен съм. И ви изслушах търпеливо, макар и да не се каня да ви подлагам на обществено порицание. Интересува ме с кого се е срещал у вас, какви разговори е водил, от какво е умрял? Нали той умря у вас?

— Откъде знаете?

— Има основателни причини да предполагаме, основани на резултатите от изследването на тялото. И вероятно, ако вземем проби от вашите подове и килими и ги съпоставим с частиците, намерени в дрехите на убития, предположенията ще станат доказателства. Това ли искате?

— Не!

— А вдовицата иска.

— Вие... ще ме издадете ли?

— Не ми се иска, а сигурно не е нужно и на покойния.

— Да... да, правилно!

— Но аз трябва да получа от вас сведенията, които са ми необходими, Валентина Николаевна, иначе ще позволя на вдовицата да ви намери и да ви съди за неоказване на помощ. Между впрочем тя ви познава по лице...

— Откъде?

— От снимките — подхвърлям аз.

Както и предполагам, тя разбра и не задаваше повече въпроси. Помоли да запуши, при положение че си беше вкъщи, и започна да говори:

— Да, снимките... Заради тях стана всичко. Той дойде вечерта напрегнат, почти зъл...

— Коя вечер? На коя дата? — уточняващо попитах аз, макар че времето на смъртта на Скворцов беше известно. И все пак, знаеш ли... Ами ако е нощувал у Ковалевска?

— Вечерта на осемнайсети ноември. Него в това отношение, е — в леглото, го биваше. А вкъщи навярно не си го получаваше... Често пъти, когато се срещяхме, първо отивахме в спалнята, а едва после започваше напълно светската вечер. И оная вечер също, само че той не беше весело-възбуден, както обикновено, а... някак бодлив,

настръхнал. Каза ми, хайде, Валюша, страхувам се, че после няма да ни е до това. И ме помоли още: ти, казва, пренощувай при брата, защото днес ми се иска да приключа един въпрос, после ще решим нещо за по-нататъшния ни живот...

— Простете — прекъсвам монолога ѝ. — За чий брат става дума?

— За моя. Имам роден брат, Миша, живее в Кузминки.

— Разбрах, благодаря. Продължете, моля ви.

— Та значи той каза да отида да преспя при брат ми. Попитах го: да не си намислил нещо лошо? Той се разсмя някак невесело: не, казва, малко ме подставиха приятелите. Днес ще се срещна с тях, ще се разберем културно и край. Ти ме познаваш, моите партньори не размахват юмруци и не носят рязани пушки.

— Тоест той ви помоли да нощувате другаде и да му оставите апартамента си за среща с някого?

— Да.

— И вие до такава степен се доверявахте на Скворцов, че щяхте да си тръгнете?

— Тръгнах си. Той и по-рано ме беше молил за това.

— Кога?

— През септември като че ли беше. Или в края на август, в началото на есента най-общо. Тогава малко се вълнувах, нали знаете какво може да му мине на човек през главата... Но като се върнах на сутринта, вкъщи всичко беше наред. Разбрах, че не е от категорията на дребните мошеници.

— Той имаше ли ключ от апартамента ви?

— Да, Василий си извади дубликат. После... когато се случи това, аз си го прибрах.

— Добре, да се върнем към вечерта на осемнадесети ноември. Той е дошъл при вас и е казал, че има среща. В колко часа, не спомена ли?

— Не, но помоли Миша да дойде към девет и половина.

— Те познаваха ли се?

— Да, на моя рожден ден пийнаха заедно... Изобщо, даде си инструкциите и я подкарахме... После аз отидох в кухнята, а той остана в спалнята, преглеждаше пощата... Да, когато започнахме да се срещаме сериозно, той помоли някои свои приятели, познати или

каквито там са били — помоли някои да му пишат на моя адрес. Навярно не се доверяваше на жена си...

Или на колегите по служба, мимоходом помислих аз.

— Не получаваше много поща. Около две-три писма на месец. А този ден за него беше дошъл цял пакет. Аз го сложих заедно с вестниците на нощното шкафче... Когато започна пристъпът му, не съобразих веднага какво става. Той шуми с вестниците, при мен в кухнята тенджерите кипят. Докато не го попитах нещо, не разбрах. Питам го, не отговаря. Влизам в спалнята, а той... само снимките разпилени по леглото... Вие знаете за тях, правилно ли съм разбрала?

— Какво ги направихте?

— Изгорих ги.

— Имаше ли някакво писмо с тях?

— Да. Напечатано на машина. Ако искаш да получиш негативите, плати двеста долара, иначе ще ги изпратя на жена ти!

— Как мислите, откъде фотографът е познавал Скворцов?

— Той може и да не го е познавал, на плика беше моят адрес, а в графата „получател“ беше написано — „за полковника“. Аз съвсем се паникьосах, не знаех какво да правя. Добре, че дойде Мишка. Отначало ме наруга жестоко... После ми помогна да облечем Василий и го изнесохме в съседния двор. Като си помислиш, може би така е било най-правилно. Той вече не дишаше. Е, какво ако бях вдигнала тревога и бях извикала „Бърза помощ“... Не само за мен неприятно, но и за жена му какъв позор! Щяха да се скъсат от клюкарене — върху любовницата си значи е умрял... Изнесохме го с Мишка. И после заминах с брат си. Три дни седях при него, не се показвах вкъщи.

Ковалевска замълча.

— А когато се върнахте у дома, нищо ли не забелязахте? Може да е идвал някой?

— Не, никой не е идвал. Веднага щях да забележа.

— Последния път той с чанта ли дойде при вас?

— Да, винаги идваше от службата с чанта.

— А каза ли ви тогава, че носи някакви ценни документи?

— Не. Когато отивах към кухнята, викна след мен, че е донесъл някакво хубаво вино, само че не стигнахме до него...

— Казвал ли е някакви имена?

— Не. Какви имена?

— Ами примерно на тези, които са го подставили.

— Не.

— Срещал ли се е с някого във вашия апартамент?

— Случвало се е. Един път точно преди командировката му...

— Той ви е разказвал за командировките си? — стреснах се аз, наивникът.

— Не, какво говорите. Просто казваше: заминавам за еди-колко си дни.

— Та кога беше това?

— Върна се навярно на шестнадесети...

— Ноември?

— Да.

— Защо навярно?

— Защото ми позвъни на шестнадесети.

— В чужбина ли е бил?

— Не... той не каза, но най-вероятно не. Донесе грозде. Кой носи от чужбина грозде?

— Логично. Значи се върна на шестнайсети, а замина кога?

— Някъде след седмица.

— И с кого се срещна у вас?

— Дойде един млад мъж. Висок, симпатичен, стегнат, може би също военен, но не в униформа.

— А как беше облечен?

— Мека шапка и дълъг шлифер, вносни.

— Нищо повече ли не можете да кажете за него?

— Не. Василий не ни запозна, само ми каза: ще си пошушнем пет минутки в кухнята, моля те не ни пречи. И аз не им пречих.

— Как ви се стори — какви бяха отношенията им? Началник и подчинен, съперници или приятели?

— По-скоро приятели. Тупаха се по раменете, когато се срещнаха.

— Ясно. Спомняте ли си, когато се случи това, той дали успя да каже нещо?

— И да се е опитвал, не чух. Тогава аз говорех... Впрочем той искаше да напише нещо. Нямахме друго под ръка, освен моето червило. Сграбчи го и направо на онзи злополучен плик написа много разкривено...

— Какво написа?! — пришпорих я аз неволно.

— Нещо странно, безсмислено. Първо, струва ми се, думата „ангел“.

— Ангел?

— Да, точно така. Той се стараеше да пише разбрано, но буквите все пак се разкривяваха...

— Така, и какво още?

— Не успя да завърши втората дума. Различих само буквата Ф, по-нататък ръката му се плъзна, драсна черта през целия плик и това беше...

— При вас не останаха ли някакви негови вещи или книжа?

— Не, той въобще не разглеждаше и не показваше тук документи. Вещи също не оставяше, освен самообръсначка с резервни ножчета. Казваше, че няма защо да се разпилява на две къщи. Ако нещо реши, веднага ще си донесе вещите...

— А трябваше ли да се реши, простете за нетактичността?

Тя въздъхна:

— Сега вече няма значение.

Стана ми жал за нея, но не можех да не задам още един въпрос:

— Познавате ли човек с фамилията Кук?

Ковалевска помисли и поклати глава:

— Не, освен онзи, дето го изяли аборигените^[1], не познавам друг.

---

[1] Игра на думи от известна песен на Висоцки: „Хотели кока, а съели Кука“. — Б.пр. ↑

5.

Когато се върнах у дома, по навик се настаних в кухнята и се опитах да анализирам получената информация на чаша чай.

Първото и най-печално бе, че аз практически не мръднах и крачка напред към разгадаването на случая с полковник Скворцов. Второто — полковникът беше играл двойна игра или бе работил за някого, при това сериозно, иначе защо да използва апартамента на любовницата си като явка. Макар че не бе успял да го използва както трябва. Във всеки случай това, което бе правил, явно не е било пряко свързано с основната му месторабота. Но какво беше правил? Предавал ли беше информация, или я беше получавал? Не получих отговор на тези въпроси.

Между другото не би било лошо да намеря онзи специалист по заснемането на любовни сцени и да се поровя из лентите му. Може би той отдавна се интересува от апартамента на Валя. При това интересът му към тази двойка беше съвсем непонятен. Какъв смисъл има да шантажираш полковник от разузнаването и шивачка? Шивачката не печели достатъчно, а военният разузнавач може да открие лошото момче и силно да го обиди. А. Б. Турецки например в подобна ситуация не би се тръшнал в безсъзнание като изнежена госпожица, а щеше без излишен шум да потърси фотографа. Такива майстори на телеобектива даже в Москва няма много. Когато си тръгнах от Ковалевска, аз пресметнах за всеки случай от кой блок и кой етаж би могъл да нацели обектива си в спалнята на Валя изнудвачът любител. А снимката, която Александра Ивановна донесе от Скворцова, реших да дам за всеки случай на експертите — нека я разучават, може пък да открият някаква отличителна особеност.

6.

Още сутринта Костя Меркулов ми съобщи, че са се потвърдили най-лошите му опасения: опозиционните сили в Чечня са тръгнали на щурм срещу Грозни да свалят Дудаев. А федералните власти, вместо да заемат помирителна позиция, открито подкрепиха опозицията.

Костя яростно пушеше до прозореца и разгорещено доказваше:

— Контраразузнаването се е окопало здраво там, наема офицери за луди пари, за да се включат във войната и да си играят на войници с Дудаев. И ще се наиграят...

После позвъни по моя молба в Главното разузнавателно управление на Генералния щаб и помоли с вежливо заповеден тон някой от компетентните другари да дойде в прокуратурата при следователя Турецки, за да обясни обстоятелствата около внезапната кончина на полковник Скворцов.

Той изчака няколко минути на телефона какво решение ще вземат рицарите на плаща и кинжала, после благодари и затвори слушалката.

— Да не те пратиха на майната си, Костя? — попитах с крива усмивка.

— Времената са други, драги. Чакай гости. Ще получиш обяснения в степен, в каквато те не засягат държавните тайни.

— Имаме ли още такива? — театрално се учудих аз.

— И до днес една от главните стратегически тайни на нашата родина е здравето на висшето й ръководство. И още много различни военни тайни от по-дребен калибър. Хайде, господин Турецки, марш на работа! И ми донесете нещо, което си струва. Защото съвсем не мога да измисля причина или, казано на професионален език, основание, да ви прикрепя към този полковник. След като така се пошегуваха със сейфа на Слава и с вашите кабинети, май трябва да поскастрим някого...

— Кого?

— Ами... Ти нали не си забравил, че имаме още една тъмна личност с добро родословие — Андриевски?

— Май че го забравих. А и той нещо престана да звъни, да се интересува.

— А защо да се набива на очи? Подозрението от него е свалено, радва се човекът.

Почти не се учудих, когато в кабинета ми почука висок, строен и елегантен мъж, в когото разпознах онзи същия Осинцев, вече с полковнишки пагони, на когото преди време върнах чантата на неговия внезапно починал другар.

— Добър ден, Александър Борисович — каза той, без да се напъва за учтива усмивка.

Виж го ти професионалистът, помислих беззлобно, запомнил е името ми. А мен да ме убиеш, не мога да си спомня и първото му име... Впрочем не, спомних си, че сме почти като братя по бащино име — Сергей Борисович, братленцето му!

— Моето ръководство, Александър Борисович, е малко озадачено — започна Осинцев, без да изчака ответния ми поздрав. — Виждате ли, ние винаги сме готови да си сътрудничим с цивилните юристи. Но в този случай, съгласете се, би било по-правилно да се предаде това дело на военната прокуратура.

— Изобщо не е задължително, Сергей Борисович — контрирам го с ослепителна усмивка. — Полковник Скворцов е починал след работа и не на територията на ведомството или воинско подразделение, а от естествената, макар и безвременна смърт на обикновен гражданин.

— В това отношение сте прав, Александър Борисович, и ако си спомняте, дознанието по смъртния случай се водеше от ваш следовател. Но доколкото разбрах, ви интересува работата на Василий Дмитриевич, а това вече е по-сложно.

— Сергей Борисович, упълномощиха ли ви да ми предадете, че си пъхам носа в чужди работи? Ако е така, то разбрах и ще ходатайствам пред генералния за официално искане. Тогава понататъшният ни разговор не е задължителен.

Осинцев се усмихна:

— Не си оставяте магарето в калта.

— Затова и още съм жив — отвърнах му в същия тон, разбирайки, че разузнавачът започна да се огъва и сега ще започне да прилага разработения в щаба вариант Б.

— Моето ръководство ми разреши заради важността на делото, което разследвате, да отговоря на онези въпроси, които не засягат оперативната секретност.

— Много добре. А нима вашето началство знае с какво се занимавам?

Осинцев се усмихна полухитро-полузагадъчно:

— Длъжно е да знае, щом така настойчиво искате да надзърнете в нашата епархия.

— Какво пък, това е справедливо. Та значи, Сергей Борисович, според някои наши данни излиза, че полковник Скворцов е имал контакти с лица, които засега са ни неизвестни, но явно не принадлежат към вашето ведомство...

— На какво се базира такова категорично съждение?

Интересно, мисля си, дали те са отнели факса от Олег. И ако са те, дали още мъдруват или вече са го разшифровали?...

— Има показания, че един от контактърите на полковник Скворцов е бил чужденец.

Лицето на Осинцев удивено се издължава:

— Каквоо?

Но аз не мога да разбера искрено ли се учудва, или по сценарий.

— Разбирате ли, че не може да се твърдят подобни неща без доказателства даже ако сте следовател по особено важни дела?!

Уплаши ме значи. Не стига, дето трябва да следя за всяка дума, ами се налага и да го гледам в очите — току-виж се издал, че знае за „буболечката“ в кабинета ми. Тогавя поне един от проблемите ми ще бъде решен.

— Сергей Борисович, хайде първо да поговорим с какво се е занимавал на работното си място Скворцов, а после аз ще ви разкажа откъде знам за непозволените контакти на гореупоменатия полковник.

Той ме изгледа раздражено и каза, като се опитваше да придаде на гласа си оттенък на презрение:

— Маниерът ви на разговор е доста бандитски, Александър Борисович.

— Ами просто контингентът ми досега е бил предимно такъв — отвърнах смирено.

— Добре — махна той с ръка, — питайте.

— С какво се занимаваше Скворцов?

— Ще разрешите ли да запуша?

— Моля.

Той запали цигара, облегна се на стола и най-после заговори по въпроса.

— Скворцов дойде при нас от полковото разузнаване. Затова и спецификата на дейността му беше съответстваща: разузнавателно-диверсионна дейност в близкия, средния и дори далечния тил на вероятния противник.

— Той обучаваше младежта?

— Не, обучават на друго място. Последните няколко години той и няколко други колеги работиха над принципно ново подразделение в структурата на ГРУ Надявам се, Александър Борисович, че казаното ще си остане между нас.

— Разбира се. Трябва да имам представа от работата му, за да мога достатъчно правилно да предположа на кого, да речем, от мафиотските структури биха могли да потрябват опитът и идеите на Скворцов.

— Мислите, че към проекта се е лепнала мафията?

— Засега това е само една от вероятните версии — свих рамене аз.

— Да, Господ ми е свидетел, че ако има нещо нечисто около Скворцов, при нас ще тръгне лавина от оставки.

Аз махнах неопределено с ръка:

— Защо веднага такъв песимизъм? Възможно е Василий Дмитриевич да е водил сложна игра, но не предателска, а тъкмо напротив — за да обезвреди враговете.

— Тогава той би трябвало да предупреди ръководството — и играта щеше да се води по всички правила.

— Възможно е. Но ние се отвляхохме, Сергей Борисович.

— Така ли! Нищо, не съм загубил нишката на разговора. Подразделението беше създадено към средата на деветдесет и трета година. Мина през редица проверки, всъщност все още ги минава. А първото им бойно кръщение знаете ли кога беше?

— Кога?

— През октомври деветдесет и трета.

— Когато парламентът воюваше с президента?

— Точно така.

— Ясно. А за какво е нужно такова подразделение? Сега у нас диверсиите май не са на мода.

— Отрядът би могъл да се разгърне в целия си блясък, в случай че започнат бойни действия.

— Това да не е нещо като отряда „Алфа“ на някогашното КГБ?

— Общо взето, да, само че ще бъде по-опасен от „Алфа“.

— Нима? Излиза, че полковник Скворцов е бил сериозен мъж.

— Съвсем вярно.

— Навярно той е командвал този... отряд?

— Да, на първо време. После стана заместник.

— Грешки ли допусна?

Осинцев бързо ме погледна:

— Не, защо? По възраст вече беше стар за тази работа. Едва ли си представяте, Александър Борисович, какви претоварвания имаха.

— Защо, навярно мога да си представя, виж, да ги понеса — едва ли! А Скворцов ходеше ли в командировки?

— Задгранични?

— Всякакви.

— В чужбина не е бил — профилът му беше друг. А из страната, разбира се, пътуваше.

— Можете ли да ми кажете кога и къде е ходил за последен път?

Осинцев намръщи чело, напрягайки паметта си или просто даваше вид, че го прави.

— Да... Съвсем скоро, през първата половина на ноември беше командирован...

Той направи пауза и аз побързах да му напомня втората част от въпроса:

— Къде?

— Някъде в Кавказ.

Така, сега когото и да вземеш, все в планините ходи. Почвам да подозирам, че и мен скоро ще ме пратят там.

— В някоя гореща точка? — питам сякаш между другото.

— Целият Кавказ си е една гореща точка, бих казал даже — горещо петно. Сега започва кашата в Чечня и тепърва има да я сърбаме. Предлагаме вариант за бързо и безболезнено решение на този проблем, но не ни послушаха. А сега куките от

контраразузнаването заплетоха там свои операции, само че нещо няма голям ефект.

— А какъв беше вашият вариант, ако не е тайна?

Той се усмихна:

— Тайна е. Операцията е добре разработена, просто не ни дадоха да я проведем. Като метод ще върши работа и нататък.

— Вие нямате много добро отношение към контраразузнаването. Това традиционна неприязън ли е?

— Въпросът не е по темата, Александър Борисович, но ще отговоря, щом искате. Откакто престанаха да се занимават с работата си след август деветдесет и първа, и досега не могат да се оправят. Тогава поне дисидентите ловяха, че и агентите на разните разузнавания не забравяха. А сега какво? Когато Горбачов махна железната завеса, знаете ли колко шпиони нахлуха тук, скрити под легални фасади? А ФСК сваля Дудаев! Сякаш няма какво повече да прави!

Изведнъж си спомних, че в същото време, когато Скворцов е отишъл в Кавказ, там са били Андриевски и Керуд, който, както се оказа, съвсем не е Керуд, а неизвестно кой. Може и изобщо да не е американец? Впрочем за най-голямо наше щастие задачата да изясни това се пада не на нас, а на същото ведомство, където служи моят нов приятел Юра Макаревич.

— Сергей Борисович, външното разузнаване дали е ориентирано към Чечня?

Той удивено ме изгледа. Чувствам, че не всичките ми въпроси му харесват. Значи сме квит — не всички негови отговори ме задоволяват. Помня, че по-рано военното разузнаване и Първо главно управление на КГБ не се разбираха много и конкуренцията им не беше твърде чиста. И всичко това, защото ПГУ беше по-привилегированото и обезпечено ведомство, а ГРУ се задоволяваше с част от бюджета за военни нужди.

— Външното разузнаване се разпада също като ФСК — презрително отрони Осинцев. — Провал след провал и измяна след измяна. Впрочем това няма отношение към темата...

— Мога ли да знам какво имаше в чантата на полковник Скворцов?

Гледам към Осинцев възможно най-невинно — не знае човекът какво повече да пита, а се стеснява да се сбогува.

— Александър Борисович — търпеливо ми разяснява разузнавачът, — и първия път ви казах, че в чантите и куфарчетата на сътрудниците, които напускат учреждението, няма и не може да има нищо, никакви служебни документи. Василий Дмитриевич беше един от най-дисциплинираните и квалифицирани офицери в разузнаването. Ако много ви интересува, ще ви кажа — в чантата имаше два вестника и бутилка вино.

— Благодаря. А как се нарича отрядът, който Скворцов е създал?
Осинцев клати глава:

— Не, не съм упълномощен да разгласявам тази информация. Не се сърдете.

— Добре де, не е толкова важно.

— Е, Александър Борисович, задоволихте ли любопитството си?

— Като че ли да...

— В такъв случай дали не може и аз да удовлетворя своето?

— За какво става дума?

Осинцев ми се усмихва с ласкав укор, като на немирен малчуган:

— Обосновете своя интерес към нашия служител.

— А, да... разбира се! Един наш млад, но перспективен следовател при огледа на откритото в двора тяло на полковник Скворцов намерил в джоба му равно откъснат лист термохартия, минал през факс и изпъстрен с някакви непонятни знаци — тоест шифър...

Вглеждам се във всяко мускулче, във всяка бръчица по лицето на Осинцев, без да изпускам миглите и зениците: знае ли, или не знае?

Той се върти на стола, прави много сериозна физиономия и казва:

— Не ви ли се струва, Александър Борисович, че вашият млад талант е длъжен да ни предаде този документ с подробен рапорт за времето и мястото на находката?

— Не просто ми се струва, колега, така и трябва да бъде — разтварям аз ръце. — Но младостта има един недостатък...

— Само един?

— От тези, които пречат в нашата работа, да. Това е славолюбието, неподкрепено от опит. Нашият Величко кой знае защо решил, че полковник Скворцов е бил свързан с мафията...

— Глупости!

— Съгласен съм. И в свободното си от основната работа време той решил да посети жената на Скворцов, но вашите сътрудници не го пуснали.

— И правилно.

— Вие по-добре знаете. Но след като Величко бил разкаран оттам, в двора го нападнали някакви типове, пръснали му в лицето газ, замъкнали го в някакви развалини и му задигнали факса на Скворцов и парите — четиридесет хиляди рубли.

— Пари? — попита съсредоточено слушащият Осинцев.

И аз разбрах, че полковникът, дошъл да ме преметне, се прекара. Разбира се, момчетата не са имали заповед да вземат парите. А сега аз посях съмнение в душата на Сергей Борисович: ами ако неговите хора са решили да усъвършенстват поставената пред тях задача и са взели парите, за да изглежда всичко като обикновена кражба...

— Да, съвсем се настървиха хората — да грабят следователи! Преди това не би било възможно. Но Олег Величко, макар и млад, не е глупак. Той направил копие от документа, а нашите експерти го прочетоха, така че разполагаме с текста...

Не си отказах удоволствието да му преразкажа краткия текст и даже да го повтора, за да може да си го запише. Но самите затворнически руни не му дадох. Казах, че са у Величко, нека да позвъни или да намине друг път. Просто заяждане. Ще има ли търпение и желание да доведе играта докрай и да поиска загадъчните знаци, които ние, за разлика от дешифровчиците на ГРХ успяхме да разгадаем.

А после се случи нещо странно.

Аз стоях до прозореца с гръб към Осинцев и му диктувах текста на писмото. И когато свършихме да обсъждаме писмото, промърморих полугласно първото, което ми дойде наум при вида на сивото небе с набухнали от сняг облаци...

— По нощното небе летеше ангел...

Резкият звук от блъснат по паркета стол ме застави да се обърна.

Полковник Осинцев стоеше прав до стола и ме гледаше с кръгли от страх или от учудване очи.

Стана ми малко страшно.

— Какво има, Сергей Борисович?

Той тръсна глава, сякаш отблъсквайки видение:

— Не, нищо... Май нервите ми не издържат в последно време. Нали знаете, погребение... Благодаря за помощта, няма да ви преча повече. Довиждане!

Осинцев избърбори всичко това в скоропоговорка и се засили към вратата.

За всеки случай още веднъж си повторих стихчето, което предизвика такива силни чувства у суровия военен разузнавач. Нищо особено, класика, добрата стара класика — никакви двусмислици. Но защо подскочи той така, сякаш съм казал парола? Какво? Парола ли?

Бързо отидох до бюрото и си записах стиха на голям бял лист. Ами ако наистина е някаква условна фраза, която служи като ключ за връзка за някакъв тесен кръг? Да не стане само така, че Осинцев да се гръмне преждевременно... Трудно беше да се повярва, подобни почти вълшебни съвпадения има само в киното. И все пак не вярвах, че Осинцев така преживява смъртта на Скворцов. Колкото по-малко живи полковници, толкова повече вакантни длъжности... Спомних си! Последното, което беше сторил, преди да умре Скворцов, било да напише думата „ангел“!

Ето още една ключова дума към поредния ребус, подхвърлен от живота. Благодаря, разбира се, но аз нещо взех да се скапвам от подобни ребуси...

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Вячеслав Грязнов пътуваше с електричката за Одинцово. Беше облечен както обикновено се нагласяят гражданите, когато отиват по вилите си. Нямахше документи за самоличност или удостоверение, че принадлежи към силовите структури на слабеещата страна. Не носеше служебно, нито друго оръжие. Защото изпълняваше деликатно поръчение на следователя Турецки и трябваше да доложи за извършената работа не със спецдоклад както обикновено, а в дружески разговор и желателно извън стените на служебния кабинет.

2.

Два дни преди това, след като позвъни предварително, пенсионерката Александра Ивановна Романова се запъти в поликлиниката при Нина Скворцова. Тя носеше снимка, възможно една от тези, които убиха полковник Скворцов, и беше запомнила въпросите, на които неуморимият Саша Турецки искаше да получи отговор.

В поликлиниката картинката беше все същата: мрачни, болнави, непривлекателни жени, бели стени и миризма на лекарства. Както и миналия път се наложи малко да изчака, докато лекарката се освободи от поредната пациентка.

Скворцова вдигна глава от бумагите, когато Романова влезе в кабинета, кимна ѝ за поздрав и попита:

— Донесохте ли снимката?

— Разбира се. Само че аз, извинете, не разбирам, Нина Сергеевна, за какво ви е тя? Мястото ѝ е в огъня.

— А на вас за какво ви беше?

— Нали ви казах — за да уточним личността на жената, с която се е... вашият съпруг.

По лицето на Скворцова пробягна лека сянка, но тя бързо се овладя.

— Точно така, и на мен ми трябваше за същото. Намерихте ли я?

Разбира се, Александра Ивановна можеше да си спомни своята кубанска младост, да се изпъчи, да сложи ръце на хълбоците си и използвайки своя богат запас от експресивни думи и изрази, включвайки скъпото на хиляди руснаци фрикативно „г“ на Леонид Илич, бързо и за дълго да сложи на мястото ѝ тая лекарка. Тя, разбира се, предизвиква съчувствие, но един полковник от милицията не може да търпи подобни женски провокации. И все пак Романова ги изтърпя. Защото нищо не ѝ струваше да постави на мястото му даже някой мъжага, як като бик. Но като го направиш — човекът ще се обиди, ще се изплаши, ще се затвори в себе си и после е безполезно да го разпитваш.

Така че Александра Ивановна смирено кимна и каза:

— Намерихме я.

— Е, благодаря ви за това. А снимката ми е необходима като вещественно доказателство.

— Доказателство за какво? У нас прелюбодейството не е криминално деяние.

— Какво общо има прелюбодейството? Тя ще отговаря за причиняване на смърт чрез особено перфиден начин.

— Едва ли ще ви се отдаде да спечелите такова дело, дори да го започнете.

— Това си е моя грижа. Вие навярно имате още въпроси към мен? Ако не искахте да ме видите, щяхте да пратите снимката по пощата — и толкова. Не е ли така?

Романова сви рамене:

— Аз съм неангажиран човек, можех да ви я донеса и без всякакъв повод, но в конкретния случай сте права.

— Тогава, преди да минем към вашите въпроси, отговорете на моите: името и фамилията й...

3.

В кабинета надвисна тежка тишина. Романова даже затаи дъх — не се беше подготвила за такъв обрат на нещата. И Турецки — дали защото беше забравил за такъв немаловажен момент като жадуващата отмъщение вдовица, или заради относителното благополучие в собствения си семеен живот — го беше подценил и не бе дал никакви инструкции по повод Валентина Ковалевска. Но всъщност защо да ги жали човек тези крадливи кукувици? Така реши жената с прост и строг морал Александра Ивановна и изрече името на прелюбодейката, която така и не успя да разбие семейството на любовника си.

— Е, сега питайте вие? — позволи Скворцова.

— Нина Сергеевна, вашият съпруг наричаше ли някого от близките и колегите си с името „ангел“?

Скворцова вдигна рамене:

— Като начало — доста странен въпрос. Отговорът е не. Той беше доста строг и праволинеен, за да си позволи такъв лиризм. Не, нито веднъж не съм чувала да е наричал така някого. Освен може би тая, неговата...

— Не — реши да я успокои за всеки случай Романова. — Доколкото знаем, не е.

— А как я е наричал, знаете ли? — с жадно и нездраво любопитство попита Скворцова.

— Ама моля ви се, Нина Сергеевна! — упрекна я доброволната сътрудничка на Турецки. — Нашият личен състав не е толкова развратен, че да издирва и да предъвква такива подробности.

— Нима? Тогавя извинете.

— Няма нищо. Опитайте се да си спомните, дали някога във връзка с работата му не сте чували думата „ангел“? За да ви настроя към по-напрегнат режим на работа, ще ви кажа, че е написал тази дума, когато е започнал пристъпът му.

— Ето какво било!

Скворцова поусмири своята агресивна раздражителност, замисли се, чертите на поддържаното ѝ лице се отпуснаха, станаха по-

меки...

— Като че ли си спомних! — възкликна вдовицата. — Не знам дали това искате да чуете, но във всеки случай то е единственият случай за последните няколко години, когато той употреби тази лирическа думичка.

— Слушам ви внимателно.

— Беше преди последната му командировка. Точно преди заминаването Василий говореше по телефона...

— Не знаете ли с кого?

— С някого от колегите си, защото отначало обсъждаха някакви специфични проблеми, но на професионален жаргон, за да не разбере страничен човек за какво си говорят. При това разговорът протичаше с повишен тон.

— Караха ли се?

— Не, по-скоро ругаеха на два гласа началството. Отначало завоалирано, после... почакайте да си спомня точно... Аха, Василий казваше: отивам, значи, но се боя, че тези ангели ще ме оставят в своя ад... Да, точно така. После се сепна, извинявай, казва, само ми излетя от езика. Това беше всичко.

— Как го каза — в единствено или в множествено число?

— Не твърдя с абсолютна сигурност, но ми се струва, че беше в множествено. Такива неща обикновено се връзват в паметта.

— Ас кого говореше? Как го наричаше?

— Как ли? Алик. Според мен Алик.

— Не си ли спомняте кой е той?

— Не знам кой е.

— Нина Сергеевна, имате ли вила?

— Защо?

— Виждате ли, имаме известни основания да смятаме, че вашият мъж се е срещал с някои интересувачи ни хора и тези срещи не са били санкционирани от ръководството му.

— Искате да кажете, че Василий е изменник?

— Не, разбира се! Възможно е да е провеждал някаква игра, за да разобличи крупна корупция...

— Вие от криминалната милиция ли сте? — рязко попита Скворцова.

— Да.

— И не се занимавате с контраразузнаване?

— Боже опази! И собствените ми дела ми стигат.

— Значи не можете да изровите нещо за него?

— Дори да можем, на никого няма да го дадем — твърдо обеща Романова.

Тя знаеше, че така и ще стане. Беше сигурна, че Турецки на никого няма да даде находките си, ще разрови всичко сам до най-малките подробности.

— Тогава защо ви е да знаете за вилата?

— Известно ни е, че вашият мъж е трябвало да се срещне с двама, засега неизвестни граждани, единият от тях очевидно е бил чужденец. Възможно е на вилата да са скрити някакви документи. За нас те са от чисто оперативен интерес.

— Защо решихте, че нещо е скрито именно на вилата?

— Навярно защото в този случай вие не сте били нито помощник на мъжа си, нито осведомен човек.

— Разбира се, аз предпочитам нищо да не знам, макар че трябва да ви кажа — за разлика от бившето КГБ военното разузнаване винаги се занимаваше с чисто разузнавателна работа. Вила имаме просто във вид на парче земя. Все нямахме време да се заемем със строителството.

— Ясно. — Романова стана от стола с намерение да се сбогува, желателно завинаги.

— Почакайте минутка — помоли Скворцова. — Кажете ми, вие лично в криминалната ли работите?

— Да.

— Нима е женска работа да ловиш бандити?

Александра Ивановна сви рамене:

— Вероятно не е въпрос на пол, а на характер. На мен само тялото ми е женско, при това мускулесто. Докато не минах в запаса, ги ловях. Казват, че ставало нелошо.

— Имате ли офицерски чин?

— Да. Полковник.

— Никога не бих повярвала! — удивено възкликна Скворцова.

— И аз сега се чудя на себе си...

— Знаете ли, ще ви кажа: в Одинцово има една къщичка, където някога живееше бащата на Василий. Мъжът ми ходеше там доста

често...

Когато Александра Ивановна записа адреса, Скворцова попита:

— Нали няма да правите официален обиск?

— Не, разбира се. Защо ни е? Просто ни трябва нещичко за тези хора, които са търсели среща с мъжа ви. Ако имат отношение към разузнаването, ние веднага ще се оттеглим.

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Слава Грязнов взе от Скворцова ключовете от къщичката в Одинцово и замина, а аз досаждах на Меркулов:

— Костя, обади се в ГРУ! Те няма да посмеят да ти откажат.

Той масажираше с длан гърдите си отляво и клатеше глава:

— Няма да посмеят, но няма да ми кажат и истината.

— Все пак може да изтърват нещо...

— Да бе, надявай се! Да не си забравил лозунга? Дърдоркото е съкровище за шпионина. Ясно ли ти е? Съкровище!

— Звънни им!

Меркулов ми тегли тихо една, но вдига слушалката и натиска бутоните.

— Какво да ги питам?

— Кой е Алик и къде е ходил Скворцов в командировка? — нетърпеливо казвам аз.

— Ало! Добър ден, Николай Григориевич! Меркулов ви безпокои. Не ме ли познахте? А, познахте ме. Е, не става от мен шпионин. По работа се обаждам, разбира се. Имам към теб два въпроса. Знам, че не си длъжен да отговаряш, но поне може ли да те попитам? Питам. Имате ли във вашето учреждение човек на име Алик? Не, аз разбирам, че въпросът не е коректен... Ясно, че трябва да кажа цялото име. Само че ако го знаех, нямаше да те питам. Кого наричат Алик приятелите му? Разбрах, ти никого не наричаш така. Ще успея ли да задам втория въпрос, или вече ще се ядосаш? Къде е била последната командировка на полковник Скворцов? Разбрах, извинявай за безпокойството...

Меркулов остави слушалката и ме погледна накриво:

— Излязох глупак пред генерала! И всичко заради тебе!

— Константин Дмитриевич, извини ме, но нали после ще ме гониш за резултати. Каза ли ти нещо?

— Твоят Скворцов е бил в Северен Кавказ. Доволен ли си?

— Не много.

— Има си хас! На теб е трудно да се угоди.

— Как мислиш, Костя, дали съвпадението е случайно или...

— Кое именно?

— Това, че са били на едно място в едно и също време. Керуд с Андриевски и Скворцов.

— Това може и да е съвпадение, сега всички се бутат в Чечня, усмиряват я. Или не си съгласен?

— Съмнявам се. Виж сега — същата вечер, когато са обстрелвали колата на Андриевски, Скворцов е трябвало да се срещне с някого. Колко са били тези хора и кои, засега не знаем, но единият има име или прякор Кук. Като прякор много не върви, затова пък като фамилия за американец или англичанин не звучи лошо. Още повече че Керуд не се оказа изобщо Керуд. Ами ако е шпионин? А колегите разузнавачи го следят! По-точно следили са го.

Меркулов скептично се усмихна:

— Не излиза красива версията, Александър Борисович, не става...

— Знам какво искаш да кажеш: шпионите ги лови контраразузнаването, а разузнаването само шпионира, нали?

— Да, нещо такова...

— Не знам защо, Костя, но ми се иска да ги свържа заради общи интереси. Може ли да използвам телефона?

Меркулов мълчаливо кимна и като се възползва от паузата в разговора, се зачете в някакво дебело дело.

2.

Реших да се обадя на Андриевски. Какво ли не се случва, току-виж се оказало, че са били приятели със Скворцов, вършели са обща работа, че и не го скриват при това.

Аналитикът от разузнаването си беше на мястото.

— Добър ден, Юрий Владимирович. Турецки на телефона.

— Здравейте, Александър Борисович! Какво ново при вас?

— Нищо утешително, но и съвсем лоши новини като че ли няма...

— Е, времето сега е такова, че липсата на новини е добра новина. Как върви разследването?

— Засега зле. Петров, който е стрелял по вас, не си призна за убийството на Мешчерякова. А вторият още се укрива при Дудаев.

— Да, оттук засега е трудно да хванеш някого. А онова второто момиче... как се казваше? Дина? Не се ли появи? Че не дай боже и нея...

— Не, може би се крие. Юрий Владимирович, имам такъв въпрос към вас: случайно да познавате полковник Скворцов?

— Скворцов? — повтори, припомняйки си Андриевски. — Кой е той? Къде работи? В милицията ли?

— Не, в Главното разузнавателно управление.

— Военното разузнаване? Не, Александър Борисович. Фамилията май съм я чувал, а може и да ми се струва, но човека не познавам. Ще ви обясня, само че между нас да си остане, става ли?

— Разбира се, иска ли питане.

— Вижте, нашите две кантори се занимават принципно с едно и също, като се изключат някои специфични особености, и между нас винаги е имало конкуренция. При това те не ни обичаха, защото по-рано на нас даваха по-голямо парче от бюджета. Та дори да бях искал да се сприятеля с вашия Скворцов, моите колеги и шефове не биха ме разбрали. А той да не е оплескал нещо?

— Едва ли. Аз впрочем не съм в течение, един колега ме помоли да разбера...

След взаимни пожелания за късмет завършихме разговора.

Веднага реших да звънна на другия Юрий — Макаревич, от контраразузнаването. И той се оказа в службата си.

— Юра, кажете дали вече не сте разбрали кого е убил Петров вместо несъществуващия Керуд?

— Още не. Но ми се струва, че е наш клиент, само дето иди разбери какъв дявол е търсил в Чечня!

— Бих искал да науча още нещо: защо по горещите високопланински места с него се е разхождал и служител от външното разузнаване?

— Проверяваме и това по нашите канали.

— Юра, в порядъка на бълнуване или фантазия искам да ви подхвърля една фамилия. Може да се води при вас.

— Давайте.

— Много известна фамилия — Кук.

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Грязнов откри без особен труд селската къщичка, сгушена в дъното на неголяма градина. В тази едноетажна, но здрава постройка живеел до естествената си кончина ветеранът от армията Дмитрий Скворцов.

Без униформа, в не особено блестящ вид и без документи Грязнов не се чувстваше много комфортно, докато проникваше в чуждото, макар и празно жилище. Но друг начин нямаше: официален ордер за обиск не би дал и самият Меркулов. А така, ако се издънеше, Грязнов би могъл да се позове на параграф 168 от Наказателния кодекс, който предвижда възможността за обиск без разрешение от прокурор в нетърпящи отлагане случаи. Необходимостта от подобен спешен тараш в къщичката щеше да доказва Турецки, затова той помоли Слава да работи тихо, та никой да не разбере за издирванията на Московската криминална милиция на територия извън нейната юрисдикция.

Слава се огледа крадешком. Провинциалната уличка беше пуста и тиха. Грязнов отвори портичката и тръгна с господарски вид към невисоката, само с три стъпала входна площадка. Пътечката минаваше покрай мрежестата ограда, която разделяше двора от съседния парцел. Съседната къща също се криеше в дъното на двора. В нейната кухничка един старец разпалваше печката си. Огънят вече се разгаряше и не изискваше постоянното внимание на стопанина, затова дядото пиеше чай и зяпаше през прозореца. Пейзажът беше скучен, унил и еднообразен — парченце от съседния двор, затова старецът местеше поглед лениво и без да бърза. Този път обаче се оказа, че има какво да се гледа: на стълбичката на къщата, в която някога живееше съседът Дмитрий Петрович, се мотаеше неизвестен, млад още мъж — не точно скитник, по-скоро обеднял работник. Старецът съсед се чудеше какво може да му трябва на чуждия човек, а Грязнов през това време извади от джоба си ключе, пхна го в ключалката, отвори вратата и влезе вътре.

Съседът добре познаваше покойния стопанин и се поздравяваше със сина му, който идваше тук примерно веднъж на месец. Този, който изчезна сега зад тапицираната с черна мушама врата, не беше нито синът на Скворцов, нито пък призракът на самия собственик. Може би е крадец? Ако е така, то нахалникът не знае, че тук има телефон.

Грязнов първо се огледа внимателно. Вероятно постъпваше както би направил опитен, грамотен крадец. Разходи се из цялата къща. Тя не беше голяма — три стаички, кухня-трапезария със скрита зад перденце руска печка, килер, мазе. Кухнята беше доста просторна, в нея имаше и стълбичка за тавана. По всичко личеше, че стопанинът е бил предпазлив и внимателен човек. Грязнов беше забелязал още от двора, че към тавана преди е имало и външен вход — както е прието, но сега беше закован с дъски. Вече никой крадец — любител на пране и домашни наденици — не можеше да се вмъкне там!

След като се огледа и запомни разположението на всички стаи и входове, Грязнов се върна в коридорчето и заключи вратата отвътре, за да не му пречи никой.

Чакаше го дълга и не особено весела работа, особено ако се отчете едно неудобство — не знаеше какво търси. Значи предстоеше почти пълноценен обиск, само че без свидетели и без разрешение. Добре поне, че Турецки малко го интересуваха пари и ценности даже в безумни количества. Впрочем не че не го интересуваха съвсем — той би искал да знае количеството и вида на ценностите, ако се намерят. На него му дай документи, ленти и прочие шпионски бъзикни. Значи в такъв случай трябва да се започне от стаята, която може да се нарече кабинет, защото в нея, освен телевизор, кресла и хладилно барче има още бюро и библиотечни секции.

Обаче леко ядосан на Турецки заради тази задача, Слава Грязнов се приближи като начало не към секциите, а към хладилното барче. Облепено с фолио, имитиращо фурнир, то приличаше на стилизиран ширпотребски сандък. На ръцете си Грязнов беше надянал тънки кожени шофьорски ръкавици, така любими на рокерите и металистите, затова отвори вратичката на хладилника и с удоволствие видя вътре стек бира в кутийки и няколко бутилки водка. Водката не докосна, но извади от целофановия плен кутийка бира.

Отвори я, отпи и промърмори:

— Ама че дявол! Задигнах само една кутийка, а ми е приятно на душата. Може и на взломаджиите да им е така хубаво след тяхната работа. Което, разбира се, потвърждава житейския закон, че с каквото се захванеш... еее, с това и ще се напиеш!

2.

С бирата работата тръгна по-весело. Слава изследва доволно бързо и методично при това съдържанието на всичките шест чекмеджета в бюрото. Нямаше нищо интересно — писма, стари сметки и квитанции, избелял от времето ръкопис, ако се съди по съдържанието — мемоарите на Скворцов-старши.

Не даде резултат и преравянето на библиотечните секции. Нито между книгите, нито в кориците или обложките се намериха злато и брилянти, навити на тръбичка долари или записани на цигарена хартия секретни сведения. А и книгите бяха все същите военни спомени, издадени по времето, когато се смяташе, че коренният прелом във Великата отечествена война е станал на Малката земя, точно в тези минути, когато я е посетил комисарят Брежнев.

Може би на Слава Грязнов щеше да му се наложи да прерови цялата къща и да заседне там за цяло денонощие, ако не бяха вниманието и опитът — плод, както е писал класикът, на трудни грешки. Слава разочаровано се дръпна от двете старомодни, долепени една до друга библиотечни секции, и надникна към най-горните им рафтове — току-виж там останало някое листче? Листче нямаше, но... Но равномерният слой прах върху едната от секциите беше малко размазан на едно място точно до стената. Сякаш някой за секунда се е подпрял с длан на фурнированата плоскост.

Защо му трябва на човек да се катери на табуретката и да се подпира с една ръка на секцията? За да направи с втората какво? Може би да вземе нещо от стената? Да видим. Грязнов огледа внимателно стената над секцията със следата. Нищо, изначалната белота на варосана стена. Нямаше следи нито от гвоздей, нито от дупчица. Това по повод на предположението, че стопанинът може да е свалил от стената портрета на скъп нему човек. Но не — нямаше съответните следи, а и мястото не беше най-подходящото за портрети. В такъв случай се набиваха на очи два варианта — или нещо е извадено иззад секцията, или е скрито.

Слава опита да надзърне в тесния процеп между шкафа и стената отзад — не видя нищо. Тогава приклепна, хвана основата и като се понапъна, лекичко измести тежката секция с книги встрани. На задната ѝ стена от обикновен шперплат беше залепен с четири парчета скок плосък пакет, завит в целофан.

— Надявам се, че това не е брачно свидетелство — каза си тихичко Грязнов и откъсна пакета от шперплата.

Целофанът беше шумолящ и прозрачен — под него можеше да се види, че пакетът не е нищо друго, освен компютърна дискета в хартиено пликче.

— В крак с времето — одобрително измърмори Грязнов, скри дискетата в джоба си и се нареди да се сбогува с къщичката на Скворцови.

Празната кутийка от бирата трябва да се хвърли в кофата за боклук, както постъпват интелигентните хора. Това пътем. Слава взе кутийката, смачка податливата ламаринка в шепата си, излезе през кухнята в коридорчето и спря потресен от гледката в малкото прозорче, изрязано на вратата специално за да се вижда кой е дошъл.

Дошъл беше този, когото не чакаха. До портичката на улицата бе спряла милиционерска уазка, а от нея без бързане излизаха трима яки сержанти от патрулно-постовата служба. За какъв дявол бяха тук? И в този момент Грязнов си спомни това, на което не беше обърнал особено внимание. Когато измъкваше плоския ключ на стълбите и мимоходом хвърли един поглед към съседната къщичка, като че ли тюленото перде на един от прозорците помръдна. Бдителен дявол! Какво да прави сега? Ако имаше документи — никакъв проблем. Или да кажем, ако Грязнов нямаше нищо в себе си, биха го арестували, за половин час щяха да установят самоличността му, може би и рапорт биха написали в службата му, как се мотаят тук гордите детективи от криминалната, а на патрула не се обаждат... Но сега Грязнов носеше в якето си малко крехко черно квадратче, съдържащо кой знае колко байта информация. А това значи, че в края на краищата всичко ще се изясни може би, ще го пуснат, но дискетата в това време може да изчезне, да се изгуби, да бъде унищожена. Всичко може да се случи!

„И така, Грязнов, вашите действия? — мислено се попита Слава. — Първо трябва да скрия на друго място дискетата и да опитам да се измъкна... А вече след това ще се върна в униформа, добре снабден с

пълномощия и окичен с оръжие, тогава ще ги строя в две редици тия юнаци!“

Милиционерите вървяха по пътеката към къщата. Отзад ситнеше старецът. Нищо и никакво деденце. Но главното — бдително! Само дето случаят не е точно такъв, че да го похвалиш за това.

Без да отключва вратата, Грязнов тихичко мина от коридорчето в кухнята и пробва стълбата за тавана. За повече устойчивост тя беше закована за пода с гвоздеи и с ламаринени ленти към стената. До печката се търкаляше средна по размер брадвичка. С нейна помощ Слава без особен шум измъкна гвоздеите, хвърли ги в печката и се изкатери по стълбичката. Капандурата беше дървена, боядисана в същия цвят като тавана и главното — незаклучена с катинар. Грязнов я надигна, покачи се горе и издърпа след себе си стълбата.

Милиционерите през това време вече опитваха вратата, за да се убедят, че е заключена. Тогава единият остана да чука по нея и периодически да вика:

— Отворете! Милиция...

Другите двама обкръжиха къщата от двете страни, в случай че разбойникът реши да скочи през прозореца. Само че къде ще скачаш, щом прозорците са затворени с капаци?! Милиционерите не бяха съвсем загубени. Съобразиха, че щом едната стена на къщата е без прозорци, то личният състав е напълно достатъчен, за да държат двама под контрол изходите, а двама да проникнат вътре.

Те разговаряха на висок глас, вероятно за да не им е така страшно, затова Грязнов можеше да чуе почти всяка дума.

Когато никой не отговори на чукането и виковете, милиционерите взеха да умуват струва ли си да избият вратата. Ами ако там вече няма никой?

— Сигурен ли сте, гражданино, че той е вътре? — попита басово съседа старшият на патрула.

— Видях го, тъй както вас виждам сега! — с възмутен тенор възкликна бдителният пенсионер. — Не знам защо е влязъл, там няма нищо ценно и никога не е имало. Ветеранът си живееше скромно. Обаче синът му знаете ли къде служи? Във военното разузнаване!

Милиционерите взеха да тропат отпред по-нерешително.

„Хайде, давай, дядка! — мислено похвали стареца Грязнов. — Току-виж си ги уплашил!“

Уви, старецът искаше обратното.

— Е, добре — каза милиционерът. — Сега ще разбием бравата, но на ваша отговорност.

— Никога не съм бягал от отговорност — обидено каза старецът.

„Така, и какво ще правим сега? — отново се запита Слава, когато разбра, че перспективата да изчака тихичко няма никакъв шанс. — Трябва някъде да скрия дискетата. За малко, до довечера, е хайде да е до през нощта.“

Той се огледа. Таванът беше чист. В единия ъгъл лежаха няколко старателно пакетирани купчини стари списания и книги. Може би в някоя от тях? Защо не? Ако го хванат с празни ръце, просто ще си помислят, че не е успял нищо да задигне.

Долу сержантите сръчно разбиха бравата и вече тропаха с ботуши в коридорчето, после в кухнята. Грязнов известно време ги наблюдава през една цепнатина между дъските на капандурата. Както и предполагаше, тези момчета още не бяха залавяли крупни бандити. Нито един не погледна нагоре за всеки случай: ами ако бандитът виси на лампата с пистолет в ръка? Не, вървяха си като на парад, викайки:

— Кой е тук? Веднага излизайте!

Внимателно, стараейки се да не разскърца дъските под краката си, Слава се промъкна към струпаната в ъгъла стара хартия, намери по-нова и по-суха купчинка, и пъкна дискетата между страниците на едно списание, така че да не се вижда отстрани. Сега можеше да помисли и за себе си. Предишният вход беше здраво закован от стопанина. Можеше да го разбие, но щеше да се чуе в цялото селце. От другата страна, както и се полагаше, имаше прозорче. Доста голямо. Пълзейки покрай стените, за да не го чуят долу, Слава се промъкна до самото прозорче.

Предвидливият стопанин беше компенсирал големината му с малка, но достатъчно сигурна решетка отвътре.

Слава Грязнов внимателно погледна през прозорчето и не повярва на очите си. Долу нямаше никой. Той затвори очи и мислено си представи разположението на стаите. Точно! Тук беше задната стена, а на метър от нея оградата, разделяща мястото на Скворцов от парцела на задния съсед. Е, да става каквото ще, реши Грязнов. Още повече че сега нямаше страшно дори да го заловят.

Решетката беше вкарана в рамка от железен винкел, а той пък закрепен с гвоздеи за стената. И гвоздеите бяха само четири. Направо късмет! Слава хвана горната пречка на решетката и я дръпна с всичка сила. Гвоздеите глухо изскърцаха, докато излизаха от изсъхналите дъски. Звукът беше неочаквано силен и Грязнов притихна за няколко секунди, заслушвайки се какво става долу. Там се чуваше неразбираем възбуден говор и тропане. Сигурно искат да се качат на тавана, реши Слава и дръпна още веднъж. Усети как грапавите ръбове на арматурното желязо обелват кожата от дланите му. Затова пък горната половина на решетката вече се клатеше във въздуха. Слава я огъна назад. Долните гвоздеи излязоха по-лесно. Сега черчевето със стъклата. Можеше лесно да ги разбие, но щеше да вдигне опасен шум. За щастие стъклата се крепяха към черчевето само с гвоздейчета, без маджун. С първото стъкло се наложи да си поиграе, но затова пък останалите три Слава, проврял ръка през дупката, просто натискаше навътре.

Шумът и тропотът се преместиха към кухнята. Значи все пак са намерили капандурата към тавана, сега мислят как да се качат. Слава почти безшумно изби черчевето с мощен тласък и подаде през дупката само главата си. Отдолу, както и преди нямаше никой. Той погледна напред към съседния парцел. Там беше тихо и пусто, перденцата на прозорците не помръдваха. Вероятно стопаните бяха на работа.

Под покрива имаше козирка. От нея, като от трамплин, можеше да опита да прескочи на съседния парцел. Само да не се подхлъзне и да не си наниже някое меко място на оградата. Тя, разбира се, беше не особено здрава, но все пак не му се искаше да падне отгоре ѝ.

Слава се вмъкна в дупката, провирайки рамене по диагонала на таванското прозорче. Ако минат раменете ми, целият ще мина, помисли той. С известно усилие — якето на лявото му рамо се скъса — той все пак се измъкна наполовина. А останалото вече беше въпрос на техника.

На козирката беше доста хлъзгаво, затова Слава се хвана с едната ръка за касата на прозореца. После се залови за улука, избра си място между два голи и мокри храста на съседния парцел, оттласна се силно с ръце и крака и се хвърли натам като лястовица. Правилно беше разчел скока си. Попадна точно в целта и за всеки случай се претърколи през глава, после стана и побягна в лек тръс напред. И вече

тичаше по успоредната улица, когато дочу откъм покрива на къщичката вика на милиционера:

— Оттук е избягал, гадината!

3.

Грязнов излезе на улицата, заобиколи бързо две старици, които изплашено се дръпнаха от пътя му, сви в пряката и вече без да бърза, ослушвайки се внимателно, се запромъкна през огради и портички обратно. Наистина, той прекрасно знаеше, че още е рано да се връща за дискетата. Най-правилното решение беше да дочака помощ от Турецки някъде близо до къщичката на Скворцови. Само че как да му се обади?

Сега Грязнов се промъкваше към заветната къща отдясно, откъм парцела на бдителния старец. И тук в главата на Слава се роди палава мисъл — тъкмо дядото ще помогне волно или неволно.

Грязнов изплаши някакво куче, което още се учеше да бъде зло, внимателно се прехвърли през още една ограда и се озова в градината на бдителния старец. Скри се зад железния варел, в който лятно време събираха вода за поливане, и се зае с наблюдение на съседния двор.

Един от милиционерите, изглежда, все пак беше тръгнал по следите му. Останалите бурно обсъждаха нещо, докато запечатваха разбитата врата. Бдителният съсед, след като бе преживял минути на съмнение в собствената си психическа нормалност, се чувстваше сега героят на деня.

След петнадесет минути, когато Грязнов здраво премръзна, се върна с празни ръце и преследвачът му. Милиционерите се качиха в колата си, като ругаеха весело и обсъждаха гръмогласно кой е бил в къщата — скитник или дребен крадец, защото сякаш нищо не беше изчезнало, а и нямаше нищо ценно за задигане — и заминаха.

Старецът погледа след тях, върна се в своя двор с чувство на изпълнен дълг и след кратък размисъл се запъти към тясна и висока постройка, подобна на къщичка за птици.

Грязнов през това време излезе от своето скривалище и спокойно се запъти към къщата на дядото. Както и предполагаше, увлечен от преследването на крадеца, старецът не се беше потрудил да заключи собствения си дом. Затова Слава старателно изтри обувките си, съблече и окачи в коридорчето изцапаното си яке. После влезе в

кухнята и с удоволствие се отпусна край лъхащата жар печка, в която въглените от горящите дърва светеха като разсипани рубини.

Скоро стопанинът влезе, духайки нос а си и мърморейки нещо за вселенското падение на нравите. Понечи да се обърне към мивката, за да си измие ръцете, но така и замря, полуобърнат, опулил към неканения гостенин избелели, полуслепи очи.

— Деденце — каза му Слава ласкаво, да не би старецът да хвърли топа от страх. — Деденце, чувствай се като вкъщи, но не забравяй, че имаш гости.

Старецът навярно си спомни, че някога е бил войник, обърна гръб на Грязнов, изми си ръцете и после попита спокойно и делнично:

— Да ме заколиш ли дойде?

— Че за какво?!

— Ами нали извиках милицията!

— Правилно постъпи.

Старецът го изгледа подозрително:

— Тогава защо избяга?

— Трябва спешно да се обадя по телефона. Разрешаваш ли?

— Звъни си.

Слава отиде до телефона, поставен върху резбована етажерка в стила на петдесетте години, и набра номера.

— Мила госпожо! Свържете ме спешно със заместника на генералния прокурор Меркулов! Кой ли? Кажете му, че е Грязнов.

Слава се обърна, видя, че устата на стареца зейна от учудване, намигна му и весело закрепця в слушалката:

— Костя! Аз съм. Ако можеш, намери Турецки и му кажи, че открих нещо, но едва не ме пипнаха местните момчета по сигнал на съзнателни граждани... Така че къщата е запечатана, а аз седя при съседа, който ме засече. Нека да дойде сам или да прати някой с ордер, че втори път няма да бягам от тях! Това е...

Слава остави слушалката и доволно се обърна към стопанина.

— Ти какво, от тях ли си? — Старецът мръдна рамо по посока на съседната къща, имайки пред вид милиционерите.

— Почти — отговори Грязнов.

— Ще ме побъркате — беззлобно промърмори домакинът.

— Дали да не ударим по едно чайче, а, дядо? — предложи Грязнов. — Че докато те следях край нужника, станах на шушулка...

4.

Началникът на Службата за външно разузнаване за кой ден вече идваше на работа преди другите и първо викаше при себе си шифровчика, макар че той можеше и без това да влиза при шефа си по всяко време и без да чука.

Обикновено още от вратата на кабинета дежурният докладваше за най-важните събития през изминалата нощ. Той съобщаваше пръв всички неприятни новини. После донасяше в кабинета чай и вестниците и започваше обикновеният трудов ден, макар естествено този труд да беше твърде специфичен и далеч от бързата, огнестрелна романтика на шпионските романи и филми. Търпеливо събиране на информация, жестоки, но в повечето случаи безкръвни схватки на агентите с контраразузнавачите или — което също се случваше — с откровени, но кой знае защо много бдителни идиоти.

И ето, вече кой месец подред утрото на началника на службата започва с черната папка на шифровчика. Там са постъпилите през последните часове телеграми. Тези, които се отнасят до политическата ситуация по света, вече са прегледани от помощниците, интересните и полезни неща са отбелязани с жълт флумастер. Втората част от съобщенията идва с гриф „лично“. В шифрограмите, изпратени лично до шефа на Службата за външно разузнаване, не се използват истински имена и названия. Те са сменени с условни кодови обозначения, числата и цифрите са объркани по специален начин, така че за неосведомения човек, който няма нищо общо с разузнаването, текстът би изглеждал пълна безсмислица.

Преди стопанинът, който минаваше за спец по всевъзможни шифри, с удоволствие прочиташе първо оперативните съобщения. В скъперническите им редове се криеше безценната информация, която обезсмисляше усилията на партньорите в шпионското съревнование, където нямаше правила, нито милост или благородни чувства. Но в новите времена още нямаше кой да спре навития преди сто години механизъм. Друг въпрос беше, че Службата за външно разузнаване не е бившето Първо главно управление на КГБ. Няма я предишната

дисциплина, нито спецовеите. Както е казал поетът — някогашните вече ги няма, а днешните не струват.

Вече кой месец подред стопанинът се боеше да идва на работа — омръзна му да получава лоши вести в черната папка. И за да не се среща с подчинените си, които, разбира се, приписват всички провали на началството, а скромните успехи на себе си, той идваше на работа преди другите. Черната серия започна като че ли с провала на агента с кодово име Айвар.

Този тип отработи зад граница над десет години, внедри се добре, премина всевъзможни проверки, стана не резидент, а направо бонбон. И ето, преди година изпрати истерична шифрограма: значи, след провала на Съветския съюз веднага ще последва катастрофа и за Русия, така че от неговата работа няма смисъл. Да беше пратил телеграмата, пък да се напие, да повилнее... но на другата сутрин, като изтрезнее, да се заеме с ръководството на една от най-добрите резидентури в Западна Европа! Не, той, разбира се, се напи, но след това скочи от един мост над железопътната линия. Нелепа смърт, писаха вестниците в малкото провинциално градче, където недалеч от един научноизследователски център живееше агентът Айвар. След това политическо самоубийство като тръгна... Всеки месец провал, а понякога и два. Друго щеше да бъде, ако в мрежите на контраразузнаването се заплитаха неопитни, неуспели да се внедрят както трябва агенти. Такова е времето, всички гонят халтурата, не можеш никого да накараш нито да учи, нито да работи както трябва. Не, с шум и скандали по вестници, а понякога в особени случаи и тихомълком, зад решетките попадаха хора, които пред съда разиграваха простовати и добродушни граждани на тънещия в благополучие западен свят, но в родината си бяха полковници и подполковници.

През последната година станаха десет такива откровени гафове. Ситуацията от тревожна се превръщаше в критична, даже катастрофална. И преди някой да постави въпроса за оставката му, стопанинът искаше да се посъветва с помощниците си. Той съзнаваше, че това не е нищо друго, освен жест на отчаяние и слабост. Напълно възможно беше някой от помощниците или заместниците да си е харесал креслото му. Заради такова сладко местенце всеки от тях спокойно би могъл да рискува няколко агенти, за да компрометира

генерал-лейтенанта и да заеме стола му. Така беше, но друг изход стопанинът нямаше. А за да ги застави да мислят за спасението на целия апарат на управлението заедно с началника, трябваше да представи нещата така, сякаш със смяната на главния шеф никой от тях няма да се задържи на мястото си.

Днес въпреки тъжното очакване шифровчикът не донесе лоши новини, което стопанинът сметна за добра поличба. Нещо повече, помощникът му се появи след излизането на шифровчика с пакетче под мишница, сложи го на бюрото и съобщи полугласно:

— Имате пратчица от резидента...

Някога такива, общо взето, скромни рушвети се практикуваха често от резидентите. Нека да е малко и смешно, но подаръче — заради него шефът ще погледне по-благосклонно, пък и ще затвори очи пред нещо, което не си струва да забелязва. По-големите началници рядко излизаха зад граница, освен в състава на официална делегация, а с такава компания няма как да се развихриш по шоповете. Предишният началник на службата го удари на чистофайничество и не приемаше подаръци. Затова на днешния шеф му беше двойно по-приятно да получи колетче отвъд океана. Не подаръкът е скъп, а вниманието.

Помощникът не си тръгваше, пристъпваше плавно, за да не обезпокои шефа, от крак на крак пред бюрото.

— Има ли още нещо? — вдигна очи към него шефът на разузнаването.

— Само една дребна, незаслужаваща внимание неприятност...

— И все пак?

— Анонимка.

— Срещу кого? Срещу мен?

— Моля ви се! Срещу един сътрудник от информационно-аналитичния отдел.

— Дайте да я видя! И не забравяйте да съберете заместниците ми след половин час.

Помощникът наклони глава като знак, че е разбрал заповедта, и тихо излезе. Анонимният сигнал помощникът остави на бюрото.

Шефът на разузнаването взе обикновения бял плик, на който нямаше пощенски обозначения или марки. Нормален чист плик, каквито ползват по канцелариите. На него просто и конкретно бе

указан адресатът: „За началника на Службата за външно разузнаване на РФ^[1]“.

Той отвори плика и извади от него сгънатия на четири бял лист. Текстът, както на плика, бе напечатан на машина. Стопанинът сравни на око буквите на плика и на листа. По всичко изглеждаше, че машината е една и съща.

Е, какво, да видим кого клепа нашият Павлик Морозов, помисли шефът. Той дойде в разузнаването на гребена на демократичната вълна на перестройката, затова като всички смяташе образа на пионера доносник за порочен.

„Уважаеми господин Началник на СВР“

Така започваше писмото и шефът се намръщи. Въпреки всички нови политически ветрове служителите от външното разузнаване се обръщаха един към друг по стария начин — с „другарю“. При това и самият началник беше употребявал тази дума през по-голямата част от съзнателния си живот. Заради това, волно или неволно, шефът реши, че авторът на анонимката или играе по съвременните правила, или влага в думата „господин“ ироничен смисъл.

„Принуден съм да се обърна направо към вас, тъй като, ако пратя по командния ред това писмо, то едва ли ще стигне до вас, ще се затрие под всякакви благовидни предлози.

Смятам за свой дълг да ви съобщя, че ме тревожи как се отнася към своите задължения и ценностната система на руския разузнавач служителят от информационно-аналитичния отдел Юрий Владимирович Андриевски.

Някога с него учихме заедно в един клас на разузнавателното училище № 101, живеехме в едно общежитие, тренирахме заедно «проследяване» и залагахме учебни «пощенски кутии». По онова време Юрий не се отличаваше нито с усърдие, нито с големи способности. Но имаше, има и сега приятна външност и

добре окачен език, което го прави ненадминат майстор по завързването на лични контакти.

След завършването на школата Андриевски работи известно време като куриер под дипломатическо прикритие в Англия. Тук също никакъв го нямаше, а веднъж даже беше арестуван от полицията за скандал в бар. Но затова пък в Лондон той се срещна с Леокадия Пермитина, дъщерята на вашия заместник Е. Г. Пермитин. Скоро младите хора се ожениха. След това бавната преди кариера на Юрий Андриевски направи остър вираж. Като човек с дълбоко аналитичен ум го направиха информатор и той, както и преди продължава да не върши нищо. Достатъчно вялото му участие в подготовката на договорите с разузнаванията на някои арабски и азиатски страни едва ли свидетелства, че информационно-аналитичният отдел е спечелил ценен сътрудник.

Освен това в службата Андриевски идва през ден. С какво се занимава през другото време, е неизвестно. Напълно е възможно да си докарва странични доходи в някоя фирма. Преди известно време са го виждали в компанията на валутната проститутка Мина. Моля да проверите, че аз не разчиствам лични сметки и не искам по този начин да си проправя път към по-висока длъжност. Просто смятам, че в сегашното тежко време в разузнаването трябва да работят професионалисти и чистоплътни хора. Не искам незабавно наказание. Можете да организирате проверка, атестиране — всичко, което ще помогне да се разкрият талантите и способностите на Андриевски. Ако се намерят такива, аз публично ще се извиня на Юрий Владимирович.“

Под писмото липсваше подпис.

---

[1] Руската фидирация. — Б.пр. ↑

5.

Шефът на Службата за външно разузнаване погледна часовника си — до съвещанието със заместниците оставаха още около петнадесет минути. Може би щеше да успее да поговори с Пермитин. А Юрка, зетя, щеше да остави за после.

Вътрешният телефон бързо го свърза с търсения абонат.

— Едуард Геннадиевич, свободен ли си?

— Относително.

— Ела за малко при мен, въпросът е деликатен.

— Слушам — отговори по военному Пермитин.

Едуард Пермитин, невисок, злъчен, дългонос и невероятно амбициозен мъж на петдесет и пет години влезе в кабинета на началника след минута и доложи още от вратата:

— Явявам се по ваша заповед!

— Я стига, Едуард! — малко стреснато, но дружелюбно отвърна шефът. — Не сме в казармата, това първо. Второ, не съм ти заповядвал, а те помолих да минеш, така че можеш да не се подчиниш и да си идеш.

— Предполагах, че ще разговаряме за положението с „нелегалните“, а по този въпрос, щеш не щеш, трябва да си строг.

— За това малко по-късно. Въпросът сега е от лично естество, почти интимен.

Стопанинът протегна на Пермитин анонимното писмо.

— Прочети го първо...

Пермитин взе листа и се зачете. Имаше снайперско далекогледство, та държеше листа далеч от себе си с почти изпъната ръка.

Затова шефът можеше тихичко да наблюдава евентуалните промени по слабото, нервни лице на заместника си в процеса на четенето. Стопанинът не за пръв път седеше в началническо кресло и знаеше известния още от времето на средновековна Англия постулат: не врагове убиват кралете, а придворните. Пермитин беше един от придворните, при това най-неуязвимият, ако на президента или

неговите съветници им скимне да сменят капитаните на този някога престижен кораб. Сега вече не е същото. Политиците използват разузнаването, контраразузнаването, Министерството на вътрешните работи и прокуратурата за своите политически цели. А тъй като думата „използвам“ има и лек мирис на бардак, то и отношението към силовите структури е не като към опора на държавата, а като към бухалка, която се ползва за своя изгода по ред или на принципа — който първи я е грабнал, той я размахва.

Сегашният шеф беше протеже на президента, затова се стремеше да поддържа контакти с него и екипа му. Бедата обаче беше, че президентът сменяше фигурите в екипа с капризността на китайски мандарин. И дори да се допусне, че всички фигуранти в сегашната политика — и тези в немилост, и приласканите — са честни руски патриоти, то дори само заради разликата в позициите и подхода им към реформата държавният кораб ще се клати, докато потъне.

Кризата на годината беше Чечня. Разузнаването получаваше сведения, че на Запад, разбира се, са загрижени от положението, смятат кризата за вътрешна работа на Русия, но едновременно с това са и малко доволни. Русия, като оня сляп, изнемощял, болен кон, пак кривна от браздата в чуждата нива.

Назряващата война ще глътне купища пари и Москва пак ще тръгне с протегната ръка. А Западът ще криви устни и ще говори, че целите на Москва, разбира се, намират разбиране сред политическите партньори, но методите карат инвеститорите да бъдат предпазливи. Шефът на разузнаването беше убеден, че независимо от всички политически алианси целта на Запада си остава неизменна: да не позволи на Русия да укрепне икономически. До гушата им е дошло от изтощителното съревнование със страните от Югоизточна Азия, а пък ако пуснат на големия пазар и дремещото чудовище?... Те имат добра памет и помнят как, независимо от двете кръвопролитни войни в началото на века руските производители изтласкаха западните конкуренти от много позиции. Затова не искат и няма да допуснат това да се повтори. В онова време Русия вероятно им е отстъпвала по комфорт в живота, по задоволеност със стоки и услуги, но в областта на въоръженията не отстъпваше в нищо, а по някои показатели и ги превъзхождаше. Да вземем например такава дреболия като разработката на подводно огнестрелно оръжие. Разбира се,

надпреварата във въоръжаването е тояга с два края. Постоянната заплаха от страна на СССР научи западната икономика да работи бързо и много ефективно. Там не можеше да се заставят хората да затегнат по-здраво коланите, да живеят цял живот в комуналки, но също не биваше да се допусне нарушаването на военното равновесие. Може би Леонид Шебаршин, бившият началник на Първо главно управление на КГБ, беше прав, като писа, че целта на разоръжаването е да се остави на руснаците оръжие, годно само за гражданска война?...

Докато четеше анонимката, изражението на Пермитин не се промени и когато остави писмото на бюрото, погледът му беше, както и преди спокоен и леко ироничен.

Шефът мълчеше, затова Пермитин попита:

— Трябва ли да предприема нещо по повод тази хартийка?

— Не знаех, че създаваш семейна династия — промълви вместо отговор стопанинът. — И на сватбата не си ме канил...

— Вие тогава още не работехте тук — не много любезно напомни Пермитин. — И въобще от службата, освен двама-трима лични приятели никого не съм канил. А моите приятели още при Бакатин излязоха в запас. Така че кой колко е изпил, какво са подарили на младоженците и какво имаше на масите, можете да научите само от мен.

— Едуард Геннадиевич — меко каза шефът, — ако не знаете как се отнасям към анонимките, то ще поясня: за разлика от цивилните кантори ние няма да скъсаме и да изхвърлим тези хартийки. Ние ще търсим авторите и ще ги гоним оттук. Анонимният доносник е потенциален предател, не сте ли съгласен?

— Съгласен.

— Но все пак не би било излишно да изясним някои моменти, не смятате ли?

— Добре. Задавайте въпросите си. Но аз си запазвам правото да преценя на кои да отговарям. Още повече че няма и какво толкова да се пита.

— Защо?

— Защото аз не съм бутал дъщеря си в ръцете му. Сами се запознаха и решиха да се оженят. Каквото се искаше от мен в този случай, сторих. Когато разбрах, че Юрка е наш, веднага му казах, че никога няма да работи в моя отдел. Той и не настояваше. Чрез

полулегални машинации успяхме сполучливо да разменим апартамента си, така че още от първия ден младите живеят отделно. Как са там и как им върви животът, може да разкаже вероятно жена ми. Тя по-често ходи при тях.

Стопанинът имаше чувството, че Пермитин през цялото време леко се гаври с него. Досадно!

— Не ме интересуват интимните страни от живота на новия член на вашето семейство. Но бих искал да знам прав ли е анонимният доносник, когато твърди, че Андриевски в началото е бил момче за всичко при „нелегалните“, а после е направил стремителен скок при „мозъците“?

— Не мога да ви отговоря, защото не знам, но това може да се изясни много просто: трябва да се проследят заповедите за преместването и назначаването му и после да се запитат двамата началници на отдели от какво са се ръководили, когато заедно са взели това решение.

„Хитър е гадината! — помисли шефът, гледайки Пермитин. — Кой, естествено, ще си признае, че след тънки, но прозрачни намеци на заместника началниците на отдели са се постарали да изпълнят мъгълните му предложения така точно, както заповед. И ако сега очи в очи ги попита шефът на разузнаването: съветвал ли ви е Пермитин да устроите зетя му? — ще отричат като сторили беля ученици. Цялата беда на Русия е, че и тук, като в Сицилия, дружбата и любовта са по-силни от закона.

Само че колко земя е Сицилия, а у нас гледай какви простори са и навсякъде е бардак!“

— А как ще коментирате този момент за отношението му към работата?

— Ами никак! Трябва да се провери и ако сведенията се потвърдят, да се накаже Андриевски, а и направо да подаде молба за напускане по собствено желание. Такива случаи има колкото щещ. Впрочем нищо не ви пречи да разпитате самия Андриевски. Знаете ли, той има феноменална памет: веднъж да погледне даден текст, и го запомня до последната запетайка. Същото е и когато разговарят двама души, само че там трябва да се съсредоточи. Веднъж благодарение на неговите качества разобличихме двоен агент. Тоест ние отдавна го подозирахме, но беше предпазлив до вманиачване. Срещаше се със

своя куратор на най-неочаквани места, за да не успеем да му пуснем „опашка“ или да поставим апаратура. Този път пътувал с метрото и разговарял със свръзката си. Юрка стоял до тях с вид на занесен интелigent, забил нос във вестника си, обаче слушал всяка дума. После пипнахме онзи и му казахме, че знаем кой е свръзката му и какво са си говорили еди-кога си на еди-кое си място. Той мислеше, че блъфираме — в метрото е практически невъзможно да запишеш някого, ако си встрани от него. И тогава влезе Юра, седна срещу онзи и започна да пердаши целия разговор на двойния агент със свръзката му дума по дума. Оня, естествено, се опули — но как разбрахте, вика. Какво да разбираме, пипнахме свръзката ти и той по наша заповед си лепна магнетофонче, когато тръгна на среща с теб. И тогава нашият двоен агент се скапа...

Шпионски лакърдии, вяло и уморено помисли шефът на службата.

— Откровено казано, исках да разбера предварително доколко добре познава този драскач човека, за когото пише... — промърмори той.

— Достатъчно добре. Без съмнение работят заедно или са работили доскоро, а и има за какво да се захванем — учили са в една група. И което е най-печалното, навярно му е и приятел...

— Защо решихте така?

— За оная Мина Юрий не би казал на всекиго.

— За каква мина? Ааа, за дамата! Значи е истина?

— Това май е единственият безспорен факт в цялото писмо.

— Вие си знаете, Едуард Геннадиевич! Той е женен за вашата дъщеря...

— Ще ви кажа нещо повече — тя е приятелка на дъщеря ми. Анонимката твърди, че тя е проститутка. Възможно е да се занимава и с това, но на много прилични места, защото не понася милиционерските номера. А иначе работи в туристическа агенция. Моята дъщеря при нея се записа за екскурзията в Англия, заедно отидоха и там Лека се запозна с Юрий.

— А защо е този странен прякор?

— Мина ли? Характерът ѝ е взривен, така обясняваше дъщеря ми. Седи си, мърка като котенце, а само да не ѝ хареса нещо — гръм и мълния!

Когато остана сам, стопанинът дълго и разсеяно въртя из ръцете си дебелия овален китайски молив. Не го напускаше усещането, че заместникът Пермитин, без да се крие особено, го презира, задето той, новият шеф, е калпав професионалист. Сякаш в негово лице старият шпионски плъх олицетворява всички, които превърнаха здравата фрегата КГБ в два безсилни и слабоумни изтърсака. Не, стопанинът не е виновен, че професионалистите се разбягаха, а традициите и принципите се изгубиха. Той поне сериозно иска да превърне СВР в такава солидна и внушителна кантора като ЦРУ, но някой или нещо през цялото време пречи.

— Това е провал, помисли Щирлиц — неочаквано промълви на глас шефът на разузнаването тази нелепост и като се опомни, ядосано плю в чистия пепелник.

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Скрих тържествено лекия черен квадрат на дискетата в сейфа. За нея е забранено да се говори и дори да се шепне в моя кабинет.

Вече доста бях напреднал в компютърната техника, за да знам, че докато не разполагам с парола за отваряне на този кладенец на информация, който се нарича име на файла, няма да мога да науча какво е записано на дискетата. Може да се окажат вицове за Елцин и Гайдар!

Слава Грязнов малко ми е обиден за нещо, в което нямам вина: още не може да оцени степента на риска, който е поел.

Иска ми се не просто да се досещам, а да съм уверен, че работата не е била напразна. Но и самият аз не съм сигурен в нищо.

Съвсем неотдавна ни беше извикал Меркулов.

— Слушай — казва, — стига сте се правили на глупаци с Грязнов!

— За какво става дума, Константин Дмитриевич? — питам учтиво.

— За това, че заради вашите номера с ГРУ скоро ще се чалдисате и генералният с удоволствие ще ме изрита в пенсия, задето не съм усетил навреме вашето откачане.

— Добре — казвам, — само че вие първо ми разкажете анамнезата на болестта!

— Какво?

— Развитието на заболяването, с което започва краткият анализ на анализите...

— Стига се правихте на идиоти, момчета! Говоря за микрофоните във вашите кабинети. Поиграхте си на шпиони в капан, закалихте си нервите — стига! Утре ще наредя да ви извадят „буболечките“ и да ги пратят за експертиза.

— И тя нищо няма да докаже. Всички микрофончета в една фабрика ги правят — и за МВР, и за ФСК и за Вася Крокодила от Люберци!

— Кой е този Вася?

— Така, събирателен образ. Моля те, не прибързвай, Костя. С нервите и акъла всичко ни е наред, полека-лека капе и материалчето... Изобщо започвам да мисля, че не военното разузнаване ни е пробутало микрофоните.

— А кой тогава?

— Ами ако е началникът на следствения отдел Шелковников?

— Каквооо?

— Той, той, защо се чудиш?

Меркулов се взря в мен с нямо изумление, после каза:

— И спориш с мен! Ярко изразена мания за преследване. Или за величие?

— Това пък защо?

Меркулов не отговори, но аз и сам разбрах от какво предположение се удържа той: че като началник-отдел аз щях да му харесвам повече, отколкото Шелковников. Меркулов искаше да ме види на този пост. Обяснявам на Костя мислите си: моят пряк началник много иска да помогне на чиновника от кметството Селиверстов, който е забъркан в далаверите на фирмата „Геронт-сервиз“, но аз не се поддадох на откровеното му съучастничество.

— Той сега няма защо да те ухажва — пак възрази Меркулов. — Нали си предал вече делото в съда.

— Дело имаше още тогава, когато материалите от следствието лежах на бюрото ми.

— Трябва да лежат не на бюрото ти, а вътре в чекмеджетата или още по-добре в сейфа, ако не работиш в момента с тях — назидателно каза Костя.

— Сред нас бродят другари, за които бравите и ключалките на сейфовете не са проблем — мрачно отбелязах аз.

— Между другото това ми напомни, че отправих запитване до отдела за материално-техническо снабдяване на разузнаването, контраразузнаването и МВР — получавали ли са в асортимента на спецматериалите химикал за екстрено унищожаване на документи. Отговориха ми, че у нас такива вълшебни средства още никой не е получавал, имаме по-прости, които унищожават документите заедно с чантата. Но оттам ми дадоха и полезна информация — нали сега всичко е за продан — от въртокъщника до еднократните разтворими гащи. Защо да няма магазин, където можеш да купиш подслушваща

апаратура или такова прахче, с каквото е обработена онази чанта. Разбираш ли? Ако отчетеш този фактор и прибавиш към него персоните на всички господа, които си напъхал в затвора за своя не особено дълъг живот — представяш ли си колко са потенциалните заподозрени?! Така че дай по-добре да извадим микрофоните, да вдигнем малко шум, та да разберат „приятелчетата“, че няма защо да ни пробутват техниката си!

— Аха! Който идва при нас с „буболечка“...

— ... с нея и ще си отиде!

— В едно не си прав, учителю и началнико, простия криминален контингент няма да рискува да се вмъкне в Главната прокуратура, за да ни лепи микрофончета. Тия бандити няма да влязат по своя воля в нашата кантора, това да не ти е в чужд апартамент да се вмъкваш...

— Така е било някога, Саша! Вече няма нито честна бандитска дума, нито правила. Сега, който има мангизи, той е отгоре. Макар че вероятно за едно си прав — обикновените криминални типове не биха се захванали с това. Знаеш ли защо те премирам с микрофоните и с делото на Керуд?

— Е?

— Вече ти казвах — скоро армията ще влезе в чеченския конфликт. Това ще бъде гражданска война, която ще удари и по обикновените хора, и по сложните дълбокомислещи политици, и по армията. Министърът на отбраната се хвали, че за два часа ще превземе Грозни.

— А какво, не му ли стигат?

— Не съм сигурен. Той няма да воюва срещу овчари, а срещу генерал „афганец“. Моята позиция е еднозначна: колкото и да е лош генерал Дудаев, трябва добре да се претегли всичко, преди да открием огън, и да се постарам да направим така, че да не стреляме срещу населени пунктове. Знаем, че в армията много от офицерите са срещу такава война. Разбирам, че президентът се страхува от лошия пример — откъсне ли се от матушката Чечня, може да я последват и други. Но твърде неудобна страна избрах, за да наплашат субектите на федерацията. Готвя се да пледирам за тези, които откажат да воюват. А това означава, че скоро ще ме изритат от това кресло, ще започнат рокади и премествания... Затова е по-добре да си вържеш гащите, та да не падаш много отвисоко, разбра ли?

— Работата е там, Костя, че в момента ми е останало само това обстрелвано „Волво“ и убийството на Мешчерякова. Връзвам го към следствието за Керуд, макар че нямам с какво особено да се аргументирам. По-просто би било да предам по местоживеене това убийство в районната прокуратура, но ми се струва, че са я ликвидирали заради Керуд, тоя неизвестен американец...

— Или заради Андриевски — добави Меркулов.

— Смяташ ли?

— Защо не? Служителят от външното разузнаване, също както американеца, няма какво да прави в Чечня. Това не е чужбина, даже най-близката.

— Така е. Но ми се стори, че Андриевски достатъчно убедително обясни защо се усуква около американеца.

— Би било забавно да го попитаме дали знае, че се е мотал не с конгресмен, а неизвестно с кого. Но затова е добре да имаме скрит коз — да знаехме кой се е криел зад скромната английска фамилия. И защо?

2.

За разлика от веселата работа на тексаски шериф от средата на миналия век сегашното следствие е доста унило нещо, изпълнено с търпелива, нередко безполезна работа. За да си следовател, и то добър, освен специалните знания и природни дадености трябва да имаш магарешки инат и волско търпение. Но понякога като награда за тези обременителни професионални качества съдбата те дарява с внезапно озарение или щастлива случайност.

Още не бях успял да седна в модерното, меко потъващо под тежестта ми кресло в кабинета си, когато иззвъня телефонът.

— Къде се губиш? — ревна в слушалката Грязнов.

— Там, където се полага на един млад кариерист — при началството. Защо?

— А докато коленичиш по чуждите килими, дали не са ти монтирали в телефона „буболечка“?

— Не.

— Слушай тогава и същевременно се стягай!

— Къде?

— Първо чуй! Обличай се и моментално отпрашвай за районното управление на милицията!

— И какво ще видя там?

— Не какво, а кого! Ще видиш мен, моя добър познат майор Сергеев и прекрасната непозната.

Човек би могъл да си помисли, че ме викат на тиха, полулегална разпивка с мадами. Но всички, а още повече Слава, вече знаят, че не съм гостенин, както казва народът, за купони с мацки. А и самият той, независимо от ергенското си положение, не е голям любител на мадамите. И при това, най-важното, гласът на Слава не звучеше така гладно, както когато предчувства охолен купон. Усетих в гласа му добре познатия ми ловджийски хъс, който го навещава, когато ченгето Грязнов попадне най-сетне на следа.

— Далечко е, да го вземат мътните! — казвам, разчитайки, че той е на колела и сега ще ми прати кола.

— Вземи си такси, левако! Ние ще ти го платим...

Понякога обличам по настояване на жена ми Ирина хубаво, почти модно палто. Днес тъкмо бях с него. Може би затова, щом застанах на тротоара в класическата поза с протегната към улицата ръка, само след десет минути до мен спря оплескано с кал жигули. Според съвета на Грязнов не му казах да ме кара в районното управление на милицията, иначе щях да му гледам стоповете. По заповед на Слава назовах магазин „Маркиз“.

— Сядайте, добри ми господине! — кимна ми собственикът на мръсната кола.

Добре, че поне в купето беше чисто.

Шофьорът си знаеше работата — след петнадесет минути бяхме на мястото.

Докато оглеждаше тревожно скромната сграда на милицията през улицата, точно срещу сияещия в светлини „Маркиз“, шофьорът ми каза сума, от която ми запищяха ушите.

— Бипнете още два пъти — малко нервно казах аз. — Приятелят, който ме извика, ще излезе и ще ви плати.

Мъжът ме изгледа накриво, но натисна два пъти клаксона.

Барабаханетърпеливо с пръсти по жабката и зяпах огледалните витрини на магазина, като приспивах по този начин подозрителността на нелегалния таксиджия. Той, изглежда, не се досещаше, че виждам в кривото, но ясно отражение на витрината входа на милицията.

И ето, оттам изскочи Грязнов с пламтяща на фона на сивите стени рижа глава, откри с поглед нашето жигули и решително се отправи към нас.

Шофьорът неспокойно се въртеше, макар кормилото значително да затрудняваше движенията му.

— Е, къде е вашият приятел?

В този момент Слава дойде при колата, наведе се и решително почука на страничното стъкло.

Обърнах се наляво със скучаещо изражение и леко се оживих:

— О! Ето го.

Шофьорът леко спусна стъклото и Грязнов веднага се развика:

— Сашка! Какво седиш? Заспа ли?

Започнах да се измъквам от колата, препъвайки се в пешовете на палтото и ругаейки.

Шофьорът усети номера. Изплъзващата се печалба и страхът така активно се бореха у него, че перипетиите на тази битка отчетливо се четяха по едрото му и, общо взето, добродушно лице.

— Приятели! — с нещо средно между искане и молба попита той. — А кой ще плаща?

Слава плесна върху стъклото отворената си служебна карта:

— Криминална милиция! Благодарим ви за съдействието. Обадете се утре — ще ви се отблагодарим с талони за бензин.

След като се убеди, че аз окончателно съм се измъкнал от колата му, шофьорът плю и рязко натисна газта. До нас достигна само приглушената, но достатъчно разбираема фраза:

— Куки гадни!

Докато пресичаме широката улица, се опитвам да обясня на Слава, че е постъпил нечестно с честния частник.

— Ето, виждаш ли какъв извод си направи човекът? А пък после министърът на вътрешните работи се обижда, че народът не обича милицията, която го пази...

— Глупости! Народът не обича въоръжените тъпанари, които бягат от схватките и пребиват пияните. Защото по природа те са си гадни изнудвачи, а изнудвачите никой не ги обича независимо дали са в униформа или без. Само че тия в униформата са още по-лоши. Само петният пагоните...

3.

Влязохме в районното, минахме край дежурната на втория етаж, където бяха разположени кабинетите на колегите — работягите от следствения отдел. Край една от тапицираните с черна кожа врати Слава спря, извади от джоба си малка фотография и ми я подаде.

Това беше снимката, която момчетата от дванайсети отдел намериха при обиска на масажиста Петрушин. Той твърдеше, че на снимката е оная същата Дина Венгерова, която седяла във волвото до Керуд, и... повече нищо не знаехме за нея.

— И защо ми я даваш?

Слава издърпа от пръстите ми снимката:

— Дадох я и пак си я взех. Моя си работа! А сега влез вътре, вземи от бюрото някаква хартийка и се връщай!

Най-накрая се възмутих.

— Ти какво се гавриш с мен, Грязнов! — заплашително прошепнах аз. — Пред теб стои все пак следовател от Главната прокуратура, не някакъв си...

— Какъвто прокурорът, такъв и следователят! — беззлобно се пошегува Грязнов и ме побутна към вратата.

Разбира се, донякъде го извиняваше това, че той никога не пробутваше своите шегички напразно и ненавреме. И щом сам е дошъл тук, че и мен домъкна, значи...

Влязох вътре.

Типичен кабинет на районни дознатели. Три бюра, шест стола, три сейфа, два шкафа и разни други изостанали до поредното генерално разчистване боклуци. Зад едно от бюрата седеше момиче, облечено добре, даже разкошно, и пишеше нещо с елегантна писалка. Уж маце като маце, по телевизията и по-хубави може да види човек. Но когато разгледах лицето ѝ, разбрах защо Слава беше такъв потаен почти до маразъм. Момичето, което се занимаваше с интелектуален труд зад изподрасканото бюро, беше оригиналът на фотомодела, който носеше в джоба си майор Грязнов.

Когато влязох, тя вдигна очи и поразен от красотата ѝ, „важнягата“ Турецки почти се вкопа на място. Очите ѝ сякаш светеха отвътре, като на Орнела Мути във филма „Укротяване на опърничавата“. Наложих се мислено да си дръпна юздите, за да произнеса сухото:

— Здравейте!

— Добър ден — промърмори тя без никаква нежност към събеседника и все пак беше приятно да чуя такъв мелодичен глас.

Направо някакъв зверски комплект от прелести.

Приближих се към незаетото бюро, порових се из чуждите непотребни бумажки, докато търсех празен лист, който можех да изнеса, без да навредя на домакините.

В този момент влязоха Грязнов и непознат майор, вероятно Сергеев — приятелят на Слава. Майорът попита с усмивка (каквато тук не използват):

— Написахте ли?

— Почти.

— Направете малка пауза, гражданко Ткачова. Колегите от криминалната искат да поговорят с вас.

Докато майорът любезничеше с момичето, попитах Слава само с движение на устните:

— Как я намери?

— После. — С тази небрежна думичка Грязнов разпали моето любопитство.

Когато майор Сергеев излезе, Ткачова ни изгледа с равнодушно-скучаещ поглед и се усмихна дежурно като стюардеса. Можеше да я разбере човек. Такава жена, както казват сега, не трябва да работи. Ние с нашите уморени мутри, смачкани демодирани костюми и стандартни заплати не можехме да заинтересуваме тази дама. Но животът навярно я беше заставил да дойде тук и дамата представяше това като величайше снизхождение към нас, жалките, нищожни ченгета.

— Вие заради мен ли се занимавате с такива дреболии? — кокетно попита тя, обръщайки се към Грязнов. Изглежда, той повече ѝ харесваше заради мустаците като на артиста Проскурин.

Грязнов се усмихна:

— Това също е основателна причина. Но шантажът с помощта на компрометиращи снимки изобщо не е дреболия! Вече имаме няколко

подобни случая. Възможно е да действа един и същ човек.

Виж какво било! Фотографът се беше докопал и до Дина. Интересно!

— Хайде да направим така — започна в това време играта си Слава. — Първо ще запишем данните ви, после ще разкажете всичко, което знаете...

— За какво да зная? — рязко попита тя.

— За това как са ви шантажирали и кой според вас би могъл да го прави.

— А с какво, да ви казвам ли?

— Желателно е. Ако знаем как води играта си, можем по-бързо да открием човека, който има достъп до информацията, която не бихте желали да обнародвате.

— Добре, да започваме.

— И така: име, бащино, фамилия?

— Дина Викторовна Ткачова.

— Къде и кога сте родена?

— В Москва, шестдесет и девета година...

Докато Грязнов записваше, аз просто я гледах и въобще не мислех каква роля е играла в случая с Керуд и как в тази връзка да проведе разпита. Не, като човек весел, но адаптивен, аз си мислех дали бих могъл да престъпя закона, ако тя ме помоли за това и ми обещае за награда... Наистина, после се овладях. Може би защото видях с какви усилия успява да скрие презрението си към нас. Макар дори това, че все пак го крие, да говореше в нейна полза.

— Дина Викторовна, разкажете в какво се състоеше все пак шантажът? С какво ви изнудваха?

— Вижте, вече две години работя като екскурзовод преводач във фирмата „Вестинтур“.

— Туристическа агенция? — уточни Грязнов.

Тя го изгледа с леко удивление:

— Естествено. То се вижда от името.

— Ясно. Продължавайте, моля.

— Преди това, след завършването на института за чужди езици, ми се наложи да се полутам в търсене на работа. Искях естествено да си намеря нещо по-добро, по-престижно. Но хубави места нямаше, все

ми предлагаша някакви глупости, и то с вход през леглото. Нали разбирате?

Задружно кимнахме.

Тя направи презрителна гримаса, докато навярно си спомняше какви длъжности са ѝ предлагали и с кого е трябвало да преспи заради това.

— Тогава още се правех на невинна — остатъци от семейното възпитание. Нашите момичета по време на следването се търкаляха из всички хотели, а аз се пазех за... не знам за кого. Можех да започна и като учителка. Само че хубавите училища бяха претърпкани. А да постъпя в такова, където дебилите не могат и на руски да говорят, значеше за две години да забравя всичко, което бях научила. Родителите ми с нищо не можеха да ми помогнат. Те са хора със стара пролетарска закалка и смятат, че красивото момиче блести и във ватенка, изобщо си нямат представа за единството на форма и съдържание. Помотях се половин година след института и видях, че парцалите ми по престижност и фасон взеха да изостават от фигурата ми. Взех да осъзнавам, че формулата „тяло-мъже-пари“ не е толкова цинична, колкото ми се струваше преди това...

Дина със заобиколки ни водеше към онзи период от живота си, когато ѝ се бе наложило да се изхранва с проституция, разбрах аз. Трябва да отбележа, че го правеше нелошо, както би го засукал опитен адвокат.

— По време на следването активно спортувах — карате, ушу, цялата източна екзотика, а там на масажа се придава голямо значение. Така дойдох накрая при господин Петрушин. Като ме видя, що не му изтекоха лигите. От радост си призна, че масажът е последна дупка на кавала. Той залагаше на чужденците, а мен това ме устройваше. При Петрушин не обръщаха внимание на трудовата книжка, на личното досие също. Искаха се само снимка и псевдоним.

— Извинете, какъв „псевдоним“?

— Вие и представа си нямате колко жени на високопоставени чиновници умират от кеф да се почувстват поне за малко проститутки. Та те идват, измислят си фамилии, наемат квартири и работят не толкова заради парите, колкото заради удоволствието. Ето тази измислена фамилия се нарича „псевдоним“. Аз, макар и да съм неомъжена и да не отговарям пред никого, реших да постъпя по същия

начин. Измислих си фамилия, Петрушин ми помогна да си наема едностаян апартамент, да го обзаведа...

— Той добре ли се отнасяше към вас?

— Общо взето, да. На театрален език, бих казала, че му станах прима... Докато бях при него, разбира се, през цялото време си търсех истинска работа. И така ми попадна тази, в туристическата агенция. Петрушин не искаше да ме пусне, предлагаше ми дори да му стана съдружничка, но не ми направи номер, написа в трудовата ми книжка, че съм работила като преводачка в някакъв институт. Изобщо, разделихме се красиво... Той навярно сега е добре, трябва да се е издигнал, умен мъж е и не е циция.

Слава вдигна очи от протокола:

— Гепиха го, скъпа, и сега дава показания.

— Сериозно? — неподправено се учуди Ткачова. — За какво? За чейндж ли?

— За организиране на публичен дом?

— Ооо, у нас не съдят за това?

— Навреме сте напуснали, Дина Викторовна! Добре, да караме нататък.

4.

Ткачова известно време премисляше казаното, после осъзна, че явно ѝ е провървяло, дето вече не е масажистка. Сетне се разтревожи дали няма да я призоват за свидетел и внимателно попита:

— Дали не мога да ви помоля за една услуга?

— Опитайте! — усмихна се Слава.

— Ако около Петрушин не изплува истинската ми фамилия, нали няма да споменавате за мен?

— Мисля, че там ще се оправят и без вас, но окончателното ми решение ще зависи от вашата откровеност.

— Та нали сама дойдох при вас!

— Е, може да ви питаме и за други неща.

— Добре.

Дина се протегна към кутийката с дълги и тънки дамски цигари на бюрото и с поглед поиска разрешение да запуши. Грязнов кимна. Тя запали и продължи:

— Преди известно време получих по пощата плик със снимки и кратко писмо на пишеща машина. Предлагаха ми да изкупя негативите за петстотин долара...

— На снимките бяхте вие, нали? — полуутвърдително попита Слава.

— Да. С един чужденец.

— И сюжетът явно е бил компрометиращ.

— Ами... да.

— Какво направихте тогава?

— Аз... скъсах ги.

— Не се ли поинтересувахте къде да пратите парите?

— По някаква сметка в някаква банка...

— Запомнихте ли я, записахте ли?

— Не.

— Жалко. Щяхме да разберем кой тегли пари от сметката и да решим проблема.

— Даа... Някак си не помислих за това.

— И какво направихте после?

— Преселих се в друга квартира.

— А къде живеете по-рано?

Дина каза адреса. Беше апартаментът, където бе убита Мешчерякова. Спогледахме се със Слава. И него, както и мен, ни шокираше как спокойно разказва Ткачова за детайли, които би трябвало да премълчи.

— Дина Викторовна, кога стана това?

— Преди месец и половина. Може би два.

— Защо още тогава не ни се обадохте, докато следите са били топли?

— Ами те и сега са топли. Вчера същите снимки, които получих вкъщи, пристигнаха във фирмата на бюрото на директора. Разбирате ли? Едно е, когато този пършив изнудвач преследва само мен, ще плюя и ще го забравя. Но фирмата е солидна и аз, общо взето, през цялото време съм се държала на положение. И сега такова нещо! Шефът ми каза, че каквото и да е било миналото ми, не го интересува, но не би искал да получава повече такива пратки. Затова и дойдох — да ви помоля да намерим изнудвача и да го обезвредим.

— Колко искаше сега?

— Нищо. Отмъщава ми, задето не съм платила предишния път.

— В такъв случай този човек би трябвало добре да ви познава. Следи промените във вашия живот, не сте ли съгласна?

— Може би — сви рамене тя.

— Тогава бих искал да науча за всички ваши познати и е желателно да отбележите тези, с които са ви обтегнати отношенията, които ви завиждат, които знаят с какво сте се занимавали преди.

— Всички ли ще ги разпитвате?

— Ще ги проверим! Не ви питам има ли сред тях добри фотографии. Първо за тях трябва да ми разкажете.

— Нямам такива познати! — отрязва Ткачова.

— Може по-рано да сте имали, помислете добре. Ако човекът, който ви е снимал, е фотографирал и другата жена, която подаде оплакване, то той е добър специалист.

Дина помисли малко.

— Ами не знам. В девети клас един съученик беше увлечен от това, все ме снимаше, даже се натискаше да се целуваме... обаче

веднага си го получи!

— Точно неговото име ни трябва първо.

— За Бога! Сергей Федулкин, едно лигаво момче. Не знам къде е сега. След училището съм го виждала само два пъти.

Слава старателно записа всичко, включително и училището, което бе имал честта да завърши заедно с Дина Сергей Федулкин.

— Сега, Дина Викторовна, един чисто оперативен въпрос. Доколкото разбрах, не сте склонна да ни покажете компрометиращите снимки.

— Не, разбира се.

— Това може да затрудни издирването на изнудвача, но какво да се прави! Тогавя поне ни кажете къде бяхте с вашия клиент, когато ви снимаха?

— В предишната ми квартира.

— Никой ли не я е наел още?

— Не, защо? Прехвърлих я на момичето, което отиде да работи за Петрушин след мен... А, да — спомни си тя какво й беше казал Грязнов за Петрушин. — Бедното маце! Откъде ще вземе сега зелено, за да плаща квартирата!

„Що за дявол! — помислих си аз. — Нима тя не знае нищо?“

— Вие май сте отсъствали от града известно време? — попитах.

Ткачова се обърна към мен.

— Точно така. Не само от града, бях в чужбина.

— По работа ли пътувахте?

— Да.

— Кога, ако може да попитам?

— Кога ли? На деветнадесети ноември. А преди два дни се върнах и — веднага изненада!

Така, всичко съвпада. Вечерта на осемнадесети се е прибрала с волвото, а на следващия ден е заминала в командировка. Може и сама да си я е изпросила, докато всичко отmine. Но за съдбата на квартирантката като че ли не знае. Само че тук се оформя интересен разговор.

— Дина Викторовна — казвам й меко, понеже думите, които ще произнеса са достатъчно твърди, — ние ще се заемем непременно с фотографа, но се налага сега да се задържите още малко и да отговорите на нашите въпроси.

— На какви въпроси? — разтревожи се Ткачова. — За какво?

— Вашата квартирантка Катерина Мешчерякова е била намерена мъртва във ваната...

Лицето на Ткачова се сгърчи и тя едва чуто изохка.

— Експертизата показва, че не е нещастен случай. Вие наемател ли сте или собственик на четиринадесети апартамент?

— Собственик съм, защо?

— Има ли ваши вещи в апартаментата?

— Само някои мебели. Аз го купих съвсем наскоро... А защо питате?

— Заради произшествието апартаментът е запечатан, затова, ако нещо ви потрябва, ще се наложи да се обръщате към местното управление на милицията.

— Не, не, ще почакам, докато го продам. Не смятам да живея в апартамент, където са намерили труп.

— Добре ли познавахте Мешчерякова?

Тя сви рамене:

— Ами колко добре... Аз напусках Петрушиновия „Еделвайс“, когато тя дойде... Обикновено познанство.

— И въпреки това я пуснахте в апартаментата?

— Ами аз нямах злато или ценности там. При това тя все пак беше под контрола на Петрушин. Открихте ли убиеца?

— Засега не.

Двамата със Слава я наблюдавахме с четири очи, опитвайки се да уцелим този момент, когато нейната искрена неосведоменост в процеса на целенасочените въпроси ще се превърне в игра. Позицията ѝ не беше много изгодна. Тя не знаеше какво ни е известно, дори не се досещаше какво искаме от нея в крайна сметка.

— Кажете... тя дълго ли е била там... преди да я намерят?

— Не много. Няколко часа.

— Чакайте, нали казахте, че са спипали „Еделвайс“. Може би Катка заради това са я... Помислили са, че ги е наклепала, а?

Слава поклати глава.

— Красива версия, но не е така.

— Защо?

— Защото хронологията е такава: първо са намерили Мешчерякова, после са изяснили къде работи, отишли са там, а

мястото е излязло бардак с елементи на педофилия.

— А може би от ревност? — не мирясваше Ткачова.

— Не ни помагайте, Дина Викторовна, да измисляме версии — казах ѝ с усмивка. — Вече сме разгледали тези варианти. Остава още един, който искаме да проверим заедно с вас. Известно ни е, че Мешчерякова е взела десет дни отпуск, при това не по собствено желание, а с вашето ходатайство. Така поне ни каза господин Петрушин. И добави, че на вас, като на проверен другар, не е успял да откаже. В същото време, когато Мешчерякова е отсъствала, и вас ви е нямало в Москва, Дина Викторовна. Заедно ли бяхте?

— В какъв смисъл? — намръщи чудните си веждички Дина.

— Засега ме интересува не естеството на съвместните ви занимания, а дали сте били заедно през тези дни, или това просто е съвпадение?

Ткачова се замисли. Сега ужасно ѝ се искаше да знае с какви сведения разполагаме, кои изобщо сме ние, а освен това много искаше да отгатне как да отговори на моя въпрос така, че после да не ѝ е мъчително болно. Тъй като паузата се разтягаше, Дина реши да подръпне примамката.

— Значи вие не сте дошли да ми помогнете — бавно и тъжно проточи тя. — Решили сте да ме мъчите с вашите потайни дела. Може и Катка да искате да ми припишете? Само че ние нямаше какво да делим с нея. А ако някой имаше мотив за такова нещо, то това беше тя, за да може после с дребно рушветче да уреди и нотариалния акт на свое име. Тя си имаше идея фикс — да си купи покрив в Москва и да работи за себе си, без посредници!

— Не шавай под клиента, мила! — доста грубо я прекъсна Слава. — Алибито ти, глупачето ми, е шито с бели конци, ако се потвърди, че в деня на убийството не си била в Москва!

— А кога е било това? — искрено и даже някак жално попита Дина.

— Когато си била в командировка! — отрязва Слава.

И сега вече аз започнах своята партия.

— Къде бяхте вечерта на осемнадесети ноември?

Дина смачка дългия фас в пепелника и попита:

— Откъде сте вие, момчета? От контраразузнаването ли?

— Защо, приличаме ли?

Тя само се усмихна:

— На куки приличате, момчета.

— Такива сме си... само че не куки. Аз съм от Московската криминална, скъпа, а ей този чичко е служител от Прокуратурата на Русия. Все му е тая кого разпитва — разузнаването, контраразузнаването или бивша курва като тебе. Вчера му се обясняваше полковник от военното разузнаване, днес ти извади късмета... Така че без номера. Забъркала си се в голяма бяла!

— Забрави ли, че беше на косъм от смъртта? — загрижено попитах аз.

Ткачова местеше очи ту към единия, ту към другия, шашната от потока на многословието ни, после едва произнесе:

— Каква смърт? За какво говорите...

— На осемнайсети ноември ти и твоята приятелка сте пътували в компания с американец и руснак в автомобил марка „Волво“. На Минското шосе двама непознати са ви обстреляли с автомати. Американецът е бил ранен, на теб ти е провървяло. На останалите също. След престрелката нашето момче те е изхвърлило почти наред полето и е заминало. Е? Сега можеш да се отпуснеш и да отговаряш спокойно на въпросите. Или сама разказвай, както ти харесва повече. Ако се опъваш, ще те предам на контраразузнаването. Като им паднеш в лапите — ще гледаш задграничните екскурзии през крив макарон, нали разбираш!

— Защо контраразузнаването? Не трябва! — разтревожи се Ткачова.

— Тогава разказвай всичко на нас. Ние не ловим шпиони.

— Че какво общо имат шпионите? — попита тя. — Вие какво мислите...

— По време на разпит ние не мислим, а събираме информация. После ще си мислим, всеки за своето. Ако вие, гражданко Ткачова, сте убедена, че смъртта на Мешчерякова не е свързана с пътешествието ви с волвото, постарайте са да убедите и нас. Това е всичко, което се иска от вас.

Дина ме погледна и кимна.

— Добре. Всъщност аз не крия ничии тайни, както си мислите за мен. Това, което знам, не може да навреди на никого, а на вас може пък да помогне...

Усмихнах се неволно:

— Май освен външността у вас дремят и политически дарби?

Тя възприе думите ми като намек за помирение между свидетел и следовател и се усмихна в отговор:

— И не само политически. Да бях се родила през миналия век в княжеска фамилия... Е, добре. Право на дупката, както казваше Вова Петрушин. С милия и умен чичко на име Джон се запознах преди две години.

— Бяхте ли вече в „Еделвайс“?

— Бях минала събеседването с Петрушин.

— Събеседване?

— Да, няколко незначителни въпроса и бавно разсъбличане с поглед.

— Ясно.

— Срецнах Джон съвсем случайно. Някакъв пиян тъпанар се беше лепнал за него в метрото на станция „Маяковска“. Изглежда, го беше взел за наш фирмаджия. Вкопчил се беше в ръкава му и нещо мърмореше за кръвопийците, направо деветстотин и пета година! А Джон, вместо да го прати на майната му, ако ще и на английски — по интонация и експресивност псувните са интернационални, — уговаряше тоя пияндур, обясняваше му, че няма никакво отношение към реформите в Русия. Тогава се приближих, извих леко ръката на пияницата, стъпих му на крака с токчето и му казах, ако не иска да опита милиционерските палки, да изчезва при жена си и там да изказва политическите и икономическите си възгледи. Разбира се, аз му обясних това с по-прости и разбираеми думи. Той се покри, Джон започна да ми благодари и предложи да ме черпи с коктейл на някое прилично място. Така и започна. Обикновено той се появяваше на периоди, идваше веднъж на три месеца за две седмици и веднага ме фрахтоваше при Петрушин, както сам казваше. Разбирате ли, нашите отношения бяха различни, затова аз не позволявах на Вова да взема от Джон пари за мен, а на Джон не разрешавах да плаща. Казах на Петрушин, че ще му платя сама, ако толкова иска. Но Петрушин великодушно се отказа. Ласкаеше се от мисълта, че с момиче от неговата фирма се занимава не някакъв дилър, а американски държавен чиновник. В своите сутеньорски кръгове може и да се е хвалил с това.

— Значи тоя момък е бил толкова важна птица? — с престошена наивност се учуди Слава.

— Е, първо не беше момък — минаваше четиридесетте, но да ви кажа, биваше си го!

— Вярваме ви. Знаете ли с кого се срещаше, когато идваше тук?

— Точно не знам, но няколко пъти, в това число и последния, се видя с някакъв млад мъж на име Юрий.

— Не помните ли фамилията му?

— Той не ни запозна, а фамилията дочух съвсем бегло — Андреевски, според мен...

— Или Андриевски — подсказах аз.

— Да, май така беше.

— Той не се ли представи? Не знаете ли какво работи?

— Навярно беше от външното министерство, макар че не мога да твърдя. Кой друг би могъл да си сътрудничи с американски конгресмен?

— Логично. Казвате, че преди това американецът не ви е посещавал в работите си, вие сте му била нужна само за свободното време?

— Да.

— За какво тогава ви е взел при последното пътуване?

— За същото.

— И само за това?

— Не съвсем. Освен че зная английски и френски, работя и на компютър.

— И Мешчерякова ли можеше?

— Не. Взех я само за параван.

— Не ви разбрах, извинете.

— Джон не искаше Юрий да знае, че вечер не се занимава само с любов, а и си записва някои неща на компютъра. Затова каза на Юрий, че ще вземе със себе си в Кавказ едно момиче уж като секретарка. Ако той няма нищо против Дина, срещу мен значи, ще намери нещо и за него. Юрий се съгласи и аз поканих Катка. Лесно стана, защото тя смяташе, че ми е длъжница.

— За какво?

— Как за какво! Намерих ѝ богата работа, жилище ѝ дадох. Да не е малко във времена като днешните?

— Съгласен съм.

— Та така като две двойки си пътувахме из Чечня. Денем те си вършеха работата, а ние с Катка ги съпровождахме като мутреси. Тя просто си седеше и се фръцкаше на джигитите. А ние с Джон доста се стараехме. Той се преструваше в полза на работата си, че не разбира руски, и аз превеждах постоянно цялото им дърдорене.

— Ас кого и за какво разговаряха?

— С кого ли? Не им знам имената, но някакви шефове бяха. Там, ако добре съм разбрала, има двувластие или тривластие. Та Джон ги уговаряше да не довеждат нещата до конфликт, да седнат на масата за преговори... Накратко, както казваха в нашия институт — обществено-политическа лексика.

— Кога работехте на компютъра? По време на тези срещи ли?

— Какво говорите? Юрий не трябваше да разбере за това. Джон имаше лаптоп, нали знаете, като тези, които използват западните журналисти на пресконференциите — можеш да го скриеш във всяка чанта. И дискетното устройство е съвсем малко, всичко е вградено вътре. Работех с прекъсвания, предимно вечер. Обикновено там, където отивахме, организираха прием. Джон и Юрий се наливаха, а аз се прибирах под някакъв предлог в стаята ни и пишех.

— Вие знаете английски. Що за текстове пишехте?

— Не бяха текстове — само поредици от цифри.

Двамата със Слава отново се спогледахме.

— Не ви ли дойде наум, че американецът не е този, за когото се представя?

— Идваше ми. Веднъж след особено бурен купон в Грозни той каза, че вече сам не помни истинското си име.

— А казвал ли ви е някога защо е дошъл тук? Имам предвид истинската му цел.

— Не. Защо да го прави? Аз не се интересувах. Той между другото затова и ми се доверяваше. А според вас трябваше да търча в контраразузнаването ли?

— Според нас, ако контраразузнаването толкова време не е успяло да разбере кой е той наистина, то едва ли щеше да помогне и вашата бдителност. Знаете ли, че той умря?

— Да.

— Откъде научихте? Той е умрял през нощта в болницата, а вие, ако може да ви се вярва, сутринта сте отпътували.

— Звънях по всички болници през нощта и намерих тази, която ми трябваше...

— Съжالياват ли за смъртта му?

— Да...

— Моля за извинение, Дина Викторовна, някои въпроси може да ви се сторят некоректни.

— Нищо — усмихна се само с устни тя. — Разбирам, че не питате от празно любопитство.

— Мислите ли, че нападението срещу колата на осемнадесети ноември е било случайно, да кажем с цел грабеж, или то е следствие от пътуването на вашия приятел в Чеченската република?

— Не съм сто процента сигурна, но би могло да бъде отмъщение на кавказците.

— Виж ти! Защо мислите така?

— Разбирате ли, някои неща, някои срещи и разговори мъжете провеждаха без нас, по-точно без нашата помощ. И последната също. Тя се състоя в някаква сграда, която не приличаше на правителствено или партийно учреждение. Юра и Джон ни оставиха в колата и отидоха сами. Ние седяхме дълго, около волвото взеха да се събират брадясали чеченци или каквито са там юначаги, някои бяха въоръжени. Смееха се и ни подхвърляха разни намеци, но не се опитваха да ни извлекат от колата, държаха се дисциплинирано. После изведнъж от сградата изскочиха Джон и Юрий, вмъкнаха се в колата и отпрашихме с пълна газ. Пердашихме с бясна скорост десетина километра и Юра все се озърташе. Когато се убеди накрая, че не ни преследват, каза на Джон нещо в смисъл: значи, не се отпускате, диър френд, тия проклетници полагат военна клетва като нас, тя ги мобилизира и ги води в боя. Опитах се да разбера от Джон какво се е случило, но той не ми каза. И изобщо през целия път двамата бяха рядко мълчаливи и мрачни, досещаха се навярно...

— Не ви ли се стори, че Юрий следи вашия американски приятел?

— Вижте, аз се опитвах да си изясня какви са им отношенията...

Тя помълча няколко секунди.

Слава, който беше по-нетърпелив от мен, грубо я подкани:

— И какво?

— Не мога да кажа нищо определено. Ту се държаха като съдружници, ту като началник и подчинен, а понякога и като хора, които насила са заедно.

— А когато се държаха като шеф и подчинен — кой командваше?

— Различно беше.

— Добре. С това долу-горе се оправихме. Как мислите, защо са убили Мешчерякова?

— Нямам представа.

— Може би от ревност?

— Едва ли. Тя беше провинциалистка, младичка още, би разказала на колежките по занаят. Мацето искаше да си поживее, това да, но не беше изоставила в родното си място никакъв Отело.

— А би ли могло да са чеченците?

— Те пък защо?

— Като свидетел.

Ткачова помисли и се съгласи:

— Възможно е.

— Значи така, Дина Викторовна, като останете насаме, помислете какво още може да си спомните. И имаме такава молба: не казвайте на никого за новия си адрес. Между другото Мешчерякова знаеше ли къде сте се преместили?

— Не, а защо?

— Много добре! Убиецът или убийците биха могли да изтръгнат от нея адреса ви.

— Боже! — простена Ткачова и май съвсем без преструвки.

— Не се плашете чак толкова! Този, който стреля по волвото, вече го обезвредихме. Вторият, по наши сведения кавказец, още е на свобода, но се крие в родината си. И все пак, знае ли човек...

Ткачова ни даде адреса си, телефона, ние ѝ оставихме координатите си и дружно изгледахме как тя излезе с професионално полюшване на бедрата от служебния кабинет.

После, без да се наговаряме, отидохме до прозореца към улицата. Тя излезе от входа, мина покрай група милиционери, които веднага млъкнаха, седна в малко, изящно „Рено“ и замина...

— Е, стари женомразецо! — сръгах с лакът Слава. — И ти взе да ровиш с копита пред това пиленце!

— Ще поровя, пък ще спра — мрачно каза Грязнов и добави: — Когато дяволът най-черен грях ни готви, то първо образ ангелски му дава.

— Охо! Да не те е навестила музата?

— Не днес и не мен. Това е от Шекспир.

Подсвирах:

— Жестока памет имаш!

— Ами, памет! Вечер сега съм свободен, пийвам си водката и чета Шекспир. Бива си го!

— Жестоко! А аз изучавам предимно Чебурашка...

Слава се усмихна:

— Сега това ти се полага. — И като се върна към делника, попита: — Мислиш ли, че каза много верни неща?

— Дори истината да е наполовина — пак е добре. Слава, загреваш ли, че интимният фотограф става актуална фигура?

— Загревам — послушно кимна Грязнов.

— А сецаш ли се, че ако това е комплексарът Федулкин, няма да е трудно да го намерим?

— Накъде биеш? — усмихна се под рижиия си мустак Слава.

— Ами натам, откъдето може би ще излетим на финалната права. Жалко, че Дина не иска да ни покаже снимките, така щяхме бързо да се убедим, че ги е правила една и съща ръка. Но ако се съди по творческите търсения и сюжета, възможно е да е един и същи човек. Съгласен ли си?

— Не се разливай! И без теб се сетих за това.

— Помисли как да го пипнем тихичко, без да го подплашим. За нас са еднакво важни и той самият, и това, което е нащракал, разбираш ли? Искам да направя връзката защо той снима актове при Дина, а после в другия край на града — при Ковалевска. Да не би Венера да му съобщава кой къде и с кого го прави? Системата може да се проследи и по негативите, ако художникът на обектива и блендата реши да не си признава.

И така, като оценихме показанията на Дина, ние се съгласихме, че те са полуистина. Не знаехме, че истината беше само една тънка нишка, оплетена до неузнаваемост с лъжи...

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Вячеслав Грязнов вече знаеше, че Сергей Иванович Федулкин, роден през 1969, московчанин, живее с родителите си. Професионален фотограф, но заради някои особености на характера си не е успял да надскочи ателието за фотоуслуги на населението, а и там се задържал сравнително кратко. Парите не били кой знае колко, а Сергей предпочитал да се облича по последната мода, като компенсация за невзрачната си външност.

Слава се обади по телефона на неговите родители, представи се за добър познат на Сергей и потенциален клиент, който отдавна не е бил в Москва, и попита къде може да намери фотографа. Бащата събщи с тежко дишане в слушалката, че Сергей работи на договор в модния магазин „Ле Монти“.

Доколкото знаеше Грязнов, в магазините на тази фирма продаваха дрехи. Трудно можеше да се разбере за какво им е фотограф.

Оказа се, че Сергей снима на „Кодак“ щастливите притежатели на скъпи облекла и те от радост купуваха и цветните снимки, на които те се перчеха с нови шуби или кожени палта. За щастие самия фотограф го нямаше там, само на витрината се виждаше многоцветна обява за услугата.

Неохотно съпровождан от яките момчета от охраната, Грязнов влезе в неголям килер. Тук Серьожа Федулкин можеше да остави палтото си, да се постопли преди работа и да свърши някои дребни приготовления. Имаше само маса и празно шкафче. Затова пък на стената висеше неголям фотопортрет на Дина Ткачова.

Грязнов мълчаливо, но искрено посъчувства на Сергей, после обясни на мрачните гардове, че проверяват всички фотографи, защото от един склад са откраднали партида фотоапарати.

И така, никакви улики, освен портрета на любимото момиче на американеца Джон. Слава реши да започне от началото. Отиде в Кунцево, влезе в двора, където живееше Валентина Ковалевска. Похабените нерви с умирация Скворцов и последвалите разпити бяха довършили шивачката и тя временно живееше при брат си. Впрочем на

Грязнов тя не му трябваше кой знае колко — той прекрасно помнеше накъде гледат прозорците от апартамента ѝ. Беше въпрос на минути да определи от кои прозорци насреща може да се снима с дългофокусен обектив не само какво правят хората, но и каква марка цигари лежат на нощното им шкафче.

Слава позвъни в апартамента с номер двадесет и три. След известно време вратата се отвори без предварителни въпроси и надзъртане в шпионката. Последното впрочем беше невъзможно, защото вратата нямаше и шпионка.

Показа се небръснат мъж в панталони от трико с провиснали колене и мръсна фланелка.

— Кво искаш?

— Трябва ми Сергей.

— Какъв Сергей?

— Фотографът.

Стопанинът мълчаливо се отдръпна, влезе в тясното като на вагон коридорче и забодя палец в една затворена врата.

— Ако е тук, в тази стая е.

— Благодаря — каза Грязнов, рискувайки да ядоса хазаина със своята предизвикателна в този случай вежливост.

2.

Вратата на стаята не беше заключена, но вътре нямаше нищо. Само мебелите — легло, маса, стол и голям, заемащ две трети от стената прозорец.

Слава се приближи до него, надзърна, намери с поглед блока на Ковалевска и прозорците ѝ. Жалко, че не си носеше бинокъл, но и така беше ясно, че снимката, която им даде жената на Скворцов, спокойно можеше да е направена оттук. Грязнов бързо и старателно огледа стаята, но не намери нищо, освен малко късче черна хартия, от която правят пликите за фотохартията, а също и увиват филма.

Той се върна в кухнята.

Собственикът седеше до мръсната маса и изтрезняваше по класическия начин. Пред него стърчеше трилитров буркан, наполовина пълен с вече отгазирана бира. До буркана имаше желязно емайлирано канче. Мъжът го пълнеше с бира, жадно със стонове и въздишки го изпиваше, после отново се вцепеняваше. И така два пъти за няколко минути.

Грязнов седна до масата, като се стараеше да не се опира на мушамата, и се представи:

— Слава.

— Коля — отвърна собственикът. — Искаш ли бира?

— Благодаря, когато съм на работа не пия.

Коля учудено огледа кухнята и попита:

— Ти тук ли работиш?

Слава въздъхна:

— Добре, Коля, къде е Серьога?

— Там няма ли го?

Коля заметна глава към празната стая така старателно, че едва запази равновесие на нестабилната табуретка.

Слава разбираше, че с този човек сега трябва да разговаря пределно просто, затова отвърна с една дума:

— Не.

— Е, значи го няма...

— А кога ще дойде?

— Не знам.

— Той на квартира ли е при теб?

— Не...

— Защо си го пуснал тогава?

— Жена му е змия — заговорнически прошепна Коля. — Понякога не го пуска вкъщи. Тогава Сивия ноцува при мен. Честно момче, за всяка нощувка ми мъкне бутилка. Уважавам го!

— Кога ноцува тук за последен път?

В объркания мозък на Николай се появиха някои смътни подозрения.

— А ти кой си? — попита строго, но не много уверено той.

— Койчо!

Коля дълго гледа в наглите очи на Грязнов и здравият му разум победи.

— Преди три седмици... или месец...

На Слава му хрумна безобидна, общо взето, идея. Безобидна, защото Сергей Федулкин най-вероятно повече нямаше да дойде тук.

— Виж кво, Коля, ако се появи, предай му, че се е нафотографирал вече, гадината! Волно или неволно обаче е щракнал мой човек, а това точно сега хич не ми трябваше. Ако не ми донесе негатива в зъбки, ще му счупя цялата оптика в тиквата! Ясно ли е?

— Ясно — тръсна рошавата си глава Коля. — А от кого да му предам?

— Кажу му: Боцмана идва.

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

— Къде бяха всички те преди две-три години?! Може и да е бил прав Елцин, като казваше, че са си взели толкова суверенитет, колкото са могли да отнесат, а? Но сега тези думи звучат като откъснат от живота афоризъм...

Костя Меркулов се разхождаше из просторния си кабинет, което преди не съм забелязвал да прави, жестикулираше активно, което също не му беше присъщо, и най-необичайното — ораторстваше. Наистина, тълпата митингуващи представлявах само аз.

— Разбира се, от гледна точка на мръсната политика това може да се разбере. Едни подхранваха Дудаев с политическа подкрепа, за да отслабят центъра. Други, в центъра, позволиха на язвата да узрее, за да се убедят нагледно всички субекти на федерацията какво се получава, когато суверенитетът не ти е по възможностите. После се присламчиха всякакви други, хукнаха натам както някога крепостните в Запорожката Сеч! Ако сега в Чечня започне война, не знам кога ще успеят да изсърбат цялата каша. Винаги съм се страхувал, че този пост няма да ми позволи да избягвам политиката и ето че това време дойде. Вече ни препоръчаха какви обвинения да отправяме срещу висшите офицери, които не искат да участват в усмиряването на чеченците.

— Константин Дмитриевич — казах необикновено учтиво, — защо не си вземеш отпуска?

— Чинът ми не позволява вече да си седя на вилата в такова горещо време. Няма да ме разберат. Дори теб няма да пуснат!

— А защо си толкова разгорещен, а, Костя? Или си се изявявал пред генералния с тия същите тезиси?

— Присмиваш ми се — подхвана Меркулов с укор.

— Не ти се присмивам.

— Може и да не искаш, но иронията ти се изплъзва въпреки волята.

Той помълча минута, после произнесе вече с друг, глух и уморен глас:

— Преди час вкъщи имаше огромен скандал, чак стъклата дрънчаха!

— Да не би на Льоля най-накрая да ѝ е писнало от твоя трудов ентузиазъм?

— Не, жена ми няма нищо общо. Аз се накарах на всички...

— Ти?! Костя, ти не си способен да креснеш на никого, даже на висшестоящото началство.

— Научих се — тъжно се усмихна Меркулов. — И то доста бързо.

У мен естествено възникнаха въпроси по този повод, но ги премълчах. Знаех, че ако иска, Костя сам ще ми разкаже.

— Нали знаеш, Саша, че Лидочка има годеник...

— Не знаех, но се досещах, дъщеря ти е красавица.

— Стига де, годеници имат не само красавиците. Та значи има си тя годеник, Валера — лейтенант, служи в Кантемировската дивизия.

— Солидно — казвам.

— Отличник — с известна гордост произнесе потенциалният тъст. — Завърши училище с червена диплома. И ето, разбираш ли, взе да се стяга за отпуск точно през зимата. Аз въобще не им се меся в работите — и не искам, и време нямам. Но си мисля все пак: защо? При това за своя сметка. Отиде си той в отпуск, уж при родителите си... Днес се връщам за обяд, моите две моми разревани, но мълчат. Аз ги виждам, но също мълча, обаче после не издържах и питам дъщерята: да не си забременяла? Тя се смее през сълзи — де да беше така! Тогава какво има? А те ми викат — не чу ли новините? Защо, питам? И без това ме мъчи безсъницата. Тогава те ми разказват, че опозиционните на Дудаевия режим войски се опитали да превземат Грозни и претърпели поражение. Усетих нещо недобро и питам — и какво толкова? Валера, реват и двете, е там. И за какъв дявол е там? И те ми разказаха. В началото на ноември дошъл при него и приятелят му, старши лейтенант, някакъв тип от Федералната служба за контраразузнаване и им предложил договор: отиват да се бият на страната на чеченската опозиция и получават за това по няколко десетки милиона рубли. У нас, знаеш, е тесничко, но може да се живее. Но младите поискали да си имат свое жилище. Нормално желание, разбира се. Само че на офицера родината, мамка ѝ, плаща колкото да

не умре от глад. И тогава решил нашият Валерий да отиде да спечели поне за първата вноска. Напечели се!

— И какво? Няма ли никакви вести?

— Откъде? Дори не знаем жив ли е.

— Мисля, че всичко ще се оправи, Костя — опитах се неумело да утеша приятеля си.

— Дано — кимна той. — Знаеш ли, Саша, всичко това напомня Афганистан. Опозицията по същия начин не може нищо да направи със свои сили. Първо имаше период на нашите, да ги наречем, военни съветници. Тогава не помогна. Сега, докато мигнеш, и ще вкарат армията. И пак ще започне същото. Историята никого и на нищо не може да научи! Смешно...

— Кое?

— Смятах принципно да не се пъхам в тая бъркотия, а сега обмислям под какъв предлог да отлеля за Чечня!

— Танкиста ли искаш да намериш?

— Да. И да му отпоря ушите!

Костя заобиколи бюрото си и седна с отпуснати рамене. После ми кимна като покана да седна и попита:

— А при вас как върви?

Разказах му накратко за нашите незавидни успехи, оплаках му се от невероятната сложност на делото, като се надявах да го отвлека по този начин от гнетящите го мисли.

— Не е толкова зле, Саша — каза ми накрая Меркулов. — Само не бързай да даваш американеца на ФСК!

— Няма.

— Точно така.

— Да можех да разгадая дискетката, да разбера какво има в нея! Тогава навярно много неща ще си дойдат по местата.

— Виж засега ето това!

Меркулов извади от една папка два листа, скрепени с телбод, и ми ги подаде.

— Какво е то?

— Безмилостните момчета от регионалното управление за борба с организираната престъпност го донесоха на генералния. Той, разбира се, веднага го пъкна в бюрото си, но аз все пак успях да сменя копие.

Документчето е взривоопасно, затова не се обиждай, но ти го давам за четене само тук...

2.

Това бяха материали от проверката, която специалистите от РУБОП бяха направили в предприятието със загадъчно име „Хантала ойл лимитед“. Проверката се провела негласно, което си беше напълно естествено. Иначе, специалистите от управлението не биха открили нито един уличаващ фирмата документ.

А фирмата беше за чудо и приказ. Сред учредителите бяха членът на Съвета за сигурност при президента на Русия Николай Корольов, заместник-директорът на акционерното дружество „Роснефтпродукт“ Вениамин Копачев, директорът на банка „Нохчи-Чо“ Руслан Аслангиреев и други не по-малко солидни господа-другари. През последните две години фирмата, която имаше лиценз за внос и износ на всичко, с изключение на неликвидните членове на правителството, беше създала съвършено нов, нямащ аналог в световната практика на международните превози въздушен мост Москва-Хантала-Анкара и по-нататък на Изток. При това в Москва само се подписваха документите. Самолетите се товареха някъде между Москва и чеченското летище Хантала. На чеченското летище практически не се правеше никаква митническа проверка.

Служителите от РУБОП установили, че по този неконтролиран от никого въздушен път се е изнасял не само нефт, но и различни бижутерски, исторически и културни ценности, които просто нямаха аукционна цена, защото на никого не би му минало и през ум да оценява съкровищата на нацията от търговска гледна точка. За да работи фирмата, без да ѝ пречат правоохранителните служби, се използвала мащабна система за подкупи и вербуване на длъжностни лица, заемащи ръководни постове в силовите министерства. Като правило тези хора (фамилиите бяха приложени, и то какви фамилии!) оказвали на фирмата еднократни услуги, които се заплащали от фонда за социално развитие и минавали в графата „издръжка на производството“. Имаше сведения, че във фирмата като консултант работи офицер от разузнаването или контраразузнаването. Освен това беше известно, че шефовете на фирмата в Москва и Грозни са се

срещали с американски гражданин, наричащ се Джон Керуд и представящ се за служител от Държавния департамент на САЩ. В доклада на РУБОП се казваше, че те не успели да изяснят дали Керуд е този, за когото се представя.

Скоро след негласното проучване във фирмата „Хантала ойл лимитед“ започнали съвместни проверки на данъчната инспекция и съответната служба на РУБОП. Като следствие били блокирани сметките на фирмата, но само московските. А в тях едва ли имаше повече от няколко десетки милиона рубли. Беше отбелязано, че по време на проверката служители от фирмата често летели до Чеченската република, където се срещали с ръководителите на двата лагера. Има основания да се предполага, че по-голямата част от средствата на фирмата се съхраняват в банката на един от учредителите на „Хантала“ Руслан Аслангиреев. Там, по всичко изглежда, са и ценностите, които фирмаджиите не успели да изнесат зад граница. За съжаление политическата обстановка в Чечня буквално за последните няколко дни се изостри толкова, че няма никаква възможност да се изпрати в Грозни оперативна група за блокиране на сметките в банка „Нохчи-Чо“ и за изземане на незаконно изнесените ценности.

Ръководителят на „Хантала“ в Москва Николай Корольов не желае да отговаря на въпросите на служителите от РУБОП, защото като член на Държавната Дума се ползва с депутатски имунитет и всячески избягва срещите със служителите на управлението.

Началникът на регионалното управление ходатайствал пред генералния прокурор да снемат депутатския имунитет на Корольов поне за времетраенето на следствието, пък после ще се види...

Нашият си избрал стария, изпитан начин за реагиране на горещ сигнал — пъхнал документите в бюрото. Ако щастието се отвърне от Корольов, папката винаги може да бъде извадена на бял свят.

3.

Връщам доклада на Костя. Той старателно го крие в папката, после в бюрото и красноречиво ме гледа: виждаш ли къде ни отведе криволичещата пътечка на следствието. Аз опитвам да се изфукам:

— Дай ми ордер — сам ще ида да го разпитам...

— Не бързай! Струва ми се, че това стечение на обстоятелствата не е случайно.

— Какво стечение?

— Блокирането на сметките на „Хантала“ и чеченската каша.

Разбрах какво има предвид, но честно казано, не ми се вярваше — твърде цинично би било, ако е истина!

— Искаш да кажеш, че фирмаджиите специално са ускорили конфликта, за да прикрият следите си?

— Засега не го твърдя, но и не изключвам такъв обрат.

Разбира се, смешно е да се твърди, че „Хантала“ е раздухала всичко там и е забъркала цялата каша. Но да се възползват от ситуацията е достатъчно грамотно решение. Ако аз бях бизнесмен от гангстерския модел, бих направил точно така.

— Как мислиш, какво му е трябвало на Керуд от тази фирма?

— Точно това най-малко ме учудва. Би било странно конгресмен да се мотае из Кавказ в същото време, когато президентът на САЩ заявява, че чеченският проблем е вътрешна работа на Русия. Но сега всичко си идва по местата. Той най-вероятно е бил икономически шпионин или представител на някаква полукриминална фирма...

— А Андриевски му е бил консултант?

— Възможно е. Не ти ли се струва, че той твърде често се мярка пред очите ни? В преносен смисъл, разбира се.

— Разбрах. Струва си да поговорим с него още веднъж, нали?

— Няма да попречи — съгласи се Костя. — Аз например бих поискал характеристиката му, но се боя, че по силата на роднинските връзки първо ще предупредят Юра и тъста му, а после ще ми изпратят неголям суховат очерк за героя от тихия фронт в наше време.

— Ще ида да му се обадя по телефона — може и да благоволи да дойде.

— Опитай. Само че къде ще беседваш с него?

— На моята „буболечка“ ѝ видях сметката, остана само оная при Слава.

— Нахално ли я разкара, или с хитрост?

— С хитрост: разлях, уж без да искам, киселина на бюрото си и ми смениха мебелчето.

4.

Юрий Владимирович Андриевски пристигна при мен около час след обаждането ми по телефона. Както обикновено, той беше много елегантен и радушен и изглеждаше готов да сътрудничи даже на кварталния милиционер заради едната истина.

— Как върви делото, Александър Борисович?

— Кое дело? — разсеяно попитах аз.

— Как кое! За убийството на онова момиче, Катя!

— Ааа, извинете, Юрий Владимирович, делата са толкова, че човек не знае за кое да се хване по-напред.

— Нима? Аз мислех, че при вас няма такъв поток, само най-важните дела...

— Да не мислите, че и те са малко? Затова и прехвърлихме делото в юрисдикцията на градската прокуратура. Знаем, че извършителят е бил мъж, когото жертвата добре е познавала. В милиционерска униформа, забележете.

— Сериозно?

— Във всеки случай свидетелите, съседни по етаж, дадоха показания, че е влязъл милиционер с чанта тип дипломатическа, а виж, как е излязъл, кой знае защо никой не е видял.

— Направо мафия! — възкликна Андриевски.

— Не, това не е мафията — поклатих глава. — Колкото повече изучаваме това дело, толкова повече се убеждаваме, че Катерина Мешчерякова не е убита случайно. И е възможно ключът към престъплението да се крие във вашето пътешествие из Кавказ.

Андриевски ме гледа с леко недоверчива усмивка. Може би му се иска да каже нещо иронично за моята подозрителност, но длъжността ми го кара да премълчи.

Опитвам се да разбера поради какви съображения той не казва цялата истина за пътуването си с Керуд. Дали защото има някакво отношение към хитрата фирма „Хантала“?

— Юрий Владимирович, признайте си, че не разказахте всичко за своите странствания из Чечня!

— Така ли ви се стори?

Виж го ти колко е невъзмутим!

— Отначало ми се стори, а сега съм сигурен.

— Вие сте открили някого — заключи той.

— Намерихме — съгласих се. — Но засега позволете да не ви казвам кого.

— Ради Бога! — великодушно позволява Андриевски. — Нали не пътувахме тайно, така че свидетели и очевидци ще се съберат колкото щете. Надявам се, разбирате, Александър Борисович, че недомлъвките не са мой каприз, а така да се каже, производствена необходимост?

— Добре, ако само това е причината — влизам в тона му и аз. — Макар че не ми е съвсем ясно защо правите тайна от това, че момичетата са ви съпровождали не само от летището до града.

— До неотдавна всичко, свързано с Керуд, беше закрыта информация.

— Защо?

— Защото, както разбирате, това не са мои лични тайни. Когато се срещнахме първия път с вас, аз казах даже повече, отколкото бях упълномощен...

— И въпреки това информацията не беше много!

— Тя и на нас не ни пада от небето.

Андриевски се измъкваше с нищо незначещи фрази и банални реплики. Или печелеше време, само че неясно за какво, или искаше да ме принуди да се разкрия, за да разбере какво ми е известно. И навярно му се искаше да научи и източника на информацията ми. Не, драги, мислено му казах, ще ти се наложи да ми играеш по свирката!

— Сега, когато вече знаем, че Мешчерякова е пътувала с вас в Чечня, версията, че са я убили като свидетел, излиза на първо място. Не бихте ли могли да си спомните какво толкова се е случило в Чечня, та се е наложило не само да стрелят в Керуд, но и да премахнат момичето, което едва ли е разбирало в каква история се забърква?

— Не ми харесва как формулирате въпроса си, Александър Борисович!

— Формулировките ми ги подсказват обстоятелствата в делото.

— Ако правилно съм ви разбрал, вие не се занимавате с това дело.

— Аз не провеждам непосредствените следствени мероприятия, но контролирам хода на следствието. И на определен етап ще взема делото при мен. А вие как мислехте?... И това, че ви разпитвам, означава, че засега помагам на следователя от градската прокуратура. Повече от уверен съм, че вашето учреждение не би си направило труда да се занимава с него, а на мен вие все пак ще разкажете нещо, нали?

— За какво?

— За вашето пътуване например.

— Вече ви разказах, не си ли спомняте?

— Помня. Но непонятно поради какви съображения скрихте, че момичетата са идвали с вас.

— Не се ли досещате?

— Може и да се досещам за много неща, но истината е една, нали?

— Нали, нали! — с лека досада в гласа ме предизвиква Андриевски. — Щом искате, ще ви кажа — те дойдоха с нас без разрешението както на моето ръководство, така и на шефовете на Керуд! Сега разбирате ли? Ние още не сме старци. Аз от шефовете си скрих това, че на вас ли да го разправам!

— Не бих доносничил на вашите шефове за игричките ви дори само затова че не биха ми повярвали.

— Кой знае? Може и аз да имам недоброжелатели в службата си...

— Само тайни.

— Защо? — повдигна той учудено вежди.

Артист!

— Защото е доста рисковано за кариерата да си в открита опозиция срещу зетя на заместник-началника.

Е, това вече е съвсем друга работа! Къде изчезнаха лепнатите на лицето му дружелюбност и усмивки? Бодящ поглед, проблясващ като стомана, сякаш от очите му изскочиха остриетата на дълги кинжали.

— Струва ми се, че не съм ви разказвал за роднинските си връзки.

— За тях между другото ми доложи заместник-генералният прокурор. Казвам ви го просто за сведение.

— Ако смятате, че това ми дава възможност да правя каквото си искам, то грешите. По-скоро обратното — трябва да бъда безупречен,

особено в такива деликатни неща. Та той не ми е баща, а тъст!

Вдигнах ръце, сякаш се предавам.

— За бога, Юрий Владимирович! Убедихте ме и повече няма да се връщаме към този въпрос. Разкажете ми какво стана в Чеченската република? Конфликт ли възникна при вас? С кого се скарахте? За какво?

— С Михаил Угадуев — съветника на Дудаев.

— Доколкото си спомням, вие сте били там под егидата на Министерството на външните работи.

— Да, като официално лице, съпровождащо американски конгресмен. Но визитата беше неофициална, вече ви казах. Мисля, че Керуд беше изпратен, за да опипа почвата в Чечня, доколко сериозен е зараждащият се конфликт, какви са перспективите за развитието му. Възможно е на базата на неговия доклад кабинетът на американския президент да е планирал какво отношение да си изработи...

— Разбрах. Макар визитата да е била неофициална, беше ли лоялно отношението към вас?

— Общо взето, да. С американеца, разбира се, се държаха по-добре, клепаха Русия от все сърце. Мен ме гледаха под вежди, подозираха, че може би съм шпионин.

Андриевски тъжно се усмихна.

— Какво се случи между вас и Угадуев?

— Не с мен — между Керуд и Угадуев — сметна за нужно да уточни Андриевски. — Това, което става там, прави потискащо впечатление даже на нас, закалените от родния бардак. Керуд след неговата демокрация изпадна в ужас. И се хвърли да прави това, за което никой не го беше упълномощил.

— Тоест?

— Ами май се почувства като мисионер, който носи мир на туземците. Започна да уговаря дудаевците да преговарят с Москва, при това толкова активно, че чеченците почти побеснях. А с Угадуев се скараха, след като Керуд изтърси, че Дудаев няма право да размахва като щит ислямския фактор, след като някога е бомбардирал афганистанските кишлаци. Тогава Угадуев заяви, че американецът е персона нон грата в Чечня и ако не се разкара до три часа, безопасността му не се гарантира. А командосите им стоят наоколо и тракат затворите на автоматите. Естествено, наложи се да се махаме.

— Може и да греша, но защо тогава е трябвало да стрелят? Керуд е изпълнил заповедта на този... Угадуев. Или нещо премълчавате, Юрий Владимирович?

Андриевски изохка от досада:

— Вие пак си знаете вашето! Де да знаех! И ние се занимаваме с този случай, наистина малко от по-друг ъгъл. Възможно е Керуд да е вършел и нещо встрани от преките си задачи. Аз нямах задача да следя американеца по пълната програма. Възможно е да не знам за някои негови контакти.

— Чак пък да не знаете! — усмихнах се аз.

Той ме изгледа с едва скрита неприязън.

Неволно и аз го изгледах със същия минимум равнодушие. Омръзнаха ми тези лъжливи свидетели от двата пола. Те лъжеха, понякога без да се замислят доколко правдиво звучат измислиците им. Рано или късно щях да разровя всичко и тогава кой знае, някой от тях щеше да премине от категорията на свидетел в незавидната графа заподозрян, а може би и обвиняем!

— Ако споделите с мен информацията, с която засега не разполагаме, ще ви бъда признателен — каза Андриевски с кисела усмивка.

Да, както и предполагам, той изгаряше от желание да разбере какво са успели да научат ченгетата, разследващи случая Мешчерякова.

— По всичко изглежда вие знаете за съществуването на компанията „Хантала ойл лимитед“?

Опитвам се да уловя изражението на Андриевски изцяло, за да усетя някаква реакция на моите думи. Нищо, освен че събеседникът, който досега ме пронизваше с поглед, извърна очи. Или знае за това весело предприятие, или се срамува, че не е наясно.

— Не, нещо не си спомням — бавно, по-бавно от нормалното каза Андриевски. — Тя има ли някакво отношение към...

— Има.

Не го изчаках да намери подходящата според него дума за тяхната дейност в Чечня.

— Регионалното управление за борба с организираната престъпност, което се занимава сега с тази фирма, е установило, че

Джон Керуд е посещавал офисите на компанията в Москва и Грозни. Водил ли ви е на тези срещи — там или тук?

След кратка пауза — нещо много му станаха днес — Андриевски каза:

— В Грозни такава нещо нямаше, а тук е напълно възможно. Както вече ви споменах, Керуд не беше под непрекъснато наблюдение. Можел е да отиде и сам някъде.

За по-голяма убедителност Андриевски сви рамене.

— Виждате — казвам, — че не само ви измъквам информация, но мога и да я споделя!

— Мдаа...

Андриевски не прибави нищо повече към своето непонятно промучаване. Нещо го сковаваше, може би моята весела агресивност?

— Искате ли още, Юрий Владимирович, ангеле мой?

Ето тук той вече не можа да се овладее — потръпна при думата „ангел“.

— К-какво... казахте?

— Моля?

— Ама че думички!

— Това е от излишък на чувства.

Той недоверчиво изхъмка.

— И защо?

— От няколко века знам повече от вас. Например че в Съединените щати няма чиновник в Държавния департамент на име Джон Керуд. И никога не е имало.

— Шегувате ли се?

— Не.

— А кой е той тогава? — попита Андриевски и леко се изчерви от срам.

— Контраразузнаването изяснява това.

Юрий Андриевски, помръкнал и изтощен, сякаш беше изтърпял на крака кръстосан разпит, въздъхна и погледна часовника си.

— Извинете, Александър Борисович, нямам повече време...

— Всичко най-хубаво, Юрий Владимирович — безметежно му се усмигнах. — Ще ви държа в течение на всички новини.

— Благодаря — без всякакъв ентузиазъм промълви Андриевски.

Когато тръгна към вратата, аз не се стърпях и попитах, гледайки здравия му гръб:

— Дали сте сигурен както преди, че не сте познавали полковник Скворцов от Главното разузнавателно управление?

Андриевски бавно се обърна, погледна ме с откровена заплаха и каза със съвсем неласкава усмивка:

— Не блъфирай, следователю! Ние с вас не сме си играли на котка и мишка! И няма да си играем!

И си излезе. Не тресна вратата, но я затвори презрително.

Седях известно време неподвижно, без всякаква мисъл в главата. Трудничко ми беше да водя разговора с Андриевски. Но като че ли се справих. Не ги бива сегашните момчета. Не му достигна закалката, за да ме изпързая, поразкри се момъкът.

А после направих това, което отдавна трябваше: обадих се в следствения отдел и помолих да ми отделят двама специалисти за външно наблюдение, за да походят няколко дни по петите на преводачката екскурзовод от фирма „Вестинтур“ Дина Ткачова.

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Вячеслав Грязнов стоеше насред двора. Към този вътрешен двор гледаха прозорците на четиринадесети апартамент, в който беше умряла Катерина Мешчерякова. Както и предишния път при Ковалевска, Грязнов изчисли на око от кои прозорци на насрещния блок би могъл да снима Сергей Федулкин.

Докато се изкачваше по стълбището към апартамента, за който предполагаше, че може би е свърталище на фотошантажиста, Слава унило и в унисон с времето мислеше за незавидната си участ. Разбира се, рядко се срещат хора, на които във всичко им върви. Обикновено става така: в една насока всичко е ажур, в друга — по-зле. Такава ситуация най-добре се обяснява с жените — например красавица, обаче пълна глупачка... Но има и избрани като майор Грязнов. При тях нищо не става като хората — нито в личния живот, нито в работата. Затова копеленцата, дете още са си пикаели по патъците, когато Грязнов вече ловеше първите си бандити, се разкарваха с мерцедеси в търсене на по-престижна кръчма, а той се тътри по оплютото, мръсно стълбище, за да се запознае с поредния боклук. Най-гадното ще бъде, ако в апартамента няма никой, лениво помисли Грязнов.

Той позвъни в апартамент №35.

След третия опит зад тънката врата долови тътрене от стъпки, после се чу стандартния за такива случаи въпрос, който обаче не прозвуча съвсем традиционно:

— Кой сте вие и какво искате?

Слава пресметна, че няма да бъде правилно да назове истинската причина за идването си. Ако Федулкин е вътре, а майорът крещи през вратата, фотографът може да унищожи може би не всички, но поне най-опасните ленти и да изхвърли през прозореца снимките. Още не беше съвсем късно, Грязнов можеше да се представи за какъвто си иска.

— От социалното подпомагане съм — каза той. — Идвам заради пенсията ви.

Жената отвори и Слава малко стреснато я зяпна.

Дамата несъмнено беше представителка на интелигенцията — в потъмнялото ѝ, сбръчкано лице личеше интелект. А и начинът ѝ на изразяване говореше за това. Но старицата беше облечена твърде живописно и даже виделият какво ли не майор беше потресен. На главата ѝ имаше шапка-ушанка като за съвсем малко дете, под шапката — забрадка. Под кафявото елече се виждаше омазнен зелен пуловер. Изкривените тънки старчески крака бяха обути във валенки и провиснал анцуг, под който все пак се виждаха дебели ватени гащи.

Слава изгледа провисналите уши на шапката и помисли: с тази не може да си пошепнеш в коридора, глуха е май.

Като отстрани внимателно, но неумолимо стопанката, Грязнов влезе в апартамента, мърморейки си делово под носа:

— Така, така, да видим. Какво имаме тук? Аха, баня. А тук? О, стаичка! Още една...

Старицата се тътреше след него и тревожно питаше:

— Вие говорехте нещо за пенсията, младежо! Защо тогава ровите из къщата? Да идем в стаята, ще ви покажа документите...

Когато се увери, че фотографът не е в жилището, Грязнов рязко спря и се обърна към старицата:

— Ти защо, майчице, не ми искаш документите?

Стопанката объркано млъкна, подъвка устните си и каза тихо:

— Какво да ти ги искам, като вече си вътре.

— Правилно — усмихна се Слава. — Съзнавате ли грешката си? Сега не може да се вярва на думи, а вие просто така ме пуснахте!

— Че какво да се плаша от теб? Нищо нямам, пък и съм поживяла, слава богу! Можеш да ме ограбиш и да ме убиеш...

— Е, няма такова нещо. Исках да видя фотографа.

— Ох, него ли? Защо тогава измисляш за пенсионното? Да беше попитал Серьожа вкъщи ли си е...

„Право в десетката! — зарадва се Слава. — Тук му е бърлогата.“

— Ако почна да питам, когато го няма, нямаше да ме пуснете. А ако е вкъщи, едва ли ще иска да ме види.

— Защо? Да не искате да го обидите?

— Искам.

— Тогава веднага си вървете!

— Толкова ли ви харесва Серьога Федулкин?

— Във всеки случай повече от вас. Ненапразно е казано за такива — рижи и безсрамни!

— В моята работа срамежливостта само пречи.

— То се вижда. Какъв сте вие — бандит ли?

— Не. Но ако Серьога трябваше да избира между мен и някой бандит, щеше да избере бандита.

Старицата изгледа Грязнов с любопитство и проточи басово, опитвайки се да прозвучи кокетливо:

— Вие ме заинтригувахте, младежо!

Слава ѝ върна погледа и кимна:

— И вие мен.

2.

След няколко минути те седяха в кухнята и приятелски разговаряха. Старицата се наричаше Евгения Германовна, пенсионирана учителка. Тя леко се беше побъркала от литературата на миналия век и се мислеше на моменти за пораслата Сонечка Мармеладова^[1]. Слава си призна, че е от милицията, но каза, че Федулкин му трябва като свидетел, което отчасти си беше истина. Той реши да чака фотографа до осем часа вечерта. Дотогава може да дойде поне някой негов приятел, ако квартирантът не се появи.

Евгения Германовна разказа на Грязнов как е влязъл в самотния й старчески живот младият, нервен фотограф-художник. За разлика от Кунцево, където Федулкин се оплаквал на пияницата хазаин от злата си жена, в прашната обител на старицата той плещел колко е трудно на прилежния студент да живее в съвременното общежитие, превърнато в гигантски базар, кръчма и публичен дом едновременно. Серьога проникновено твърдял пред старицата колко му харесва тишината на вътрешния двор и изгледът от прозореца.

— ... Той даже за изпитите се подготвя при мен! — гордо съобщи Евгения Германовна. — Понякога дори печата някои свои творби.

— Как печата? — попита Грязнов, защото реши, че става дума за отпечатване на снимки, а при беглия оглед на жилището не откри никакви признаци за подобна техника.

— Как ли! — удивено вдигна оределите си вежди старицата. — На пишеща машина естествено.

— Вие имате ли машина?

— Да, „Ремингтон“. Моят баща някога започнал кариерата си като репортер във вестник „Гудок“.

— Може ли да я видя?

Евгения Германовна изгледа Слава с презрително съчувствие. Според нейните разбирания човек, който никога не е виждал пишеща машина, беше някакво изкопаемо.

— Моля ви се! Тя е в хола.

Грязнов влезе в полутъмната стая с обемисти разнотилни мебели. На някакъв тъмноривав скрин стоеше висока, но компактна пишеща машина, покрита с цветна салфетка.

— Евгения Германовна, може ли да ви помоля за един лист?

Слава махна салфетката и опипа хладните метални клавиши.

Евгения Германовна доуца в своя така наречен хол, извади от някакво чекмедже тънка ученическа тетрадка и я подаде на Слава.

— Нима умеете да пишете на машина?

— Малко.

Грязнов вкара лист от тетрадката в машината и достатъчно бързо начатка кратък текст:

„Проверка на шрифта на пишеща машина «Ремингтон», принадлежаща на гражданката Е. Г. Майер, за идентификация с писмата, които фотографът изнудвач е изпращал на гражданките Скворцова и Ткачова.

Проверил: майор Грязнов“.

---

[1] Героиня на Достоевски. — Б.пр. ↑

3.

В 19,45 на вратата се позвъни.

Евгения Германовна въпросително погледна към Слава.

Той заповяда тихо:

— Отворете. Ще кажете, че съм ваш племенник, става ли?

Старицата, доволна, че в заника на живота ѝ се е паднало такова романтично приключение, кимна и заситни към входната врата.

— Как сте със здравето, Евгения Германовна? — попита още от прага Федулкин.

— Ох, какво ти здраве, Серьоженка!

Слава още не виждаше Федулкин, но си отбеляза, че гласът му е никакъв, не точно писклив или гъгнец, ами такъв, сякаш му бяха изтръгнали гръбнака.

После той се появи — дългунест и хилав младеж с малки очички и тесен, леко крив нос. Черепните му кости бяха дребни и затова слабото му лице напомняше муцуна на плъх. Единственото, с което можеше да се гордее Федулкин, бяха тъмнокестенявите му коси. Той и се гордееше с тях, след като ги беше пуснал до раменете си.

— Запознайте се — гугукаше зад тесния гръб на Федулкин Евгения Германовна. — Това е племенникът ми Слава, а това е моят квартирант Серьожа.

Грязнов протегна ръка и измърмори с грубоватото равнодушие на пийнал пролетарий:

— Здравей, квартиранте!

Федулкин се усмихна, макар че в очите му блеснаха жълтите искрички на съмнението, и също подаде ръка.

Слава я стисна в своята здрава лапа, усети по пръстите на Федулкин хладна влага и с мъка се удържа да не смачка тази хлъзгава длан, докато изпукат ставите ѝ.

— Сядай! — покани той фотографа. — Да ударим по едно църковно винце за запознанството. Жалко, че мойта леля се бои от водката като дявол от тамян. Иначе можехме да цапнем по една...

— Не, не, благодаря. Аз въобще не пия — дърпаше се Федулкин.

— И бъркаш! Водката помага при запек.

Федулкин, без да спира да се усмихва лекичко, изгледа подозрително Грязнов — дали не се присмива, после внимателно измъкна пръстите си и се прибра в стаята си. Пътем грижливо се поинтересува дали няма да пречи на хазайката с присъствието си, след като в къщата е дошъл роднина. Но старицата го успокои и каза, че племенникът ще си ношува вкъщи.

Слава забеляза, че Федулкин не се съблече в коридора при общата закачалка. Значи се пази. А влезе с обемиста и тежка чанта, ако се съди как беше изкривена хилавата му фигура.

Федулкин се прибра в стаята си, старицата се върна в кухнята и развълнувано като ученичка попита:

— Е, как се държах? Естествено ли беше?

— Направо нямам думи, Евгения Германовна! Сега ще отида при него, а вие, моля ви, не пречете и не се вълнувайте дори да чуете шум или нещо необичайно. Става ли?

— Разбира се, Слава! Само ви моля — внимавайте с мебелите!

— Моля ви се! Не отивам да се бия.

Грязнов се запъти първо към тоалетната, за да приспи бдителността на Федулкин.

Но след като мина трополейки край вратата на стаята, нечуто се обърна и влезе, без да чука.

Федулкин стоеше до прозореца. При звука от отварянето на вратата изплашено и рязко се обърна.

Грязнов засече с бърз поглед разположението на вещите — якето и чантата бяха на леглото, върху одеялото. Леглото беше по-близо до вратата, отколкото до прозореца. Слава го деляха две крачки от леглото, Федулкин трябваше да направи пет.

Без да губи напразно време, Грязнов седна на леглото — между якето и чантата.

Федулкин направи несъзнателно движение назад към леглото, после, когато разбра, че е закъснял, спря наред стаята и неприязнено попита:

— Вие защо влизате така, без да почукате?

— Я стига! — широко се усмихна Слава. — Да не си мадама, че да се криеш от мен! Ти за какъв учиш, за фотограф ли?

Федулкин сви рамене, сякаш му беше студено.

— Защо решихте така?

— Ами на чантата нали е написано „Кодак“. Не е ли фотоапарат?

— Може да уча за журналист! — леко заядливо заяви Федулкин.

— Ето ти тогава задача — разкажи им играта на тия, дето... мамицата им, не пускат достатъчно топло в парното! Заради тях леля ще се спомине скоропостижно... Макар че тя нейното си го е изкарала вече, между нас казано.

Федулкин премълча, като показваше с целия си вид, че неканеният гостенин му е писнал.

А Слава реши, че вече не е нужен спектакълът „Леля и племенник“ и може да започне друг.

С леко усилие на лицевите мускули той захвърли маската на подпийнал простак и се взря във Федулкин с трезв и бодящ поглед.

— Защо не си тръгвате, Слава? Аз имам да уча...

Грязнов огледа стаята и забеляза петна на тапетите покрай прозореца. Когато се досети за произхода им, почувства към Федулкин леко гнуслива жалост. Той попита със заплашителна усмивка:

— С какво се занимаваме, а?

Другият долови скрития подигравателен тон на въпроса и сякаш се канеше да избухне, но се сдържа или пък не му достигна смелост да се озъби. Само въздъхна и разпери ръце:

— Май че ще е по-добре аз да си изляза...

И пристъпи към леглото.

— Не мърдай!

Краткият властен вик вцепени Федулкин.

— Все пак те намерих, фотографче — тихо и заплашително започна Грязнов. — Имаш добър апарат, нали?

— Какво искате?

— Искам да те обеса тук и да те снимам за спомен, докато риташ!

Федулкин гледаше неподвижно страшния Грязнов, а тялото му започваше бавно да се тресе.

— К-кой сте вие?

— Аз съм Боцмана. Чувал ли си?

Федулкин отрицателно поклати глава.

— Късмет имаш, че не си ми паднал по-рано! Сега не измъчвам, душата ми се умори...

— Какво съм ви направил? — проломоти Федулкин.

— За кого работиш, гадино?! — кресна Слава, вярно, вече без всякакво вдъхновение.

Такъв откровен страх, след който щеше да последва пълно самопризнание във всички грехове, разбира се, щеше да ускори делото. И все пак на Слава му беше неприятно, сякаш от лошотия плашеше някое дете до сълзи. Все пак той преодоля това неприятно чувство, когато се сети, че заради този дългокос хлапак умря човек.

— За никого не работя, честна дума!

— За чий тогава си снимал моята горила Гога с една женска?

— Кога?

— Не ми пробутвай еврейски номера — да ми отговаряш на въпроса с въпрос! Брантиите от „Еделвайс“ снимал ли си?

— Д-да...

— Защо? Кой ти поръча?

— Никой... Искях да припечеля нещо...

— От кого? От курвите?

— Там идваха и други... жени на шефове, лесбийки...

— Искаше да им издоиш зелено от циците, а?

— Какво?... Аа, да...

Вече малко по-ласкаво, Слава попита:

— И какво, издои ли ги?

Съзирайки с надежда усмивката му, Федулкин отвърна:

— Не още.

— Няма и да успееш, ако не получи лентата с Гога!

— Че за какво ми е тя?! — плесна с ръце зачервеният от възлнения Сергей.

И ако преди с посивялото си лице приличаше на плъх, сега — на розова, суемяща се маймуна.

Слава каза:

— Готов си като пионерче, а? Добре, имаш шанс да оцелееш. Само че докато не си получа моето, момчетата ми ще ти дишат във врата с ножче между зъбите. Стопляш ли?

— Да, разбира се.

— Да вървим тогава, да ми я покажеш!

Федулкин плахо се приближи до леглото.

— Няма нужда да ходим никъде, всички ленти са тук.

— Да не ме пързаяш?

— Моля ви се? Такъв компромат само при себе си да пазя. Чакайте да ви покажа...

— Свий си лапите! — кресна Грязнов. — Сам ще ги взема, казвай къде са!

— Отворете чантата. Вътре има джобче с цип. Намерихте ли го?

Слава се оправяше и без съветите на Федулкин, но като влезе в ролята, послушно изпълни указанията на фотографа и извади от джобчето целофаново пакетче с най-малко десет проявени филма. Имаше и три касети с непроявена лента.

— Нека да ви помогна да го намерите — пак се набута услужливият Федулкин.

— Къш! — добродушно го прогони Слава. — Ще се намери кой да провери. Всичко ли е тук?

— Всичко.

— Накратко, синко, апарата ти оставям, работи си. Като проверя лентите, ще ти ги върна тук. Ако искаш, ме чакай, ако не — ще ги предам на бабата.

По лицето на Федулкин личаха мъчителните съмнения, които терзаеха душата му, но той се страхуваше и това решаваше всичко.

— Само да не ги загубите — примоли се той. — Там има и лични снимки, за спомен...

— Не се бой! Не ми трябва чужд боклук!

Слава скри касетите и филмчетата в джоба си, стана от леглото и надзърна през прозореца. В сградата насреща прозорците на четиринайсети апартамент бяха тъмни.

Грязнов се сбoguва с хазайката и излезе. Трябваше да отиде в лабораторията, а после — на „Петровка“. Там след известно време милиционерите щяха да доведат полуоглупелия в резултат на неприятните изненади Сергей Федулкин.

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Една от стените на кабинета ми е украсена с голяма и подробна карта на Съюза на съветските социалистически републики. Време е да си намеря по-съвременна, но дали защото не съм достатъчно разтропан, дали защото не са напечатали още достатъчно, продължавам да зяпам старата. Тя още върши работа в някои случаи, например да се проследят криволичещите железопътни линии. Но на това място, което съзерцавам, картата безусловно е остаряла — там една територия се нарича Чечено-Ингушка АССР. Само дете вече няма автономна република, а дявол знае какво. И това „дявол знае какво“ така яростно се мъчи да се изтръгне на свобода от федерацията, сякаш през последните три години някой се е опитвал или поне е желал да провери как вървят нещата в един отделно взет субект на федерацията. И всичко може да свърши така, че да започнем да бодем върху това място на картата зелени и трицветни знаменца, отбелязвайки с тях линията на фронта. Искане ми се да вия срещу кремълските рубинови звезди от непреходния идиотизъм на руския политически живот. Но за съжаление едва ли ще ми стане по-леко, най-много да получа награда за най-добър вой от някоя фирма, която се чуди как по-шантаво да си рекламира стоката.

Телефонът рязко извънхва. По сигнала определям, че е външна линия. От другата страна е Юрий Макаревич от контраразузнаването. Това, че ми звъни по своя инициатива, трябва да означава нещо извънредно.

— Александър Борисович! Трябва спешно да се видим!

— Случило ли се е нещо?

— Има новини.

— Елате — предлагам, макар да се досещам, че той има предвид неутрална територия.

— Би ми се искало на свеж въздух, нали разбирате?

— Разбирам, само че времето...

Зад прозореца мокрият вятър гони безчислени ята натезали от влага снежни парцали.

— Да идем в някой ресторант, ще пийнем кафе.

— Добре — съгласявам се и след като го изслушвам къде ще ме чака, вземам палтото си.

2.

Малкото заведение, където намираме временно убежище с Макаревич, не спада към процъфтяващите и шикозните, но вътре е топло и мирише на горещо кафе. Затова в сравнение с гнусотията на улицата капанчето ни се струва даже уютно.

Не мога да се стърпя, особено след разказа на Костя Меркулов как контраразузнавачите са завербували бъдещия му зет, и питам без ехидство, но и без съчувствие:

— Как са успехите ви на Източния фронт?

Потънал в размисъл как по-ловко да зададе въпросите си, Макаревич разсеяно пита:

— За какво говорите?

— За Чечня естествено.

— Ааа — с видимо облекчение произнася Макаревич, — за щастие нямам отношение към това. Аз съм от отдела за външно контраразузнаване, а страната с името Чечня се отнася към вътрешните работи... Александър Борисович, кажете, моля ви, откъде взехте тази фамилия Кук?

Докато разбълниквам с малката лъжичка гъстото и напълно прилично на пръв поглед кафе в миниатюрната чашка, аз пресмятам какво ще изгубя, ако споделя с него информацията за Скворцов. Вероятно нищо. Това, което покойният искаше да скрие от всички, Грязнов го намери. Останалото да си делят другите.

— Честно казано, Юрий Николаевич, не бях сигурен, че това е фамилия. Би могло да бъде и прякор, и какво ли не още. Значи казвате — фамилия?

— Да.

— Да сте чували нещо за полковника от ГРУ Скворцов?

— Нещичко... с крайчеца на ухото. Той май умря?

— Да, от разрыв на сърцето. Прекрасна смърт за офицер от разузнаването, нали?

След което ме досрамя от неуместното ми остроумничене и разказах на Макаревич за Скворцов всичко, което знаех и каквото ми

съобщи Осинцев. Всичко, освен за дискетата от Одинцово.

— Благодаря за откровеността, Александър Борисович — съвсем искрено каза Макаревич. — Разбира се, ще бъде тежко да разговаряме с момчетата от ГРХ, но се налага. Струва си...

— Юрий Николаевич, не се причислявам към излишно любопитните хора, но все пак би било интересно да науча към какво откритие ви тласна думичката „кук“?

— Да ви кажа, значи пак да ви дам повод да се майтапите с контраразузнаването — невесело се усмихна Макаревич.

— Аз лично не настоявам да го кажете именно на мен, Юрий Николаевич. Ще ви пратим официално искане от генералния прокурор...

— Не си струва, не смятам да крия от вас. Дейвид Кук е суперагент на Централното разузнавателно управление.

— Страхотно! Тогава трябва да приберете за вашата разработка всички материали за Скворцов. Ако се окаже, че те са имали шушу-мушу на основата на взаимни интереси, то Главното разузнавателно управление силно ще си изгуби лицето, както казват китайците.

— Да, те ще се инатят с всички сили. А главното е, че основните герои няма как да ги попиташ вече.

— И какво, аборигените не успяха ли да изядат Кук? Да не е вече на почивка във Флорида?

Макаревич някак странно се усмихна:

— Искате ли да го видите?

— Защо не?

Той извади снимка от джоба си и ми я подаде.

Усмихващият се мъж в светъл летен костюм и широкопола шапка ми се видя познат. Когато се вгледах по-внимателно, разбрах защо не го разпознах веднага — не бях виждал този човек никога усмихващ се, не бях го виждал жив. Наблюдавах го в моргата, където той се водеше под името Джон Керуд...

Когато се прибрах, първо се хвърлих към телефона и започнах да намирам номера на обидения ми Юрий Андриевски. Не знам дали ми се искаше да го шашна, или да го обидя още повече. Не, преди всичко щеше да бъде интересно да чуя реакцията му на тази новина.

Провървя ми. На петия сигнал в слушалката щракна и познатият приятен във всички отношения глас каза:

— Слушам ви.

— Добър ден, Юрий Владимирович!

— А, вие ли сте? — В гласа му нямаше и намек за радост, добре, че поне не затвори слушалката.

— Имате ли нещо ново за мен? — питам аз.

— Май не... Конкретизирайте въпроса си, моля ви!

— Ами все тоя фалшив миротворец Керуд ме занимава. Ако не заради него, значи заради вас е било нападението.

— Така ли смятате? Според вас момичетата само за оная работа ли бяха дошли?

— Там е бедата, че не успяхме да разпитаме никоя от тях. А вие поне знаете ли кой се е криел под фамилията Керуд?

— Защо ви интересува?

— Предполагам, че ще заинтересува вас, Юрий Николаевич...

— Няма нужда да дразните любопитството ми. Знаем кой е бил Керуд?

— Защо не ми казахте?

— Нямаше оперативна необходимост. И досега няма.

— Нищо, Юрий Владимирович, отпуснете се, няма да ви подпитвам. Намериха се добри хора, казаха ми. Те и при вас ще дойдат да питат, какво сте решавали с господин Кук и с какво е бил вързан за вас полковникът от ГРУ Скворцов.

— Славно сте поработили, Турецки! — разсмя се Андриевски. — Но може да не ви стигнат нито времето, нито силите да претворите в живота своята версия.

— Каква версия?

— Не ви сдържа вас, двамата с Меркулов, да наклепате всичко, което някога е било под шапката на КГБ.

— Моля ви се, Юрий Владимирович! Вие определено имате мания за преследване. Само че ми се иска да разбера защо за вашите лудории с Кук се е наложило да плаща малката ви и глупавичка партньорка?

— За Мешчерякова ли говорите?

— Естествено.

— Не мисля, че ще успеете да я пришиете към делото. А и дело в края на краищата няма да има. Искате ли един съвет, Александър Борисович?

— Като бивш честен пионер, не се отказвам от никакви съвети.

— Вие ми харесвате, както ми харесват всички професионалисти. Това, което става сега, е непрофесионално, защото е некрасиво и непредсказуемо. На ваше място бих си взел отпуска и бих изчакал поредната руска тупурдия някъде далеч от градската суета.

— Благодаря. Може ли един въпрос?

— Само неутрален.

— Какво ще правите вие на ваше място?

— Ще изпълнявам заповедите на ръководството си.

— На Пермитин ли? — попитах аз, намеквайки за роднинските му връзки.

— Не само — сухо отвърна Андриевски и затвори.

Не мога да кажа, че останах доволен от разговора. Макар, откровено да си призная, нямам представа защо се обадох. Може би се надявах, че ще извадя от равновесие този юнак, лишен напълно от нормални човешки емоции. Някъде и в нещо той беше забъркан, но улики срещу него нямаше, а общуването с американски шпионин разузнавачът винаги може да обясни красиво и правдоподобно, та в края на краищата да се окаже, че Кук — това е днешният Щирлиц.

Оставаше ми май последната надежда — дискетата от Одинцово. Може там да е обяснението на всичко.

Кой е Скворцов? Объркан офицер с нещастен семеен живот, попаднал в умело поставените мрежи? Или умен, реално мислещ разузнавач, напипал нишките на глобален заговор и неуспял да доведе нещата докрай? Какво означава в неговата игра с някого думата „ангел“? Може би това не е просто ангел, нали в последната му бележка има още и буквата „Ф“. Ангел Ф? Какво може да е това? Какви думи започват с буквата „ф“?... Казват, че Пушкин много е обичал „фриволната“ литература. Глупости! Скворцов не е бил толкова ексцентричен, че да се сбoguва с тоя свят с някое „фичка ви“... Фенер? Факт? Файл... Какво е файл? Файл, парола на файла — кодовата дума, която отключва записаната на дискетата информация.

Вдигам слушалката на вътрешния телефон, който ме свързва с Меркулов.

— Какво искаш? — пита той.

— Знаеш ли какво мисля, Костя, дали да не проверим като версия, още повече че не е трудно...

- Не ме затрупвай с обяснения! За какво става дума?
- За Скворцов — ясно като по устав докладвам аз. — Трябва да проверим дали е възможно „ангел“ да е кодът на файла в оная дискета.
- Вземай я и да вървим в компютърния център!

3.

ПРОТОКОЛ ОТ РАЗПИТА НА ЗАПОДОЗРЕНИЯ ФЕДУЛКИН

гр. Москва 2 декември 1994 година

Старши инспекторът от криминалния отдел на градското управление на МВР в Москва майор В. Л. Грязнов разпита в сградата на управлението заподозрения Сергей Иванович Федулкин, роден през 1969 година, руски гражданин, образование средно, неженен.

Разяснено ми е, че съм заподозрян в изнудване с крупни парични суми на гражданките В. Скворцова и Д. Ткачова с помощта на компрометиращи ги снимки.

Федулкин

Въпрос: Показани са ви снимки на голи мъж и жена по време на интимна среща. Вие ли сте направили тези снимки?

Отговор: Тези снимки са направени от мен с дългофокусен обектив от прозореца на апартамент №35 в четвърти блок, вход №2.

Въпрос: В кой апартамент се намираха заснетите от вас мъж и жена?

Отговор: Те бяха в четиринайсети апартамент, първия вход на блок №4.

Въпрос: Познавате ли тези хора?

Отговор: Жената познавам добре. Това е Дина Ткачова, с която учихме заедно. Мъжа съм виждал няколко пъти, но лично не го познавам. Знам, че е американец, според мен се казва Джон.

Въпрос: Когато снимяхте вашата позната и американеца в такива деликатни обстоятелства, имахте

ли вече намерение да поискате откуп за фотографиите?

Отговор: Не, в първия момент нямах. Просто Дина Ткачова ми харесва още от девети клас. Аз нееднократно се опитвах да ѝ предложа дружбата и любовта си, но тя беше много горда и красива, за да ми обърне внимание. След завършването на училище известно време не се срещаме. Тя кандидатства в институт, аз учех за фотограф... Да, още в училище аз много пъти съм я снимал, тоест фотографирах я. Снимките ѝ подарявах, а негативите си оставях, някои снимки също. После, значи, служих в армията, попътувах и срещнах Ткачова съвсем случайно.

Въпрос: При какви обстоятелства?

Отговор: Директорът на фирма „Еделвайс“ ме покани да снимам няколко от неговите момичета за хубава цветна реклама.

Въпрос: Често ли се случваше да изпълнявате такива поръчки?

Отговор: Не много често. Честно казано, момичетата не искаха много да се снимат при мен, макар че специалността ми е художествена фотография, аз не съм „щрак Марийке на портрет“ в стил снимка за спомен. Но Петрушин е човек, който разбира от красивото, затова ми поръча задачата. Там и видях Дина. Разбира се, бях доста изненадан. В училище тя беше най-чистата и целомъдрената... И изведнъж масажистка при солиден сутеньор...

Въпрос: Тоест вие веднага решихте, че Ткачова се занимава с проституция?

Отговор: Е, вие по-добре от мен знаете какво значи масажистка на повикване?

Въпрос: Защо?

Отговор: Ами защото водите на отчет всички курви.

Въпрос: Добре, да се върнем към фирмата „Еделвайс“...

Отговор: Срещнах я там и питам: Дина, какво правиш тук? Тя ми отвърща: аз ясно какво, ами теб какъв вятър те довя? Изобщо, казах ѝ, че ако захвърли тоя занаят

и се съберем — ще я приема и ще забравя всичко. Тя ми се разсмя в лицето и каза: при теб, значи, само след като изпадна до курва по гарите. Знаете ли, до този момент мислех, че тя е при тоя Петрушин като в робство, жалех я дори след такива обидни думи. А после я срещнах пак случайно на улицата. Беше в нов кабриолет, покривът отворен и оня американец зад волана. Това вече ме засегна. Позвъних на Петрушин, измислих някакъв повод, научих адреса й... Отначало исках само да погледам, а после сякаш дяволът ме хвана за ръката — започнах да снимам.

Въпрос: Тогава ли ви дойде идеята да я шантажирате?

Отговор: Не, по-късно... Не знам защо почнах да го правя. Мислех си, клин клина избива. И така ми беше болно на душата, като направя нещо по-кофти — дано ми мине. Не стана... Отначало исках да го проследя, да го хвана с нещо и да му отнема с шантаж Дина. Само че той не вършеше нищо противозаконно, макар че аз се мотаех постоянно край него. Веднъж чух по телефона някакъв адрес, той щеше да ходи в Кунцево, американецът де...

Въпрос: На кой телефон се обади?

Отговор: Звънна на някого и каза, че трябва да дойде там. Аз отидох по-рано, пресметнах кой апартамент го интересува и направих засада. Но американецът не се появи, а дойде някакъв офицер. Те пийнаха, после се започна... е, това, което става винаги. Аз исках да си тръгна, после не се съдържах и започнах да снимам.

Въпрос: С цел изнудване?

Отговор: Не... не още. Просто като че ме подтикваше дяволът. После дежурех поред ту край четиринадесети апартамент, ту в Кунцево, исках да заловя американеца с друго маце и да дам после на Дина снимките, за да види как я мами приятелчето й. Но разбрах, че каквото и да правя, нищо няма да се получи. Един път, като дежурех в Кунцево, видях как полковникът брои долари. Тогава и си помислих, че от тази работа може да паднат пари.

Въпрос: Кога беше това? На коя дата?

Отговор: Не много отдавна. В началото на ноември.

Въпрос: *Колко пъти снимайте в Кунцево и в четиринадесети апартамент?*

Отговор: В Кунцево два пъти, а в четиринайсети — три. И един път в апартаментта, където работят момичетата от „Еделвайс“. Искан да снимам там жените на босовете. От тях можеше да падне зелено! Но сега вече всичко свърши, нали?

След прочитане удостоверявам, че показанията ми са записани правилно.

Федулкин

Провел разпита: майор Грязнов

ДО СЛЕДОВАТЕЛЯ ПО ДЕЛА ОТ ОСОБЕНА ВАЖНОСТ ПРИ ГЕНЕРАЛНИЯ ПРОКУРОР
НА РУСИЯ А. Б. ТУРЕЦКИ, СЪВЕТНИК ОТ ПРАВОСЪДИЕТО

СПЕЦДОНЕСЕНИЕ

Във връзка с разследването по криминалното дело за убийството на гражданина на САЩ Керуд и руската гражданка Екатерина Мешчерякова, което по ваша заповед ми беше възложено, организирах външно наблюдение над гражданката Дина Ткачова, преводач-екскурзовод от фирмата „Вестиитур“. От преведеното мероприятие бе установено следното: На 1 и 2 декември Ткачова си стоя предимно вкъщи. На първи от 10,00 до 11,30 беше в офиса на фирма „Вестинтур“. На втори в 19,45 Ткачова влезе в ресторант „Рига“ 16 на Волгоградски проспект, където седна на масата на някакъв мъж, около 35-37-годишен. Пиха шампанско, ядоха сладолед, като повече разговаряха, отколкото пиха. За какво се отнасяше разговорът, не стана възможно да установим, тъй като по технически причини

не проработи подслушвателното устройство, но беседваха за нещо важно и като че ли се караха или спореха.

В 21,20 двамата излязоха от ресторанта, седнаха в кола „Волво“, регистрационен номер М 1392 ОН, с която мъжът откара до вкъщи Ткачова. Ако се съди по номера на колата и описанието на мъжа, има основание да смятаме, че Ткачова се е срещнала със служителя от СВР Ю. В. Андриевски.

4.

Тримата с Меркулов и програмиста Виктор се затворихме в компютърния център през обедната почивка. Трудно е да се предположи, че в наше време ще се намери ентузиаст, който желае да посвети свободното си време на работата. И действително никой не ни обезпокои.

Виктор бързо определи кой от компютрите е съвместим с дискетата на Скворцов, напъха с плашеща ме небрежност черния крехък квадрат в дисковото устройство, поигра си с клавишите и на екрана върху син фон се появиха редове с бели букви на латиница.

— Та кой файл искате да отворим? — обърна се той към мен.

— Опитайте с „ангел“.

— Има такава буква, както би казал моят учител Якубович! — възкликна след малко Виктор.

После на екрана се появи текст и ние тримата не откъснахме от него очи и за секунда, докато свърши.

ПРОЕКТ „АНГЕЛИ ОТ АДА“

Поръчан от Съвета за сигурност, Министерството на отбраната, Министерство на вътрешните работи.

Изпълнител: Главно разузнавателно управление при Генералния щаб на МО на РФ.

Задача: подготовка на специално подразделение за водене на локални бойни операции в относително затворени пространства: градските технически комуникации, метрото, дренажните системи, канализацията, въздухоподаващите и кабелните шахти. Освен това ще се отработват операции по завземането на подземни щабове, командни пунктове, пускови комплекси от шахтов тип и други подобни обекти. Подразделението трябва да бъде готово да изпълни поставената пред него

задача във всеки град по света, където съществуват подземни равнища. Това е първият етап от работата. Втори етап: излизане на подразделението на повърхността в непосредствена близост до обекта за нападение или вътре в него и завладяване на документи, образци от техника, както и унищожаване на живата сила на врага. Възможна е операция за освобождаване или завземане на конкретно физическо лице и доставянето му на определено място.

Подготовката на подразделението да се възложи на служителите от ГРУ полковник В. Д. Скворцов и полковник С. Б. Осинцев.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА НА ПОЛКОВНИК СКВОРЦОВ

След получаването на задачата бе организиран подбор на личния състав на подразделението „Ангели от ада“ (по-нататък АА). Проучването и подборът на кадрите се осъществи по служебните досиета, последваха проверка на различните тренажори, медицински комисии, беседи с психолози. В първия етап на подготовката бяха подбрани 220 (двеста и двадесет) души. Те са разположени в три подземни съоръжения от дълбок тип. Връзката с повърхността се осъществява през кабелната и вентилационната шахта, двата ескалатора и два асансьора.

Първи етап от подготовката. Дневен график.

Сутринта кръвна проба, вземане на лекарства, закуска, теоретични занимания. След обяд до вечерта — практически занятия в подземнието и прилежащите му територии. По време на тези занятия се изучават видовете и типове подземни комуникации, тунели, входове, схеми и чертежи, работата на метрото, сапърно дело в подземни условия, капаните.

В специално подготвени от инструкторите места курсантите поотделно попадаха в организирани екстремални ситуации. Инструкторите незабелязано

наблюдаваха техните реакции и поведение. След завършване на експеримента курсантите обясняваха на психолог своите усещания.

Ежедневно всички отговаряха на специални тестове, в края на всяка седмица минаваха през медицинска комисия.

Първият етап от подготовката завърши за три месеца. От 220 души останаха 51 (по 17 във всяко подземие).

Всички преминали първия етап курсанти владеят чужди езици, хладно и огнестрелно оръжие, бойната армейска система за ръкопашен бой (БАРС). Всеки може да изпълнява работата на оръжейник, сапъор, механик, електротехник, машинист и т.н. Истинските им имена са засекретени така, че курсантите не знаят как се наричат другите. Общуват помежду си с помощта на абсолютно неутрални псевдоними, напомнящи прякори.

Втори етап. Учебно бойни прониквания. Продължителност — два месеца. Снаряжение и екипировка:

Костюм специален гумен, армиран (КСГА).

Кевларен шлем, с монтирани фенерче с батерии, разговорно устройство, прибор за нощно виждане.

Транспортна жилетка.

Обувки армейски високи.

Универсален нож на разузнавача.

Стрелящ нож.

Нощ за подводен бой.

Безшумен пистолет в кобур.

Гранати — заслепяващи, шумови, с блокиращо действие, детонаторен шнур и взриватели.

Десантна раница с взрив, бикфордов шнур, аптечка, суха храна, водонепромокаем фенер.

Алуминиева раница с апарат за подводно дишане.

Тънки ръкавици от кевларена нишка.

Младият и твърде интелигентен за подобни доклади програмист Виктор възкликна, без да се обръща пряко към никого:

— Защо пък са им тънки ръкавици?! За да не оставят отпечатъци в канализационните шахти ли?

Да си призная, не знаех какво да му отговоря, но Костя Меркулов, изглежда, е осведомен за всичко.

Той се усмихна и каза:

— Цена хумора ви, млади човече, но не обърнахте внимание на един нюанс...

— Какъв?

— Ръкавиците са от кевлар.

Костя сметна, че няма нужда от повече разяснения, но младежът не се съгласи:

— Що за чудо е кевларът?

— Много здрав материал. Кевларената нишка не може да бъде прерязана от нож.

Виктор разбиращо кимна и тримата отново се залепихме за екрана.

Въоръжение:

АСК-74У

Автоматичен пистолет „Кедър“.

Голямокалибрен автомат „Вал“

а) с устройство за безшумна стрелба;

б) с оптически мерник.

Допълнително за всички групи се полагат:

хидравлични ножици за рязане на метал,
минилебедка...

— А с какво се отличават хидравличните ножици от обикновените? — пак любопитства Виктор, вече гледайки конкретно Меркулов.

— Тази играчка прерязва за минути метален прът с дебелина до шест сантиметра — послушно отговори заместник-генералният прокурор.

Оборудваната и въоръжена група слизаше под земята за 72 часа. След три денонощия, когато изпълнеше задачата си, се връщаше в базовото подземие. Всеки даваше кръвна проба и минаваше медицински преглед. Бойците пишеха доклади за резултатите от действията си и пак влизаха в тунелите, но вече по друг маршрут.

Разработените маршрути са два вида: прости и сложни. За прост се смята онзи, при който групата работи на едно-две равнища в тунели, по които може да се придвижва относително нормално. При прост маршрут групата изминава на ден 7 до 10 километра.

По сложен маршрут се налага групата многократно да преминава в различни нива, да се спуска и да се качва по кладенци и шахти, на отделни места практически с пълзене. Налага се да се пресичат линиите на работещото метро, да се извършват преходи из мазетата на жилищните сгради. За един ден може да се изминат не повече от пет километра.

Работата на втория етап протичаше по две направления. Първо: да се усъвършенства умението за ориентиране в подземни лабиринти. Второ: изпълнение на поставените задачи. Групите отиваха на учебно бойните слизания без инструктори. Те бяха предупредени, че може всеки момент да очакват нападение от противника. Условен противник би могла да бъде друга група или инструкторите.

Условно бойните слизания продължиха месец. След това групите получиха нова задача. Трябваше да слязат под земята за тридесет дни. Създавайки си бази, групите отработиха редица операции: завземане на секретни обекти, борба с диверсанти, извършване на диверсии и т.н. Към гореизброеното снаряжение беше добавена апаратура, позволяваща да се обезвредят или неутрализират различни капани. На повърхността през цялото време на операциите дежуреше специална група за поддръжка и контрол, замаскирана като работници от „ВиК“, газовата и електрическата компании, с придадена им за прикритие

съответна техника. Връзката с повърхността се поддържаше в определени точки, около канализационните или въздушните шахти.

Резултати от втория етап: всички бойци от специалното подразделение АА преминаха програмата за подготовка и са готови за изпълнение на задачи в подземните комуникации на града.

Някои забележки.

Понякога радиовръзката работи лошо под земята. Пример: когато човек завие в друг тунел, по-дълбок с няколко метра, сигналът се губи. За поддържане на връзка се наложи да се разполагат хората по особен начин, което забавяше и затрудняваше изпълнението на поставените задачи.

Почти полугодишното пребиваване под земята на личния състав се отрази пагубно върху състоянието на бойците. Отбелязани бяха виене на свят, възпаления на очите, не зарастваха раните и порязванията. Лошо се отразяваха на здравето и значителните физически претоварвания, храненето предимно със суха храна, употребата на прекалено хлорирана вода. Имаше случаи на слухови халюцинации и безпричинен страх. Извод: оптималното време за пребиваване на личния състав под земята се ограничава в рамките на месец и половина, два.

След приключването на обучението всички бойци от специалното подразделение АА преминаха през разширено медицинско освидетелстване, писмено се задължиха да не разгласяват получените сведения и бяха изведени на повърхността за почивка.

Ръководител на центъра за подготовка на спецподразделение АА:

полковник В. Скворцов

5.

На монитора светеха в бяло върху синия фон последните три абзаца на докладната записка.

Известно време мълчахме, докато осмисляхме прочетеното със затормозени от спец терминологията мозъци.

— Какво мислиш за това, Саша? — попита ме Меркулов.

Свих рамене.

— Не знам какво да кажа. Ако Скворцов не беше разузнавач, а поне политически офицер, можеше да се предположи, че имаме работа със сюжет за бъдещ фантастичен филм на ужасите...

— Интересно ми е за кого е писал тази докладна или за кого е направил копие — разсъждаваше на глас Меркулов. — Повече прилича на копие, и то доста небрежно, защото не са сложени датите. Виктор, ще бъдете ли така добър да видите дали няма още нещо там?

Програмистът натрака нещо по клавишите. Текстът се премести нагоре, а на негово място излезе друг, набран в една колона и озаглавен просто и делнично, както и трябва да се нарича откраднатата военна тайна: „Списък на личния състав на спецподразделение АА“. Понататък следваше „Група №1“:

Евгений Морозов, псевдоним Слона,
Сергей Александров, псевдоним Монаха,
Михаил Григориев, псевдоним Рижия...

И така всичките петдесетина и нещо бойци.

След това Виктор, без да чака подкана, сам започна да превърта файла. След списъка на „подземните ангели“ на екрана се появи сравнително кратко съобщение:

„Съгласно заповед № 94436 от 25.10.1994 на
началника на ГРУ петима бойци от група № 1 на

спецподразделение АА бяха командировани за изпълнение на специална задача в град Грозни, Република Чечня. Двадесет дни след заминаването на групата, никой от тях не се свърза с ръководството, задачата не е изпълнена. Псевдоним на старшия на групата — Белия“.

На дискетата нямаше повече нищо.

— Е, Саша, какво ще правим? — попита Меркулов, колкото да прекъсне проточилото се мълчание.

— Трябва да предадем това съкровище на ГРХ да си оправят сами бакиите.

— Това е най-простото решение...

— И най-доброто! Изморих се вече да разравям тия шпионски лайна.

— Май си забравил, че сега не само криминалните престъпници и нелегалните милионери са твоя грижа? — меко ми напомни Меркулов.

— Първо: милионерите вече излязоха на светло. И второ: нека контраразузнаването да ми поналови малко шпиони, пък тогава аз ще се заема с тях.

Меркулов не желаше да продължаваме спора си пред Виктор, затова му каза:

— Отпечатай, моля те, всичко за тези „ангели“ и ми го дай, а дискетата върни на Александър Борисович, той ще бъде при мен.

— Ще бъде изпълнено.

Отдохме в кабинета на Костя. Той се настани на креслото си, покани и мен да седна. После ме погледна виновно, запали цигара и попита:

— Сигурно си изморен?

— Така ли изглеждам?

— Да. А аз исках да ти предложа една авантюра, която никак не ти прилича на положението, още по-малко на мен...

— Е, не съм се уморил точно от авантюри — започнах предпазливо, докато се опитвах да се сетя накъде бие.

Може би се досещах, но не исках да изпреварвам учителя и приятеля си.

— А от какво?

— Ами вече трета седмица работата ми е скучна, несвойствена и при това безрезултатна.

— Героят на един американски автор на кримки, частно ченге, казва долу-горе следното. За да разкрия престъплението, аз хвърлям в неговия изпипан, премислен механизъм гайка, тя попада между зъбните колела — и целият механизъм блокира.

— Кой ще бъде гайката? — почти ентусиазирано попитах аз.

— Ами дай да помислим. Струва ми се, че напоследък много на пръв поглед съвсем различни хора отиват по едно и също време на едно и също място, което не става за бизнес, нито пък за почивка.

— И кои са те?

— Хайде да ги изброим. Американският шпионин Кук заедно с руския разузнавач Андриевски плюс двете дами. Полковник Скворцов. Членът на Съвета за сигурност Корольов. Е, той, да речем, е ходил там по фирмените си дела. А виж, между шпионите на братските страни и Скворцов се усеща определена връзка. Ако си спомняш, за пръв път прочетохме името Кук в писмо, адресирано до Скворцов... надявам се не си забравил?

— Не, разбира се.

— Натрапва се следният извод: Кук и Андриевски са отивали при Скворцов. Той се е готвел за срещата, затова е отпратил любимата си при брат й. Дали да не попитаме Андриевски какво може да каже по този повод, да му дадем да прочете разшифровката на факса!

— А ако започне да се инати? Той е твърдо орехче.

— Уликите ни може и да са косвени, но са добри. Скворцов се е готвил да посрещне гостите си на осемнадесети ноември. Същата вечер са обстрелвали волвото, а лъскавото шведско чудо се е движело към Кунцево. Ако и това е случайно съвпадение...

— Андриевски ще твърди, че е случайност.

— Значи трябва да се иде в Грозни, там да се търси ключето.

— Да бе, там ще намериш нещо сега!

— Между другото знаеш ли последните новини за фирмата „Хантала“?

— Икономическите престъпления не са моя слабост.

— Нали ти казах, че са им блокирали сметките? И знаеш ли колко има в тези сметки? Общо не повече от милион и половина

инфлационни рубли.

— Само толкова?

— Да. Успели са да прехвърлят останалото зад граница и една част в Чечня, по сметка на банка „Нохчи-Чо“.

— При Аслангиреев?

— Правилно. Покойният Бодил е служел при Аслангиреев до последния си ден. Вероятно той го е пратил в Москва да догони Кук. Или може би Андриевски? Юрий Владимирович явно знае нещо.

— Че знае, знае, само че с какво да го притиснем, миличкия, та да пропее?

— Ще измислим.

Не се наложи много да се напъваме. Отново висшите сили и щастливото стечение на обстоятелствата ни дойдоха на помощ.

Първо в лицето на Меркуловата секретарка Наташа.

— Константин Дмитриевич, не ви работи вътрешната връзка — заяви малко капризно тя, показвайки се наполовина през вратата.

— Да, знам. А защо ви беше?

— Един ваш познат от милицията иска да влезе, риж такъв...

— Грязнов ли?

— Май че той.

— Пусни го.

Слава влезе в кабинета, кимна за поздрав, изгледа ни и попита, като явно криеше някакви новини:

— За какво сте се замислили, господа другари на генералния прокурор?

— За това, че не сме си лика-прилика! — измърморих аз. — Ако знаех какво ще изровиш на тавана при стария Скворцов, никога не бих те пратил!

Слава шеговито разпери ръце:

— Ние сме дребни риби, нашата работа е да намираме, вашата — да се оправяте с находките.

Костя, който гледаше замислено към Грязнов, произнесе нещо неочаквано даже за мен:

— Тъкмо си мисля, Слава, че е време да те прехвърлим в апарата на министерството, защото някак си си изолиран от нас.

— Сигурно се шегувате? Савченко хич няма да иска да ме изтърве от лапите си.

— Че какъв ни е на нас Савченко? Ще организирам тия дни следствена бригада и ще заминем със Саша в Северен Кавказ. Ако искаш, ела и ти. Тогава временно ще те прехвърлим към Министерството на вътрешните работи за изпълнение на специална задача. А после може и да останеш. Нали при нас няма нищо постоянно от временните трудности. Устройва ли те такъв вариант?

И Слава, и аз гледахме Меркулов недоверчиво.

После Грязнов започна предпазливо да опипва почвата:

— Момчета, нали ме знаете, че съм готов с вас да вървя и по дяволите...

— Без любовни признания! Казвай точно и ясно: ще дойдеш ли с нас, ако утвърдят авантюрата ми?

— Идвам!

— Е това вече е добре. Ще отидем наистина не при дяволите, а при „ангелите“, макар да не твърдя, че е по-безопасно...

Слава ни гледаше малко шашнато, затова се наложи да му разкажем в сбита форма за компанията „Хантала ойл лимитед“ и за спецподразделението „Ангели от ада“.

— Ясно, пак се набутахме! — резюмира чутото Слава и добави: — И аз не идвам с празни ръце при вас. Накарах оня фотограф любител да изплюе камъчето.

Ние се запознахме с показанията на Федулкин, после Слава ми връчи донесението за външното наблюдение на Ткачова. Прочетох го и го подадох на Костя:

— Виж! Пак Андриевски. Хлътнал е здраво в тая работа.

Докато Меркулов четеше за срещата на Андриевски и Дина, аз попитах Слава:

— Намериха ли се у Федулкин някакви филмчета или снимки, освен тези, които имахме щастието да видим?

— Намери се нещичко. Повечето, разбира се, непотребни, но има и няколко интересни кадъра.

— Ще ги покажеш ли?

Грязнов извади доста театрално от вътрешния си джоб тънка пачка снимки и ми ги даде.

Първо познах само Мешчерякова, после разбрах, че стаята ми се видя непозната само защото ракурсът беше отгоре и отстрани. И тъй,

Катерина седеше до покритата с бутилки масичка, и чукаше чаша с млад мъж, ако се съди по униформата — лейтенант от милицията.

Когато се вгледах по-внимателно в него, забелязах, че симпатичното милиционерче в лицето е съвсем като Юрий Андриевски. Хубав номер!

Докато трескаво прехвърлях снимките, където момичето и милиционерът ту пиеха, ту чукаха чаши, ту се целуваха, попитах:

— Кога е било това? Тъж... попита ли го кога е снимал?

— Сутринта в деня, когато намерихме тази нещастница във ваната.

Отпуснах се на стола си, предадох на Костя снимките и казах:

— Красиво ни прекара, нямам думи! Артист!

Меркулов прегледа снимките и забеляза философски:

— Много добре. Ние можехме досега и да не знаем това. Значи днес отивам да измъкна от нашия предпазлив прокурор едно тесте ордери. Утре се срещаме тук и започваме работа.

6.

Отбиваме се със Слава на „Петровка“. Той иска да разбере няма ли някакви новини от групата за външно наблюдение, прикрепена към Дина Ткачова.

Докато обикаля недрата на шестетажната сграда, аз скучая в дежурната стая. Грязнов ме остави тук, защото, ако ни провърви, ще отидем при стареца Мойсеев с кола.

Спомних си, че някой от съседите беше споменал за милиционер с превързана буза, който влязъл в четиринайсети апартамент при Мещерякова. Значи умникът Андриевски се е погрижил никой да не го познае дори случайно. А с милата дружка Катя може и да не се крие! Нима все пак е бил той?

Извадих снимката от джоба си. Ами да, разбира се, нито шапка, нито превръзка.

Дежурният здравеняк майор се измъква иззад преградата, която огражда пулта за връзка от просторното помещение.

— Какво е това, другарю следовател? Някой труп ли...

Любопитството му не е много здраво, разбира се, но унесен в мислите си, аз му показвам снимката и разсеяно отговарям:

— Не, още не е труп.

След малко чувам радостният глас на майора:

— Охо! Че това е същият, дето търсеше Грязнов!

— Кога го е търсил? Защо?

— Ами тогава аз бях дежурен... — Майорът прокара пръст по стенния календар. — Сутринта на деветнадесети застъпих след бъркотията с американеца на Минското шосе. Грязнов си отспиваше, а сутринта дойде за него това лейтенантче от МВР... Не знам защо го запомних, но като си отиде, Вячеслав търчеше, разпитваше кой е идвал да го търси, а самият беше пребелял като платно. Попитах го тогава какво е станало, но Грязнов не ми каза.

Направо ме засърбяха дланите от толкова неочаквано откритие. Постарах се да прикрия вълнението си и почти равнодушно попитах:

— Сигурен ли сте, че е същият?

— Да, разбира се. Тогава беше с шапка и не я свали, но усмивчицата му е доста запомняща се.

Появи се Слава и без да чака въпроси, лаконично каза:

— Нищо интересно. Седи си вкъщи.

— Затова пък ние с дежурния имаме за теб изненада — казах му и добавих: — А и за мен май беше...

Грязнов изслуша дежурния, който отново разказа за обстоятелствата около срещата си с преоблечения като милиционер Андриевски, разтърси ръката на майора, а когато излязохме на улицата, ми каза:

— Да знаеш, Саша, камък ми падна от сърцето! Майка ми казваше: крадецът има един грях, а окраденият — сто. Защото докато не разбереш кой е бил, в кого ли не се съмняваш. А лошият помисъл при православните също минава за грях. Струва си да се напием по този повод!

— Не днес.

— Е, значи само малко ще пийнем.

— За малко, не съм против.

7.

Слава още не беше успял да си махне ръката от звънеца, когато Семьон Семьонович отвори вратата.

— Влизайте, влизайте, момчета! Благодаря ви, че дойдохте.

— Семьон Семьонович — казах, докато се изхлузвах от якето си в тесния коридор, — извиняваме се още от прага, но имаме едно скромно желание: по сто и седемдесет грама на калпак. Може и по сто. Разбира се, нахално е от наша страна за кой ли път да идваме без бутилка, но просто по сергиите продават такива ментета, че по-добре да прием одеколон!

— Защо са тия извинения, Саша?! — възкликна Мойсеев. — Аз така и не се научих да пия водка сам, а не можах да изкореня навика си да я купувам. Така че смятайте колибата ми за стая за психическо разтоварване.

— Или натоварване, ако прекалим — подхвана Слава.

Колкото и да ни канеше Мойсеев в хола, ние се настанихме в кухнята, пийнахме наложената с билки водчица и разправихме на стария криминалист повода за разпивката.

— Искате ли да погледнете тази млада мутра? — попитах аз, когато завърших разказа за нашите последни успехи и неуспехи.

— Винаги са ме интересували надарените хора, Саша, даже ако се намират, така да се каже, от другата страна на барикадата.

Извадих снимката и я подадох на Семьон Семьонович.

Той по стар криминалистски навик я взе внимателно, с крайчетата на пръстите си за ъглите, сложи я на масата пред себе си, погледна през очилата, наклони се още, вгледа се и каза нещо, което не бяхме чували никога от него:

— Слава, ако не ви затруднява, налейте ми пълна чашка...

Очарован като зрител в лапите на хипнотизатора, Грязнов изпълни молбата, после наля и на себе си, като старателно избягваше моя строг поглед.

Мойсеев гаврътна на един път съдържанието на чашката, помириса парче хляб и промълви:

— Момчета, няма да повярвате, защото така не става даже в индийските филми, но да се натровя с фиксаж, ако този момък не е мой постоянен клиент...

— Кой? Онзи, който си проверява доларите при вас ли?

— Същият.

Аз се облегнах изнемощяло на стената.

— Ама слушайте, моля ви се, днес не е ден, ами направо бенефис на Андриевски!

— Наздраве тогава, да не му се случва на момчето нищо лошо, нито холера, нито СПИН, за да доживее здравичък до ареста си! — провъзгласи Слава.

— Чакай! — спрях го и се обърнах към Мойсеев: — Семьон Семьонович, дълго ли идваше той при вас?

— Около година. Във визитите му нямаше система, нищо такова, по което да знам предварително кога ще се появи. Едно се повтаряше — той винаги се обаждаше по телефона, преди да дойде, при това между обаждането и идването му имаше съвсем малко време. Създаваше се впечатление, че звъни от някой съседен блок...

— Той има телефон в колата — поясни Слава.

— Кога идва за последен път? — попитах аз.

— Не много отдавна. На двацети ноември. Саша, ако ви е нужно, мога да възстановя точно всички дати на посещенията му, а също и сумите, които е носил за проверка.

— Защо ги е проверявал при вас, Семьон Семьонович? — попита Слава. — Ако е получавал доларите в банка, там си имат детектори за валутата.

Мойсеев ровеше из своя архив и едновременно отговаряше на Грязнов:

— Често да ви кажа, и аз го попитах. Знаете ли какво ми каза? Половината от цялата доларова наличност, която се носи из нашите простори, е изкусна фалшификация, която може да бъде хваната само от експертна група във Вашингтон, може би в нашата централна банка, е, и от Семьон Семьонович...

— Виж ти! — учудих се. — Ако бяхте построили рекламната си кампания върху тези думи, нямаше да можете да се отървете от клиенти.

— Несъмнено, Саша — кимна Мойсеев. — Но аз съм калпав търговец. За което ме упрекваха и собствените ми деца.

Обадих се по телефона на Меркулов. Той още беше на работа.

— Костя, за утре ми трябва заповед за арестуването на заподозрения Андриевски.

— Вече? — малко се учуди той.

Разказах му за последните открития, направени с помощта на снимката, която копираха от филмчето на Федулкин в нашата фотолаборатория.

— Добре — съгласи се Костя. — Ще ви дам ордер, само го употребете в интерес на работата.

— Има си хас! — изтръгна се от мен.

8.

Следователят е човек, който установява вината на конкретно лице за съвсем конкретно престъпление. Работата предполага точна логика на доказателствата и стремеж към истината в съчетание с безпристрастност. Но следователят е човек и затова освен логика, притежава и чувства. И макар емоциите никога да не надделяваха над моя отделно взет разум, те можеха да повлияят повече или по-малко на отношението ми към човека. Така понякога ми беше симпатичен рецидивистът Петров, с прякор Бодила. Той беше убиец, незаслужаващ никакво снизхождение, но не беше тъпо и злобно същество или маниак. А преди да стане професионален убиец, извършваше дръзки и даже изобретателни престъпления, което импонираше на мен и на моите колеги, достатъчно обръгнали от кървави битови скандали. Да разследваш убийство с брадва в кухнята е едно нещо, особено когато убиецът хърка на пода до убития, а на масата над тях стои недопита бутилка водка. И съвсем друго нещо са дръзките изненадващи обири, на каквито беше способен в младините си Бодила. А и към нас покойният бандит се отнасяше без ненавист, дори уважаваше Грязнов.

Юрий Андриевски ми харесва. Дори сега, когато съм почти сигурен, че е престъпник, замесен вероятно в държавна измяна. Той е млад, ерудиран, умен. Умее да се държи и да се представи добре — качества, позабравени по времето на социалистическото еднообразие. С такъв човек е добре да дружиш, но и да изиграеш с него играта „следовател — заподозрян“ също ще бъде интересно.

Замислен за тези неща, аз незабелязано стигнах дома си по разкисналия се от мокрия сняг тротоар. Късният час и кишата бяха изгонили по домовете им дори хулиганстващите пубери.

Бях свикнал да ги виждам на площадката на последния етаж — пият бира, играят на карти и натискат момичета. От всички съседни етажа аз май съм единственият, който се прибира най-често след осем вечерта. Затова отношенията ми с тях са почти приятелски. Понякога, ако не е много късно, спирам за малко да побъбрим и да пийна бира. Това много им харесва. А като отплата, че не ги гоня от вратата си и не

викам милиционерския патрул, те не псуват на висок глас, не оставят след себе си отпадъците от житейската дейност на своята младежка, но все още непристъпила закона банда. Понякога ги консултирам по правни въпроси, без да забравям, разбира се, възпитателния момент. Когато например ме попитаха може ли да се изплъзнат от казармата така, че да не ги опандизят после, аз напълно правдиво им отговорих, че най-сигурният начин е да влязат в някой институт...

Наистина, момчетата смятаха асансьора за ничия земя. Затова стените на кабината му, която бавно и със скърцане ме издигаше нагоре, бяха осеяни с петна от горено, рисунки и надписи, които доказваха нагледно, че юношеската свръхсексуалност не е измислена от досадните последователи на доктор Фройд.

Надписите са нещо привично и дори на моменти забавно, но този път имаше един детайл, който превръщаше пътуването в тест за гнусливост. През сивия, оплют под на кабината се беше проточила розово-сива локвичка от повръщано. Едва не нагазих в нея, когато влизах в кабината на първия етаж, добре, че ме предупреди рязката миризма.

Асансьорът спря, двете крила на вратата бавно се отвориха, откривайки пред очите ми съвсем тъмната площадка. Странно, успях да помисля, нали уж се бях договорил с момчетата да не чупят крушката...

Слабата светлина от кабината се промъкна до отсрещната стена, боядисана в салатен цвят, на която тъмнееше вграденото табло с електромерите. А до него стоеше човешка фигура в камуфлажно облекло и с маска на лицето.

Гледахме се не повече от секунда. И докато отрудената ми глава съобразяваше що за тип е този и какво търси тук, тялото ми по многогодишен навик започна да извършва почти рефлексорни движения към изхода. Само че пак тази гадна локвичка! Извърнах се странично към изхода и по-близо до страничната стена на кабината, за да прекрача по-удобно локвичката. В този миг помислих, че е възможно и най-вероятно този наемник да е изпратен за моята душа. В същия момент в ръцете на мъжа нещо блесна, просвистя покрай лицето ми и в задната стена на кабината се заби зловещо просветващо острие.

Той направи крачка... и тогава вратата на асансьора се затвори. Мъжът стигна до външната врата с два скока, но вече беше късно — асансьорът започна да се спуска. Доста по-весело, отколкото при изкачването. Колко са и какво да правя? Ето двата въпроса, от които зависеше бреният ми живот.

На нас ни е разрешено да носим оръжие, но аз не можах да свикна и оксидираната смъртоносна машинка така и се търкаля в сейфа ми. Точно сега би ми свършила работа... Може би не да ме спаси, като стрелец не ме бива, но поне нямаше да се чувствам като жертвено агне.

Най-вероятно убиецът е сам. Ако бяха повече, някой от тях непременно би се качил с мен в асансьора за по-сигурно. И така, независимо дали слиза с втория асансьор, или търчи по стълбището, аз имам две минути преднина. Как да ги използвам с максимална полза? Да изскоча от входа и да тичам към магазина, където има телефон? Ще трябва да преодолеем откритото пространство на двора... Представих си как криволича в тръс из хлъзгавата кал. Е, ако искаш да оживееш, ще търчиш, дори да си самият генерален прокурор... Сърцето ме прободя, когато си спомних за Ирина и дъщеричката ми. Как ще се чувстват, когато разберат, че са ме очистили на две крачки от къщи? Не, няма да бягам, но и ризата си няма да късам на гърдите: стреляй, значи, гад!

Асансьорът леко друсна и спря на първия етаж. Оттатък вратата чух гръмки гласове. Хора, компания, може и да са на градус. Добре ли е това, или зле?

Вратата на асансьора се отвори — пет от момчетата, кибици на етажната площадка гледаха срещу мен. Известно време мълчаливо се наблюдавахме.

— Привет, Александър Борисич! — поздравиха те в нестроен хор.

— Бързо се огледайте за един мъж в маскировъчно облекло!

— Няма го. Ама и вие ли го видяхте? — зашумяха момчетата, които изглеждаха ужасяващо живописно в своите черни кожи, вериги и прочие племенни знаци на градски аборигени.

— Влезте вътре! Само внимателно, да не настъпите това!

Ругаейки, момчетата наскачаха в кабината, като продължаваха възмутено да разказват:

— Сивия и Антон седяха на стълбите, дето водят към тавана, и ни чакаха. А тоя идва и вика: къш оттук! Антон е по-спокоен, но Сивия веднага му се озъбил: изчезвай, чичка! И той тогава като го треснал...

— Къде отиваме? — попитах ги аз.

— Как къде? Ще го пребием...

— О! А това какво е?

Някой от тях видя стърчащото от стената острие.

— Нож със стрелящо острие — казах. — Кой от вас живее в този блок?

— Ние със Славка.

— Значи така, Славка, ти вземаш чантата ми и тичаш вкъщи... Без възражения! Имаш ли телефон?

Той кимна.

— От къщи ще позвъниш на жена ми и ще я предупредиш от мое име да не си показва носа вън и на никого да не отваря! Разбра ли?

— Да.

— На кой етаж живееш?

— На четвъртия.

— Като начало отиваме там. Та какво стана със Серьога?

— Ами оня го свали с първия удар, после заповяда на Антон да се разкара и да измъква и Серьога.

— И вие искахте да си върнете, а?

— Че как иначе?

— Хлапаци! Глупави деца! Той даже няма да ви докосва с пръст, ще ви натръшка с тия ножчета, ако ще всички да сте наследници на Брус Ли. Така че, ако искате да ми помогнете, трябва да му отвлечете вниманието. Ясно ли е?

— Да.

Асансьорът спря на четвъртия етаж.

Младежът се канеше да тръгне с чантата ми, но тогава ми хрумна една забавна идея.

— Не — казах му. — Върви така, чантата ще ми трябва тук. — Дадох му визитка с телефоните и добавих: — Кажи на жена ми веднага да позвъни на Грязнов. Запомни ли?

— Да.

— Тогава напред!

Младежът замина.

— Така, сега слушайте и запомняйте! Слизаме на осмия етаж. Вие започвате бой на площадката. Разбира се, не насериозно, но така, че отстрани да не си личи. При това разрешавам да псувате умерено и непременно по някакъв начин да се разбере, че биете мен. Можете примерно да викате нещо от сорта: на ти, прокурорска мутро!

Момчетата сдържано изсумтяха.

През това време свалих якето и яркия си пуловер.

— Това ще е плячката ви. И чантата като премия. Когато той дойде, привлечен от шума, ще кажете, че някои си Слона и Боря са ме подгонили по покрива, защото подозирате, че не съм ви дал всичките си пари...

Хрумна ми просто защото си спомних, че вратата към покрива не е заключена, а само е омотана с тел. Есенно време и през зимата дори най-отчаяните глави от нашия блок не рискуват да излязат на мокрия и хлъзгав покрив. А за мен най-важното беше да изведа убиеца там, където дори случайно няма да се натъкне на мирен гражданин, който нищо не знае нито за истинските шпиони, нито за следователя Турецки.

Няколко пъти съм се качвал на покрива. Вече доста го подлепвах и ремонтирах, защото сградата беше предадена предсрочно. И плоската сиво-черна повърхност на покрива заприлича на пейзаж от изгубена планета.

Асансьорът спря на осмия етаж. Събух обувките си, повъртях ги в ръка, но ми дожаля да ги хвърля и ги напъхах в чантата.

Петимата тихо излязохме от асансьора на осветената площадка. Съседният асансьор бръмчеше. Може би качваше моя убиец.

Накрая свалих вратовръзката и бялата си риза и прошепнах на момчетата:

— Разбрахте ли всичко?

Кимнаха дружно, а очищата им направо пламтяха от хазарт.

— Когато дойде милицията, крийте се вкъщи — може да започне престрелка.

Бях само по фланелка и по чорапи, но не усещах студ. Бих искал да видя човека, който би мръзнал в подобна ситуация.

9.

Стълбищните площадки в нашия блок са изтеглени по дългата страна на фасадата. Стълбището, което почти не се използва, е накрая, но аз все пак се промъквам много внимателно.

Убиецът, без да иска, ми помогна: той е угасил осветлението не само на моя дванадесети етаж, но също на десетия и единадесетия. Надеждата ми е наемникът да си мисли, че ме е изплашил, и изобщо да не му хрумне, че аз доброволно ще му изляза насреща.

Сега, когато се промъквах нагоре в мрака, забелязах, че той съвсем не е непрогледен, както ми се стори, когато се отвориха вратите на асансьора. А и в който и да е по-голям град нощем никога не е напълно тъмно. Разбрах, че трябва много да внимавам: нали той също така вижда в тъмното, ако, разбира се, ме чака горе и не се е хванал на малката ми хитрост.

Долу от площадката на осмия етаж се чува шумът от боя, който разиграват хлапациите. Може би трябваше да ги разположа един етаж по-нагоре?

Мизерните порции светлина от прозорците на съседните сгради и уличните лампи отгатак двора попадаха на неосветените стълбищни площадки през балкончетата за простирание, разположени между етажите. Когато по балкончетата висеше пране, светлината от улицата проникваше още по-трудно. На стълбищната площадка между единадесетия и дванадесетия етаж спрях и се ослушах. Ако наемникът е професионалист — а аз съм достатъчно зловредна фигура, за да не се поскъпят за специалист, — та ако е подготвен човек, може да се спотаи така, че изобщо да не го усетя. Още повече че както тъмнината, така и тишината в многоетажния блок са относителни понятия. Бръмчеше двигателят на асансьора. Иззад вратите на апартаментите се дочуваха приглушените гласове на порядъчните граждани. А и моите помощници на осмия етаж буйстваха с пълна сила.

Асансьорът бръмчи. Кого ли вози — може би него? Спира, без да стигне най-горе, и шумът на осмия етаж рязко замира, за да започне пак, но вече другояче. Може би това е той? Няма време да размислям и

да гадая. Преодолявам на три скока стълбите. Очите ми вече са привикнали към тъмното, достатъчна ми е мъждивата светлинка от сигналната лампичка в копчето за повикване на асансьора, за да видя, че на площадката няма никой. За миг ми минава мисълта да се вмъкна в апартамента си, но веднага я прогонвам. Такъв екипиран тип ще избие шперплатовата ми врата без особен труд и ще изколи всички вътре...

Скачам на желязната стълбичка, напипвам халките за катинара на железния капак и мислено, но много горещо благодаря на този, който ги е омотал с обикновен мек двужилен проводник.

След минута съм на покрива. Удивително, но като че ли не изпитвам страх. А това, дето леко ме тресе — то е от възбуда, адреналинът в кръвта ми препуска. Свалям тежкия правоъгълен капак на мястото му. Бързо се оглеждам — няма къде да се скрия и да изчакам, докато дойде помощ. Затова пък сред строителния боклук на две крачки от капака забелязвам къс като щанга, малко изкривен, но доста тежък лост.

Сега вече започвам да мисля, че най-добрата защита е нападението. С лоста в ръка заставам така, че да се окажа зад отворения капак, когато оня тръгне да излиза горе. Той, разбира се, може и да не повярва на представителите на младото поколение, но като човек педантичен и изпълнителен е длъжен да провери всички възможни варианти на моето бягство. При това за мен сигурно са му обещани големи пари. Какво пък, да заповяда!

И той дойде!

Капакът на люка се приповдигна и увисна за малко в неустойчиво положение. Убиецът се заслушваше.

Лекичко хвърлих едно камъче встрани. То падна в някаква локвичка с лек плясък...

Капакът се спусна, после с рязък тласък изхвърча нагоре, като едва не ме удари по коленете. Стоях приведен зад капака и виждах стърчащата от отвора на равнището на покрива тъмнокоса глава. Една ръка в тънка ръкавица изплува от тъмния отвор и сложи на мокрия неравен асфалт някакъв продълговат предмет, най-вероятно фенерче.

После се заизмъква и мъжът, като си помагаше с едната ръка. Във втората държеше вероятно пистолет. Сега трябваше да избира най-подходящия момент. Стъпенките по желязната стълбичка бяха

раздалечени доста, затова дори трениран човек не би могъл да изскочи от люка като нинджа на пружини. Ето и моят убиец, държейки пистолета насочен пред себе си, се опря с лявата си длан на ръба на правоъгълния отвор и започна да изнася нагоре левия си крак... В този момент на най-голямата му нестабилност аз пристъпих вляво от капака, където щеше да му бъде трудно да стреля — щяха да му пречат и железният капак, и собствените му ръка и крак. Той реагира на появата ми, но със закъснение. Ударът с лоста попадна точно върху челото му. С ръмжене, в което имаше и болка, и ярост, убиецът се хвана с лявата ръка за главата, отпусна се върху капака и започна да се свлича надолу. Тъмната му от кръвта длан инстинктивно се залови за несигурната опора на железния капак. Капакът се стовари с глух удар точно върху китката на убиеца... и аз чух как тялото му тупна на циментовата площадка отдолу.

Без да му дам време да се опомни, веднага дърпам към себе си капака и макар не така мълниеносно като убиеца, но по мое мнение доста бързо се спускам долу.

Воинът от неизвестно чия армия е в безсъзнание. От здравата цицина на челото му струи черна в мрака кръв. Лявата му длан също е окървавена и ръката му е неестествено подгъната. Бързо вземам пистолета от дясната му ръка и после смъквам якето му до лактите, за да скова движенията му, разкопчавам панталона и измъквам от джобовете ножове, палка, газов спрей, че и шнур за душене. С този шнур му завързвам ръцете.

Сега няколко дълбоки вдишвания и издишвания, за да нормализирам дишането си и сякаш нищо не е станало, пъхам в секретата на вратата си ключа.

Вратата се отваря мигновено. Неволно присвивам очи от ярката светлина в коридора, а когато виждам пред полузатворените си клепащи бледната като платно Ирина, насочила пред себе си газов пистолет, вдигам на шега ръце:

— Бива си го посрещането след работа!

— Защо не се скри тук, когато той те подгони надолу?

Прогоних от лицето си действително неуместната усмивка и казах:

— Мила, даже глупавата патица отвежда ястреба далеч от гнездото си, а ти искаш да се крия зад твоя гръб!

Тя понечи да отговори, но в този момент на площадката стана съвсем светло от десетина мощни фенерчета. По стълбището и от двата асансьора налетяха милиционерите от екипа за бързо реагиране. Най-отпред, разбира се, се носеше Слава Грязнов. Той бързо ме опипа и каза полувъпросително:

— Цял ли си? — После поздрави: — Привет, Ира!

— Аха! Добър вечер на всички! — опита се да бъде язвителна тя, което показваше, че жена ми започва да се успокоява.

— Той само да те съблече ли искаше? — попита ме Слава.

— И да ме събуе!

— С какво го подреди така? — с уважение каза Грязнов, докато гледаше към убиеца и наведения над него лекар.

— С железен лост и малко здравословен страх за собствената ми кожа.

Слава кимна и попита лекаря:

— Ще го бъде ли пациента, докторе?

— Засега не знам — измърмори той. — Изглежда, сякаш е сгазен от влак.

В това време оправиха повредения от убиеца електрически кабел и запалиха осветлението.

Сега, когато видях какво съм направил с този човек и каква мускулеста машина е била пратена да ме убие, усетих истински страх.

Някой настойчиво си пробиваше път през плътната тълпа милиционери.

— При Александър Борисич отиваме... Носим му вещите.

Това бяха моите помощници. Като поглеждаха плахо към оплескания в собствената си кръв културист, чиято глава вече беше омотана в чалма от бинтове, младежите почтително ми подадоха чантата, дрехите и обувките.

— Запознайте се, момчета, това е моят приятел следователят Грязнов! А това са моите съседи. Заедно с тях свалихме този бизон!

Слава напълно сериозно им стисна ръцете, като повтаряше:

— Благодаря! Благодаря ви, приятели...

После момчетата бяха избутани от оперативните работници и започна рутинната работа. Аз послушно отговорих на въпросите на ръководителя на оперативната група. Наистина въпросът кой може да е

желаел смъртта ми доста ме позабавлява — такива имаше доста много. Впрочем скоро кръгът на заподозрените се стесни до минимум.

— Господин Турецки, елате, ако обичате, тук — повика ме лекарят.

Когато се приближих, той обърна ръката на убиеца така, че да се вижда вътрешната страна на натежалото от мускули рамо.

— Вижте, може би това ще ви наведе на известни догадки.

Наведох се, после приклекнах, за да разгледам по-добре неголямата скорошна татуировка, направена с черен и червен туш: правилен черен кръг, а в него червени буквички „АА“. Ангелите от ада.

— Благодаря, докторе, сега всичко е ясно!

Тресеше ме от нерви. С усилие на волята и налягане на мускулите се опитах да спра треперенето. И на моменти ми се струваше, че съм успял. Но после треската отново се завръщаше някъде отвътре.

— Слава — казах аз, когато отнесоха командоса от ГРУ в болница и всички си тръгнаха. — Слава, дали да не пийнем по една?

— Трябва — съгласи се той, после добави строго, като ми намигна: — Само че мъничко, утре денят ще е напрегнат!

Ирина вече беше успяла да си поплаче скришом, да сложи масата и ни посрещна с усмивка. Тя пийна с нас, след което полушеговито забеляза:

— Не й провървя на нашата дъщеря с родителите: майката — истерична музикантка, бащата — мрачен юрист, който работи денем, нощем и през отпуската...

10.

Костя Меркулов — не, какво говоря! — Константин Дмитриевич Меркулов не ползваше много често служебната черна волга, която му беше зачислена персонално. И макар сега у нас да си падат по западните коли, Костя си поиска сигурната и проверена, макар и малко примитивна старица, производство на Горковския автозавод.

Казват, че с хубавото се свиква бързо. Може и да е истина, но в такъв случай Костя е урод в семейството на шефовете. Той ползва колата само в работно време и по служебни задачи. Понякога се опитвам да го навия поне веднъж да разкара служебната кола за лични нужди, за да има какво да разказва на внуците. Но Костя е непреклонен като изписания от Бонч-Бруевич в розови краски чичко Ленин.

Днес обаче Меркулов сам нареди колата да е на линия от сутринта до края на света. Той беше разбрал почти веднага какви приключения съм преживял вчера късно вечерта.

— Знаеш ли, Саша, никога не съм бил циник, но това, което ще кажа сега, си е най-чиста проба цинизъм — това, че изпратеният за теб убиец е от спецподразделението, ни е от полза. Сега ще трябва да си развържат езиците или ще ги пратя на майната им в запаса!

Непривично и интересно беше да се наблюдава ядосаният Костя. Обикновено той пречупваше убийците меко, без да повишава тон и без да хвърля яростни погледи. А сега такава експресия! А и не отивахме къде да е, а при началника на Главното разузнавателно управление на Генщаба, при човека, благословил създаването на „Ангелите от ада“.

— Обаче и теб си те бива, Саша! Избрал си за битката с него зверска тактика — и спечели!

Спомените за вчерашния ден не предизвикваха у мен положителни емоции, но Костя говореше искрено, затова се включих:

— Да, шахматните комбинации едва ли биха ми помогнали. Само че знаеш ли, сега ми е някак неприятно, а може би дори ми е жал. Представяш ли си как съм го треснал с желязото по челото?

— Глупости! Интелигентска рефлексия! Хайде сега да му изближеш и гнойните язви...

— Какви язви? — стреснах се аз.

— Спокойно! Цитатът е от библията. Никакви язви няма той, само вътрешен черепно-мозъчен кръвоизлив и комоцио. И ръката му нещо не е наред. Вече е дошъл в съзнание, но се инати и не признава нищо, само твърди, че ще си разчисти сметките с теб. Разбра ли?

Неволно настръхнах, когато си спомних как изсвистя край бузата ми като лек ветреца тежкото острие...

Солидното военно учреждение се отличава от гражданската кантора с това, че тук командирите нямат секретарки, а строги, малко надменни секретари в изгладени униформи с пагони не по-долу от майорски.

Един такъв дълъг красавец, нечий син или внук, ни стопира в приемната и отиде да докладва на началника, че неканените гости са дошли.

След няколко минути, за няма и почтително учудване на седящите в приемната с чанти на коленете полковници, секретарят ни покани при началника.

Ръководителят на военното разузнаване се надигна иззад бюрото си, за да ни поздрави. Той не беше в генералска униформа, а в обикновен, макар и скъп костюм.

— Здравейте, Константин Дмитриевич — поздрави той Меркулов.

Костя ме представи:

— Следователят Александър Борисович Турецки.

Старият воин, или вероятно най-точно — старият шпионин, не започна да лицемерничи, да се насилва с дежурното „много ми е приятно“, само ми стисна мълчаливо ръката, покани ни с жест да седнем и попита:

— С какво мога да ви помогна?

— Това е стара и объркана история и докато не засягаше нашето ведомство, ние не се бутахме във вашата кухня. Вие, разбира се, сте познавали полковник Скворцов?

— Защо „разбира се“? Просто го познавах. Нелепа смърт! И май че отдавна трябваше да ви изложи претенциите си. Намерили сте тялото, установили сте самоличността му, пратили сте го в моргата,

после сте съобщили на роднините и в службата, а нататък вече не е ваша грижа. Но вие не! Някакви разследвания, проследяване, при вдовицата сте се опитали да се вмъкнете...

— Това е самодейност на млад служител. Посочена му е грешката. Обаче именно той намери в джоба на покойния полковник зашифрован факс. Ние го разшифровахме, забележете, без да привличаме странични хора към случая. А самият текст на посланието предадохме на ваш офицер с фамилията Осинцев, ако не се лъжа...

— Е, добре, а после какво?

— Ако сте го чели, ще си спомните, че там става дума за някаква среща, на която ще дойде и някой си Кук. Както успяхме да изясним с помощта на Федералната служба за контраразузнаване, Кук е бил агент на ЦРУ. Действал е в Русия под прикритие като конгресмена Керуд, убийството на когото Александър Борисович разследва още от началото. Макар бавно и с труд ние установихме кой е обстрелвал колата, в която е пътувал Кук, повече или по-малко се добрахме до причините, а също и до това, че нещо е свързвало Кук и Скворцов. Както произтича от това? Произтича покушение срещу следователя Турецки вчера вечерта на стълбището в собствения му дом.

Началникът на ГРУ ни разглеждаше с умния поглед на човек, който харесва играта на интелекти и характери повече от спазването на общочовешките ценности.

— Много занимателно! — каза той и поощрително кимна.

После ме измери с интерес и аз разбрах от какво е предизвикан: бяха се опитали да ме убият, а аз имах наглостта да остана жив. Впрочем възможно е и да преувеличавах.

— Както се досещате — продължаваше Костя, — покушението не успя, а наемният убиец е задържан.

— Мога само да ви поздравя!

— Благодаря — кимна Костя и подаде на началника една снимка. — Погледнете, моля ви, може би го познавате!

Началникът инстинктивно протегна ръка и почти взе снимката, но веднага я хвърли на бюрото.

— Каквоо! — заплашително проточи той. — Какво намеквате! Не се увличайте, Константин Дмитриевич! Да не би да предполагате, че вашият следовател е пресякъл пътя на някого от нас?!

— Нищо подобно! Съвсем не искам да кажа, че вие или някой от вашето ведомство е санкционирал този терористичен акт! Но в душата на всеки не може да надзърнеш. Вижте, ако обичате, аз ви моля без задна мисъл!

— Е, добре.

Той разгледа снимката на човека с бинтована глава и сви рамене:

— Не, не го познавам...

— А ако прибавим и това?

Костя сложи до първата снимка и друга, на която в едър план беше фотографирана ръката на убиеца с татуировката.

Началникът на ГРУ разглежда дълго втората снимка. Вероятно обмисляше как да постъпи: да признае ли очевидния факт, или да продължи примитивната игра на отричане.

— Предполагате, че това е наш човек, така ли? — попита той, като избра накрая най-обтекаемата за дадения случай форма на уклончив отговор.

— Да.

— Какво пък, възможно е, но най-вероятно този човек е нарушил клетвата и действа по поръчка на някой извън военното разузнаване. В момента не мога да ви кажа със сигурност наш човек ли е или не, но ще попитаме отдел „Кадри“ и веднага ще ви отговорим. Макар да ми се струва, че ако наш човек се хване за нещо, то го довежда докрай. Добра охрана имате, следователю!

— Нямам охрана — казах спокойно.

— Виж ти! И сте се справили сам?

— Наложил се.

— Тогава със сигурност не е наш човек. Съгласете се, Александър Борисович, че вие не сте супермен!

Кимам в знак на съгласие.

— И сте се справили? Тогава той не е спецназовец!

— Тук сте прав — намеси се Костя. — Не е от спецназ. Той е от подразделението „Ангели от ада“. Затова и дойдохме при вас за обяснение: по каква причина този „ангел“ е дошъл да убива следовател от прокуратурата? Вие прекрасно знаете с какво се занимава Турецки и по какви въпроси интересите му се сблъскват с вашите. Да се застави следователят да не действа е можело само по оста Скворцов — спецподразделението — Дейвид Кук. Скворцов е мъртъв и почина

доста по-рано от деня, когато научихме кой е Кук и кои са „ангелите“. Значи Скворцов отпада. Остава звеното „Ангелите от ада“ — Дейвид Кук. Но то също е непълно: Кук е убит с автоматичен откос няколко часа преди смъртта на Скворцов. В резултат — остават само „ангелите“. Би ми се искало да знам къде сме им пресекли пътя и на кого служат те всъщност?

— Какво още знаете за спецподразделението? — попита с равен глас началникът.

Но пръстите му беззвучно барабаниях по матово проблясващия плот, издавайки вълнението му.

— Практически всичко, освен едно — какви задачи изпълнява то сега.

— Предлагам замяна: аз отговарям на всички ваши въпроси, вие ми давате източника на информацията за „Ангелите от ада“.

Предполагах, че сега Костя ще се възмути, ще каже нещо за неуместността на пазаренето, но сбърках. Той попита съвсем сериозно:

— Давате ли офицерската си дума, че нашата размяна ще бъде честна и равностойна?

Генералът скъпернически се усмихна. Изглежда, и в цивилно облекло той не забравяше за високия си чин.

— Давам ви дума, давам!

Меркулов отвори чантата си, извади компютърна дискета в бял плик от тънък картон, онази същата, която беше открил Слава Грязнов.

— Тук е записана цялата информация за създаването на спецподразделението и списъкът на личния състав. Дискетата е принадлежала на полковник Скворцов, открита е от оперативен работник в дома на бащата на полковника. Дали още някой, освен нас знае за съдържащата се на дискетата информация, не мога да кажа. Във всеки случай, след като я намерихме, никой, освен мен не е имал достъп до този материал.

Началникът на ГРУ внимателно взе дискетата от ръцете на Меркулов.

— Добре, да предположим, че е така. Но някой ви е казал кода, за да извлечете информацията на екран.

Костя ме погледна и помоли:

— Обясни!

— Дежурният в онази нощ следовател от московската прокуратура Величко е открил при външния оглед на тялото на полковника парче от плик, на който е била написана думата „ангел“. После успях да забележа как реагира един ваш служител, когато аз ни в клин, ни в ръкав изтърсих тази мила думичка. После, когато намерихме дискетата, решихме пак просто така да пробваме тази дума като код. Това е всичко...

— Фамилията на този служител?

Гласът на генерала прозвуча рязко, шефът на военното разузнаване даваше да се разбере, че без това няма да има по-нататъшен разговор.

— Предполагам, че вие я знаете... — започнах внимателно аз.

Неизвестно защо ми се искаше той да изрече фамилията, а за мен да остане само мълчаливото кимване. При това не изпитвах никаква симпатия към Осинцев.

— С нашите хора сте могли да общувате само с мое разрешение — каза генералът. — По такъв начин вие се пазите да не назовете Осинцев, нали така, Турецки?

— Да.

— Какво пък, това само потвърждава мисълта ми, че при целия бардак, който кипи сега, издребняват дори полковниците, да не говорим за сополанковците от нисшия състав! Всъщност, Меркулов, аз не бих крил от вас нищо, дори да не бяхте ми казали и дума. Знам за вашите настроения, а и вие не ги прикривате особено. Рано или късно ние с вас ще се окажем в един лагер. Или вие ще вземете да твърдите, че много добре се работи с новия генерален прокурор? Та той е придворен! Получи поста за лакейското си усърдие. Лесно е да разберем добрия господар, президента, като знаем историята на отечеството. Преди за преданост са награждавали с именийце и титла, а сега — с длъжност. При това царят-бащица напълно искрено може да каже: служи, Прошка, но ако не се справиш — не ми се сърди. Наистина, най-често не се стига дотам, да го попиташ: а как, значи, си изпълняваш длъжността? Цени се само личната преданост. Нима не е така?

— Така е — съгласи се Меркулов.

— Извинете ме за това встъпление, сега можем да минем към същината. Когато през деветдесет и трета година привържениците на

президента разгониха Върховния съвет и след победата си започнаха да променят програмите, в това число — за финансирането на отбраната и социалните програми за военнослужещите, естествено сред нас се появиха недоволни не само между лейтенантите, но и във висшето командване. И тогава всичките новоизлюпени генерали от ония, дето стреляха точно срещу „Белия дом“, взеха да умуват как да прекратят такова въпиешо безобразие като опозицията в армията... Меркулов, говоря ти това, че като ме разпитваш после, разговорът да бъде по-предметен. Та думата ми е, че демокрация без ум, дисциплина и законност — това е бардак! Особено в нашите условия. Когато на Запад решиха, че повече няма защо да се страхуват от нас, ЦРУ започна да отделя повече внимание на терористите, мафията и икономическия шпионаж. Нашите от бившето Първо главно също се хвърлиха истински да се учат на капитализъм, само че пак не се получаваше каквото трябва. С чисто разузнаване се занимаваме сега само ние. Може би затова и разбрахме преди другите, че в Генщаба по поръчка на политиците са измислили как да ликвидират опозицията с един удар... Трябваше им малка, некрасива война, в която да се оцапат всички, а да изхвърчат от постовете си само неудобните. Тук като по поръчка пасна и Корольов... Сигурно знаете? Вашите хора разгадаха малкото му хоби — „Хантала ойл“. Ние пресметнахме развитието на ситуацията още през октомври, тогава беше разработен и планът на операцията. Разбрахме прекрасно, че ако до началото на цялата чеченска шумотевица бъде неутрализиран генерал Дудаев, няма да има сериозна съпротива. Предполагаше се да го хванем тихо, желателно с парите, и да го скрием за известно време, та и най-близките му съратници да решат, че и той като Наполеон е захвърлил армията и се е скрил в чужбина. В началото на ноември група под командването на полковник Скворцов замина за Грозни. Но мина почти цял месец — оттам никакви съобщения, а Скворцов изведнъж се оказва в Москва в чужд двор, умрял от инфаркт. Не мога да се заема с мащабни разследвания на всички обстоятелства, защото не се доверявам вече на много хора в моята служба, но ако се окаже, че групата, изпратена в Чечня, е провалена — значи вече не мога да вярвам на никого...

— А защо ви трябваше спецподразделението „Ангелите от ада“?

— Не на мен. То е рожба на всичките три силови министерства. А идеята се породила след разстрела на „Белия дом“. Тогава много от

защитниците му успяха да се измъкнат през подземните проходи. Сега не биха успели.

Меркулов се прокашля и каза:

— От наша страна няма нужда да огласяваме всичко, което ни разказахте...

Генералът пусна една кратка усмивка и го прекъсна:

— Аз, разбира се, съм ви признателен, но това няма смисъл. Ако не знаете, ще ви кажа: президентът вече постави ултиматум на чеченския лидер. Това означава според мен, че вече не може да бъде спряна малката, некрасива и може би продължителна война. Затова независимо от вашите намерения след известно време в нашите архиви и компютри ще изчезне всичката информация за „Ангелите от ада“. Нямам намерение да давам такава бухалка в ръцете на сегашните фелдфебели.

— Ще позволите ли един незначителен въпрос? — поинтересувах се аз.

— Да?

— Защо сте ги нарекли така?

— Предложи го един от инструкторите, чийто син се увлича по съвременната идиотска музика. Не мога да кажа точно дали така се нарича някаква група или песен... Изобщо помислихме и решихме, че такова словосъчетание, първо, е достатъчно непонятно за хората с изправени гънки на мозъка, второ, достатъчно подробно разкрива същността на работата им.

Генералът стана иззад бюрото, с което подсказа, че аудиенцията е приключила.

Ние също се надигнахме и аз едва успях да попитам:

— А не се ли страхувате, че информацията за съществуването на такова подразделение все пак ще изтече някъде?

— Не — скъпернически се усмихна той. — Дори да сте направили копие на дискетата, без нашето официално потвърждение, това не е документ.

— Ами ако проговорят самите бойци?

— Изключено! За тях съществуват само три авторитета на този свят. По-точно, вече само два. Не ви завиждам, господа!

— Защо?

— Аз направих своя избор и затова съм готов за всякакво развитие на събитията, а на вас тепърва ви предстои да преживеете терзанията на избора между служебния дълг и съвестта...

11.

Преди да тръгнем към началника на военното разузнаване, връчихме на Слава Грязнов заповед за задържането на Юрий Андриевски като заподозрян в убийството на гражданката Мешчерякова. И когато се върнахме от резиденцията на опозиционния генерал, се надявахме, че обаятелният хитрец от Службата за външно разузнаване вече се поти в моята приемна, докато очаква разпита.

Приемната беше празна.

Костя каза, че е направил кафе и ме кани при себе си, а аз реших да се обадя на Грязнов в криминалната милиция.

Докато набирах номера на служебния му телефон не бях съвсем сигурен, че Слава ще си е там. И все пак именно той вдигна слушалката и попита с весела злоба:

— Кой е, мамка му!

— Не е мамичка, а следователят Турецки.

— А, майсторът да поставя задачи! Чакай, нашият счетоводител ще ти прати сметката за бензина, който изгорих без полза!

— Защо го изгори? — добродушно попитах, тъй като знаех, че злобата на Слава е престорена.

— Ходих в Ясенево да докарам твоето приятелче Андриевски.

— Не го ли доведе?

Освен дишането на Слава чувах в слушалката и още някакви странични шумове и чукания.

— Естествено, че не! — викна Грязнов.

— Защо?

— Защото, за разлика от нас с тебе този юнак е ангажиран с работа. Мен, Грязнов, дори не ме пуснаха по-нататък от фойето, сякаш съм някакъв куриер! Излезе някакъв тип в сако и заяви, че Андриевски е в командировка.

Сърцето ми прескочи — нима го изтървахме!

— В чужбина ли?

— Почти. В Северен Кавказ.

— Едва не ме изплаши до смърт, дяволе! Кавказ е съвсем друга работа.

— Нима? С голямо удоволствие бих арестувал твоето приятелче някъде в Брюксел.

— Какъв е тоя шум при теб? Ремонт ли почнахте?

Слава се засмя.

— Не, просто си вадя „буболечката“, защото вече не ми трябва. А после си помислих, че може би някой слуша още, и за всеки случай тропам с крака по пода. И какво ще правим сега?

— Подозирам, че Костя ще ни организира радостна изненада.

— Какво имаш предвид?

— Отдавна ли не си ходил на минерални бани?

— На какви?

— Кавказки. С минерална вода.

— Досещам се...

— Добре тогава. Пригответе си походната чаша.

— Май повече ще ми потрябва походният пистолет.

Съобщих на Костя, че Андриевски не е в Москва, и докато си пиех кафето, той се обади на началника на Службата за външно разузнаване и поиска среща. Оня обаче му се изплъзна и препоръча на нежелания гост своя заместник Пермитин, който тъкмо се намирал по работа на „Лубянка“, така че нямало да се наложи да ходи далеч. Костя сухо благодари на началника за грижата. До уговорената среща оставаше още време, затова се заехме с текущата си работа.

Спомних си с какво се занимава в момента Грязнов, взех една от снимките и отидох при секретарката. Тя не ми помогна с нищо. Тогава предположих, че нашият неуловим фигурант е могъл да се устрои в кабинета ми през нощта и тогава имаше шанс да го е видял само нощният дежурен. Днес той седеше на първия етаж и скучаеше. Каза ми, че през неговото дежурство не е идвал такъв мъж — нито през работното време, нито след това. И изобщо никой не е идвал, защото при нас по своя воля и посред бял ден малко хора ще се разтичат.

После се обадих по телефона на Осинцев. Той беше бесен и без да поздравя, се разкрещя в слушалката:

— Турецки, постъпил си като подлец!

— Кога сме станали приятели, мили друже? — попитах удивен от неочакваната грубост.

— Ако в ръката ми беше не слушалката, а гърлото ти...

— Успокой топката! — посъветвах го и затворих.

След минута телефонът пак зазвъня. Отначало не исках да го вдигам, но помислих, че може да се обаждат Костя или Грязнов, или Шелковников. С остро предчувствие, че постъпвам непредпазливо, вдигнах слушалката и веднага разбрах, че не съм се излъгал. В малкото, но издръжливо високоговорителче гласът на Осинцев се блъскаше като в пластмасова клетка:

— За чий каза на шефа за ангелите?! Той ликвидира проекта, а аз загробих в него година от живота си!

— Ако не се правеше на Джеймс Бонд и Щирлиц едновременно, а беше споделил с нас тази не чак толкова секретна информация, нищо нямаше да се случи — казах аз.

— Той ме прави на пестил час и половина, а после ме нарече идиот и ме изгони!

— Значи те цени — утеших го аз. — Ако не беше така, щеше мълчаливо да ти подпише заповедта за уволнение, и толкова.

— Абе я върви на...

— Е, добре, признавам, че съм виновен, подставих те, но нямах друг изход.

— Нямах друг изход! — подразни ме Осинцев, което вероятно свидетелстваше за постепенното, но неотвратимо спадане на гнева му.

Така и се оказа.

— Слушай, Турецки, аз исках не само да те наругая, но и да те поздравя.

— За какво?

— Защото направи почти невъзможното: изработи Плъха!

— Кого?

— Плъха, боец от първо отделение на „Ангелите от ада“. Дмитрий Каратаев. Беше командирован със Скворцов в Грозни. Той те е причакал вчера...

Без да договаря, Осинцев рязко прекъсна и затвори слушалката. Изглежда, някой влезе в кабинета му. А може да подслушваха телефона му и сега бойните другари извиват ръцете на полковника, наричайки го предател и изменник. Жалко, ако е така!

В моя кабинет надзърна Меркулов и ми кимна: трябва да тръгваме.

Пътуването не беше дълго, но успях да разкажа на Костя току-що състоялия се разговор с полковник Осинцев и започнах да мисля на глас:

— Защо е искал да ме убие? Може да са мислели, че по някакъв начин аз съм причастен към безвременната кончина на командира им? Но едва ли, ако са мислели логично.

— Кой ти е казал, че командосът трябва да мисли логично? — попита Костя. — Той трябва да изпълнява ясно и грамотно получената заповед, като използва придобитите умения и практически навици.

— Смяташ, че тук емоциите нямат място?

— Да. Ако те са обичали командира си полковник Скворцов, първо щяха да изпълнят на всяка цена задачата, за която ги е водел, а после да си разчистват сметките с когото си щат.

— Не са ли изпълнили задачата?

Костя поклати глава.

12.

Отдавна не бях влизал в огромната помпозна сграда. И откакто бяха свалили от постамент Феликс Дзержински с дългия като расо, зеленикав от патината шинел, тук много неща се бяха променили.

Разбира се, пак ги имаше и бюрото за пропуски, и бдителните очи на охраната, които се опитваха да открият под дрехите ни поне взривно устройство. Но в същото време в самия въздух на мрачните коридори се усещаше леко анархичният дух на улицата.

Заместник-началникът на Службата за външно разузнаване Евгений Пермитин ни прие в безлична голяма стая със скромна евтина мебелировка. Навярно по-рано в такива стаички контраразузнавачите и борците с идеологическата диверсия са се срещали със своите агенти. А най-вероятно тук вежливо са пращали за зелен хайвер роднините на тези, които вече са гниели в мазетата на „Лубянка“.

Пермитин, който имаше доста бръчки по лицето и със суховатото си, подвижно тяло приличаше някак си на тексаски нефтен магнат, прояви минимум гостоприемство, покани ни да седнем и попита, като едва скриваше раздражението си:

— Всъщност с това трябваше и да започнем, господин Меркулов. С вашата визита. А вие ми изпратихте някакъв пияница с ордер... Какви претенции имате към Андриевски?

— Майор Грязнов не е пияница! — възразих аз, защото Костя за секунда се забави с отговора си. — Като оперативен работник той най-вероятно не отстъпва на вашите специалисти.

— Ние имаме различна специфика, младежо! При това очаквам отговор не от вас, а от Меркулов.

— Аз дадох ордера на майор Грязнов — каза Костя. — Макар че това не влиза в преките ми задължения...

— Знам — прекъсна го нетърпеливо Пермитин. — Има си началник на отдела. Шелковников.

— Да — кимна Костя. — Но той по комунистически навик се страхува от вашето ведомство повече, отколкото от генералния прокурор!

Сянка на усмивка плъзна по тънките, сякаш изсъхнали устни на Пермитин. Но Меркулов не му позволи да се наслади на този малък триумф.

— Обаче аз, както знаете, не страдам от комплекси. И ако следователят ми донесе достатъчно основателни причини за задържане на заподозрения, аз, като заместник-генерален прокурор на Русия, отговарящ за следствената власт, давам санкция. Подписът на Шелковников в такива случаи не е необходим.

— Значи вие сте санкционирали ареста на Андриевски?

— Да.

— И какво му се инкриминира?

— Убийството на едно момиче, труженичка от кабинет за масаж.

Тук най-после презрителната надменност на Пермитин се смени с някакво живо чувство — не на страх или гняв, а безкрайно удивление.

— Не може да бъде?! За какво му е? Тя си е най-нормална съвременна курвичка, не е искала от него нищо, освен дребни подаръци.

Сега дойде ред на Меркулов да се учуди:

— Значи вие сте в течение на увлеченията му?

— Защо не? Все пак той ми е зет, нали?

— Да, но това някак си...

Пермитин се усмихна:

— Какво толкова! Покрай Мина той между другото се запозна и с дъщеря ми.

— Покрай кого?

— Хайде де! Преструвате ли се, или какво? Работният ѝ прякор е Мината, защото без опаковка формите ѝ са като на сексбомба, а в дрехи изглежда почти като ученичка — затова и я нарекоха Мината. Така че той не би могъл да я убие, а и изобщо Юра си е чистофайник. Аз исках да го взема в оперативния отдел — работата е интересна, бързо дават званията, но характерът му не е за там.

Ние с Костя бяхме леко шокирани.

— Искате да кажете, че Андриевски отдавна се познава с Мешчерякова? — попита предпазливо Меркулов.

— С кого?

— С убитата. С Катерина Мешчерякова.

Сега беше озадачен Пермитин.

— Каква Катерина? Мината се нарича Дина... Може би вие, приятели, сте сбъркали адреса?

Костя извади снимката, на която бяха запечатани Мешчерякова и Андриевски.

— Това момиче ли наричате Мина?

Няколко секунди Пермитин се вглежда, после поклати глава:

— Не, тази не я знам... Да не е случайно монтаж?

— Вземете я и проверете. Снимката е направена в деня на убийството, няколко часа преди смъртта на момичето.

— Вие да не сте поставили моя човек под наблюдение? — обиди се Пермитин.

— Не, не сме ние. Даже не го подозирахме, докато снимките не попаднаха при нас. А го е заснел един фотограф изнудвач.

— Глупак! — от сърце каза Пермитин.

— Кой? — поинтересувах се.

— Юрка е глупак! — злобно ме изгледа началникът на отдела на нелегалните агенти. — Колко пъти го учих смотаняка: ако ще да си на последния етаж на небостъргач, все пак дръпни щорите.

— Непослушен зет — въздъхна Меркулов.

— Това, да кажем, не е ваша работа! — отрязва Пермитин.

— Без съмнение — съгласи се Меркулов. — Но затова пък наша работа е да разпитаме вашия зет, за да може да докаже той своята невинност.

Пермитин саркастично се усмихна:

— Не мисля, че намеренията ви са толкова святи. Май повече ще ви устрои, ако той не успее да се оправдае. Аз ви разбирам естествено. Това ви е работата и нямате вина, че на снимката е Андриевски, макар и с презряната от него милиционерска униформа... Но ще се наложи да изчакате, господа следователи, докато Юрий се върне от командировка.

— И накъде се е запътил, ако не е тайна?

— В град Грозни.

— Какво пък, щом планината не идва при Мохамед... — произнесе Меркулов.

— Не ви съветвам — бързо отрязва Пермитин.

— Защо така?

— Прекрасно знаете и сами.

— Знам. И не разбирам какво може да прави там служител от информационно-аналитичния отдел на нашето славно разузнаване.

— При нас не е архив, понякога се налага да се анализира и по горещи следи.

— И кой ги е оставил?

— След време ще разберете.

— Някои неща вече знаем — заявих аз, може би по-предизвикателно, отколкото ми се искаше.

— Например?

— Само няколко седмици минаха от времето, когато Андриевски странстваше по този суров край с американски разузнавач и две мацки за компания. Вие можете да кажете, че това е било обмяна на опит между две дружески разузнавания. Но нали няма да го кажете, защото знаете, че тази обмяна завърши в Москва с автоматична стрелба. После умира едно от момичетата, които са съпровождали шпионите при тяхното „весело“ пътешествие. Съгласете се, че тук възникват много въпроси.

— За вас може би, но не и за мен.

— Тогава разсейте моите съмнения!

— Мога да ви кажа само едно — ние знаехме кой се крие зад фамилията Керуд и контактите на Андриевски с него си бяха чиста проба проект за презавербуване на американеца. Нападението срещу тяхната кола в Кунцево беше случайност, непредвидено стечение на обстоятелствата. Повече нямам какво да ви кажа.

— Добре — каза Костя. — Благодаря и за това. Само че каквито и важни задачи за благо на родината да е изпълнявал Юрий Владимирович, ако е виновен, ще застане пред съда по обвинение в криминално престъпление.

Пермитин пак се усмихна. Той често го правеше, но като гледах разтеглените във весела гримаса тънки устни на главния шпионин на страната, нещо не ми се искаше да му се усмихвам в отговор.

— Меркулов, слушал съм много за вас. Много добри неща. Как успявате да работите сега — в тази обстановка. Няма начин и вие да не нарушавате закона, дори неволно.

— Успявам. Макар че с всеки ден става все по-трудно.

— Кажете, вие сериозно ли плашите със съд, или просто така — блъфирате?

— Сериозно.

— Не се залъгвайте, Меркулов, няма да има никакъв процес — нито открит, нито закрит. Андриевски може да бъде виновен само пред Службата за външно разузнаване и само пред нея ще отговаря, ако се наложи!

13.

Върнахме се в прокуратурата и се разотидохме по кабинетите си. След няколко минути Костя ми се обади по телефона и късо нареди:

— Ела.

Когато се явих в кабинета му, той каза:

— Бях при генералния. При него... да речем, кипи и се пени, не му е до дребни криминално-шпионски дела и ми предаде всички пълномощия за водене на делото Керуд-Кук. Планирам бързо да направим десант в Чечня, докато там не се е забъркала кашата. Ще дойдеш ли?

— Защо питаш?

— Защото там всичко може да се случи. Президентът е поставил ултиматум на, Дудаев, срокът му изтича след няколко дни, войските вече са в готовност. Така че за семейни хора това пътуване е доброволно.

— Ще дойда.

— Тогава виж този документ!

Той ми подаде един машинописен лист.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

(за обединяване на криминални дела)

Следователят по дела от особена важност при Генералната прокуратура на Русия А. Б. Турецки, след като разгледа материалите от криминалните следствия, образувани по убийствата на американския гражданин Кук и поданичката на РФ Мешчерякова, и ръководейки се от член 26 от Наказателния кодекс на РФ, постанови:

1. Според указанието на генералния прокурор на Русия, който лично ми нареди разследването на тези убийства, вземам двете дела под мое ръководство. Делата ще бъдат засекретени под гриф „строго секретно“.

разследването ще се води по специалните правила за секретни дела.

2. Предвид това, че двете престъпления са свързани помежду си, ги обединявам в едно.

3. Тъй като разследването на горепосочените престъпления е от значителна сложност, да се създаде следствена бригада в състав: А. Б. Турецки — ръководител, В. С. Грязнов (служител от Московската криминална милиция) и О. А. Величко (следовател от Московската градска прокуратура).

Следовател по дела от особена важност при Генералния прокурор на РФ, съветник от правосъдието:

А. Турецки

— Имаш ли въпроси по текста? — попита Костя, когато му върнах листа.

— Дреболии — членовете на групата известени ли са?

— Че как иначе? С всеки е говорено предварително.

— Ясно. А съгласувано ли е с тяхното началство?

— Браво! — възхити се Меркулов. — Растеш като бюрократ! В най-добрия смисъл на думата. На московския прокурор и на началника на МУР^[1] са пратени необходимите писма, подписани съответно от генералния прокурор и зам.-министъра на вътрешните работи.

— Да — признах, — добра работа.

— А ти какво си мислеше! Там ще ми е скучно сам.

— Нима и ти ще дойдеш?

— Отивам. Обещах на Лида.

Вдигнах очи към тавана, намеквайки за ръководството:

— Ще те пуснат ли?

— Поради важността на делото, което ти е възложено, аз отивам на място, за да осигуря контакта на следствената бригада с колегите от контраразузнаването и федералните войски.

— Най-добре би било, естествено, да минем без контакти — отбелязах заядливо.

— И аз не горя от желание, но както стане.

Зазвъня прекият телефон.

Костя вдигна слушалката:

— Меркулов слуша. Привет, Слава! Да, при мен е. Съгласен е.

И ми предаде слушалката.

— Е, мистър Турецки! Отиваме ли да омиротворяваме?

— Нещо не ти споделям оптимизма, мистър Грязнов. И по-важен от нас мистър ходи там, а не успя да си опази главата. Така че по-добре се настрой за тежък труд!

— С удоволствие, Саша, но тука се заформя една работа...

— Да не си се влюбил?

— Не, обаче имам шанс да пофлиртувам. При това не съм егоист и те каня при нас. Тука е и Олег Величко, тъпче из кабинета, чака...

— Какво устройвате там?

— Ще дойде една дама...

— Една? Няма ли да станем много маймуни на клона?

— За такава дама и повече от нас не стигат. Накратко, ако имаш време, ела — чакаме Дина Ткачова.

— Защо? — глупаво попитах аз.

— Да се покае заради непълната си искреност. А и ни е задължена, нали открихме фотоизнудвача.

— За „разкаянието“ й сериозно ли говориш?

— Абсолютно! Сама се обади. А и външното наблюдение съобщава, че тя пердаши право към „Петровка“ като камикадзе, натъпкан с динамит!

— Идвам.

Олег Величко беше потресен от красотата на Дина Ткачова — и двамата с Грязнов го забелязахме веднага. И макар Дина, тая хитра лисичка, да се бе облякла със съответстваща на разкаянието й скромност, дори и в семплите дрехи успяваше да изтъкне своите великолепни форми.

Нашият млад и перспективен следовател също имаше доста привлекателна външност, а и се стараяше да се облича по модата. Затова независимо от тъгата по изваяното си, високомерно лице Дина изглежда заинтересовано Олег. После се усети и дари с внимание и нас:

— Ох, здравейте!

— Здравей, мила! — сурово измърмори под мустак Слава.

Аз само леко й кимнах като демонстрация на слабо недоволство.

— Е, сядайте, Дина, сега ще поговорим...

След тези думи Слава погледна Олег, застинал с почти зяпнала уста и кратко му подхвърли:

— Другарю Величко! Ще бъдете ли така добър да донесете машинката от съседите.

Олег се сепна, изплува от унеса си и излезе.

— Ама каква машинка! Защо? — полюбопитства Дина.

— За да ви подстрижем по-късичко, гражданко Ткачова. Че като поседите при нас, ще вземат да ви се завъдят паразити.

— Ой, вие се шегувате!

— Разбира се, че се шегувам. Засега...

Олег вмъкна в кабинета на Грязнов пишеща машина и я намести на бюрото.

— Сядай пред нея, Олег — казах аз. — Ще пишеш протокола. Само не се разсейвай!

— Какъв протокол? Нали сама дойдох! — разтревожи се Дина.

— Ти и миналия път дойде сама, но това не ти попречи да ни излъжеш.

— Не съм лъгала!

— Така ли?

— Да! Просто не казвах всичко.

— Виждаш ли каква си лоша! — укори я Слава. — Аз без крака останах да търся твоя изнудвач. И го открих! А ти, вместо да помагаш, вредиш.

— Трябва да ме разберете!

— Интересно!

— Да. Не исках да забърквам Юрка.

Бързо и малко нервно Олег започна да трака с клавишите и да записва нашия разговор.

— Имате предвид Юрий Андриевски? — уточних аз.

— Да.

— Не мисля, че ще му навредите повече, отколкото той сам се е подредил.

— Знам.

— Защо дойдохте, Ткачова? Нещо не вярвам в острите пристъпи на срам. При това няма защо да се преструвате на патка, аз помня каква бяхте при първата ни среща. За икономия на време ще ви

предложа два варианта за отговор на моя въпрос. Както се казва, зачеркнете ненужното. И така, вие сте дошли, за да ни отклоните от истината със своите уж чистосърдечни признания. Това като вариант първи. И втори: вие пак сте напласена от нещо и искате да ви защитим. Опитайте се да ми предложите свой вариант, ако изобщо имате.

Дина известно време изучава мълчаливо плота на бюрото, после вдигна глава, отметна с изящна небрежност кичур коса, паднала пред лицето ѝ, и каза:

— Страхувам се...

— От кого? От какво? — като досаден учител попитах аз.

— От Андриевски.

— Защо се боите от него?

— Той е убиец.

Спогледахме се със Слава, после попитах предпазливо:

— Защо решихте така?

— Той сам ми разказа, че е налял Катка с водка и я е удавил във ваната. И ме заплашваше, че няма да умра така леко, ако се разприказвам.

— За какво?

— За това, което правеха с Кук в Грозни.

— Как ви намери той?

— Не знам. Но изведнъж ни в клин, ни в ръкав се обади по телефона и ми заповяда да го чакам в осем в ресторант „Рига“.

Съвпаднаше с доклада на службата за външно наблюдение. Може наистина да е наплашил девицата и да е заминал да си върши работата.

— И за какво не биваше да говорите?

— Ще ви кажа всичко, когато го арестувате.

— А по-рано по никакъв начин, така ли?

— Не! — отрязва Ткачова. — Тогавата той наистина ще ме зазида в бетон, както обеща!

— А за убийството разреши ли ви да говорите?

— Не — малко се обърка Дина. — Но аз мислех, че ще пратите хора да го арестуват...

— С удоволствие — каза Грязнов. — Само че той е в командировка.

— Къде?! — почти подскочи към него Ткачова.

Ама че реакция!

— Там, където е бил с вас — в Чечня.

Дина шумно и облекчено въздъхна:

— Тогава лесно можете да го докарате.

— Така ли мислите?

— Разбира се.

— А новините по телевизията не гледате ли?

— Ултиматумът ли имате предвид? Глупости! Ще се поперчат един на друг, после ще се помирят — така ще свърши всичко. А Юрка напразно е отишъл. Там точат за него големи кинжали.

— Кой?

— Ами например Аслангиреев.

— Познавате ли Аслангиреев? — учудих се аз.

— И двамата ги знам — Руслан и Гена. Още от Москва. Добри момчета, широки натури, не са циции като Юрка. Знаете ли какво? Ако искате да го арестувате, аз мога да ви помогна.

— Как?

— Знам къде е отишъл и защо.

— Къде, знаем и без вас.

— Аз мога да ви покажа къде конкретно е отишъл Юрка. Там можете да го арестувате... Били ли сте някога в Грозни?

Спогледахме се и отрицателно поклатихме глави.

— Тогава е по-сложно. — Дина цъкна с език от досада. — Има там едно тайно местенце, към което се стреми той...

— За какво?

— За парите.

— Чии пари?

— На Аслангирееви.

— Да не ги е откраднал?

— Да. Затова убиха американеца, искаха да застрелят и Юрка.

— Можете ли да покажете това място на картата на града? — попитах аз.

— Ако има карта, на която е отбелязана всяка сграда.

— Такава едва ли ще намерим.

— Да се покаже приблизително това дворче, е все едно изобщо да не го покажеш.

— Кажете, за какво дойдохте? — попитах неочаквано. — С какво ви заплаши той?

— Дойдох, защото мислех, че Юрий е в Москва. Той искаше да отида в Грозни и да му донеса парите.

— Вие?!

— Да.

— Но защо точно вие?

— Защото не съм участвала непосредствено в кражбата, защото Гена Аслангиреев се отнася добре към мен... а и просто защото няма кого да прати, а да иде сам го е страх.

— Но все пак е отишъл?

— Ами аз отначало му отказах, но когато ми каза, че ще ме убие, и си отиде, се изплаших. А той вероятно е помислил, че се страхувам от чеченците повече, отколкото от него и е решил да рискува.

— Защо му трябваше за тази операция Дейвид Кук?

— Я по-добре аз да разкажа всичко каквото знам, а вие после да задавате въпросите си.

— Добре.

Дина разказваше, а машината тракаше тихо и с прекъсвания под пръстите на Олег.

Дина Ткачова и Леокадия Пермитина били приятелки още от студентските години. После, когато Лека се уредила на лека и добре заплатена служба, а Дина все още усвоявала най-древната професия, момичетата се срещали и прекарвали доста време заедно. Дина, според Леокадия, била бедна и от калпав сой, но затова пък красива, смела и без предразсъдъци. Самата Пермитина се измъчвала от комплекси заради пълната си фигура и някои други недостатъци. Първите си сто долара Дина спечелила, когато сключила бас с приятелката си, че ще я изчука най-симпатичният мъж на една вечеринка. С това Лека не само ще натрие носа на всички присъстващи дами, но и най-после ще се прости с невинността си.

Дина знаела какво върши. Малко преди това тя се била запознала и прекарала няколко интимни минути с един младеж, който завършвал секретно учебно заведение и вече мислел как да остане на работа в Москва с перспективата за редовни командировки в чужбина. Юра бил готов на големи жертви, за да осъществи своя план. И така Дина, която

тогава вече знаела какъв е бащата на Лека, буквално го натикала в обятията на приятелката си.

Минали две години от брачния живот на семейство Андриевски и двамата съпрузи смятали Дина Ткачова, с прякор Мина, за автор на техния безоблачен съюз. Юрий често изразявал своята признателност, като канел Дина в разкошната вила на тъста си с последващо интимно преспиване. Но веднъж той постъпил като сутеньор — уговорил Дина да окаже внимание на един негов приятел американец. Така Ткачова, която още работела като масажистка в кабинета на Петрушин „Еделвайс“, се запознала с Керуд-Кук. Отначало тя мислела, че американецът и Андриевски са бизнес партньори. После се оказало, че бизнес върти Юрий, а Кук само го консултира, като понякога тя забелязвала, че Андриевски е доста ядосан от осведомеността на американеца в страничните занимания на служителя от информационно-аналитичния отдел на СВР.

Както и желяел Андриевски, Дина влязла в леглото на Дейвид. Американецът като истински джентълмен намерил начин да се отблагодари на помощничката си. Той не се откупил с парцали, а уредил Дина във „Вестинтур“ и плащал на фирмата за нейните услуги, когато се нуждаел от тях, по нормалната тарифа за преводач-екскурзовод.

Дина отначало подозирала, че Дейвид е шпионин, после подозренията ѝ прераснали в увереност. Но тя дълго не могла да разбере каква роля изпълнява Юрий Андриевски — дали следи открито и опипва американеца, или просто прислужва за хонорар. Във всеки случай тя неведнъж виждала как Дейвид предава на Андриевски пачки долари. Впрочем Дейвид не бил алчен, имал много пари и не ги стискал.

Отношенията между Кук и Андриевски винаги били равни и дружелюбни. Само веднъж, по време на пътуването до Грозни, между тях имало голямо скарване, почти скандал. Кук искал да откаже Андриевски от някаква операция, а той на свой ред убеждавал американеца, че рискът е минимален. След този спор, който не завършил със съгласие, Дейвид се оплакал на Дина: „Вашата пропаганда много раздува за алчността на американците, но такова пренебрежение към средствата по пътя към богатството, каквото

демонстрира нашият приятел Юра, моята страна е познавала само по времето на златната треска!“

В навечерието на припряното, почти паническо бягство на цялата компания от Грозни Андриевски се срещнал с някакъв човек, който приличал по стойката и поведението си на офицер. Придружавали го петима млади, здрави мъже в камуфлажни униформи.

Преди заминаването Юрий отсъствал през цялата нощ. Тогава Дейвид разказал на Дина, че Андриевски е решил да ограби с помощта на командосите един от сейфовете на Руслан Аслангиреев. Но не за да не може бизнесменът да финансира съпротивата на метежния генерал Дудаев, а изключително за личното си обогатяване.

Когато обаче на сутринта тръгнали за парите, нещо в плановете на Юрий се объркало или някой попречил и се наложило спешно да бягат, при това под автоматен обстрел. Когато избягали, мислели си — край, това беше — и се радвали. Тогава Катерина, която обичала, а и умеела да подслушва, казала на Андриевски: „А ние можем ли да разчитаме на дял от вашата печалба, Юрий Владимирович?“ Той сякаш на шега отговорил: „Нима не си разбрала, Катюша, че е по-добре да бъдеш жива и здрава проститутка, отколкото преждевременно умряла богата жена?“

После дошла фаталната среща на Минското шосе, която завършила със смъртта на американеца, смъртта на Катерина Мешчерякова и ето сега — заплахите по адрес на Дина Ткачова...

— Защо не дойдохте веднага след като Андриевски ви заплаши?
— попитах аз.

— Страхувах се. Той специално ме предупреди за вас.

— За нас лично ли?

— Не, какво говорите! Аз премълчах, че съм разговаряла с вас. Ако се бях изтървала, вече отдавна...

Ткачова потръпна и не довърши, но аз разбрах какво има предвид и кимнах в знак на съгласие:

— Така е.

— Не можем да седя и да чакам като заек...

— Предишния път казахте, че сте писали някои неща на компютъра на Кук. Не сте си го измислили, надявам се?

— Не, Случваше се.

— Не е ли споменавал някой от тях — Кук или Андриевски — „Ангелите от ада“ или просто „ангелите“?

Дина изви нагоре тънките си вежди, после се намръщи. Опитваше се да си припомни. И си спомни:

— Имаше един разговор, когато Дейвид се опитваше да откаже Юрка от тази история с парите.

— Ако е възможно, разкажете по-подробно.

— Кук му казваше: нима всичко това не ви стига? Та вие вече сте богат човек дори според нашите стандарти! Хайде да направим онова, за което ви плащам, а после можете да си играете вашите игри. А Юрка го успокояваше: „С нашите «ангели» това е нищо работа!“ Май че това е всичко, което си спомням.

— Е, Дина, в такъв случай ти остава само да чакаш кога ще се върне той, тогава ще започнат следствените мероприятия, показанията, очните ставки... Ако, разбира се, Андриевски се появи.

— Той може и да не се върне. Защо му е? Част от парите е превел на Запад. Сега ще дообере онези, които открадна от Руслан. А паспорти и визи има за всички възможни случаи.

— Така ли мислите?

— Той не криеше плановете си. В разузнаването не можеше да направи кариера. Сам казваше, че способностите му не са от този тип. Затова печелеше пари, та да стартира на новото място. И Леокадия няма да вземе със себе си, дори когато вече се установи там, дори няма да я покани на гости...

— А вас ще покани ли? — попита Олег.

Тя се усмихна, като даде да се разбере, че въпросът не я е обидил:

— Може би само на гости, но едва ли. Аз ще предизвикам у него предимно неприятни спомени.

— Никъде няма да изчезне той! — заяви Слава. — Ще надене гривните, ще долети тук и търпеливо ще чака съда...

— Ако му помогнете вие.

Слава изгледа страшно Ткачова:

— Ще му помогнем!

— А аз мога да помогна на вас.

— От какви съображения? — попитах подозрително.

— За лична безопасност. Ще живея по-спокойно, ако Юра е в килията.

— И как предлагате да ни помогнете?

— Ще ви покажа сградата, от мазето на която Андриевски трябва да вземе парите.

— Поне голяма ли е сумата?

— Триста хиляди долара.

— Охо! Как би могъл да ви се довери, че ще донесете толкова пари, без да се страхува, че ще ви ограбят, ще ги приберете за себе си или просто няма да можете да домъкнете чувалчето?

— Какво чувалче?! Кутийката е като от видеокасета и в нея има големи купюри и чекова книжка от британска банка.

— Но вие сте крехка жена. И красива! Това не е комплимент, просто допълнителен рисков фактор в условията на Чечня. А той е искал да ви прати сама! Не разбирам.

— Всичко е много просто — търпеливо обясни Дина, гледайки ме право в очите. — Докато в Чечня командва Дудаев, а в Грозни живее Руслан Аслангиреев, никой не може с пръст да ме пипне. Имам пръстен с монограм, който ми даде Руслан, когато още живееше в Москва. Той има двадесет такива еднакви пръстена и ги дава на най-доверените си приятели. Искате ли да знаете защо ми го даде? Не, не е заради леглото. Той е мюсюлманин. Веднъж послуша съвета ми и спечели само от една сделка двадесет хиляди в зелено. След това ми даде пръстена. Юрка знаеше за пръстена и ме молеше да му го продам за големи пари. После разбра, че няма да го продам, и ме остави на мира.

Струваше си да помислим сериозно върху това, което ни разказа Ткачова. Ако Андриевски е получавал пари от Кук, а аз почти не се съмнявах в това, крайно време му беше да се измита. Той не е глупак, разбира, че сме по петите му и рано или късно ще научим всичко, особено ако се включат както трябва контраразузнаването и военното разузнаване. Навярно този път Ткачова не лъже. Ако послъгва малко, то е само за да оневини себе си. Макар че, от друга страна, ако имаше какво да крие за периода, когато се е запознала с Андриевски, тя не би била заинтересована от арестуването на шпионина-аналитик. За Пермитин ще бъде позор, ако зет му се окаже двоен агент, презавербуван от ЦРУ!

Струва ли си да отхвърляме помощта на бившата масажистка?
Намигнах на Слава и казах:

— Вашето предложение е интересно, Дина, но трябва да го съгласувам с началството. Ще останете ли няколко минути в компанията на другаря Величко?

— С удоволствие! — усмихна се Ткачова.

Излязохме със Слава в коридора, запалихме цигари и взехме да се съвещаваме.

— Какво мислиш? — попитах го.

— Не виждам смисъл да лъже. Единствено, ако тя има да свърши някакви свои работи там под наше прикритие. Ако в замяна ще получим Андриевски, си струва да изиграем това.

— И на мен ми се струва, че рискът ще се оправдае...

— Че какъв риск, Саша?! Дори тя да е Иван Сусанин, къде ще ни заведе? При дудаевците? Те само ще помагат да търсим Юрий. Наистина, пипнат ли го първи, ще ни го върнат на парчета.

— Ама и шегичките ти са едни!

— Не моите, неговите. Играе си с огъня!

— Как да я лепнем към следствената бригада?

— Като доброволен сътрудник — предложи Слава.

— Страхувам се, че няма да мине. Случаят не е такъв. Добре, хайде да я отпратим сега и да се посъветваме с Костя.

Меркулов ме изслуша мълчаливо, огледа ни и тримата и попита с усмивка:

— Следователят Величко, разбира се, е за това да се използват услугите на дамата.

Олег леко се изчерви, макар че и бездруго се стесняваше в кабинета на толкова голям шеф.

— Струва ми се, че тя няма да попречи. Момичето знае къде вероятно ще открием Андриевски.

— Слава, и ти ли си за?

— Тя има индулгенция от Руслан, който преди две години прати за зелен хайвер половината от нашите банкери. Голяма работа е да вървиш след таква момиче в тази страна на джигити.

— Явно ергените дружно са за. И само жененият Александър Борисович Турецки мълчи.

— Той вече е номенклатурен кадър — с мрачна сериозност започна да обяснява Слава. — За да го забележат и оценят, трябва да отгатва мнението на ръководството. А откъде да знае човекът какво ще реши заместник-генералният прокурор, щом като самият зам. още не знае? Затова изчаква човекът...

— Нарушаваш субординацията! — карам се на Грязнов.

— Добре, оперативно-следствена бригада, съсредоточете се. Ние тук се посъветвахме с бригадира ви и аз реших да ви предложа за обсъждане следния план за операцията...

---

[1] Московский уголовны розиск — Московската криминална милиция. — Б.пр. ↑

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Началникът на Службата за външно разузнаване очакваше своя заместник Пермитин — човек, на когото не вярваше и от когото се страхуваше. Той знаеше, донесоха му, че Пермитин презира новия шеф, смята го за любител и въобще за не особено умен човек.

Какво пък, възможно е той да не се оправяше съвсем в тънкостите на шпионския занаят, но с шпионаж се занимават все пак хора, а с хората началникът беше работил през целия си живот. Когато дойде анонимката срещу служителя от информационно-аналитичния отдел Юрий Андриевски, началникът не си отказа удоволствието да я покаже на Пермитин, за да види реакцията на заместника си — все пак за зет му пишат. Евгений Пермитин, като шпионин със стара закалка, се държа добре, предложи да съберат характеристики и отзиви за работата на Андриевски.

Началникът прекрасно разбираше, че ако тръгне по този път, ще получи купчина бумаги, от които ще излезе, че Юрий Андриевски е изгряващата звезда на руското разузнаване, умът, честта и съвестта на родния шпионаж. Вероятно ако се беше появила такава необходимост в началото на работата на новия началник, той така и би постъпил. Тогава, в началото, повечето стари служители мислеха също като Пермитин — пратили са им някакъв номенклатурчик, който и морзовата азбука не знае, ще оплете конците.

Но мина време, хората се поуспокоиха — не е ли все едно от чии ръце ще получават звания и премии! При това сегашното държавно ръководство за разлика от предишното не изисква особено усърдие в събирането на разузнавателна информация... Лека-полека се появиха подмазвачите и доносниците — както навсякъде другаде.

С тяхна помощ началникът започна негласно да изучава дейността на Андриевски. Колкото повече научаваше, толкова повече се убеждаваше, че в анонимното писмо се съдържаше много истина, а може би и цялата. Зетят беше красноречив и обаятелен безделник, който ползва покровителството на тъста си. Да беше само това — голяма работа! Малко ли такива има във всяка по-престижна кантора?

Самият началник някога бе принуден да прибегне до такава изпитана форма на кариера като брака по сметка. Но затова пък после добросъвестно си ореше нивата, та на никой да не му хрумне дори да му припомни по какъв начин е проникнал във висшите кръгове. А на този тип не му пука за нищо!

А и една след друга дойдоха две неприятности. Първо, писмо от контраразузнаването с въпрос: по чия заповед и с каква цел е встъпил в контакт с високопоставен служител от ЦРУ специалистът от информационно-аналитичния отдел на СВРЮ. В. Андриевски? Контраразузнаването го притиска за отговор, защото агентът на ЦРУ Дейвид Кук е пребивавал в страната нелегално под името на конгресмена Кук и е бил убит при нападение на криминални престъпници срещу волвото на Андриевски.

А по-нататък още по-лошо: появи се майор от криминалната милиция и размахва ордер за арестуването на Андриевски по подозрение, че е убил някаква проститутка.

Шефът на разузнаването изпитваше някак двойствено чувство: от една страна, беше доволен, че сега вече ще сложи на място непокорния Пермитин, а най-добре — да го прати в оставка. Но, от друга страна, ако Андриевски се окаже шпионин или криминален престъпник, него — началника — също няма да го погалят по главата...

Но перспективата да си разчисти сметките със заместника беше по-близка от възможните бъдещи неприятности, затова шефът очакваше с нетърпение Пермитин.

2.

— Разрешете! — Пермитин днес още повече приличаше на мумия.

Виж го ти, горделивеца, не иска да се обърне човешки!

— Влезте, Едуард Геннадиевич! — независимо от проблесналата обида радушно го покани шефът.

Пермитин влезе и седна на стола, на който обикновено се настаняваха подчинените, които викаха за съвет, а не за да им издърпат ушите.

„Е, сега вече сбърка, Абел^[1] смотан!“ — помисли шефът и като се намръщи загрижено, каза:

— Знаете ли, разтревожен съм от това, което става около Андриевски. Вие не сте ли?

— Аз съм загрижен от суетнята да го извадят от играта, а като следствие — и мен.

— Кому е нужно това? — сви рамене шефът.

— На този, който иска мястото ми.

— Знаете ли името му?

— Списъкът е дълъг.

— Толкова ли е за завиждане вашата работа?

— Завиждат на званието. Впрочем не се нуждая от съчувствие. Не за пръв път съдбата ме сблъсква със завистници. Ще се справя сам.

— Знаете ли за писмото от контраразузнаването по повод вашия зет?

— Не. За какво е писмото?

— За това, че няколко пъти се е срещал с агента на ЦРУ Кук. Началникът на отдел „Информация и анализи“ не знае нищо за това. Той дори не знае с какво конкретно се е занимавал на работното си място неговият служител Андриевски. Нали разбирате, че ако не им дадем задоволителен отговор, те ще започнат свое разследване?

Пермитин презрително се усмихна:

— Трошачите на кокали от ФСК? Те разбраха, че Керуд е Кук едва след като оня го застреляха!

— А вие значи сте разбрали по-рано?

— Ние знаехме от самото начало. И от самото начало водехме игра.

— Каква игра?

— Според някои данни Кук беше разочарован от работата си в ЦРУ и ние с Юрий помислихме защо пък да не опитаме да го презавербуваме.

— Вашият зет специалист ли е в тази работа? Според някои мои сведения и в школата, и при работата си в резидентурата той не е блестял.

Пермитин изглежда шефа си снизходително.

„Прави ме на глупак!“ — помисли раздражено шефът.

Заместникът му в това време започна да отговаря на въпроса:

— Сега, когато поради случайност всичко свърши, даже без да е започнало, ми е трудно да кажа еднозначно щеше ли да има някакъв резултат или не. Разузнаването не е математика — не можеш да пресметнеш предварително всичко...

— А убийството на жената?

— Това е пълна глупост!

— Знаете ли, Едуард Геннадиевич, вие сте за втори път при мен по повод на Андриевски и аз вече подробно изучих вашата гледна точка. Време е да чуем самия Юрий... Владимирович, струва ми се?

Пермитин искаше да каже нещо, но шефът вдигна ръка и го спря, после натисна едно от копчетата на интеркома:

— Николай Алексеевич?

После изглежда хитро заместника си и натисна още един бутон, така че гласът на събеседника започна да се чува ясно и отчетливо в стаята.

— Николай Алексеевич?

— Да?

— Добър ден!

— Здравейте!

— Изпратете ми, моля ви, Андриевски.

— Нямам възможност, другарю генерал-лейтенант.

— Защо?

— Ами защото го няма.

— А къде е?

— Отсъства.

— По служба ли?

— Аз не съм го пращал никъде! — малко изплашено и припряно каза началникът на отдела.

— Кой го е пратил?

— Не мога да знам. Пермитин каза, че е в течение и всичко е наред.

— Нима Пермитин наблюдава отдела ви?

— Не, но...

— Андриевски питал ли ви е, писал ли е някакъв рапорт?

— Съвсем не. Вие нали знаете...

— Нищо не искам да знам. Впишете на Андриевски безпричинно отсъствие и занапред да не се повтаря, защото ще накажа вас. Ясно ли е?

— Тъй вярно — въздъхна събеседникът.

— Тогава всичко хубаво!

Шефът на разузнаването изключи селектора и погледна своя непокорен заместник.

Пермитин беше удивен и много разтревожен. За първи път в негово присъствие началникът си показваше ноктите, при това доста квалифицирано.

— Едуард Генадиевич, с това нашият днешен разговор приключи. Надявам се да сте разбрали всичко. Ако вашият зет не се яви утре на разговор при мен, ще последват организационни изводи по отношение и на двама ви. Разбрахте ли ме?

Пермитин с мъка преглътна буцата, която изведнъж застана на гърлото му, и произнесе:

— Той... той няма да успее.

— Не мога да повярвам! Перспективен служител, който се е заел да презавербува суперагент на ЦРУ, трябва да успее в определения срок. Разбирате ли? Иначе ще го изхвърлят от службата с такава характеристика, че нещастникът няма да може да се уреди на служба дори като пазач в посолството на република Зимбабве! Свободен сте!

Същата мумия, само че превита и сякаш още повече изсъхнала, мълчаливо се надигна, излезе и тихо затвори вратата след себе си.

Началникът на външното разузнаване, донемайкъде доволен от победата си, ентусиазирано придърпа към себе си папката с

последните сводки. Той не знаеше, че след минута радостта ще бъде заменена от злоба и отчаяние, защото грижливата ръка на помощника беше сложила най-отгоре най-важната за днес информация — за провала на крупен руски резидент в Канада, внедрен там още през 1956 година...

---

[1] Фамилията на известен съветски разузнавач. — Б. пр. ↑

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

До Минерални Води летяхме всички в един самолет, но по документи бяхме две съвършено различни групи. Константин Дмитриевич Меркулов и аз с колегата от военната прокуратура Георгий Ефимов представяхме самите себе си, макар че задачите ни бяха доста различни. Костя летеше, за да провери общото състояние на законността във взривоопасния регион, а същевременно да потърси своя потенциален зет Валерий и, разбира се, да проследи никой да не пречи на следствената бригада. Аз се мъкнех извън сезона на балнеокурорт известно по каква причина, а Ефимов трябваше да ми помага и заедно с това да проучи съдбата на изпратените в Грозни със Скворцов петима „ангели от ада“. По-точно — вече четирима. Дмитрий Каратаев с прякор Плъха лекуваше в болницата сътресение на мозъка. Сам си беше виновен: като са те учили да се биеш под земята, какъв дявол търсиш на покрива!

Слава Грязнов, Олег Величко и Дина Ткачова пътуваха нелегално. По документи те бяха сътрудници на различни вестници и списания, пратени да осветляват кризата в просторите на ОНД. Изглеждаха доста колоритно и старателно навлизаха в ролите си. Слава беше направо стар вестникарски вълк, накичен с фотоапарати, частично иззети от Федулкин. Между другото дългото му кожено палто дойде съвсем на място. Направо ас, избродил света, любител на чашката, снизходителен към младите вестникарчета, които имат нахалство и хватка, но им липсва опит. А младежта се държеше съответно — наливаше се с бира и се целуваше... Не че съм дърт лицемер, но целувките им, струва ми се, не бяха съвсем за камуфлаж. Нямам нищо против любовта като такава, но опитът говори, че влюбените са безгрижни хора. Впрочем може и да се лъжех...

Дълго умувахме с Костя струва ли си да включваме в групата Дина Ткачова. В края на краищата решихме положително въпроса: каквито и мисли да ѝ се въртяха в главата, момичето щеше да бъде под наблюдението на двама достатъчно опитни мъже. На това разчитяхме,

когато подготвихме документите за нея. И на това ни оставаше да се надяваме.

Според разработения план щяхме да изпълняваме задачата, разделени на два екипа. Костя, аз и Ефимов трябваше да търсим открито Андриевски, като привлечем федералните войски и органите на МВР, ако потрябва. От ловджийска гледна точка нашата задача беше да вдигнем звяра. Шумна и безопасна работа. Нашите журналисти имаха други функции — Дина трябваше да ги заведе при сградата, където Андриевски ще търси парите си. Там, скрити, те ще чакат красавеца. Непосредствено до тях ще се спотайва група корави момчета от групата за залавяне, маскирани като местни жители. Връзката щеше да се поддържа чрез радиотелефон.

Аз исках да отида с тях — със Слава и Олег. Но Костя не ме пусна.

— Няма да те разберат — ми каза той. — Следователят по особено важни дела при генералния не трябва да търчи след бандитите в компанията на оперативниците! Твоята работа е да пречупиш заподозрения и да го превърнеш в обвиняем, ако, разбира се, си сигурен, че той е мошеник. Нима се съмняваш, че ще устроя възможно най-доброто прикритие на момчетата?

Не, не се съмнявах, но ми се искаше да се избавя от душевния дискомфорт, а средството за това беше само едно — да отида със Слава и Олег в метежната столица. Молах се Андриевски да ни падне в ръцете там. Но като се има предвид, че Юрий Владимирович имаше няколко дни преднина, шансовете за такъв късмет бяха малко.

В самолета, който ни прехвърли с чартърен полет от Москва в Северен Кавказ, седяхме заедно и обсъдихме всичко, което смятахме за нужно, поговорихме за хода на предстоящата операция и пийнахме по чашка за успеха на работата ни. От самолета излязохме вече като непознати, даже странящи един от друг хора. Нас с Костя ни посрещнаха шефове от МВР. Групата на Грязнов мина без посрещачи, само бяла лада отстрани със син надпис „Преса“ ги чакаше, паркирана край летището.

И така ние се разделихме, без да се сбогуваме даже с поглед.

В колата Костя разпитваше офицерите, които ни посрещнаха, за ситуацията в републиката. Те след деликатно покашляне ругаеха в

един глас и казваха, че най-вероятно за Грозни ще се водят боеве и те едва ли ще са последните в тази война? Едва ли...

После, сякаш едва сега се сети, Костя ме представи и попита за Андриевски. Беше ми обяснено, че по официалните канали, тоест в служебна командировка, не е пристигал никакъв Андриевски. Това означаваше, че ако е тук, то е дошъл като частно лице и следователно открийт ли го, трябва да бъде изгонен от територията, където всеки момент се очакваше започването на бойни действия.

— Остава най-дребното — въздъхна Костя, след като изслуша всички доклади. — Да намерите нашия скъп Юрий Владимирович.

Показах снимката на Андриевски. Никой не беше виждал такъв господин.

— Разбирате ли, Александър Борисович — обясняваше ми висок, едър полковник, — ако вашият клиент беше дошъл при нас, ние щяхме да го запомним. Но ако е пристигнал самостоятелно, то той ще избягва нашите щабове — защо да се навира излишно в очите. Да беше от контраразузнаването или от ГРУ — друга работа. Такива тук дал господ...

Скоро и двамата с Меркулов се убедихме в това.

2.

Временното военно градче с тъмнозелените полусфери на жилищните си модули, силуетът на планината, размит от студената мъгла на кишавата южна зима — всичко това за момент ми напомни Афганистан, където се наложи да отида преди девет години. И в същото време тук всичко беше друго. Може би, защото го нямаше усещането за чужбина, за страна, където и самата земя ти е враг.

На пръв поглед деловата, но и поне наполовина безсмислена суетня в току-що разквартируваното военно подразделение малко дразнеше такива изцяло цивилни хора като мен и Костя. А придружаващите ни командири, напротив, се чувстваха доста комфортно в атмосферата на отривисти команди, изпълнявани на бегом.

Доведоха ни при два модула, разположени малко встрани. Тук се помещаваха контраразузнавачите, сериозни хора, които ни посрещнаха любезно, но малко предпазливо. Това можеше да се обясни само с шумотевницата, която започна в секретните служби, когато измъкнахме на бял свят трите ключови личности — Скворцов, Кук и Андриевски.

После се появи Юрий Макаревич, здрависа се с мен и учтиво кимна на Меркулов.

— Юрий Николаевич, имам личен въпрос към вас — каза Костя.

— Слушам ви.

— Помолиха ме да разбера нещо за съдбата на един офицер, участвал в операцията на 26 ноември. Знам, че той е бил вербуван за силите на опозицията от контраразузнаването — добави Костя, за да избави Макаревич от необходимостта да лъже и да се прави, че нищо не знае.

Макаревич се огледа — не го подслушва някой, после се наклони към Меркулов и попита на свой ред:

— Работата е секретна, както сами разбирате. Списъците са тайни. Но за вас ще разбера след... половин час. Кого да търся?

— Лейтенант Валерий Чекалин.

— Добре — кимна Юрий и се обърна към мен. — А вие кого издирвате, Александър Борисович?

— Вашият адаш — Андриевски.

— Охо! Него го търсят много хора и от двете страни!

— Сериозно?

— Съвсем. Ние го търсим, вие също. Днес долетя някакъв висш офицер от Службата за външно разузнаване, за да излови и прати Юрий Владимирович при любимия му тъст.

— Виж ти?!

— И това не е всичко. От президентския дворец в Грозни дойде заповед: десет хиляди долара на онзи, който достави жив или мъртъв Андриевски.

— Тотално осиране — промърморих и за момент затворих очи, за да прикрия объркването си.

Щом в самия Грозни е обявен такъв лов за моя подопечен, какво ли ще могат да направят нашите момчета?

Погледнах към Костя:

— Какво да правим? Не можем да попаднем в града преди войските, а след тях — вече ще е безполезно.

— Има един път — онзи, който ползват „ангелите от ада“.

— Подземните комуникации?

Костя кимна, после попита някакъв офицер:

— Мога ли да се свържа оттук с Москва?

— Да, другарю прокурор, елате — ще ви заведе.

Докато Меркулов отсъстваше, си спомних за Слава, Олег, а и за Дина. Как ли са те там? Това, което научихме за ситуацията на място и от неофициални, така да се каже, източници, не подхранваше оптимизъм. И не ме напускаше усещането, че сме изпратили нашите хора на много опасна задача.

Споделих това с Костя още щом се върна от свързочниците. Меркулов се усмихна:

— Потърпи още половин ден, изучи обстановката, намери своя приятел Осинцев...

— Той тук ли е?

— Че къде другаде да бъде в съдбоносния за отечеството час? — не без сарказъм отговори Костя.

— А за какъв дявол ми е той?

— Е, напразно говориш така...

Костя ми разказа, че се е обадил по телефона на началника на Главното разузнавателно управление и го е помолил да му даде „ангелите“ за провеждане на операция по залавянето на Андриевски и Ходжаев, ако, разбира се, ни се отдаде да открием втория. Началникът първо се заинатил, но после обещал да изпрати останалите десет бойци на същото отделение, от което Скворцов набрал екипа за ноемврийската операция в Грозни. Той съобщил също, че полковник Осинцев с още двама „ангели“ е тук и се опитва да се свърже с бойците на Скворцов, които е възможно още да се мотаят из подземията на чеченската столица.

— Наистина този хуморист от Генщаба добави, че наказаният полковник не ни обича. Аз, казва, мога да му заповядам и ще му наредя да ви окаже съдействие, но нищо не мога да направя, ако той изпълнява заповедта ми без душа.

— Каква ти душа при тях? Ще съм благодарен поне да не пречи.

Върна се и Макаревич.

— Единственото, което можах да науча, Константин Дмитриевич, е, че поне го няма между убитите, чиято самоличност е установена — докладва в скоропоговорка контраразузнавачът, като се озърташе. — Според нашите данни има няколко десетки пленени и около тридесет безследно изчезнали. Трябва да се търси сред тях. И ще търсим. Но ще се наложи да изчакаме. Срокът на московския ултиматум още не е изтекъл, затова и войната ни тук е полустудена, така да се каже...

Стори ми се, че Макаревич се чувства неловко. Забелязах, че и Костя оглежда контраразузнавача. Щеше ми се да знам, защо го гризе съвестта? Дали защото не може да помогне на заместник-генералния прокурор, или защото за първи път лъже толкова важна личност?

Каквото и да беше, Костя вежливо благодари на служителя от ФСК за помощта.

— Моля ви се, каква помощ! Ще си отбележа фамилията — Чекалин, нали? Ще го търсим даже след като си заминете. Не е игла в купа сено, ще го открием! — бодро завърши той.

Само че нито аз, нито Костя му повярвахме.

3.

Времето се точеше непоносимо бавно. В очакване на обещаните от началника на ГРУ бойци от спецподразделението „Ангели от ада“ се разхождах из военното градче с надеждата да откроя някъде тук полковник Осинцев.

Виждах редици масивни танкове с влажна от мъглата студена броня и оръдия, покрити с калъфи. Край бойните машини се тълпяха новобранци, наглеждани от сержантите и старите войници.

— Защо са докарали тук зайците? — попитах някакъв запотен от труд и грижи капитан.

— А кого? Старите пушки ли? Та те ще пропият и продадат всичкото имущество заедно с нас самите! А така те командват новобранците, ние — тях, всички се намират на работа. Всички се надяват, че няма да се стигне до война, ще се поперчат, но в последния ден ще започнат преговори. Къде ще вървят срещу такава сила!...

Добре би било, помислих си, само че като познавам нашите политици, които лъжат като разпрани, без да мислят за последствията, ми беше много трудно да повярвам в благополучния изход на конфликта.

Натъкнах се на полковник Осинцев край свързочната кола. Той слизаше от изпокаляна уазка заедно с двама свои питомци. Забелязах с известно изумление, че бойците от спецподразделението не бяха високи, не поразяваха с широчината на мускулестите си рамене. По-скоро изглеждаха слаби и ниски дори в пасващите им по мярка камуфлажни униформи. Обаче, макар и да изглеждаха скромно даже в сравнение с традиционно невисоките танкисти, момчетата с лица, скрити от маски, се държаха доста спокойно и уверено.

— Здравейте, Сергей Борисович! — радостно го извиках аз.

Той се обърна, напрегнат и озадачен, какъвто, изглежда, беше постоянно напоследък. Впрочем защо ли злословя? И аз едва ли бях по-хубава картинка.

— Ааа, здравейте, неуморими следователю! Все вашия шпионин ли гоните?

— С ваша помощ непременно ще го спипаме.

— А, вече не! Заклел съм се да не влизам в контакт с вас до края на дните си...

От големия, настръхнал от антени фургон се показва дежурният телефонист и закрещя, надвиквайки равномерния шум:

— Полковник Осинцев тук ли е?

— Тук! Тук! — отзова се той. — Кой ме търси? От къщи ли?

— Началството!

— Само то ми липсваше — изръмжа Осинцев.

Но като военен човек, научен да се подчинява, бързо влезе в апаратната, която се помещаваше във фургона на мощния камион „Урал“.

Реших да го почакам. Съвсем възможно беше разговорът му да е за помощта, която трябва да окаже на нас с Меркулов.

След пет минути Осинцев се показва в рамката на вратата, скочи леко от горното стъпало на земята и се приближи към мен, колкото и да е странно — усмихвайки се.

— Пушите ли?

— Понякога — отвърнах предпазливо, защото не знаех какъв е бил разговорът.

Ако началникът пак е наругал полковника, нищо не пречеше на Осинцев да си го изкара веднага на мен.

— Тогава дайте да запалим! — предложи той. — И вие ще ми разкажете как да си обясня тая чудесна метаморфоза!

— Каква? — вежливо попитах, макар вече да се досещах за какво става дума.

— Преди два дни нашият шеф не можеше и да чуе вашата фамилия, без да го хване истерията. А сега ми казва, че ви е изпратил група „ангели“ на помощ, и на всичко отгоре ме моли да ви окажа съдействие. Никога преди нашият старец не си е променял мнението за хората така бързо!

— Честно казано, не знам какво да ви отговоря. Преговорите с вашия генерал води Меркулов. Ако искате, ще идем да го питаме.

— Той тук ли е? — учуди се полковникът. — Защо?

— Помага ми. А и има една лична работа...

Разказах накратко на Осинцев за вербувания от контраразузнаването млад лейтенант и колко малко ни помогна

контраразузнавачът Макаревич.

— Лъже! — заключи Осинцев. — Тези момчета знаят доста повече, отколкото признават — отдавна пълзят тук. И, разбира се, те здраво са изпързали офицерчетата. Разказаха ми свои хора, на които вярвам. Станало на 26 ноември, на втория ден след оная идиотска атака, когато опозиционерите настъпиш срещу Грозни. Размазали ги всички, грамотно и по правилата. И на двадесет и седми през нощта в моргата на Моздок почукали чеченците. Пазачът излязъл при тях. Чеченците изхвърлили три трупа от колата и заминали. Погледнали после в моргата — славяни във военнополова форма. Според идеята тях не трябвало да ги има тук. Нали това си е вътрешна работа на чеченската опозиция — да се бие с Дудаев. Телата се търкаляли няколко дни в моргата, без никой да ги потърси. А после надушили за тях контраразузнавачите, дошли и, изглежда, разбрали, че това са вербуваните от тях за щурма на Грозни. И знаете ли какво направили? Погребали ги тихомълком там, недалеч от моргата, без да обозначат даже мястото.

Мълчах потиснато. Гнусната истина за войната, която даже още не беше започнала както трябва, лепнеше по мен като чужда кръв.

— Сергей Борисович — успях да изтръгна накрая от себе си, — засега не разказвайте това на Костя... Константин Дмитриевич Меркулов имам предвид.

— Няма да му кажа, естествено. При това са били само трима. Всички завербувани са били много повече. Така че има надежда!

— Тя умира последна — съгласих се, после попитах от вежливост. — А как вървят вашите работи?

— Калпаво засега! Като извадим Плъха и Скворцов, някъде тук се мотаят още четирима. Ако, разбира се, не са убити.

— Не мисля, че е толкова просто да ги убият — предположих, с желанието да доставя удоволствие на полковника.

Май се получи.

— И още как! Вие не ги гледайте, че са крехки на вид. Ще ви очистят с голи ръце, при това по желание на клиента — може бързо, а може и бавно. Но това не е основното им качество — осъзна се изведнъж Осинцев и аз разбрах защо, когато той завърши: — Ето защо успяхте тогава да се справите с Плъха. Главното за тях е да се

промъкнат в набеязаното място, да задигнат, да отвлекат, да взривят и изпозастрелят всичко — и да пропаднат сякаш вдън земята!

Двамата бойци вървяха на две крачки след нас. Не им беше трудно да чуят последните думи на полковника, още повече че той говореше достатъчно високо и импулсивно.

— Командире — каза единият глухо изпод маската, — значи този е ступал Плъха?

Усетих как по гърба ми тръгнаха мравки.

Осинцев спря.

— Да. И какво предлагаш?

Те се приближиха съвсем и сега бях обкръжен от три страни, което при схватка с такива специалисти беше равносилно на троен обръч нападатели.

— Както и да е било тогава, но сега можете да кажете истината. Той наистина ли искаше да ви убие?

— Струва ми се, да. В най-добрия случай — сериозно да ме осакати.

— Как мислите — защо?

— Ако отхвърлим варианта, че някой го е пратил ли?

— Да.

— Той не ми беше личен враг. Никога не съм имал подследствен или потърпевш с такава фамилия. Може би не е искал никой, освен посветените, да знае за „Ангелите от ада“.

— В такъв случай, освен вас трябва да бъде избит маса народ! — възрази Осинцев. — Този вариант не става.

— Нямам други...

4.

В осем часа вечерта, когато пристигнаха десетте „ангели“, изпратени от началника на ГРУ, започнахме да се приготвяме за пътешествието под земята.

Полковник Осинцев възразяваше много настойчиво, също като мен между другото, срещу идването на Меркулов. Но той беше непреклонен, независимо от всички наши разумни доводи.

— Ще дойда просто затова че никой от вас няма пълномощията да ме спре — заяви Костя, като май за първи път използва служебното си положение.

— Дори да не ни предстоеше бойна операция, а увеселителна екскурзия, това пак нямаше да ви бъде по силите! — горещеше се Осинцев.

— Защо сте толкова сигурен, Сергей Борисович? — смееше се Костя.

— Държете се като дете. Знаете ли, че Скворцов беше доста поздрав от вас, а си съсипа сърцето с тази работа? И ето го резултатът.

— Ще ви оставя разписка, че съм тръгнал на свой страх и риск. Става ли?

Осинцев махна с ръка в израз на най-голяма досада:

— Правете каквото искате!

После заповяда на старшия от „ангелите“:

— Проследи да се екипират както трябва!

— Ще бъде изпълнено — солидно се съгласи той.

Започна подготовката.

Ние с Костя бяхме тръгнали като контета, затова заместник-командирът по тила първо ни донесе по един комплект вълнено бельо.

Погледнах със съмнение към кишавия, полустопен сняг.

— Няма ли да се изпотим?

— Правете каквото ви казват! — почти ми заповяда Осинцев.

Той също се готвеше да се преоблече и стоеше между мен и Костя, та да проследи едновременно дали ще наденем правилно всичките тия хитринки, които оформяха бойното облекло на

„ангелите“. С желанието да смекчи строгите думи, казани току-що, полковникът добави:

— Бельото не е само за топлина. Колкото по-трудно стигнат до голото ви тяло, толкова повече шансове имате да се върнете цели и невредими.

— Разбрах, извинете ме — съгласих се смирено.

Осинцев се засмя:

— Няма нищо! Тия наполеонки предизвикват бурен кикот у всички по-млади от 75 години.

Честно казано, мислех си за съвсем други неща. Например за това, че се е съхранил първобитният стремеж към насилие независимо от хилядолетната цивилизация. За времето си каменната брадва е била прогресивно нововъведение — вече нямало необходимост да се разкъсва врагът с ръце и зъби... Но колко красиво, изящно, удобно и практично беше станало оръжието сега в сравнение с каменната брадва! Не бих спорил за това с полковника от военното разузнаване, едва ли щях да го убедя.

— Така, господа прокурори — обърна се към нас Осинцев. — Специални костюми не ви трябва, още повече че излишни нямаме. Облечете маскировъчните униформи, бронезилетките и шлемовете. Ще вървите в средата на колоната. Ясно ли е?

Отговорихме в нестроен хор като новобранци:

— Ясно...

— А, и не забравяйте „макаките“!

— Моля? — демонстрира презряната в армията интелигентност Меркулов.

— Така наричаме респиратора — добродушно поясни Осинцев.

Последва лека, ненатоварваща вечеря.

Преди да тръгнат, бойците от спецподразделението начело с Осинцев проучиха картата на града. Ние благоразумно седяхме настрана и мълчахме, макар че на мен ми се щеше да ги помоля да свърнат, ако е възможно, към улица „Революционна“, където моите момчета трябваше да дебнат Андриевски.

Все пак те бяха специалисти в своята работа. С картата на града и като знаеха къде са разположени централните комуникации, те нахвърляха примерна схема на подземните проходи.

— Нашата задача е да излезем на центъра от две страни — значи ще се придвижваме на две групи. Пасажерите идват с мен. Място на срещата — след денонощие ето тук. — Осинцев показа с молива една точка върху схемата. — Тръгваме в 20,00. Следователно трябва да се срещнем по същото време след 24 часа. При екстрена промяна на ситуацията един човек излиза на повърхността и се добира възможно най-бързо до кое да е военно подразделение на федералните войски, за да се свърже с Центъра.

— Разрешете да уточня допустимата степен на насилие! Може да потрябва кола или още нещо — поинтересува се един боец.

Вече го бях познал. Това беше старшият на групата с прякор Рижия. Той наистина имаше рижава коса, ярка, както някога беше гривата на Грязнов.

Осинцев ни хвърли кратък поглед и отвърна:

— Максимална степен, да не ме чуват прокурорите! Само враг или луд ще ти окаже съпротива в такава ситуация.

— Разбрах — кимна Рижия.

— Още един момент! — повиши глас, за да привлече общото внимание Осинцев. — По молба на гостите заедно с търсенето на нашите момчета ще издирваме и тоя чичко... — Полковникът сложи на масата голяма снимка на Юрий Андриевски.

Всички я разгледаха, копираха я, както се изразява обикновено моята клиентела — тоест запомниха я. Някой се поинтересува:

— Той какво е забравил тук?

— Укрива се от следствието — поясних аз. — А в района на улица „Революционна“ в едно мазе са скрити парите, които е дошъл да прибере.

— Можете ли да покажете по-точно къде?

Показах на схемата.

— Е, сега час — час и половина активен отдих и тръгваме — приключи инструктажа Осинцев.

Отпуснахме се на твърдите походни легла.

Бойците веднага заспаха. Те знаеха, че преди операция трябва да използват всяка свободна минута за сън — под земята нямаше да им се отдаде повече. Разумът ми говореше, че и аз трябва да направя същото, най-малкото за да не съм в тежест на останалите. Но възбудата ми

беше прекалено голяма. Погледнах крадешком към Осинцев. Той пушеше и гледаше поклацащ се от вятъра покрив на модула.

— Сергей Борисович, какво е това при вас за степента на насилие?

Той ме изгледа и изсумтя:

— Интересът ви професионален ли е, или просто любопитство?

— Любопитство, да речем...

— Тогава ще ви отговоря така: „ангелът“ отстранява препятствието по пътя си, без да мисли дали това ще доведе до смърт или не. Бойците са обучавани за стратегически операции, а в такива случаи не се води сметка за отделната личност. Затова, ако при хайката за вашия супершпионин пострада някой невинен, неговите страдания и смърт ще легнат на вашата съвест, Александър Борисович. Задоволява ли ви отговорът?

— Напълно — измърморих аз.

Намери, гадината, къде ми е болното място. Но той е прав, нямам основания за обида или претенции: полковникът доста си изпати заради мен. А и трябва да бъде по-сговорчив. Когато се спусна с него под земята, ще се окажа в негова и на бойците му, власт. Кой знае как се отнасят към това, което сторих на техния боен другар. Справедливостта е толкова хлъзгава категория, че всеки я мери по себе си, при това съвсем аргументирано.

5.

В уречения час тръгнахме с армейска уазка към предградията на Грозни. Шофираше един боец от спецподразделението. Освен него в колата бяха Осинцев, трима „ангели“ и ние с Меркулов. Преди да потеглим, командирът на всички „ангели“ още веднъж предложи на Меркулов да остане: не смяташе, че такива операции му подходат на годините. Но Костя все пак настоя на своето. Затова, доколкото разбрах, при последния инструктаж Осинцев възложи на Рижия и неговите подчинени основната задача за издирването на изчезналите бойци от групата на Скворцов. А себе си с жертвоготовността на стремящия се към святост човек реши да посвети на нашите капризи.

Влязохме в града през пост от вътрешни войски. След като ни върна документите, старши лейтенантът предупреди:

— Постарайте се да се завърнете по-рано. Приказва се, че всеки момент ще наложат ограничения на влизането в града.

Пътуваме по-нататък.

Градските улици практически са без осветление, зад стъклата на колата пробягват черните грамади на сградите, само тук-таме свети. Разбираемо е: забелязах, че от Грозни бягат всички, които могат. За някого впрочем войната е благодатно време за печалби. Особено се търсят собственици на транспортни средства. Но това е денем, когато е светло. Сега легалният живот в града е замрял. Само бойците на метежния генерал, крадците и мародерите, и ние се шляем по притихналите улици...

Спираме. Защо ли?

Шофьорът набива спирачки и веднага угася фаровете. Двама „ангели“ безшумно като сенки скачат от колата и се прикриват в мрака.

— Къде отидоха? — питам шепнешком.

— Да проверят шахтата.

След няколко минути единият се завърна и тихо докладва:

— Става.

— Всички навън! — заповяда Осинцев.

Той беше облечен и екипиран като бойците си, със същата черна маска на лицето, затова го разпознавахме само по гласа. Полковникът вече съвсем не приличаше на онзи предпазлив педант, когото се опитвах да надхитря в кабинета си. Униформата ли го преобрази или той винаги е поддържал кондицията си, но с ловкостта си Осинцев напълно пасваше на своя екип. Движенията му бяха пестеливи, икономични, снаряжението добре окачено. Мен например ме безпокоеше кислородната маска в калъфче. Изглежда, не я бях надянал съвсем правилно, а се притесних да питам втори път как точно се прави. По-точно глупавата гордост ми пречеше. Полковникът се изниза от колата леко и нечуто като змия, а следователят Турецки се измъкваше като от мрежа, за най-голяма своя досада, чувствайки на тила си нетърпеливото дихание на бойците. Ако така тръгнеше и нататък и ако успеехме да се върнем, след всички неприятности, които му създадох, полковник Осинцев можеше да си припомня с известно удовлетворение моите подземни препъвания. Тези мисли, разбира се, бяха съвсем излишни преди спускането — това поне разбирах.

Костя Меркулов, независимо че бе по-възрастен от мен, при това с прекаран инфаркт, се измъкна от узката съвсем благополучно, което само усили досадата ми.

Но Осинцев не позволи на самоунижението ми да се развихри повече.

— Бързо напред! — изкомандва той. — Пасажерите в средата!

И ние се затичахме в лек тръс натам, където като мъждиво жълто око мигаше сигналното фенерче.

Отвореният вече от „ангелите“ люк на шахтата ми заприлича на черна, кръгла дупка към ада. Първо в него се спусна един боец с прякора Рамбо. Докато пътувахме насам, успях да запомня прякорите на всичките четирима. След Рамбо се спусна Ловкия.

Чакахме пет минути, после в слушалките на радиотелефоните, монтирани на шлемовете ни, прозвуча тихият, но зловец, както ми се стори, глас на Рамбо:

— Чисто е, можете да влизате.

Осинцев тръгна. След него и ние с Меркулов.

Тези, които вече бяха долу, ни помагаха по-бързо да се ориентираме в подземие. Единият светеше с фенерче върху земята под стръмната, ръждива стълбичка, по която слизахме, а Осинцев

насочи лъча на фенерчето си в страничната стена, за да не ни заслепи и поне малко да освети участъка от тунела, откъдето щеше да започне нашето пътешествие. Рамбо вече беше там и се вглеждаше за евентуална заплаха.

След нас се спуснаха Боса и Брус, затвориха над главите си капака и аз лека-полека започнах да разбирам хората, страдащи от клаустрофобия, тоест страха от затворено пространство. Имах впечатлението, че са ме зазидали в отходните канали. Някъде върху мокрия и кален под приглушено падаха капки вода, миришеше на топла помия и гнилоч.

— Да вървим — каза Осинцев.

Наредихме се в патешка колона в реда, по който слязохме, и поехме напред в тунела. Скоро от дълбините на градските подземия усетихме по лицата си застоял, но прохладен полъх. Но пътят ни беше преграден от врата-решетка, заварена от арматурни жезла, дебели не по-малко от сантиметър.

Осинцев заповяда да отстъпим на почтително разстояние и даде знак на Рамбо. Той напипа в краката си нещо продълговато — дълъг болт, парче дърво или кост — и го хвърли по вратата. Желязото глухо иззвънтя. Сетих се със закъснение, че проверява дали няма някаква сигнализация по вратата. После той опипа дебелиите пръти с остриетата на страни и ако се съди по всичко — мощни резачки. Не, вратата не беше под напрежение. След това Рамбо ловко, само за няколко секунди, преряза със своя странен инструмент дъгата на катинара, който заключваше вратата, и ние заживахме с армейските си боти из калта на дългия тунел. Толкова дълъг, че лъчът от фенерчето на шлема на Рамбо напипваше отпред не стена или поредната врата, а лепкава и заплашителна тъмнина...

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Слава Грязнов, Олег Величко и Дина Ткачова съвсем благополучно се добраха до Грозни, който мрачно беше притихнал в очакване на войната.

При влизането в града взеха на стоп мъж на средна възраст на име Хамид. Той вече беше успял да заведе семейството си при роднини на село, прибрал беше и най-ценното от дома си. А сега, докато още не беше изтекъл ултиматумът, решил да прескочи до градския си апартамент, за да провери дали не е забравил в бързината нещо ценно, а и да разнесе някои вещи по съседите. Добрите съседи били самотни стари руснаци, които нямало къде да отидат. Гласели се да преживеят боевете в мазето, казвали, че не им е за пръв път. Като разбра, че го возят журналисти, Хамид взе да ругае наред — Дудаев и Елцин, опозицията и Хазбулатов, като твърдеше основателно, че вина носят всички управляващи, след като на обикновения човек му се налага заради тяхната политика да захвърли всичко свое и да бяга където му видят очите.

Стопадджията се оказа твърде приказлив, но Слава и компанията му в края на краищата благодариха на съдбата, че им бе пратила този човек.

Колата им бе спряна от чеченски бойци. Те придирчиво огледаха документите, поцъкаха с езици, докато оглеждаха Дина, размениха няколко фрази на своя език с Хамид, но все пак ги пропуснаха.

Грязнов и групата му закараха Хамид почти до къщата му. Човекът настойчиво предлагаше да влязат за минутка вътре и да опитат домашното вино, „ако, разбира се, някой шейтан вече не го е изпил, по дяволите!“ След като не му се отдаде да ги примаме с почерпката, Хамид най-подробно им обясни как да стигнат до улица „Революционна“.

Дина доста бързо намери търсената сграда. Скромната, триетажна къща, най-вероятно строена още преди войната, стоеше наред двор, обграден от построени значително по-късно пететажни блокове.

— Там има дълбоко мазе — каза Ткачова, докато сочеше сградата. — Стопаните сигурно са държали вътре виното си. Точно там се вмъкна Андриевски оня път...

— А Кук?

— Той не влезе.

— Ясно — кимна Слава. — И къде ще положим сега уморените си кокали?

Олег Величко обиколи отвсякъде къщата, после се върна при централния вход, където го чакаха Грязнов и Дина.

— Всичко е заковано с дъски — каза той и дръпна вратата на главния вход.

Тя поддаде с тъжно, протяжно скърцане.

— Какво пък, не е лошо място за съхраняване на пари — забеляза той.

— За краткосрочно съхраняване — уточни Грязнов. — Че току-виж изгорели заедно с къщата. Значи, казваш, от другата страна не може нито да се влезе, нито да се излезе?

— Да. Освен ако не поработиш с брадвата.

— Тогава задачата се опростява — трябва да следим само този вход. При това всеки уважаващ себе си милионер... има ли там милион, Дина?

— В рубли ли?

— Ами да.

— Доста отгоре.

— Още повече. Такъв човек не ходи пеша, а ще дойде на нещо солидно, най-малкото бронетранспортьор.

— Не става — възрази Олег. — Как ще го изчегъртаме оттам?

— За бронетранспортьора се изсилих — кимна Слава и повтори въпроса: — Та при кого ще се подслоним?

— Трябва да се огледаме, може да има празни апартаменти — предложи Дина.

— Ами ако са запечатани и заключени? Не е хубаво да се нарушава законът.

— Ние бяхме тук през ноември, когато всичко едва започваше, но и тогава в града нямаше никакъв ред. А сега пък съвсем...

— Добре, отиваме да проверим — кимна Слава. — Само че трябва да намерим някой, който гледа с всичките си прозорци към този

палат.

Откриха празен апартамент на четвъртия етаж в съседния пететажен блок. Имаше сигурно и други апартаменти, напуснати от собствениците си, но те или бяха заключени, или вратите им бяха заковани изцяло с дъски. Докато имаше шанс да намерят приемлив вариант, не разбиха никоя врата. Апартаментът се оказа не само празен, но и незаключен. Те влязоха и запалиха лампите. Изглежда, стопаните си бяха тръгнали съвсем скоро. Жилището имаше две стаи и всичките му три прозореца гледаха точно към двора.

В стаите нямаше почти нищо, освен стар диван, детско разбрицано креватче в спалнята и неугледна маса с табуретки в кухнята.

— Разполагайте се — каза Грязнов на спътниците си. — Аз ще ида да поразпитам съседите, може би някои са останали...

Дори да имаше съседни на етажа, те не отговаряха на звънциите. Само иззад вратата насреща се обади някаква старица:

— Какво искаш? Нямам нищо! Нито пари, нито водка.

— Само да питам нещо, бабичко!

— Питай! Питай така.

Слава се огледа.

— Живее ли някой в петнайсети апартамент?

— Защо питаш?

— Искаме да се заселим за няколко дни.

— А за какъв дявол сте дошли?

— По работа. Пишем статии за вестниците и списанията.

Любопитството на старицата надви страха, тя отвори вратата, огледа изпитателно Слава и явно остана доволна от видяното.

— Защо не отидете на хотел, щом сте от вестниците?

— Службата за сигурност може да ни изрита оттам. Нашият вестник не се харесва много на Дудаев.

— Никой не живее в апартамента. Изселиха се преди два месеца — стегнаха си багажа и си заминаха. Позволиха ми да си взема всичко, което оставиха. Но там няма нищо. Може би бих взела табуретчиците им да си паля печката...

— А парното не работи ли?

— Отдавна... Добре, че един познат ми сложи за литър водка „циганска любов“.

- Утре ще ви пренесем табуретките.
- Добре, можете да дойдете да преспите при мен.
- Благодаря ви, майчице, но сигурно имате само една стая?
- И какво?
- Имаме много апаратура. Ще снимаме събитията...
- Какви ти събития! Ще почнат да се млатят един друг като озверели, а после няма да имаме сълзи да ги оплачем всичките...

2.

Грязнов се върна в апартамента и по резките движения, с които отскочиха един от друг Олег и Дина, разбра, че те в най-добрия случай са се прегръщали, а в най-лошия — са се целували по онзи начин, при който ушите заглъхват, сърцето замира и хващай го глухаря топличък, даже няма да писне.

— Значи така, гълъби мои — сурово им каза той. — Жилището за известен период е наше, но да се спи тук е във всички смисли нежелателно. На двора вече се стъмни. Ще ида да огледам по-отблизо това палатче. Ще ми отнеме половин час. Отпускам ви това време за лирически етюди. Но не си забравяйте задачата!

— Не се тревожете, Вячеслав Иванович! — увери го леко изчервеният Олег. — Всичко ще бъде наред.

— Ще ми се да вярвам — каза Слава и тихо, и предпазливо напусна апартамента.

Когато майорът излезе, Олег погледна Дина без предишното напрежение. В присъствието на ченгето той се стесняваше да показва възхищението си от може би порочното нравствено, но с безупречна външност момиче.

Тя на свой ред забеляза промяната в настроението на младия следовател.

— Не се стеснявайте, младежо — усмихна се Дина.

— Не се стеснявам, какво говорите?! — леко се обърка Олег.

— Някои неща се виждат от пръв поглед. Още повече че и вие ми харесвате. Тогава има ли защо да ви пука какво ще си помисли чичкото от милицията? Аз не съм престъпничка. Нали ви помагам. Той не ви ли каза?

Докато говореше, Дина все повече се приближаваше към Олег и сега почти докосваше диафрагмата му с твърдите хълмчета на апетитната си гърд, скрита под пуловера.

Следователят Величко се обърка и не знаеше какво да прави. Да отстъпи пред този мек и в същото време настойчив напор, значеше да демонстрира най-срамната от слабостите: страха от жената. Ако не

отстъпи — много е възможно Дина да го провокира да направи нещо, което Турецки няма да му прости, ако разбере.

Докато той размисляше, момичето направи още половин стъпка, докосна го леко, сякаш го заплюваше да си поиграят на криеница и като се дръпна рязко, попита:

— Покажи ми, моля те, къде е банята!

На Олег би трябвало да му увисне ченето от такава молба, но той го удържа с усилие на волята и само попита:

— З-защо?

— Ама че си и ти! Градът е във военно положение, ами ако изведнъж влезе някой?

— Кой? Нали вече проверихме...

— Значи не искаш? — заплашително попита тя.

— Не, но ако е необходимо...

— Остани си тук тогава! Нямам право да излагам на опасност живота на оперативен служител!

Олег пристъпи към банята с мрачно и озадачено изражение на лицето.

— Стой! Нямам право — забърбори тя.

— Не преживявайте! Аз не съм оперативен служител — измърмори Олег.

Подозирайки силно, че се държи като идиот, Величко се приближи до вратата на банята, щракна ключа на осветлението и погледна в малкото помещение. Стените бяха облицовани с жълти плочки, а ваната беше със зелен емайл. Стаичката беше, разбира се, съвсем празна и запусната, даже плочките тук-там бяха изпопадали.

Олег се обърна и леко потрепера от изненада: Дина стоеше на вратата и лукаво се усмихваше.

— Ето... няма никой.

Тя не отговори, пристъпи в банята, без да сваля очи от Олег, опипом затвори резето на вратата и рязко, сякаш му подхвърли самата себе си, падна на гърдата му, като говореше сладострастно и подканяйки го:

— Стой! Сто години не съм била с мъж!

Олег пак не знаеше какво да прави. Дали да я откъсне от себе си, дали да впие устни в беззащитно изложение й врат. А тя през това

време разкопча панталоните му и се разпореждаше там, лишавайки Олег от последната воля за съпротива.

— Почакай... а светлината?

— Нормално — тихо изговори Дина, като дишаше отривисто. — Трябва... да виждаш... кого... чукаш!

Олег трескаво се опитваше да измисли как най-добре да се наместят. Но момчето вече беше решило, захвърли джинсите и бикините си и седна на края на мивката, после вдигна стройните си крачета на раменете на следователя Величко. И на него не му оставаше нищо, освен да се предаде и да доказва, че е мъж по най-древния и неостаряващ начин.

Всичко продължи по-дълго от обичайното. Може би защото Олег все се ослушваше дали не се връща майор Грязнов. Дина, както му се стори, изпитваше неподправено удоволствие, а може би просто действаше професионално. Във всеки случай стенеше, а и го дереше с нокти съвсем истински.

Наистина, когато всичко свърши, Дина бързо се облече, докато Олег идваше на себе си и си поемаше дъх.

— Добре, почивай, момчето ми! — каза му тя, вдигайки ципа на дънките си.

— Ти къде тръгна?

— Ще ида да видя какво прави ченгето ветеран. Може да е замръзнал.

„Ама че нимфоманка!“ — уморено помисли Олег.

С тиха стъпка Грязнов слезе по стъпалата, така че дори спотаилите се под стълбището две котки не се разбягаха, само тревожно го изгледаха с жълтите си очи.

На двора беше мокро и студено. Глуха тишина висеше над града, само изрядко залайваха или виеха кучета, а понякога тресваше далечен взрив или автоматен откос раздираше мрака. На Грязнов не му се беше паднало да участва в бойни действия, младостта му мина в благополучно време, но си помисли, че именно така трябва да бъде във фронтови град.

Мирният, граждански Грозни живееше с надеждата, че няма да има война, че на противостоящите страни ще им дойде умът да не докарват

нещата до нов, още по-страшен щурм.

Слава се приближи до триетажната къща и се вслуша — вътре като че ли беше пусто и тихо. Безпокоеше го вратата. Ако вземеше да я отворя, скърцането на несмазаните, ръждясали панти сигурно щеше да бъде като гръм в тишината. И все пак трябваше да влезе.

Грязнов никога не носеше фенерче. Заблуда беше, че то помага в тъмното. Мъкнейки се след мъждиво жълтото петно по земята, не виждаш нищо встрани и отзад. На улицата, още повече градската, мракът никога не е пълен. Само трябва да ти привикнат очите, а краката да се научат да стъпват леко и внимателно, за да не се спънеш или да не хлътнеш в някоя дупка.

Грязнов хвана дръжката на вратата и я дръпна към себе си. Разнесе се скърцане, което раздра тъмнината. Слава бутна вратата обратно, но не докрай, после отново я отвори вече по-широко. Монотонността и ритмичността на скърцането трябваше да заблудят внимателното ухо, че може би вятърът си играе с вратата.

На третото отваряне Слава се гмурна в образувалия се отвор и за известно време застина, ослушвайки се и очаквайки очите му да привикнат към мрака.

В сградата не се чуваха никакви звуци, само вятърът раздрънкваше полуоткъснат лист ламарина, закован някога на едно от прозорчетата.

Слава тръгна напред с неголеми, внимателни стъпки. От централния вход към първия етаж водеха в две посоки високи, масивни врати. Те бяха заключени, а за по-сигурно и заковани с гвоздеи. Слава определи това, като прокара пръсти по прашните, боядисани табли на вратите. По средата между двете изолирани половини на сградата имаше широко стълбище. Грязнов реши да се изкачи по него, за да провери втория и третия етаж, а после и мазето. Горест се повтори същата история — повечето врати бяха заключени. А там, където не се бяха погрижили за бравите, нямаше какво да се гледа — купищата боклук и витаещите над тях миризми свидетелстваха, че през топлото време тук са се приютявали всякакви отрепки, наричани в наше време бездомници.

Очите му толкова привикнаха към тъмнината, че той различаваше вече дори стъпалата на широкото парадно стълбище.

Вратата за мазето очевидно беше разположена недалеч от черния вход. Затова Слава слезе от първия етаж и се запъти натам.

Така и се оказа — неголяма, изподраскана врата. Незаклучена, при това се люлееше само на едната си панта. Така, зад нея трябваше да започват стъпалата.

Грязнов започна да слиза предпазливо по грапавите стъпала и изведнъж спря. От ниската и широка врата към мазето, която вече се очертаваше на тъмносивия фон на неизмазаните стени, а по-точно изпод нея се промъкваше дим. Не горчивият и вонящ пушек, които се издига над изгорелите къщи, а тънък, смолист, дразнещ носа дим, който идва от огън. При това мирисът беше свеж.

Слава помисли още малко: дали не се мотаеше твърде безгрижно по тази загадъчна къща. И изведнъж — никакъв шум, никакво движение зад гърба му, само тих, но неумолим глас:

— Стой!

Грязнов започна бавно да се извъръща. Той се надяваше, че непознатият, който го издебна, стърчи в рамката на врата и представлява достатъчно удобна мишена.

— Не се обръщай! — пресече желанието му непознатият.

Наистина Слава успя да хвърли поглед през рамо и забеляза, че никой не се очертава в сиво-виолетовия правоъгълник на отворената врата.

Като че ли говори без акцент, помисли Грязнов, макар че в подобна ситуация това обстоятелство не би могло да бъде много утешително.

— Хвърли оръжието през вратата!

— Нямам оръжие — излъга Грязнов.

— Стига дрънка! Без оръжие тук ходят само лудите и кучетата.

— Тук ли живееш? — попита Слава.

Минутна обърканост и после агресивното:

— Твоята грижа е да извадиш бавно пушкалото си и да го хвърлиш тук! Докато не направиш това, нито крачка напред или назад!

Млад, руснак, определи Слава, че и образован на всичкото отгоре. Да се предадеш на такъв е далеч по-приятно, отколкото на някой опърпан. Макар че и интелектуалецът може да се окаже истински гад.

Грязнов извади от тайния си джоб своя „Макаров“ и го хвърли назад със силното желание при хващането младежът да се наведе за него — тогава ще получи един, където трябва.

Но нахалникът не даде възможност на Грязнов да прояви бойните си качества.

— Сега излизай! Само че със задника напред. Ще се запознаем. Че и шегобиец на това отгоре!

Като се придържаше с длан към грапавата стена, Слава започна да се изправя и попита:

— Ти да не чакаш тук Юра Андриевски?

— Кого?

— Значи не чакаш Юра — констатира Грязнов.

Аха, ето го къде стои — лепнал се е за стената, в ръцете стиска някакъв топ, на автомат прилича. Това е добре — оръжие с дълга цев по-лесно можеш да издърпаш от нечий ръце, стига да знаеш как, разбира се.

Младежът беше около двадесет и пет годишен, в окъсана военна униформа. Явно не беше от бойците на Дудаев. Е, значи може и по-кратко. Слава се изправи на едно ниво с младежа. Той стоеше на три крачки, тревожно го гледаше и го следеше с дулото на автомата, който изглеждаше някак странно.

— Каква е тая базука? — попита Слава добродушно, докато се премерваше как и кога най-ловко да свали тоя боец.

Момъкът явно беше военен и неравнодушен към оръжието, затова отвърна не без хвалба:

— Италианска карабина. Деветмилиметрова. Стена пробива, без да бръмне даже!

Слава се престори, че се спъва.

Младежът нервно вдигна карабината.

А Грязнов в този миг рязко клекна, опирайки се на длани и свития си крак, а с другия — изпънат и стегнат — описа полукръг над пода, покосявайки като тръстика с тази импровизирана подсечка младежа заедно с карабината му. Китайците наричат този похват „златната подсечка“. И за Грязнов тя се оказа именно такава. Младежът падна като срязан, без обаче да изпуска карабината, която издрънча на бетонния под.

Слава веднага се хвърли напред, изтръгна оръжието от пръстите му, като едва не ги счупи, превъртя се по пода и сграбчи пистолета си...

Докато младежът се надигаше с ругатни от пода, Грязнов вече беше на крака.

— Ето че се запознахме — каза той, докато нормализираше дишането си след стремителната схватка.

— Кой сте вие? — мрачно попита младежът.

— Който е с оръжието, той пита пръв!

Младежът сви рамене и млъкна.

— Ти да не си щурмувал случайно през ноември Грозни? — попита Слава, който започваше да се досеща откъде се е взел тук този воин.

— И какво?

— Между другото интересува ме един тип, който също се е правил тук на 26 ноември на щурмовак.

— Вие пък какво знаете за това?! — възкликна младежът. — Те не воюват по правилата.

— Значи съм отгатнал.

— И какво по-нататък?

— Ще ми се да науча името ти.

Слава мислеше: сега ще попитам за този, когото търси Константин Дмитриевич и ще се одобряваме.

— Чекалин ми е фамилията. Нещо говори ли ви?

— Представи си — да! Имаш ли годеница?

— Какво ви влиза в работата?

— Отговаряй бързо! В твой интерес е.

— Имам.

— Как се казва?

— Лида. Защо?

— Как е името на бъдещия ти тъст?

— Константин... Константин Дмитриевич.

Невероятно, помисли си Грязнов, но факт. Валерий Чекалин се намери.

— Е, скъпи приятелю. Вземай си базуката и да тръгваме.

Чекалин припряно сграбчи оръжието си, но не вдигна дулото, държеше го надолу към пода.

- Къде ще ходим? Кой сте вие?
- Аз съм Грязнов. Чувал ли си?
- Май че съм... От криминалната милиция?
- Позна.

Младежът се отпусна, усмихна се, та чак зъбите му белнаха в тъмнината.

- И как попаднахте тук?
- Търся Андриевски, има такъв перспективен офицер. Чекалин, след известно забавяне каза:

— При нас нямаше такъв.

— Естествено. Кажи по-добре, отдавна ли се криеш в тази къща?

— Не. От три дни. През цялото време се опитвам да се измъкна от града, но не се получава.

Грязнов му разказа за последните събития, за ултиматума, накрая и за парите на Андриевски. И му предложи, вече съвсем приятелски:

— Хайде, Валера, да надзърнем бързичко в мазето и да бягаме обратно. Аз и така им отпуснах много време...

— На кого?

— Имам си там двама асистенти. От сериозната командировка си направиха меден месец.

Мазето беше празно и чисто, като подготвена за ритуал гробница. И все пак Грязнов откри един интересен детайл. Квадратен, старинна изработка капак, с ръчки за вдигане, които лягаха в изрязани на повърхността му жлеbove. Валерий му светеше с фенерчето, а Слава огледа капака както трябва и стигна до извода, че е отварян сравнително скоро. Изглежда, този път Ткачова не лъжеше — Андриевски напълно е можел да се възползва от този таен вход.

— Да го вдигнем ли? — попита Слава.

— Щом трябва — съгласи се Валерий.

— Не трябва кой знае колко, просто ми е интересно.

Слава опипа студеното желязо, чукна лекичко отгоре и се вслуша в звука.

— Ами ако е миниран? — попита той, без да се обръща конкретно към Валерий.

— Не го пипайте тогава! — мрачно го посъветва младежът.

— Няма — съгласи се Грязнов.

Двамата излязоха на двора и вдъхнаха чистия, леко намирисващ на дим въздух.

— Да вървим — покани Слава Чекалин. — Виждаш ли там, на четвъртия етаж, където светят прозорците.

Пресякоха двора към входа на блока. Беше тихо, само веднъж Грязнов спря: стори му се, че от блока към улицата притича човек, но леко и безшумно. Може и да бяха изплашили някого — особено страшен беше Чекалин във военната си полушубка и с насочената широкоцевна карабина.

Грязнов бутна вратата на апартамента, пропусна Валерий пред себе си и чак тогава влезе. Вратата на стаята беше отворена. Виждаха се част от дивана и на него краката на Олег в бели чорапи „Адидас“.

— Ти ли си, Дина? — с размекнат глас попита той.

— Аха! — изръмжа Грязнов. — Аз съм. И синчето ти нося!

Краката изчезнаха, затова пък на вратата се появи самият Олег, разрошен, присвил очи като котарак, който току-що е облизал сметаната.

— А къде е Дина? — попита той.

— Дина — Мината! — спомни си Слава как я наричаше Турецки. — Драснала е нанякъде. Не преживявай! Ако ѝ е харесало, пак ще дойде.

Олег неуверено се усмихна:

— Каза, че ѝ е харесало...

— Гледай да не хлътнеш от глупост! — посъветва го Грязнов.

— Защо от глупост? — леко се обиди Величко.

— Защото не ви съвпадат орбитите: тя с група богати туристи на Бахамските острови, а ти ще се мотаеш с оперативно-следствената група в някое бласто край престоял труп.

Олег премълча, може би дълбоко в душата си беше съгласен с по-старшия си колега. Дискусията по деликатната тема беше прекратена от Чекалин. Той попита с присвити от ярката светлина очи:

— Моля да ме извините, но дали няма да ви се намери нещо за ядене?

— Разбира се.

Те спретнаха простичка вечеря и седнаха в кухнята.

— А къде е нашата кралица? — попита Слава.

— И аз се безпокоя — каза Олег. — Каза, че отива да ви търси.

— Така ли? — усъмни се Грязнов. — Нещо не си спомням. Виж, когато Валерка ми взе пистолета, чух да ме викат ангели небесни... Може би тя е чула нашата шумотевица и се е уплашила? Не разбирам. А каквото не разбирам, то не ми харесва.

Хапнаха набързо, след което Грязнов като старши разпредели графика за нощното дежурство. От полунощ до два часа и от четири до разсъмване поиска да дежури той. До полунощ вахтата пое Чекалин. А от два до четири се падна на Олег.

— Внимавай! Ако тя се върне, гони я от себе си, докато не дойда аз! — предупреди Грязнов подсмиващия се Олег.

Предупреждението се оказа излишно: Дина Ткачова така и не се появи до разсъмване.

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Натъкнахме се на Андриевски съвсем случайно, от чист късмет, ако мога да се изразя така.

През половината нощ блуждаехме из тунелите и другите подземни комуникации. Заради нас, неподготвения и слаботелесен баласт, „ангелите“ се придвижваха по-бавно от обичайното. Но според думите им тунелите на Грозни бяха просто играчка в сравнение с московските, така че те почти не се умориха. На нас с Костя обаче не ни беше леко.

Костюмът ми не беше гумен като на бойците и чувствах, че белъто ми е съвсем мокро.

Осинцев беше снизходителен към нас, но без насмешка, за което му бях благодарен. В края на краищата той благоволи да ни направи дори комплимент:

— Не мислех, че ще издържите без почивка до центъра.

Раменете ми сами се изправиха. Ама че смях! Вече гоня четиридесетте, а се радвам като хлапак на тази с нищо необвързваща похвала.

Недалеч от центъра на града уцелихме по радиовръзката другата група. Те се движеха по-интензивно и бяха успели да избродят не само зададеното магистрално направление от изток на запад, но и североизточния сектор на чеченската столица. Не бяха открили никакви следи от бойците, пристигнали в Грозни през ноември. На едно място под канализационна шахта се бяха натъкнали на камара трупове, някои от които в униформа, но сред тях нямало „ангели“.

По-скоро усетих, отколкото почувствах, как се напрегна Меркулов, когато чу за страшната находка. Тогава попитах:

— Ало! Чеченци ли бяха?

— Неизвестно — отвърна Рижия през пукането от смущенията.

— Отдавна лежат, на око вече нищо не може да се определи...

Не казах нищо на Костя, а и нямаше нужда, както се оказа. Той беше чул целия разговор и когато се приближих до него, благодарно ми стисна ръката.

— Моите момчета се справят добре — каза Осинцев. — Хайде да минем по вашите адреси, Константин Дмитриевич.

Сверихме пак посоката си с картата и — напред.

Крачех, където ми беше наредено — между Осинцев и Меркулов. Под земята изобщо не се усещаше, че навън се разсъмва. Единственият стойностен признак, че съм прекарал цялата нощ на крака, беше умората. В огромното подземие, където само плъховете безшумно се разбягваха пред краката ни, сънливостта затваряше с оловна тежест клепачите ми и наоколо нямаше нищо, което да ободри очните нерви. Оставаше ми само да напрегам мозъка си, за да не заспя. Но с какво да го натоваря? И аз започнах да се вслушвам в приглушения разговор, който водеха отзад Боса и Брус. Единият разказваше на другия някаква случка от времето на учебните им походи из московските подземия.

— Веднъж малко се заблудихме и се набутахме в един тунел, грамаден и осветен като метрото. Отначало така и помислихме, че е подземната железница, но не — няма релси.

Чуваме, някъде ръмжи мотор. Скрихме се в страничната галерия и наблюдаваме. А край нас минава бронетранспортър, още не бях виждал такъв — широк, нисък, като летяща чиния, а веригите му не дрънчат като на танковете, а се въртят меко, защото бяха гумени. После разказахме на Скворцов, а той се засмя. Каза ни, че това е средство за екстрена евакуация на членовете на правителството...

— Брониран членовоз — изсумтя събеседникът.

— Ами да! Знаеш ли какво чудовище беше? Два двигателя, непотъваща броня, скорост — 140 километра в час, едрокалибрена картечница, радиостанция, шлюзови врати, вентилация, биоклозет...

Биоклозет... — чува се като ехо в главата ми и преди да се сепна от налегналата ме дрямка, краката отнасят брещното ми тяло в друго разклонение на тунела, различно от онова, в което завиха всички.

Нашата група забелязва изчезването ми няколко секунди преди да се усетя.

— Турецки! — чува се в слушалките на шлема ми ревът на Осинцев.

— Тук съм — крещя в отговор. — Зад стената.

— Обръщайте назад и внимателно излезте на разклонението. Боса ще ви чака там.

Обхваща ме еуфория, че не съм изчезнал безследно. Боса ще ме дочака и ще перне един приятелски, но здрав тупаник на блейката Турецки!

Припряно крача обратно и несръчно надянатата ми кислородна маска — „макак“ — се натъква на нещо топло и меко. Преди да успея да осъзная, че това меко и топло може да се окаже спотаил се човек или в краен случай чудовище-мутант, страшен удар се стоварва отзад върху здравата ми кевларена шапка. Премятам се и съвършено подсъзнателно сработва рефлексът ми на самбист — правя кълбо през глава, с което смекчавам максимално падането си...

2.

Осинцев беше чул в слушалките си издаваните от мен непонятни звуци. Един господ знае какво си е мислел в този миг, но гласът му прозвуча доста разтревожено:

— Какво става с теб, Турецки?!

Вече съм скочил на крака, фенерчето на шлема ми е разбито и това ми спасява живота, защото неизвестното приятелче, което ме цапардоса по главата, щеше да стреля малко по-надолу от бяло-жълтото око на моето фенерче. Сега, по липса на ориентир, пуска един автоматен откос напосоки.

Притискам се към грапавата стена и чувам как той тежко бяга нататък по тунела.

Изад завоя проблясва жълт лъч. Някой тича да ме спасява.

Викам:

— Внимателно! Той е въоръжен!

Нашата малка армия се прегрупира. Напред се устремяват четирима „ангели“. След тях сме ние с Меркулов. Откъм тила ни прикрива Сергей Осинцев.

— Успяхте ли да го видите? — пита командирът.

Малко смутено обяснявам:

— Не го забелязах, докато не ме удари, а после се разби фенерчето...

— В десния страничен джоб на жилетката трябва да има ръчно фенерче.

Проверявам — така е. Вадя го и го включвам — свети.

— Благодаря — казвам.

— Няма за какво. Не сте слушали на инструктажа, аз казах къде се намира.

После той ни дава знак, че трябва да прекратим разговорите. Ние сме в опашката на преследването, затова на Осинцев му трябва постоянна връзка.

През пращето й шумовете до ушите ми долитат съобщения, адресирани към полковника:

— Командире, двама са... Измъкват се към „Революционна“... Единият ни обстрелва...

Още няколко минути тичане из причудливо извиващия се тунел и поредния рапорт:

— Командире! Това са нашите!

— Какво?

— Да не мръдна, ако не са „ангели“!

— Спокойно, Рамбо! Съсредоточи се! Превключи на честота три-единадесет, това е честота на групата на Скворцов. Кажи им позивната си и попитай за техните... Предупреди ги, че ако не се отзоват, ще стреляме!

И пак тропот по хлъзгавата, гнусно жвакаща кал...

— Командире! Внимание! Обадиха се на тая честота. Единият обяви позивна Монаха. Вторият не отговаря... Влязоха в задънен тунел, крият се зад издатините и заплашват да открият огън...

Внимателно се промъкваме покрай стените по-близо до мястото, където един срещу друг стоят „ангелите“.

Ето, вече и Осинцев се включи на честотата на Скворцов. Аз, естествено не чувам за какво говорят, затова пък, когато гласът на Смелия излайва в ухото ми: „Залегни!“ — прекрасно го разбирам и изпълнявам командата.

При това прозвучава и още един убедителен довод — автоматни откоси.

Нашите момчета оставиха на пода в средата на тунела запалени фенерчета, които макар и слабо осветяват разширяващия се преди задънването тунел. Затова онези другите, които не признаваха „ангелите“ на Осинцев за братя, трябваше да стрелят на сляпо.

Стреляше обаче само един автомат. Вторият нито се чуваше, нито се виждаше. Предположих, че той се измъква, докато първият го прикрива. Разбира се, не само аз бях толкова прозорлив. Осинцев заповяда на своите: огън, не му давайте да вдигне глава. Той самият, заедно с Боса, Смелия и Брус затрещяха с автоматите си, наистина без прицелване, но така, че да заставят противника да се залепи за калния под и да не вдига лице.

Рамбо се спусна да догони скрилия се някъде нагоре беглец. Той още не беше успял да дотича до разширението на тунела, когато отгоре падна граната и се взриви с ярък, отровно миришещ пушек. Всички,

които гледаха натам, за известно време бяха заслепени. Когато премигнаха, видяха, че Рамбо и боецът, който стреляше срещу нас, лежат неподвижно.

Напред се втурнаха Смелия и Боса. Огледаха се.

— Командире! Рамбо е ранен, а тоя е готов.

Притичаха и останалите.

Смелия извади от джоба си нещо като калъф за четка за зъби, отвъртя капачето, под което се показва голяма игла и я забодя право през дрехите в бедрото на Рамбо. Антишок, досетих се аз.

Чух как Осинцев възкликна отчаяно:

— Какво правят тия, да не са откачили?!

— Вижте! — вдигна ръка нагоре Боса.

Послушно вдигнахме глави: над нас в ниския — на една ръка разстояние — таван зееше квадратния отвор на незатворения в бързината люк. Вторият човек очевидно беше избягал през него...

ТЕЧЕНИЕТО НА ЖИВОТА

1.

Едва беше разсъмнало, когато Грязнов разположи своя малочислен отряд по местата за наблюдение. Правеше го без ентузиазъм и вдъхновение, просто за да му е чиста съвестта. След като Ткачова не се върна в щабквартирата, Слава започна да се съмнява, че от старото мазе въобще ще излезе някой, освен плъхове или някоя котка-помияр. Само от мисълта, че така го е изработила една проститутка, Грязнов изпаднаше в бяс.

Валерий Чекалин със страшната си трофейна карабина стоеше на втория етаж на старата къща, над парадния вход. И Грязнов беше на втория етаж, но по-близо до задната част, за да контролира черния вход.

Олег Величко, малко опечален от внезапното и загадъчно изчезване на Дина, седеше край прозореца на един апартамент на първия етаж, в непосредствена близост до прохода от двора към улицата.

Над града разсъмването вече сивееше, когато Слава и Валерий чуха глух взрив.

След малко от къщата изскочи боец в шлем и камуфлажна униформа, екипиран красиво като за война. Той бързо се огледа и се хвърли към дъното на двора, където имаше малка тухлена беседка. Отначало Слава помисли, че той се крие там. Във всеки случай боецът беше приведен, но след като клекна, не дебнеше за преследвачи, а нервно ровеше с ръце, сякаш търсеше нещо.

В този момент шум и тракане на врати отвлякоха вниманието му от първия излязъл от къщата спецназовец. Почти веднага в двора, като се озъртаха напрегнато и въртяха в дъга дулата на автоматите си, излязоха още шестима, които изнесоха двама ранени или убити на ръце. Грязнов направи знак на Олег да следи оня, който се криеше в беседката, а сам започна да наблюдава новопристигналите. Дявол ги знае кои са, всичките бяха с маски. Но не приличаха на дудаевци...

В този момент единият от тях, прегърбен и отпуснат, стойката му съвсем не приличаше на командоска, свали от лицето си черната маска

и Слава отказа да повярва на очите си. В камуфлажната униформа беше не някой друг, а Константин Дмитриевич Меркулов.

Но преди Грязнов да реши какво да предприеме, от втория етаж право пред краката на спецназовците скочи Валерка Чекалин и закрещя възторжено:

— Константин Дмитрич!

Бойците, които отначало настръхнаха, свалиха дулата на автоматите.

Меркулов, объркано и радостно усмихнат, протегна ръце към младежа. Валерка се затича насреща му, разделяха ги само някакви си пет крачки... Нечий тревожен вик... Валерий се оглежда, с всички сили се хвърля напред, хваща Меркулов за раменете и пада заедно с него на изсъхналата трева. Но преди тънкото му стройно тяло да докосне земята, няколко оловни оси се забиха в гърба му, като раздърпаха бели кичури вата от армейската му шуба...

Стреляше онзи, от беседката.

Докато бойците се суетяха около падналите, убиецът изскочи от беседката и с прибежки хукна към блока. Сметката му беше проста: в блока, оттам в някой апартамент — и на улицата. Но той трябваше да премине покрай гостоприемно отворения прозорец, зад който се криеше Величко. Беглецът се огледа, хвърли в отворения прозорец автомата си, хвана се за перваза и опита да се прехвърли в стаята. В този момент Олег го ритна по плексигласовия щит, който скриваше лицето му. Беглецът падна, но ловко скочи пак, за да попадне право в ръцете на бойците от спецподразделението, които вече бяха дотичали.

Притича и Грязнов, делово и безпощадно сграбчи омекналия изведнъж убиец и грубо свали шлема и маската му. Под студения, влажен вятър се откри много бледото лице на Юрий Андриевски.

— Значи ти си бил, гадино!

Константин Дмитриевич Меркулов стоеше на колене, придържаше главата на просналия се пред него Валерка Чекалин и глухо нареждаше:

— Защо скочи, глупачето ми! Аз съм с бронезилетка...

Началникът на руския отдел на ЦРУ Дейвид Кук, представящ се за служител от Държавния департамент под името Джон Керуд, ме завербува, когато се снабди с неопровержими доказателства за работата ми във фирмата „Хантала ойл лимитед“. Бях принуден да сътруднича на американското разузнаване, защото работата в тази фирма, както впрочем и съществуването ѝ, вече беше държавна измяна. Това, че фирмата търгуваше с нефт, беше само официалното ѝ прикритие. Всъщност „Хантала“ се занимаваше с доставка на големи партии оръжие за всякакви физически и юридически лица в страните от ОНД и в чужбина.

Докато работех за Кук, приблизително година и половина, аз му предадох на няколко пъти секретна информация от отдел „С“, който се оглавява от моя тъст Едуард Геннадиевич Пермитин. Освен това аз издадох на Кук крупен резидент на руското разузнаване в Канада.

Тъкмо по времето, когато Регионалното управление за борба с организираната престъпност влезе във фирмата „Хантала“, Кук ме помоли да му предам структурата, състава и принципите за подготовка на бойците от спецподразделението на ГРУ, наречено „Ангелите от ада“. Когато служителите от РУБОП установиха, че най-важните документи на фирмата и сметките са прехвърлени в Грозни, където се намираше филиалът на „Хантала“ аз реших да замина за там и за всеки случай да изчистя от документите името си. Просто за подсигуряване. По щастлива случайност разбрах, че ръководител на проекта „Ангелите от ада“ е моят приятел от ГРУ полковник Скворцов. Той явно имаше семейни и други неприятности, които можех да използвам. Така той ми предаде онази група, която подготвяха за отстраняването на Дудаев. Знаех, че отстраняването му и затихването на конфликта между Москва и Грозни е неизгодно за много хора. Това особено не устройваше новите военни, част от членовете на правителството и главно — Николай Корольов, шефа на

„Хантала“. Взех от тях големи кредити за тази работа, не исках да харча собствените си пари...

Въпрос: Които ви плати Кукли?

Отговор: Да, и не само... Накратко, с тези пари подкупих всички бойци на Скворцов. Отидохме в Грозни едновременно и докато Скворцов чакаше в предградията бойците му да се завърнат като победители, те изпълняваха моята задача. Унищожиха архива на „Хантала“ и заедно с това очистиха и моите колеги от фирмата братя Аслангирееви. Само те и Корольов знаеха за моята ключова роля...

Когато ликвидирахме Аслангирееви, едва не ни пипнаха техните бойци. Под прикритието на „ангелите“ успяхме да се измъкнем, наистина загубихме двама души.

Някой тогава ме разпозна, най-вероятно Исмат Ходжаев, Пратиха него и Бодила да ни устроят засада. И те почти успяха. От този момент всичко тръгна накриво. Грешката ми беше, че започнах да се мятам и да оставям следи. След като закарах в болницата Кук, хукнах при Скворцов, там нямаше никой. Чух шум, тръгнах натам, и се оказах, така да се каже, на местопрестъплението. Тогава и аз помислих, че в чантата на Скворцов може да има документи, подготвени за мен. Кук ме беше снабдил с най-новите шпионски хитрини. Беше проста работа да вляза при старши следователя от МУР Грязнов. При Турецки в прокуратурата стана малко по-сложно — трябваше да приспя дежурния. Разчетът ми, че той ще се събуди, ще провери бравите и няма да си признае, се оправда. И при двамата, освен че търсих чантата и с химикали унищожих съдържанието ѝ, монтирах „буболечки“ за подслушване.

Аз убих Мешчерякова, защото тя можеше да разкаже, че сме ходили с Кук в Грозни по едно и също време със Скворцов. Тогава още не знаех, че има свидетел, който ги е видял на Минското шосе. Петров-Бодила бе убит от Плъха по моя заповед. Пак на него поръчах да отстрани следователя Турецки...

А. Б. ТУРЕЦКИ

1.

Дълго не успяхме да пречупим Андриевски. Той не признаваше нищо, докато аз не се вбесих и не реших да го изработя просто така, за свое удоволствие.

— Юрий Владимирович, аз знам защо се инатите. Мислите си за парите, които ви чакат в някои чужди банки. Сигурно си казвате: ще изтърпя и това, ще се измъкна оттук, а там вече...

Започнах да му изброявам сумите и датите, на които той беше носил парите на Мойсеев. Виждах как се променя физиономията му.

— Виждате, че всичките ви финансови операции са ни известни.

— Е, и какво?

— Семьон Семьонович Мойсеев е наш сътрудник. Чрез сложна оперативна игра ние ви насочихме към него — вдъхновено блъфирах аз. — А той акуратно сменяше вашите парички с белязани, които после се изнемаха от любимите ви банки в полза на държавата, чиито интереси вие бяхте служебно задължени да защитавате. Можем да ви устроим очна ставка и лично ще се убедите във всичко това...

Той повярва. Два дена го тресе истерията, а после започна да разказва така задъхано, сякаш миналото го стискаше за гърлото.

Пермитин в края на краищата се оказа прав, че само службата може да съди Андриевски. Намериха Юрий Андриевски обесен в килията на Лефортовския затвор. Финита...

А боецът Дмитрий Каратаев, с позивна Плъха, умря в болницата от внезапно изостряне на болестта. Този, който му помогна да се отпрати на оня свят, вероятно предполага, че с моята съвестност до идиотизъм, аз ще се терзая, задето съм убил човек. Обаче той греша.

Днес за първи път след погребението на Валерка Чекалин Меркулов дойде на работа. След няколко дни е Нова година. В дома на Костя няма да е весело, но ние с Ирина непременно ще наминем при тях...

Някой почука на вратата.

— Влезте!

— Може ли, Александър Борисович?

— Влизай, Олег.

Олег Величко се приближава със сериозно изражение към бюрото.

— Вижте това.

Ярък плик. Адресът на получателя е написан на руски. А адресът и името на подателя — на немски. Писмото е изпратено от Франкфурт на Майн.

„Привет, Олежка!

Никога няма да забравя оня половин час в тъмния, студен град Грозни. Там навярно вече се води война. Извини ме пред своите началници, които гонеха мен, бедната бивша проститутка, като куче. Не им казах най-главното. Върнах се в Грозни за дискетата, която бяхме скрили заедно с Дейвид в основите на пететажния блок, където двамата с теб преживяхме всичко. На дискетата е списъкът на бившата съветска резидентура в Северна Америка. Дейвид ми каза, че това е дубликат, защото Юра е твърде хазартна личност и лесно може да ни вкара в беля. Затова, ако нещо стане, аз трябваше да взема дискетата от скривалището и да я прехвърля на Запад. Там за нея ще ми платят тлъста сума. Сякаш гледаше в бъдещето моят човек! И него самия убиха, и дискетата, която носеше, беше пробита от куршум и залята с кръв. Затова, когато Юра ме откри, ме притисна много здраво да му дам дубликата. Но аз, сякаш от уплаха, се изтървах, че сме я скрили в беседката... Представям си как е ровил там!

Целувам те, Олежка! Ако можеш, ела ми на гости, да си починеш от боклуците, с които те сблъсква гадният живот. До скоро!“

Пъхнах листа обратно в плика и го подадох на Олег.

— Да не би да искаш да те пратя след нея, за да я предпазиш от предателството?

— Не, и без това не можете да го направите. Ще изпратят други, които няма да я уговарят...

Кимнах и исках да добавя нещо, но не успях, защото иззвъня вътрешният телефон.

— Турецки слуша.

Чух глухия глас на Меркулов:

— Привет, Саша.

— Здравей, Костя.

— Отваря се една мръсна работа. Щеш, не щеш, трябва да я поемеш.

— Какво се е случило?

— Във входа на блока си преди час е застрелян с два куршума в главата депутатът от Държавната дума Николай Корольов.

— Духът на Андриевски се е върнал за него! — изтръгна се от мен.

— Може и да е така, но това трябва да се установи и аргументирано да се докаже.

— Разбрах ви — казвам, оставям слушалката и поглеждам застиналия пред бюрото Олег.

Той се прокашля и тихо пита:

— Тръгваме ли?

— Тръгваме...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.